

IV

(Paziņojumi)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

REVĪZIJAS PALĀTA



Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. panta 1. un 4. punktu, saskaņā ar 129. un 143. pantu Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam, kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 1081/2010, un saskaņā ar 139. un 156. pantu Padomes 2008. gada 18. februāra Regulā (EK) Nr. 215/2008 par Finanšu regulu, ko piemēro 10. Eiropas Attīstības fondam

Eiropas Savienības Revīzijas palāta 2012. gada 6. septembra sēdē pieņēma**PĀRSKATUS****par 2011. finanšu gadu.**

Šie pārskati kopā ar iestāžu atbildēm uz Palātas apsvērumiem ir nosūtīti iestādēm, kuras apstiprina budžeta izpildi, kā arī pārējām iestādēm.

Revīzijas palātas locekļi:

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA (priekšsēdētājs), David BOSTOCK, Ioannis SARMAS, Igors LUDBORŽS, Jan KINŠT, Kersti KALJULAIID, Karel PINXTEN, Ovidiu ISPIR, Nadejda SANDOLOVA, Michel CRETIN, Harald NOACK, Henri GRETHEN, Szabolcs FAZAKAS, Louis GALEA, Ladislav BALKO, Augustyn KUBIK, Milan Martin CVIKL, Rasa BUDBERGYTĒ, Lazaros S. LAZAROU, Gijs DE VRIES, Harald WÖGERBAUER, Hans Gustaf WESSBERG, Henrik OTBO, Pietro RUSSO, Ville ITÄLÄ, Kevin CARDIFF, Baudilio TOMÉ MUGURUZA.

GADA PĀRSKATS PAR BUDŽETA IZPILDI

(2012/C 344/01)

SATURS

	<i>Lpp.</i>
Vispārējs ievads	7
1. nodaļa — Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija	9
2. nodaļa — Ieņēmumi	51
3. nodaļa — Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	71
4. nodaļa — Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	95
5. nodaļa — Reģionālā politika, enerģētika un transports	119
6. nodaļa — Nodarbinātība un sociālās lietas	151
7. nodaļa — Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	167
8. nodaļa — Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	185
9. nodaļa — Administratīvie un citi izdevumi	205
10. nodaļa — ES budžeta izpildes rezultāti	223

VISPĀRĒJS IEVADS

0.1. Eiropas Revīzijas palāta ir Eiropas Savienības (ES) iestāde, kura ar Līgumu izveidota, lai revidētu ES finanses. Palāta kā ES ārējās revīzijas iestāde sekmē ES finanšu labāku pārvaldību un darbojas kā neatkarīga Eiropas Savienības iedzīvotāju finansiālo interešu aizstāve. Plašāku informāciju par Revīzijas palātu var atrast tās gada darbības pārskatā, kurš kopā ar Palātas īpašajiem ziņojumiem par ES izdevumu programmām un ieņēmumiem, kā arī atzinumiem par jauniem vai grozītiem tiesību aktiem ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

0.2. Šis ir Palātas 35. gada pārskats par ES budžeta izpildi. Tas attiecas uz 2011. finanšu gadu. Par Eiropas attīstības fondiem ir sagatavots atsevišķs gada pārskats.

0.3. Par ES vispārējo budžetu katru gadu lemj Padome un Eiropas Parlaments. Palātas gada pārskats kopā ar tās īpašajiem ziņojumiem sniedz pamatu budžeta izpildes apstiprināšanas procedūrai, kurā Eiropas Parlaments lemj par to, vai Eiropas Komisija ir apmierinoši īstenojusi savus pienākumus budžeta izpildes jomā. Palāta vienlaikus iesniedz gada pārskatu valstu parlamentiem un Eiropas Parlamentam un Padomei.

0.4. Šā pārskata galvenā daļa ir Palātas deklarācija par Eiropas Savienības gada pārskatu ticamību un darījumu likumību un pareizību (pārskatā lietots termins "darījumu pareizība"). Pārskats sākas ar ticamības deklarāciju. Pārējais teksts ir ticamības deklarācijas vajadzībām veiktā revīzijas darba izklāsts.

0.5. Turpmāk aprakstīta šā pārskata struktūra.

— 1. nodaļā ietilpst ticamības deklarācija, kopsavilkums par galvenajiem rezultātiem, ko Palāta ieguvusi revīzijā par pārskatu ticamību un darījumu pareizību, kā arī kopsavilkuma ziņojums par budžeta pārvaldību 2011. gadā. 1. nodaļas 1.3. pielikumā ir informācija no 2011. gada konsolidētajiem pārskatiem. Lielā mērā šis pielikums aizstāj iepriekšējo gada pārskatu pielikumu "Finanšu informācija par vispārējo budžetu". Plašāka 2011. gada finanšu informācija ir atrodama publicētajos konsolidētajos pārskatos un finanšu pārskatā, ko sagatavojusi Eiropas Komisija; abi pārskati pieejami šajā adresē:

www.ec.europa.eu/budget/biblio/documents/2011.

— 2.–9. nodaļā ir sniegti izvērsti revīzijas konstatējumi jeb īpašie izvērtējumi par ES ieņēmumiem un izdevumiem.

2. nodaļā aplūkoti ES budžeta ieņēmumi, bet 3.–9. nodaļa attiecas uz septiņām politikas jomu grupām, kurās ir apstiprināti un iegrāmatoti ES budžeta tēriņi. Šīs politikas jomu grupas lielā mērā atbilst kategorijām, kas izmantotas 2007.–2013. gada finanšu shēmā, ar kuru nosaka vispārējus ES daudzgadu izdevumu plānus.

— 10. nodaļā analizēta trīs Komisijas ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos aprakstītā darba izpilde un aplūktas svarīgas kopējas tēmas īpašajos ziņojumos, ko Palāta pieņēma 2011. gadā. Tajā arī īsumā skats Komisijas novērtējuma ziņojums.

0.6. Īpašo izvērtējumu struktūra ir mainīta. Šajā gada pārskatā nodaļa par lauksaimniecību un dabas resursiem ir aizstāta ar diviem īpašajiem izvērtējumiem un nodaļām:

— Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts un

— Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība.

0.7. Arī nodaļa par kohēziju, enerģētiku un transportu ir aizstāta ar diviem īpašajiem izvērtējumiem un nodaļām:

— Reģionālā politika, enerģētika un transports un

— Nodarbinātība un sociālās lietas.

0.8. Īpašie izvērtējumi galvenokārt balstās uz rezultātiem, ko Palāta ieguva, pārbaudot darījumu pareizību, novērtējot, cik efektīvas ir galvenās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras izmanto attiecīgo ieņēmumu vai izdevumu pārvaldībā, un analizējot Komisijas vadības apliecinājumu ticamību.

0.9. Tāpat kā iepriekš gada pārskatā ir komentēts Eiropas Komisijas kopsavilkuma pārskats, kurā Komisija uzņemas politisko atbildību par ES budžeta pārvaldību (sk. 1.24.–1.30. punktu). Komisija ir izvēlējusies iekļaut savā 2011. gada kopsavilkuma pārskatā kritiskas piezīmes par Palātas pašreizējo revīzijas metožu iespējamo ietekmi uz kļūdu aplēsēm un par to attīstības gaitu, kas plānota 2012. un turpmākajiem gadiem.

0.10. Palāta uzskata šos komentārus par neprecīziem un priekšlaicīgiem. Turklāt Palāta norāda, ka šāda virzība tās revīzijas pieejā un metodēs atspoguļo revīzijas vides attīstību, tostarp veidu, kādā revidējamās vienības pārvalda izdevumus. Tāpat kā vienmēr Palāta pārredzamā veidā, savlaicīgi un pienācīgi izskaidros visas izmaiņas savās metodēs un to ietekmi.

0.11. Pārskatā ir iekļautas Komisijas vai, attiecīgos gadījumos, arī citu ES iestāžu un struktūru atbildes uz Palātas apsvērumiem. Palātas konstatējumu un secinājumu aprakstā ir ņemtas vērā revidētās vienības attiecīgās atbildes. Tomēr Palātas kā ārējā revidenta pienākums ir paziņot savus revīzijas konstatējumus, uz to pamata izdarīt secinājumus un tādējādi sniegt neatkarīgu un objektīvu novērtējumu par pārskatu ticamību un darījumu pareizību.

1. NODAĻA

Ticamības deklarācija un to pamatojošā informācija

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ticamības deklarācija, ko Palāta sagatavojusi Eiropas Parlamentam un Padomei – neatkarīgā revidenta ziņojums	I–XI
Ievads	1.1.–1.5.
Revīzijas konstatējumi par 2011. finanšu gadu	1.6.–1.30.
Pārskatu ticamība	1.6.–1.8.
Darījumu pareizība	1.9.–1.15.
Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu kopsavilkums	1.9.–1.13.
Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem	1.14.–1.15.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	1.16.–1.30.
Ievads	1.16.–1.18.
Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas	1.19.–1.23.
Komisijas kopsavilkuma pārskats	1.24.–1.30.
Budžeta pārvaldība	1.31.–1.38.
Budžeta apropriācijas saistībām un maksājumiem	1.32.–1.34.
Maksājumu apropriāciju izlietojums gada beigās	1.35.
Neizpildītās budžeta saistības	1.36.–1.38.

TICAMĪBAS DEKLARĀCIJA, KO PALĀTA SAGATAVOJUSI EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI – NEATKARĪGĀ REVIDENTA ZIŅOJUMS

I. Saskaņā ar 287. pantu Līgumā par Eiropas Savienības darbību (LESD) Palāta revidēja:

- a) Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus⁽¹⁾, ko veido konsolidētie finanšu pārskati un konsolidētie budžeta izpildes pārskati⁽²⁾ par 2011. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu; un
- b) šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

Vadības atbildība

II. Saskaņā ar LESD 310.–325. pantu un Finanšu regulu vadība ir atbildīga par Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu un šiem pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību.

- a) Vadības atbildība par Eiropas Savienības konsolidētajiem pārskatiem ietver iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu attiecībā uz finanšu pārskatu sagatavošanu un patiesu izklāstu tā, lai tajos nebūtu būtisku neatbilstību krāpšanas vai kļūdas dēļ, un šo atbildību īsteno, izraugoties un piemērojot pienācīgas grāmatvedības metodes, kuru pamatā ir Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi⁽³⁾, un sagatavojot apstākļiem atbilstošas grāmatvedības aplēses. Saskaņā ar Finanšu regulas 129. pantu Komisija apstiprina Eiropas Savienības konsolidētos pārskatus pēc tam, kad Komisijas galvenais grāmatvedis tos ir konsolidējis, pamatojoties uz pārējo iestāžu un struktūru iesniegto informāciju, un konsolidētajiem pārskatiem ir pievienojis apliecinājumu, kurā viņš cita starpā pauž pamatotu pārliecību par to, ka konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos skaidri un patiesi atspoguļo Eiropas Savienības finanšu stāvokli.
- b) Veids, kādā vadība nodrošina pakārtoto darījumu likumību un pareizību, ir atkarīgs no Finanšu regulā noteiktās budžeta izpildes metodes. Fondu darbību īstenošanai jāatbilst racionālas finanšu pārvaldības principam, kurš paredz efektīvas un produktīvas iekšējās kontroles izveidi, ieviešanu un īstenošanu, ietverot atbilstošu pārraudzību un pienācīgus pasākumus pārkāpumu un krāpšanas novēršanai un vajadzības gadījumā tiesvedību nepareizi izmaksāto vai izlietoto līdzekļu atgūšanai. Neatkarīgi no budžeta izpildes metodes Komisija uzņemas galīgo atbildību par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu likumību un pareizību (LESD 317. pants).

Revidenta atbildība

III. Palātas pienākums ir, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, sagatavot Eiropas Parlamentam un Padomei ticamības deklarāciju par pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta veica revīziju saskaņā ar Starptautiskās Grāmatvežu federācijas (IFAC) starptautiskajiem revīzijas standartiem un ētikas kodeksiem un saskaņā ar Starptautiskās Augstāko revīzijas iestāžu organizācijas (INTOSAI) revīzijas standartiem. Šajos standartos noteikts, ka Palāta plāno un veic revīziju, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka Eiropas Savienības konsolidētajos pārskatos nav būtisku neatbilstību un ka šiem pārskatiem pakārtotie darījumi ir likumīgi un pareizi.

⁽¹⁾ Konsolidētie finanšu pārskati ietver bilanci, pārskatu par saimnieciskās darbības rezultātu, naudas plūsmas tabulu, pārskatu par tīro aktīvu izmaiņām, kopsavilkumu par nozīmīgām grāmatvedības metodēm un citus paskaidrojumus (tostarp informāciju pa segmentiem).

⁽²⁾ Konsolidētie budžeta izpildes pārskati ietver konsolidētos budžeta izpildes pārskatus, kopsavilkumu par budžeta principiem un citas skaidrojošas piezīmes.

⁽³⁾ Komisijas galvenā grāmatveža pieņemto grāmatvedības noteikumu pamatā ir Starptautiskie publiskā sektora grāmatvedības standarti (IPSAS), ko izdevusi Starptautiskā Grāmatvežu federācija, vai, ja attiecīgais jautājums IPSAS standartos nav risināts, Starptautiskie grāmatvedības standarti (IAS) / Starptautiskie finanšu pārskatu sagatavošanas standarti (IFRS), ko izdevusi Starptautisko grāmatvedības standartu padome. Saskaņā ar Finanšu regulu 2011. gada konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti atbilstoši šiem Komisijas grāmatveža apstiprinātajiem grāmatvedības noteikumiem (tā tas bijis kopš 2005. gada), ar kuriem uzkrājumu grāmatvedības principi ir pielāgoti Eiropas Savienības apstākļiem, savukārt konsolidētie budžeta izpildes pārskati joprojām galvenokārt balstās uz naudas plūsmas principu.

IV. Revīzijā piemēro procedūras, lai iegūtu revīzijas pierādījumus par konsolidētajos pārskatos minētajām summām un sniegto informāciju, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Procedūru izvēle ir atkarīga no revidenta novērtējuma arī par risku, ka krāpšanas vai kļūdas dēļ konsolidētajos pārskatos varētu būt būtiskas neatbilstības vai ka pakārtotie darījumi būtiski neatbilst Eiropas Savienības tiesiskajam regulējumam. Lai izstrādātu konkrētajiem apstākļiem atbilstošas revīzijas procedūras, revidents, novērtējot minēto risku, pārbauda iekšējās kontroles mehānismus, ko piemēro konsolidēto pārskatu sagatavošanai un patiesam izklāstam, kā arī ieviestās pārraudzības un kontroles sistēmas, kuras paredzētas pakārtoto darījumu likumības un pareizības nodrošināšanai. Revīzijā izvērtē arī izmantoto grāmatvedības metožu piemērotību un grāmatvedības aplēšu pamatotību, kā arī konsolidēto pārskatu un gada darbības pārskatu vispārējo izklāstu.

V. Saistībā ar ieņēmumiem Palāta revidē pievienotās vērtības nodokļa (PVN) un nacionālā kopienākuma (NKI) pašu resursus, un šīs revīzijas sākumpunkts ir dalībvalstu sagatavotais makroekonomikas rādītāju kopums, ko saņem Komisija, bet pēc tam Palāta novērtē, kā Komisijas datu apstrādes sistēmas iekļauj attiecīgos datus konsolidētajos pārskatos un kā dalībvalstis veic savas iemaksas. Tradicionālo pašu resursu revīzijā Palāta pārbauda muitas iestāžu pārskatus un analizē muitas nodokļu plūsmu līdz brīdim, kad šīs summas ir atspoguļotas pārskatos un Komisija tās ir saņēmusi.

VI. Palāta uzskata, ka iegūtie revīzijas pierādījumi ir pietiekami un piemēroti ticamības deklarācijas pamatošanai.

Pārskatu ticamība

Atzinums par pārskatu ticamību

VII. Palāta uzskata, ka Eiropas Savienības konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos patiesi atspoguļo Savienības finanšu stāvokli 2011. gada 31. decembrī, kā arī tās darbību rezultātus un naudas plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā, kā to nosaka Finanšu regula un Komisijas galvenā grāmatveža pieņemtie grāmatvedības noteikumi.

Pārskatiem pakārtoto darījumu likumība un pareizība

Ieņēmumi

Atzinums par pārskatiem pakārtoto ieņēmumu likumību un pareizību

VIII. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotie ieņēmumi par 2011. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgi un pareizi.

Saistības

Atzinums par pārskatiem pakārtoto saistību likumību un pareizību

IX. Palāta uzskata, ka pārskatiem pakārtotās saistības par 2011. gada 31. decembrī slēgto gadu visos būtiskajos aspektos ir likumīgas un pareizas.

Maksājumi*Pamats negatīvam atzinumam par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību*

X. Palāta secina, ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošina pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību. Politikas grupās "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts", "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība", "Reģionālā politika, enerģētika un transports", "Nodarbinātība un sociālās lietas", kā arī "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" ir būtisks kļūdu līmenis. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars pārskatiem pakārtotajos maksājumos ir 3,9 %.

Negatīvs atzinums par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību

XI. Ņemot vērā to jautājumu nopietnību, kas aprakstīti punktā, kurā pamato negatīvu atzinumu par pārskatiem pakārtoto maksājumu likumību un pareizību, Palāta uzskata, ka maksājumos, kuri ir pakārtoti pārskatiem par 2011. gada 31. decembrī slēgto gadu, ir būtisks kļūdu līmenis.

2012. gada 6. septembrī

Priekšsēdētājs

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA

Eiropas Revīzijas palāta

12, rue Alcide De Gasperi, 1615 Luxembourg, LUKSEMBURGA

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

1.1. Šajā gada pārskata nodaļā:

- izklāstīts Palātas sagatavotās ticamības deklarācijas⁽⁴⁾ konteksts un sniegts ticamības deklarācijas pamatā esošo revīzijas rezultātu un secinājumu apkopojums un analīze (sk. 1.2.–1.30. punktu),
- analizēti galvenie 2011. gada budžeta pārvaldības dati (sk. 1.31.–1.38. punktu),
- paskaidrots, kā Palāta veic revīzijas ticamības deklarācijas vajadzībām (sk. **1.1. pielikumu**),
- izklāstīti Komisijas veiktie pasākumi saistībā ar apsvērumiem par iepriekšējo gadu pārskatu ticamību. Ir ietverta arī Komisijas atbilde uz Palātas iepriekšējo gadu pārskatos dotajiem ieteikumiem, tostarp par līdzekļu atgūšanu un finanšu korekcijām, kā arī par priekšfinansējuma pastiprinātu izmantošanu (sk. **1.2. pielikumu**).

1.2. Revīzijas palāta iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei deklarāciju par pārskatu ticamību, kā arī par pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Palāta var papildināt šo deklarāciju ar īpašiem izvērtējumiem par katru no galvenajām ES darbības jomām⁽⁵⁾.

1.3. Ar Eiropas Savienības pārskatu ticamību saistītā darba mērķis ir iegūt pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus, uz kuru pamata secināt, vai ieņēmumi, izdevumi, aktīvi un pasīvi ir pienācīgi reģistrēti un vai konsolidētie pārskati sniedz patiesu priekšstatu par finanšu stāvokli 2011. gada 31. decembrī, kā arī par darbību rezultātiem un naudas plūsmu minētajā datumā noslēgtajā gadā (sk. 1.6.–1.8. punktu).

⁽⁴⁾ Revīzijas palātā bieži lietots saīsinājums *DAS* no franču valodas "*déclaration d'assurance*".

⁽⁵⁾ Sk. Līguma par Eiropas Savienības darbību 287. pantu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.4. Ar 2011. gada pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību saistītā darba mērķis ir iegūt pietiekamus un piemērotus revīzijas pierādījumus, uz kuru pamata secināt, vai šie darījumi atbilst attiecīgajām regulām vai līgumu noteikumiem un vai tie ir pareizi aprēķināti (rezultātu kopsavilkumu sk. 1.9.–1.15. punktā un sīkāku informāciju sk. 2.–9. nodaļā).

1.5. Mērķis darbam, kas attiecas uz Komisijas vadības apliecinājumu ticamību, t. i., ģenerāldirektoru deklarāciju, Komisijas dienestu gada darbības pārskatu un kopsavilkuma pārskata ticamību, ir novērtēt, cik lielā mērā tie sniedz objektīvu novērtējumu par finanšu pārvaldības kvalitāti (tostarp atlikušo kļūdu līmeni) un cik lielā mērā tie papildina Palātas vispārējo pārliecību (sk. 1.16.–1.30. punktu un iedaļu "Sistēmu efektivitāte" 2.–9. nodaļā).

REVĪZIJAS KONSTATĒJUMI PAR 2011. FINANŠU GADU

Pārskatu ticamība

1.6. Palātas apsvērumi attiecas uz Eiropas Savienības 2011. finanšu gada konsolidētajiem pārskatiem, ko sagatavojis Komisijas galvenais grāmatvedis un pieņēmusi Komisija, kā to nosaka Finanšu regula⁽⁶⁾, un ko Palāta saņēma 2012. gada 31. jūlijā. Konsolidētajos pārskatos ietilpst:

- a) konsolidētie finanšu pārskati, kuros iekļauta bilance (tajā ir norādīti aktīvi un pasīvi gada beigās), saimnieciskā rezultāta pārskats (tajā norādīti gada ieņēmumi un izdevumi), naudas plūsmas tabula (tajā atspoguļots, kā izmaiņas kontos ietekmē naudu un tās ekvivalentus) un tīro aktīvu izmaiņu pārskats, kā arī attiecīgie paskaidrojumi;
- b) konsolidētie pārskati par budžeta izpildi, kuros atspoguļoti gada ieņēmumi un izdevumi, kā arī attiecīgie paskaidrojumi.

⁽⁶⁾ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulā (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienai vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 1081/2010 (OV L 311, 26.11.2010., 9. lpp.), noteikts, ka galīgie konsolidētie pārskati jānosūta līdz nākamā finanšu gada 31. jūlijam (sk. 129. pantu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.7. Komisijas galvenais grāmatvedis iesniedza Palātai apliecinājuma vēstuli, kurā apstiprināts, ka konsolidētie pārskati visos būtiskajos aspektos ir pilnīgi un ticami.

1.8. Palātas veiktajā revīzijā par 2011. gada konsolidētajiem pārskatiem konstatēts, ka tajos nav būtisku neatbilstību (sk. arī **1.2. pielikumu**).

Darījumu pareizība*Ticamības deklarācijas īpašo izvērtējumu kopsavilkums*

1.9. Šā pārskata 2. nodaļā Palāta sniedz īpašo izvērtējumu par ieņēmumiem, bet 3.–9. nodaļā – par izdevumiem dažādās politikas grupās, kas atbilst budžeta līdzekļu sadalei pa darbības jomām (sk. **1.1. tabulu**).

1.1. tabula. Maksājumi 2011. gadā (iedalījums atbilst gada pārskata nodaļām)

(miljonos EUR)

Iedaļas (ied.), sadaļas (sad.) un nodaļas (nod.) ⁽¹⁾ atbilst 2011. gada budžeta nomenklatūrai, pēc kuras tematiski iedalītas Palātas gada pārskata nodaļas	2011. gadā veiktie maksājumi ⁽²⁾	% no kopsummas
Gada pārskata nodaļas		
3. nodaļa. Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	43 809	33,9 %
Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonds (05. sad., 01.–03., 06.–08. nod.)	43 809	33,9 %
4. nodaļa. Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība	13 876	10,7 %
Lauku attīstība (05. sad., 04.–05. nod.)	12 399	9,6 %
Vide un klimata politika (07. sad.)	240	0,2 %
Jūrlietas un zivsaimniecība (11. sad.)	731	0,6 %
Veselība un patērētāju aizsardzība (17. sad.)	506	0,4 %
5. nodaļa. Reģionālā politika, enerģētika un transports	34 842	26,9 %
Mobilitāte un transports (06. sad.)	1 042	0,8 %
Reģionālā politika (13. sad.)	32 911	25,4 %
Enerģētika (32. sad.)	889	0,7 %
6. nodaļa. Nodarbinātība un sociālās lietas	10 299	8,0 %
Nodarbinātība un sociālās lietas (04. sad.)	10 299	8,0 %
7. nodaļa. Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	6 201	4,8 %
Ārējās attiecības (19. sad.)	3 156	2,4 %
Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm (21. sad.)	1 175	0,9 %
Paplašināšanās (22. sad.)	835	0,6 %
Humānā palīdzība (23. sad.)	1 035	0,8 %
8. nodaļa. Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	10 591	8,2 %
Ekonomika un finanses (01. sad.)	319	0,2 %
Uzņēmējdarbība (02. sad.)	1 213	0,9 %
Konkurence (03. sad.)	0	0,0 %
Zinātniskā pētniecība (08. sad.)	4 283	3,3 %
Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi (09. sad.)	1 357	1,0 %
Tiešā pētniecība (10. sad.)	89	0,1 %
Iekšējais tirgus (12. sad.)	34	0,0 %
Izglītība un kultūra (15. sad.)	2 283	1,8 %
Komunikācija (16. sad.)	134	0,1 %
Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa (18. sad.)	868	0,7 %
Tirdzniecība (20. sad.)	11	0,0 %
9. nodaļa. Administratīvie un citi izdevumi	9 777	7,6 %
Parlaments (I ied.)	1 580	1,2 %
Padome (II ied.)	547	0,4 %
Komisija (III ied.)	6 264	4,8 %
Tiesa (IV ied.)	334	0,3 %
Revīzijas palāta (V ied.)	137	0,1 %
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja (VI ied.)	126	0,1 %
Reģionu komiteja (VII ied.)	91	0,1 %
Eiropas Ombuds (VIII ied.)	9	0,0 %
Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs (IX ied.)	7	0,0 %
Eiropas Ārējās darbības dienests (X ied.)	682	0,5 %
Kopā	129 395	100,0 %

(¹) Vispārējā budžeta III iedaļas 14. un 24.–31. sadaļa, kura galvenokārt attiecas uz administratīvajiem izdevumiem, ir aplūkota 9. nodaļas iedaļā par Eiropas Komisiju.

(²) Administratīvos izdevumus atskaita no politikas grupām un uzrāda atsevišķā pozīcijā; tas rada atšķirības, ja datus salīdzina ar 3.–9. nodaļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

1.10. Palāta secina, ka ieņēmumos (130 000 miljonu EUR) ⁽⁷⁾ un maksājumos politikas grupā “Administratīvie un citi izdevumi” (9 777 miljoni EUR) kļūdu līmenis nebija būtisks un ka pārraudzības un kontroles sistēmas bija efektīvas (sk. **1.2. tabulu**, 2.35., 2.36. un 9.30.–9.32. punktu). Kļūdu līmenis nav būtisks arī nevienas politikas grupas saistībā.

1.11. Palāta secina, ka politikas grupā “Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās” (6 201 miljons EUR) kļūdu līmenis nebija būtisks un ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas. Tomēr būtisks kļūdu līmenis bija starpposma un galīgajos maksājumos (sk. **1.2. tabulu**, kā arī 7.26. un 7.27. punktu).

1.12. Palāta secina, ka šādās politikas grupās bija būtisks kļūdu līmenis: “Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts” (43 801 miljons EUR atlīdzināto izdevumu ⁽⁸⁾), “Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība” (13 310 miljoni EUR atlīdzināto izdevumu ⁽⁸⁾), “Reģionālā politika, enerģētika un transports” (33 373 miljoni EUR atlīdzināto izdevumu ⁽⁸⁾), “Nodarbinātība un sociālās lietas” (10 171 miljons EUR atlīdzināto izdevumu ⁽⁸⁾) un “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika” (10 591 miljons EUR maksājumu). Palāta arī secina, ka šajās politikas grupās pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas (sk. **1.2. tabulu** un 3.42., 3.43., 4.51., 4.52., 5.70., 5.71., 6.27., 6.28., 8.37. un 8.38. punktu).

1.13. Palāta secina, ka maksājumos kopumā bija būtisks kļūdu līmenis un ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas, ko piemēroja maksājumiem, kopumā bija daļēji efektīvas (sk. **1.2. tabulu**).

1.11. Komisijas pārbaudes ir izstrādātas tā, lai pilnībā aptvertu daudzgadu projektu īstenošanas ciklu. Komisija uzskata, ka šīs pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas un, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tās ir ievērojami uzlabotas.

1.12.–1.13. Saistībā ar “lauksaimniecību: tirgus un tiešo atbalstu” Komisija uzskata, ka attiecībā uz 2011. finanšu gadu iespējamākā kļūda, ko konstatējusi Palāta, ir neliels palielinājums salīdzinājumā ar pagājušo gadu, bet tas joprojām iekļaujas parastajās statistikas atšķirībās no gada uz gadu un nenorāda uz vispārēju kvalitātes pasliktināšanos dalībvalstu izdevumu pārvaldības un kontroles jomā. Komisija uzskata, ka Palātas noteiktais kļūdu īpatsvars pēdējos gados kopumā nodrošina ticamus pierādījumus, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars attiecībā uz ELGF ir salīdzinoši tuvu 2 % būtiskuma sliekšnim. Saistībā ar lauku attīstību Komisijas pašas novērtējums par pārmērīgu maksājumu līmeni, pamatojoties uz dalībvalstu sniegto kontroles statistiku 2011. gadā, liecina par situācijas pasliktināšanos. Rezultātā ĢD AGRI ģenerāldirektors 2011. gada darbības pārskatā iekļāva atrunu. Tiek noteikti vairāki koriģējoši pasākumi, lai uzlabotu situāciju. Attiecībā uz pārraudzības un kontroles sistēmām, kas ieviestas lauksaimniecībā, Komisija uzskata, ka LAKS, kas veidoja 91 % no kopējiem ELGF izdevumiem, parasti ir efektīva kontroles sistēma, lai ierobežotu kļūdu vai nepareizu izdevumu risku, un vēlas atgādināt, ka atlikušais risks ES budžetam ir pienācīgi segts ar atbilstības noskaidrošanas procedūru. Skatīt atbildes uz 3.10., 3.14.–3.15., 3.42., 4.10., 4.43., 4.51. un 4.52. punktu.

⁽⁷⁾ Ieņēmumu revīzijas tvērumu sk. 2.9. un 2.13. punktā.

⁽⁸⁾ Starpposma un galīgie maksājumi, kas norādīti deklarācijās par izdevumiem, kuri radušies galasaņēmēju līmenī (sk. 3.9., 4.9., 5.27. un 6.12. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Kopējais iespējamākais kļūdu īpatsvars reģionālajai politikai, transportam, enerģētikai, nodarbinātībai un sociālajām lietām, kā norādīts 1.3. tabulā, arī ievērojami samazinās salīdzinājumā ar 2010. gadu no 7,7 % līdz 5,1 %. Arī trešo gadu pēc kārtas kļūdu līmenis iepriekšējās politikas grupas "Kohēzija, enerģētika un transports" katrai daļai (iespējamākais kļūdu īpatsvars 6,0 % reģionālajai politikai, enerģētikai un transportam un 2,2 % nodarbinātībai) saglabājas daudz zemāks par to, kāds bija norādīts Palātas ziņojumā par periodu no 2006. līdz 2008. gadam. Šī pozitīvā attīstība izriet no pastiprinātajiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada programmu posmā, Komisijas stingrās pārtraukšanas/atlikšanas politikas, kad tiek konstatētas nepilnības, atbilstīgi tās 2008. gada rīcības plānam un no pašreizējam programmu posmam regulās paredzēto vienkāršošanas pasākumu pozitīvās ietekmes. Komisija turpinās koncentrēt savus pasākumus uz riskantākajām programmām un/vai dalībvalstīm.

Attiecībā uz pētniecību un citām iekšpolitikas jomām Komisija uzskata, ka pārvaldības ziņā – t. i., līdzsvarojot likumības un pareizības mērķus ar apsvērumiem par pārbaužu samērīgumu ar risku un izmaksu efektivitāti, – tās vadības un kontroles sistēmas rada pienācīgu ticamību, ievērojot deleģēto kredītrīkotāju formulētās atrunas.

Visbeidzot, īpaši atsaucoties uz ES budžetam piemērojamās Finanšu regulas noteikumiem (regulas, ar kuru paredz sīki izstrādātus Finanšu regulas īstenošanas noteikumus, 22.a panta 2. punkta f) apakšpunkts un jaunās Finanšu regulas 28. panta 2.b punkta g) apakšpunkts) un ņemot vērā pieejamo resursu ierosināto samazinājumu un dalībvalstu veiktos pašreizējos pasākumus, Komisija apsvērs Palātas ieteikumu izmaksas un ieguvumus pirms atbilstīgas rīcības veikšanas un/vai ierosināšanas.

1.2. tabula. Kopsavilkums par 2011. gada konstatējumiem attiecībā uz darījumu pareizību

Politikas grupa	Maksājumi (miljonos EUR)	Pārbaudīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums ⁽²⁾	Iespējamākais kļūdu īpat- svars (%)	Ticamības intervāls (%)		Kļūdu biežums ⁽³⁾ (%)	Revīzijas secinājums
				Zemākais kļūdu līmenis	Augstākais kļūdu līmenis		
Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts ⁽¹⁾	43 801 ⁽⁴⁾	Daļēji efektīvas	2,9 ⁽⁹⁾	1,1	4,7	39	Būtisks kļūdu līmenis
Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība ⁽¹⁾	13 310 ⁽⁵⁾	Daļēji efektīvas	7,7 ⁽¹⁰⁾	4,5	10,9	57	Būtisks kļūdu līmenis
Reģionālā politika, enerģētika un transports ⁽¹⁾	33 373 ⁽⁶⁾	Daļēji efektīvas	6,0	3,0	9,0	59	Būtisks kļūdu līmenis
Nodarbinātība un sociālās lietas ⁽¹⁾	10 171 ⁽⁷⁾	Daļēji efektīvas	2,2	0,9	3,4	40	Būtisks kļūdu līmenis
Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	6 201	Daļēji efektīvas	1,1	0,0	2,4	33	Nebūtisks kļūdu līmenis
Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	10 591	Daļēji efektīvas	3,0	1,1	4,9	49	Būtisks kļūdu līmenis
Administratīvie un citi izdevumi	9 777	Efektīvas	0,1	0,0	0,3	7	Nebūtisks kļūdu līmenis
Visa revidētā datu kopa	127 224 ⁽⁸⁾	Daļēji efektīvas	3,9 ⁽¹¹⁾	3,0	4,8	44	Būtisks kļūdu līmenis
leņķumi	130 000 ⁽¹²⁾	Efektīvas	0,8	0,0	2,4	2	Nebūtisks kļūdu līmenis

⁽¹⁾ 2010. gada pārskatā politikas grupas "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts" un "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība", kā arī politikas grupas "Reģionālā politika, enerģētika un transports" un "Nodarbinātība un sociālās lietas" bija atsevišķas politikas grupas. 2011. gada koprezultāti pēc iepriekšējā iedalījuma doti **1.3. tabulā**.

⁽²⁾ Sistēmas klasificē kā daļēji efektīvas, ja saskaņā ar novērtējumu daži kontroles mehānismi darbojas pienācīgi, bet citi ne. Tādējādi šie mehānismi kopumā varētu nebūt pietiekami, lai ierobežotu kļūdas pakārtotajos darījumos līdz pieņemamam līmenim. Plašāku informāciju sk. iedaļas "Revīzijas tvērums un pieeja" 2.–9. nodaļā.

⁽³⁾ Kļūdu biežumu nosaka, pamatojoties uz parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas. Procenti nav noapaļoti.

⁽⁴⁾ Atlīdzinātie izdevumi (sk. 3.9. punktu).

⁽⁵⁾ Atlīdzinātie izdevumi (sk. 4.9. punktu).

⁽⁶⁾ Atlīdzinātie izdevumi (sk. 5.27. punktu).

⁽⁷⁾ Atlīdzinātie izdevumi (sk. 6.12. punktu).

⁽⁸⁾ Attiecībā uz darījumu pareizību starpība starp 2011. gada maksājumiem (129 395 miljoni EUR – sk. **1.1. tabulu**) un visas revidētās datu kopas kopsummu atbilst avansiem, kas izmaksāti politikas grupās "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts" (8 miljoni EUR), "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība" (565 miljoni EUR), "Reģionālā politika, enerģētika un transports" (1 469 miljoni EUR) un "Nodarbinātība un sociālās lietas" (128 miljoni EUR) (sk. 3.9., 4.9., 5.27. un 6.12. punktu).

⁽⁹⁾ Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem Palāta iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā ir iekļāvusi arī savstarpējās atbilstības prasību nepildīšanu. Atklātās kļūdas veido apmēram 0,2 procentpunktus no kopējā iespējamākā kļūdu īpatsvara (sk. 3.9. punkta otro ievilkumu un 3.13. punktu).

⁽¹⁰⁾ Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem Palāta iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā ir iekļāvusi arī savstarpējās atbilstības prasību nepildīšanu. Atklātās kļūdas veido apmēram 0,2 procentpunktus no kopējā iespējamākā kļūdu īpatsvara (sk. 4.9. punkta otro ievilkumu un 4.16.–4.18. punktu).

⁽¹¹⁾ Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem Palāta iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā ir iekļāvusi arī gadījumus, kad KLP maksājumu saņēmēji nebija pildījuši savstarpējās atbilstības prasības. Atklātās kļūdas veido apmēram 0,1 procentpunktu no Palātas visiem maksājumiem kopā aplēstā iespējamākā kļūdu īpatsvara (sk. arī 9. un 10. zemsvītras piezīmi).

⁽¹²⁾ Palāta Komisijas līmenī revidēja paraugu, kurā ietilpa iekasēšanas rīkojumi, kas aptvēra visus ieņēmumu veidus (sk. 2.8., 2.9. un 2.13. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu rezultātiem

1.14. Palāta lēš, ka 2011. gadā iespējamāko kļūdu īpatsvars maksājumos ir augstāks nekā 2010. gadā šādās jomās:

— “Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts” un “Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība” (salīdzinājumā ar iepriekšējo politikas grupu “Lauksaimniecība un dabas resursi”),

— “Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika”.

1.14.

— Attiecībā uz “lauksaimniecību: tirgus un tiešo atbalstu” Komisija uzskata, ka nelielais palielinājums salīdzinājumā ar pagājušo gadu joprojām iekļaujas parastajās statistikas atšķirībās no gada uz gadu un nenorāda uz vispārēju kvalitātes pasliktināšanos dalībvalstu izdevumu pārvaldības un kontroles jomā.

Attiecībā uz lauku attīstību Komisija piekrīt, ka vērojama situācijas pasliktināšanās, lai gan mazākā mērā, nekā norādīts Palātas ziņojumā.

Komisija norāda, ka Palātas secinājums ir par politikas grupu kopumā, nevis par apakšgrupām.

Komisija uzskata, ka pārvaldības ziņā – t. i., līdzsvarojot likumības un pareizības mērķus ar apsvērumiem par pārbaužu samērīgumu ar risku un izmaksu efektivitāti, – tās vadības un kontroles sistēmas, kas piemērojamas pētniecības un citām iekšpolitikas programmām, rada pienācīgu ticamību, ievērojot deleģēto kredītrīkotāju formulētās atrunas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Par politikas jomām "Reģionālā politika, enerģētika un transports" un "Nodarbinātība un sociālās lietas" (salīdzinājumā ar iepriekšējo politikas grupu "Kohēzija, enerģētika un transports") Palāta lēš, ka tajās iespējamākais kļūdu īpatsvars ir krities.

Pārējās politikas grupās ("Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās" un "Administratīvie un citi izdevumi") saskaņā ar Palātas aplēsi iespējamākais kļūdu īpatsvars saglabājas stabils (sk. **1.3. tabula**).

1.15. Kopumā Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars visos maksājumos salīdzinājumā ar 2010. gadu saglabāties stabils (3,9 % 2011. gadā un 3,7 % 2010. gadā, sk. arī **1.3. tabulu** un **1.1. grafiku**)⁽⁹⁾. Palāta konstatēja kļūdas apmēram divās piektdaļās pārbaudīto darījumu (2010. gadā – apmēram vienā trešdaļā darījumu). Palātas atklāto kļūdu biežums palielinājies visās politikas grupās, izņemot agrāko grupu "Kohēzija, enerģētika un transports" un grupu "Administratīvie un citi izdevumi", kurās kļūdu biežums saglabājies stabils (sk. **1.3. tabulu**).

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija norāda, ka trešo gadu pēc kārtas kļūdu līmenis joprojām ir daudz zemāks par to, kāds bija norādīts Palātas ziņojumā par periodu no 2006. līdz 2008. gadam. Šī pozitīvā attīstība izriet no pastiprinātajiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada programmu posmā un tās stingrās pārtraukšanas/apturēšanas politikas, kad tiek konstatētas nepilnības, atbilstīgi tās 2008. gada rīcības plānam. Kā norādīts 1.3. tabulā, kopējais iespējamākais kļūdu īpatsvars reģionālajai politikai, transportam, enerģētikai, kā arī nodarbinātībai un sociālajām lietām arī ievērojami samazinājās salīdzinājumā ar 2010. gadu no 7,7 % līdz 5,1 %.

1.15. Pēc tam, kad tika ņemts vērā savstarpējās atbilstības kļūdu jaunais novērtējums lauksaimniecībā, Komisija norāda, ka Palātas aprēķinātais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir ļoti tuvs 2010. gada kļūdu īpatsvaram, neraugoties uz vairākiem nelabvēlīgiem tehniskiem un strukturāliem faktoriem (ES daudzgadu programmas nonāk kritiskā posmā ar aizvien komplicētākiem maksājumiem, kas neizbēgami ir vairāk disponēti uz kļūdām).

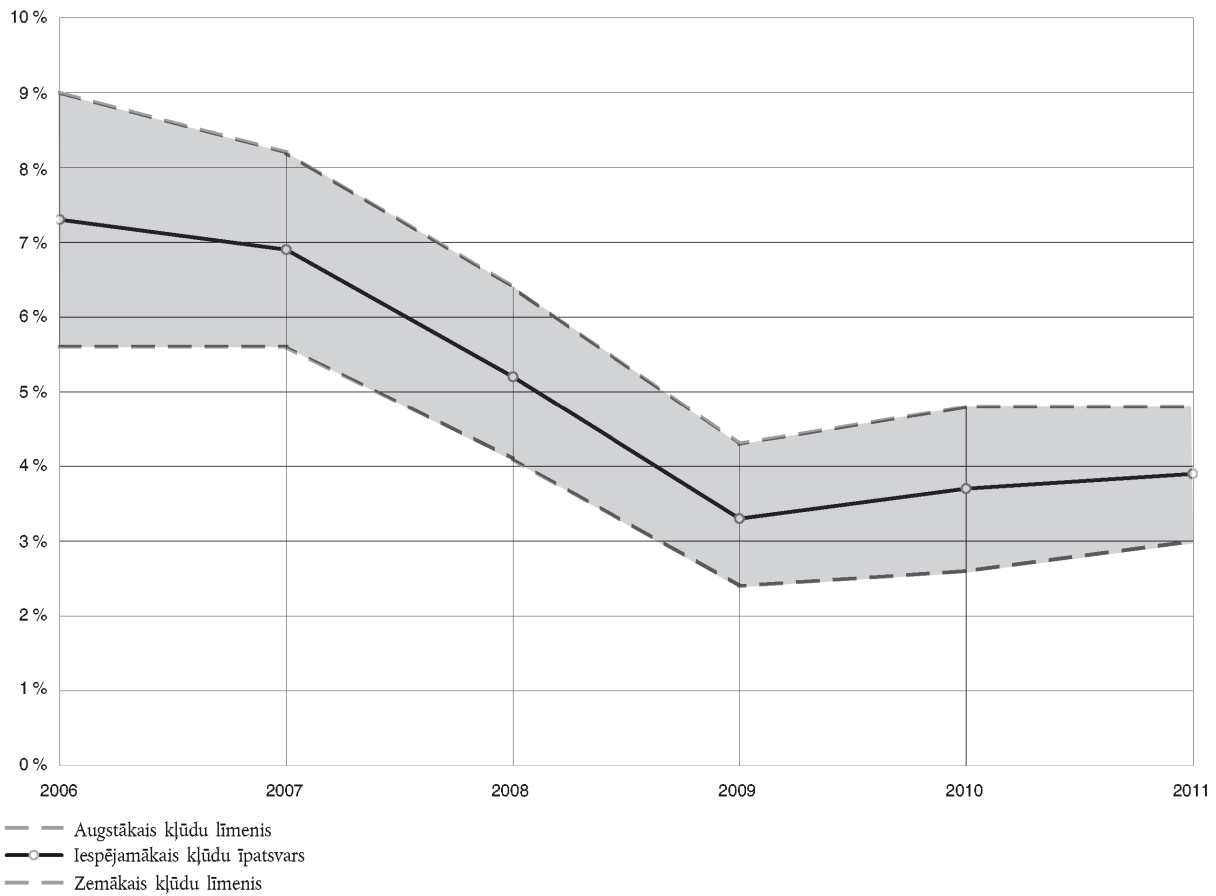
⁽⁹⁾ Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem šoreiz iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā Palāta ir ņēmusi vērā arī gadījumus, kad KLP maksājumu saņēmēji nebija pildījuši savstarpējās atbilstības pienākumus. Konstatētās kļūdas atbilst apmēram 0,1 procentpunktam no Palātas aplēstā iespējamākā kļūdu īpatsvara maksājumiem kopumā (sk. 3.9. punkta otro ievilkumu 3.13. punktu, 4.9. punkta otro ievilkumu un 4.16.–4.18. punktu).

1.3. tabula. 2010. un 2011. gada revīzijas rezultātu salīdzinājums

Politikas grupa	Iespējamākais kļūdu īpatsvars (%)		Ticamības intervāls (%)						Kļūdu biežums (%)		Revīzijas secinājumi		
			Zemākais kļūdu līmenis			Augstākais kļūdu līmenis							
	2010. g.	2011. g.	2010. g.	2011. g.	2010. g.	2011. g.	2010. g.	2011. g.	2010. g.	2011. g.			
Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts	2,3	4,0 ⁽¹⁾	2,9	0,8	1,1	3,8	5,6	4,7	37	48	39	Būtisks kļūdu līmenis	Būtisks kļūdu līmenis
Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība			7,7		4,5			10,9			57		Būtisks kļūdu līmenis
Reģionālā politika, enerģētika un transports	7,7	5,1	6,0	4,7	3,0	10,7	7,1	9,0	49	50	59	Būtisks kļūdu līmenis	Būtisks kļūdu līmenis
Nodarbinātība un sociālās lietas			2,2		0,9		3,4	40			Būtisks kļūdu līmenis		Būtisks kļūdu līmenis
Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās	1,7	1,1	0,1	0,0	3,3	2,4	23	33	Nebūtisks kļūdu līmenis	Nebūtisks kļūdu līmenis			
Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika	1,4	3,0	0,6	1,1	2,1	4,9	39	49	Nebūtisks kļūdu līmenis	Būtisks kļūdu līmenis			
Administratīvie un citi izdevumi	0,4	0,1	0,0	0,0	1,1	0,3	7	7	Nebūtisks kļūdu līmenis	Nebūtisks kļūdu līmenis			
Visa revidētā datu kopa	3,7	3,9 ⁽²⁾	2,6	3,0	4,8	4,8	36	44	Būtisks kļūdu līmenis	Būtisks kļūdu līmenis			
leņēmumi	0,0	0,8	—	0,0	—	2,4	—	2	Nebūtisks kļūdu līmenis	Nebūtisks kļūdu līmenis			

(1) Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem Palāta iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā ir iekļāvusi arī savstarpējās atbilstības prasību nepildīšanu (sk. 3.9., 3.13, 4.9. un 4.16.–4.18. punktu). Atklātās kļūdas veido apmēram 0,2 procentpunktus no kopējā iespējamākā kļūdu īpatsvara.

(2) Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem Palāta iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā ir iekļāvusi arī savstarpējās atbilstības prasību nepildīšanu. Atklātās kļūdas veido apmēram 0,1 procentpunktu no kopējā iespējamākā kļūdu īpatsvara, kādu Palāta aplēsusi maksājumiem kopumā (sk. arī 1. zemsvītras piezīmi).

1.1. grafiks. Palātas iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēse 2006.–2011. gadā ⁽¹⁾

(1) Atšķirībā no iepriekšējiem gadiem šoreiz iespējamākā kļūdu īpatsvara aprēķinā Palāta ir ņēmusi vērā arī gadījumus, kad KLP maksājumu saņēmēji nebija pildījuši savstarpējās atbilstības pienākumus. Konstatētās kļūdas atbilst apmēram 0,1 procentpunktam no Palātas aplēstā iespējamāko kļūdu īpatsvara maksājumiem kopumā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība*Ievads*

1.16. Saskaņā ar LESD 317. pantu Komisijai ir galīgā atbildība par ES budžeta izpildi. Ģenerāldirektoru atbildība ir svarīgs elements Komisijas pašreizējā sistēmā, ar kuru tā pārvalda ES līdzekļus (šo sistēmu pamatīgi pārskatīja 2000. gada aprīlī sāktajā reformā⁽¹⁰⁾, kas izrietēja no Eiropas Parlamenta rezolūcijas⁽¹¹⁾). Ģenerāldirektoriem ir jāievieš efektīvas pārraudzības un kontroles sistēmas, kurām ir jāatbilst izstrādātajiem standartiem⁽¹²⁾.

1.17. Komisijas ģenerāldirektori katru gadu ziņo par savu pienākumu izpildi darbības pārskatos⁽¹³⁾. Minētajiem pārskatiem pievieno deklarāciju arī par to, cik lielā mērā resursi izmantoti paredzētajam mērķim un kā kontroles procedūras nodrošina darījumu likumību un pareizību. Ja ģenerāldirektori šajos aspektos konstatē ievērojamas problēmas, viņi savās deklarācijās var ietvert atrunas.

1.18. Kopsavilkuma pārskatā Komisija uzņemas politisko atbildību par tās ģenerāldirektoru pārvaldības darbu. Šis pārskats balstās uz ģenerāldirektoru gada darbības pārskatos sniegtajiem apliecinājumiem, kā arī uz citiem avotiem, tostarp iekšējā revidenta vispārējo atzinumu. Pārskatā ir arī aprakstīti Komisijas veiktie pasākumi pārvaldības un kontroles trūkumu risināšanai.

⁽¹⁰⁾ Baltā grāmata "Komisijas reforma", COM(2000) 200 galīgā redakcija, 5.4.2000.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta 2000. gada 19. janvāra rezolūcija par rīcību saistībā ar Neatkarīgo ekspertu komitejas otro ziņojumu par Komisijas reformu (OV C 304, 24.10.2000., 135. lpp.).

⁽¹²⁾ Komisijas iekšējās kontroles standarti lielā mērā balstās uz COSO principiem. COSO ir brīvprātīga privātā sektora organizācija, kuras mērķis ir uzlabot finanšu pārvaldības un ziņojumu kvalitāti, pievēršot uzmanību darbības ētikai, efektīviem iekšējās kontroles mehānismiem un korporatīvajai pārvaldībai.

⁽¹³⁾ Ar vārdu "ģenerāldirektors" te apzīmēti vairāki atbildīgi amati. 48 deklarāciju parakstītāji ir: viens ģenerālsekretārs, 36 ģenerāldirektori, 7 direktori un 4 nodaļu vadītāji.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ģenerāldirektoru gada darbības pārskati un deklarācijas ⁽¹⁴⁾**Atrunas attiecas uz lielākām maksājumu summām**

1.19. Kaut arī visi ģenerāldirektori ir deklarējuši, ka ieviestās kontroles procedūras sniedz vajadzīgās garantijas par darījumu pareizību, to ģenerāldirektorātu vai citu dienestu skaits, kuros ir formulēta viena vai vairākas atrunas, 2011. gadā ir pieaudzis līdz 16 (2010. gadā – 13). Atrunu kopējais skaits 2011. gadā ir pieaudzis līdz 27 (2010. gadā – 17), un lielākā daļa atrunu tāpat kā iepriekšējos gados attiecas uz nepilnībām saistībā ar darījumu pareizību. Atrunu aplēstā kopējā finansiālā ietekme 2011. gadā palielinājusies līdz 1 959 miljoniem EUR jeb 1,5 % no veiktajiem maksājumiem (2010. gadā – 423 miljoni EUR jeb 0,3 %) (sk. **1.4. tabulu** un 2.–9. nodaļu).

⁽¹⁴⁾ Gada darbība pārskatos aprakstītās darba izpildes aspekti ir aplūkoti 10. nodaļā.

1.4. tabula. Komisijas ģenerāldirektorātu atrunas par 2011. gadu

(miljonos EUR)

ĢD/dienests ⁽¹⁾	Atrunas	Kopējie maksājumi budžeta darbībās, uz kurām attiecas atrunas ⁽²⁾	Atrunu finansiālā ietekme ⁽³⁾
AGRI	1. IAKS nopietnas nepilnības (BG, PT)		Reputācijas risks
	2. Lauku attīstības izdevumi	12 292,02	278,00
	3. Sertificētu bioloģisko produktu pārraudzības un kontroles nepilnības		Reputācijas risks
BUDG	1. Ticamības šaubas par Beļģijas grāmatojumu noskaidrošanas un grāmatvedības procedūrām un sistēmu un par to, cik pareizas ir ES budžetā pārskaitītās tradicionālo pašu resursu summas		Ietekme nav aplēsta
CLIMA	1. ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas valsts reģistros konstatēti nopietni drošības trūkumi pēc tam, kad 2010. un 2011. gadā vairākās dalībvalstīs notika kibernetiskie uzbrukumi		Reputācijas risks
COMM	1. Iespējams, nav ievēroti piemērojamie tiesību akti par intelektuālā īpašuma tiesībām		Ietekme nav aplēsta
EACEA	Būtiska summa 2011. gadā pakļauta riskam, ko rada kļūdu īpatsvars dotācijas maksājumos, kuri no 2011. gada programmu budžeta piešķirti mūžizglītības programmai (2007.–2013. g.)	1 189,68	4,26
EMPL	1. Vadības un kontroles sistēmu nepilnības 2007.–2013. g. posmā atsevišķās ESF darbības programmās (BE, CZ, DE, ES, IT, LV, LT, RO, SK un UK) un bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas IPA komponenta IV programmā	9 557,19	58,70
	2. Vadības un kontroles sistēmu nepilnības 2000.–2006. g. posmā atsevišķās ESF darbības programmās (DE, FR, IT un ES), kuras valsts iestādes nav pietiekami kontrolējušas un kurās tās nav veikušas koriģējošus pasākumus	437,04	0,00
ENER	1. Atlikušo kļūdu īpatsvars saistībā ar 6. pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti	25,79	1,15
	2. Atlikušo kļūdu īpatsvars saistībā ar 7. pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāti	133,43	5,26
ENTR	1. Sestās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāte	4,17	0,16
	2. Septītās pamatprogrammas izmaksu deklarāciju precizitāte	419,65	0,93
	3. Eiropas Kosmosa aģentūras to finanšu pārskatu ticamība, kas attiecas uz GMES kosmosa komponenta kopīgo īstenošanu un EGNOS un Galileo programmu īstenošanu		Ietekme nav aplēsta
HOME	1. Atlikušo kļūdu īpatsvars nerevidētajā datu kopā, kas satur budžeta jomas "Drošība un brīvību garantēšana" programmu dotācijas	132,90	3,09
	2. Joprojām pastāv SIS II projekta kavēšanās risks		Reputācijas risks
INFOS	1. Saskaņā ar 7. pamatprogrammas dotācijas nolīgumiem iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāte	1 217,06	22,60
MARE	1. Zivsaimniecības virzības finansēšanas instrumenta darbības programmu vadības un kontroles sistēmas (DE) (1. mērķis)		Reputācijas risks
	2.a Eiropas Zivsaimniecības fonda programmu vadības un kontroles sistēmas (CZ, ES, IT, NL, RO, SK, FI un SE)	444,42	9,11
	2.b Izdevumu attiecināmība saistībā ar ieguldījumiem kuģu ierīcēs		10,71
MOVE	1. Saskaņā ar 6. pamatprogrammas līgumiem iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāte	19,29	0,86
	2. Saskaņā ar 7. pamatprogrammas līgumiem iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāte	39,68	1,23
REA	Izmaksu deklarāciju precizitāte, kas ietekmē ES līdzekļus, kuri piešķirti 7. pamatprogrammas īpašās programmas "Sadarbība" kosmosa un drošības pētījumu tēmām	423,82	3,63
REGIO	1. ERAF / Kohēzijas fonda / IPA vadības un kontroles sistēmas 2007.–2013. g. posmā (BG, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LV, LT, NL, AT, PL, SI, SK, UK un teritoriālās sadarbības programmās)	30 044,46	1 427,00
	2. ERAF / Kohēzijas fonda / IPA vadības un kontroles sistēmas 2000.–2006. g. posmā (DE, IE, ES, IT, HU un pārrobežu programmās)		Reputācijas risks
RTD	1. Sestās pamatprogrammas dotācijām iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāte	517,11	20,56
	2. Septītās pamatprogrammas dotācijām iesniegto izmaksu deklarāciju precizitāte	3 765,16	100,80
SANCO	1. Dalībvalstu to izmaksu deklarāciju precizitāte, kas iesniegtas politikas jomas "Pārtika un barība" dzīvnieku slimību izskaušanas un uzraudzības programmās	256,23	10,70
Kopā		60 919,10	1 958,75

⁽¹⁾ Komisijas ĢD un dienestu pilnu sarakstu sk. <http://publications.europa.eu/code/en/en-390600.htm>.⁽²⁾ Avots: 2011. gada konsolidētie pārskati.⁽³⁾ Avots: 2011. gada darbības pārskati. ĢD REGIO un REA ir norādījuši minimālās un maksimālās summas. Vērā ņemtas tikai maksimālās summas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.20. Tas, ka ir pieaudzis atrunu un tās formulējušo ģenerāldirektoriņu skaits, kā arī aplēstā finansiālā ietekme, liecina, ka ģenerāldirektori atzīst lielo kļūdu risku noteiktā jomās, piemēram, lauku attīstībā, kohēzijā vai 7. pamatprogrammā. Tas apstiprina arī Palātas 2011. gada revīzijas rezultātus. (sk. 1.10.–1.15. punktu).

Komisijas aplēses par atlikušo kļūdu īpatsvaru

1.21. Katram ģenerāldirektorātam ir jānovērtē apmērs, kādā pēc pārraudzības un kontroles sistēmu piemērošanas darījumos joprojām ir iespējamas kļūdas. To iespējams izdarīt, aprēķinot atlikušo kļūdu īpatsvaru (AKĪ). Pavisam vienkārši AKĪ var definēt kā kļūdu īpatsvaru, ko iegūst darījumu reprezentatīva parauga pārbaudē, no rezultāta atņemot korekcijas, kas izdarītas atbilstoši pārraudzības un kontroles sistēmu konstatējumiem. Ja AKĪ pārsniedz 2 %, ģenerāldirektora gada pārskatā iekļaujamajā deklarācijā ir jāformulē atruna.

1.22. Norādījumos par ģenerāldirektorātu 2011. gada darbības pārskatu sagatavošanu Komisija pirmo reizi bija iestrādājusi AKĪ aprēķināšanas vadlīnijas. Tāpēc dažas deklarācijas bija uzlabotas, kas īpaši sakāms par to ģenerāldirektorātu deklarācijām, kuri atbild par kohēzijas politiku (sk. 5.66. un 6.25. punktu), kā arī par Pētniecības un inovācijas ĢD un Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD deklarācijām (sk. 8.35. un 8.36. punktu). Tomēr Palāta šajos norādījumos un to izmantošanā saskatīja nepilnības. Daži ģenerāldirektori sniedza neskaidru informāciju un/vai par zemu novērtēja AKĪ, tātad neformulēja atrunas vispār vai formulēja pārāk vājas atrunas⁽¹⁵⁾. Piemēram:

- vadlīnijās nebija pietiekami paskaidrots, kā rīkoties, ja nav iespējams aprēķināt ticamu AKĪ,
- aprēķinā iekļāva summas, kuras vēl nebija saņemtas vai citādi atgūtas kavējumu dēļ,

KOMISIJAS ATBILDES

1.20. Komisija 2011. gada kopsavilkuma pārskatā ir sniegusi savu analīzi par šā palielinājuma dažādajiem iemesliem. Tie ir aprakstīti turpmāk 1.27. punktā. Attiecībā uz reģionālo politiku atrunu skaita palielināšanās galvenokārt ir saistīta ar stingrākas metodikas piemērošanu, jo īpaši novērtējot kopējo atlikušo risku, lai pievērstos Palātas apsvērumiem tās iepriekšējos gada pārskatos. Pirmo gadu programmām tiek pievienota atruna, ja kopējais atlikušais risks pārsniedz 2 %.

1.21. Darījumu reprezentatīva parauga pārbaudei parasti ir nepieciešami revīzijas pasākumi, ko nevar atļauties ģenerāldirektori un dienesti ārpus četrām galvenajām izdevumu jomām (lauksaimniecība, struktūrfondi, ārējais atbalsts un pētniecība). GDP pastāvīgie norādījumi sniedz plašas vadlīnijas par to, kā nodrošināt pārlicību, kad pieejamie kontroles rādītāji nav statistiski reprezentatīvi par darījumu datu kopu. Attiecībā uz kohēzijas politiku noteikumi paredz, ka dalībvalstis katru gadu veic reprezentatīvu darījumu paraugu revīziju programmām vai programmu grupām. Rezultātā iegūto kļūdu īpatsvaru tad pārbauda un apstiprina Komisijas dienesti un izmanto savā pārlicības nodrošināšanas procesā.

1.22. Komisija augstu vērtē atzinību par uzlabotajām vadlīnijām kā atbildi uz Palātas ieteikumiem 2010. gada pārskatā.

Tā uzskata, ka Palātas minētie ĢD ievēroja norādījumus un formulēja atbilstīgas atrunas.

- GDP vadlīnijās iekļautas konkrētas, pakāpeniskas norādes par to, kā rīkoties gadījumā, kad šī informācija nav pieejama.
- Atbilstīgi Komisijas norādījumiem, aprēķinot atlikušo kļūdu īpatsvaru, tika ņemtas vērā tikai tās finanšu korekcijas, kurām valstu iestādes oficiāli piekritušas un apstiprināšanas iestāde iekļāvusi uzskaitē. Ja šīs prasības ir izpildītas, Komisija nodrošina, lai visas saskaņotās finanšu korekcijas tiktu atskaitītas no nākamā maksājuma pieprasījuma, ko iesniegušas attiecīgās iestādes.

⁽¹⁵⁾ Sk. 3.40., 3.41., 4.48.–4.50., 5.67.–5.69., 6.24.–6.26. un 7.25. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— AKĪ aprēķinā ņēma vērā dažāda veida koriģējošus pasākumus (finanšu korekcijas / līdzekļu atsaukšanu un atgūšanu), lai gan šie pasākumi pēc būtības ir atšķirīgi ⁽¹⁶⁾. Turklāt norādījumos bija paredzēta arī atlikto summu ierēķināšana.

1.23. Palāta secina, ka AKĪ vēl nav ticams rādītājs par apmēru, kādā darījumos paliek kļūdas.

Komisijas kopsavilkuma pārskats

1.24. Kopsavilkuma pārskata ievadā ⁽¹⁷⁾ Komisija uzņemas vispārējo politisko atbildību par ES budžeta izpildi, pirmām kārtām pamatojoties uz ģenerāldirektoru un citu dienestu vadītāju gada darbības pārskatos (GDP) sniegto pārlicību un atrunām.

1.25. Galvenie kopsavilkuma pārskata sagatavošanas avoti ir GDP. Komisija atzīmē, ka tie visi sniedz pamatotu pārlicību par pakārtoto darījumu pareizību. Palāta novēroja uzlabojumus dažos GDP, kuros atzīts liels kļūdu risks un doti kvantitatīvi rādītāji darījumu pareizības novērtēšanai (sk. 1.20. un 1.22. punktu). Tomēr Palāta uzsver, ka vēl nav atrisināti agrāk apzināti problemātiski jautājumi (sk. 1.22. punktu un **1.2. pielikuma** 2. punktu).

1.26. Kopsavilkuma pārskata sagatavošanā izmantots arī Komisijas iekšējā revidenta otrais vispārējais atzinums. Vispārējais atzinums balstās uz darbu, ko laikā no 2009. līdz 2011. gadam veicis iekšējās revīzijas dienests un iekšējās revīzijas nodaļas, kā arī uz augstākā līmeņa vadības 2011. gada darbības pārskatos sniegto pārlicību. Salīdzinājumā ar pagājušo gadu vispārējais atzinums ir uzlabojies, jo tajā aplūkoti jautājumi ir iztirzāti sīkāk. Atzinums ir pozitīvs un vairākumā gadījumu pārņem GDP iekļautās atrunas. Palāta uzskata, ka attiecīgajiem ģenerāldirektorātiem pienācīgi jāpievēršas jautājumiem, kurus iekšējais revidents atzinis par tādiem, kam jāvelta vairāk uzmanības, piemēram, jāpievēršas nepilnībām ārējā atbalsta jomā ⁽¹⁸⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

— Komisija piekrīt, ka atlikšana nav jāiekļauj atlikušo kļūdu īpatnsvara aprēķinā, un neviens ģenerāldirektorāts to nav darījis.

1.23. Komisija atzīst, ka ir vēlama AKĪ rādītāja plašāka un konsekventāka izmantošana. Tomēr tā atgādina, ka to nav paredzēts izmantot atsevišķi vai universāli. Vairums ĢD un dienestu turpinās paļauties uz citiem rādītājiem, lai novērtētu riskam pakļauto summu. Vidēja lieluma ģenerāldirektorāti jo īpaši saskarsies ar nelabvēlīgiem rādītājiem par pārbaužu izmaksu efektivitāti.

1.25. Skatīt Komisijas atbildi uz 1.22. punktu un 1.2. pielikuma 2. punktu.

1.26. Iekšējais revidents nodrošina saskaņotību starp sava vispārējā atzinuma piezīmēm un ģenerāldirektoru un dienestu vadītāju atrunām dialogā, kas ilgst no revīziju noslēguma līdz ticamības deklarāciju parakstīšanai. Atzinums balstās uz trīs gadu laikā veikto revīzijas darbu visās būtiskajās jomās.

Visiem riskiem, uz kuriem iekšējais revidents norādījis deleģētiem kredītrīkotājiem, attiecīgie ģenerāldirektorāti atbilstīgi pievēršas, sagatavojot un īstenojot rīcības plānus, kurus stingri uzrauga ģenerāldirektori un Komisijas Revīzijas komiteja.

⁽¹⁶⁾ Sk. Palātas 2009. gada pārskata 1.32.–1.50. punktu.

⁽¹⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei un Revīzijas palātai "Kopsavilkums par Komisijas sasniegumiem vadības jomā 2011. gadā", COM(2012) 281 final, 6.6.2012.

⁽¹⁸⁾ Ārējā atbalsta jomā iesaistītajos ģenerāldirektorātos nav informācijas par finanšu pārvaldības vispārējo kvalitāti, bet par to nav formulēta atruna (sk. 7.25. punktu un 2011. gada pārskata par EAF 52. un 53. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.27. Komisija atzīst lielo kļūdu risku, tāpēc atrunas ir formulētas par lielākām maksājumu summām (sk. 1.20. punktu). Tā apgalvo, ka tas skaidrojams ar vairākiem faktoriem, tostarp

- daudzgadu īstenošanas cikls lielākajai daļai 2007.–2013. gada programmu pašlaik ir visaktīvākais,
- daudzās izdevumu jomās tagad ir pieejami ticamāki finanšu pārvaldības kvalitātes rādītāji,
- tā kā šiem rādītājiem ir jaunas vadlīnijas, tad ar zemāku kļūdu īpatsvaru priekšfinansējumā vairs netiek labvēlīgi izlīdzināti starposma un galīgajos maksājumos atklāto kļūdu īpatsvari.

1.28. Turklāt Komisija atzīst arī, ka informācija par finanšu pārvaldības kvalitāti ir jāpadara vēl pārredzamāka, un ierosina pasākumus šo problēmu risināšanai, tostarp:

- ziņot attiecīgajos GDP par finanšu instrumentu pasākumu īstenošanu, rezultātiem un revīziju,
- attiecīgajos GDP sniegt informāciju par rādītājiem, kas ir svarīgi daudzgadu kontroles stratēģijām (kā tas ir kohēzijas jomā), un vairāk saskaņot GDP būtiskuma kritērijus starp ģenerāldirektorātiem, kas atbild par kohēziju, un citiem ģenerāldirektorātiem, kas atbild par dalīti pārvaldītiem fondiem,

KOMISIJAS ATBILDES

1.27. Skatīt Komisijas atbildi uz 1.20. punktu.

1.28.

- Ar Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 2011. gada 13. decembra grozījumu, ko Komisija sāka 2011. gada jūlijā, tika ieviesta formāla prasība vadošajām iestādēm gada pārskatos un nobeiguma ziņojumos par darbības programmu īstenošanu ziņot par finanšu instrumentiem (FI). Komisija sniegs šo datu kopsavilkumu GDP par finanšu instrumentu finansēšanā un ieviešanā gūto progresu. Komisijas kopsavilkuma ziņojums tiks sagatavots līdz 2012. gada 1. oktobrim.

Turklāt attiecībā uz Palātas apsvērumiem par finanšu instrumentu pasākumiem 2010. gada pārskatā Komisija 2011. gadā ir veikusi īpašu revīzijas darbu šajā jomā un ziņoja par tā rezultātiem ĢD REGIO (73. lpp.) un ĢD EMPL (45. un 46. lpp.) GDP. Komisija 2012. gadā un turpmākajos gados plāno turpināt revīzijas darbu šajā jomā.

- GDP rādītāji, piemēram, kopējais atlikušais risks, kas ir svarīgi daudzgadu stratēģijām, iespēju robežās tiks vairāk saskaņoti ar citu strukturālu darbību ģenerāldirektorātiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

— īstenot Komisijas ierosinātos grozījumus Finanšu regulā un nozaru regulās attiecībā uz 2014.–2020. gada posmu. Šos grozījumus pašlaik apspriež Eiropas Parlaments un Padome, un to mērķis ir uzlabot finanšu shēmu izstrādi, risināt kļūdu risku, samazināt administratīvo slogu saņēmējiem un citām ieinteresētajām personām, samazināt kontroles mehānismu darbības izmaksas un prasīt, lai vadība katru gadu sagatavotu ticamības deklarācijas visām daļēti pārvaldītām programmām.

1.29. Palāta uzskata, ka Komisijas iniciatīvas, kuru mērķis ir nostiprināt pārskatatbildību un padarīt pārredzamāku informāciju par finanšu pārvaldības kvalitāti, ir soļi pareizajā virzienā. Tomēr Palāta nesēn ir norādījusi, ka, lai gan šie priekšlikumi varētu palielināt pārlicību par izdevumu likumību un pareizību, Komisija nav darījusi zināmu, kā tā plāno izmantot šo informāciju, lai panāktu, ka kļūdu līmenis darījumos nav būtisks ⁽¹⁹⁾.

1.30. Maksājumu pārtraukšana un atlikšana varētu būt noderīgs līdzeklis, ar kuru novērst nepilnības, kas izraisa nepareizus izdevumus, bet šis līdzeklis jāpapildina ar kļūdu labošanas pasākumiem, proti, finanšu korekcijām un līdzekļu atgūšanu. Palāta uzskata, ka, sniedzot datus par finanšu korekcijām un atgūtājām summām, Komisijai tie jāatspoguļo kontekstā: dalībvalstu attiecīgie dati joprojām ir nepilnīgi vai nepietiekami revidēti un/vai apstiprināti, un šiem diviem koriģējošajiem līdzekļiem piemērotās atšķirības joprojām netiek pienācīgi ņemtas vērā.

BUDŽETA PĀRVALDĪBA

1.31. Šajā iedaļā ir analizēti tādi svarīgi 2011. gada budžeta pārvaldības dati kā budžeta apropriāciju saistībām un maksājumiem izpilde, maksājumu apropriāciju izlietojums gada beigās un neizpildīto budžeta saistību līmenis.

KOMISIJAS ATBILDES

— Komisijas mērķis ir uzlabot 2007.–2013. gadā ieviestos pasākumus, vienlaikus nodrošinot pietiekamu nepārtrauktību un izvairoties no sistēmu pamatīgas pārbaudes. Pastiprināta orientācija uz rezultātiem ir viens no Komisijas galvenajiem mērķiem. Plānošanas, īstenošanas, uzraudzības, novērtēšanas, kā arī kontroles un revīzijas pasākumi ir pielāgoti vai pārveidoti, lai veicinātu un atvieglotu sasniegumu, kā arī rezultātu novērtēšanu.

1.29. Komisijas priekšlikums par vienu loģisku pārlicības ķēdi, kas atbalsta Komisijas dienestu pašu vadības deklarācijas, ja to pieņems likumdevēja iestāde, tiek uzskatīts par būtisku soli uz priekšu, jo tas sniegs pārlicību no visu ES līdzekļu visiem pārvaldības līmeņiem.

Attiecīgie Komisijas vadītāji pilnībā ņems vērā pamatā esošās ticamības deklarācijas, sagatavojot paši savas vadības deklarācijas, tādējādi nodrošinot stabili pamatu pārlicībai un nepieciešamības gadījumā rīcībai, lai novērstu nepilnības vadības un kontroles sistēmās.

1.30. Komisija piekrīt, ka stingra pārtraukšanas un atlikšanas politika ir efektīvs līdzeklis, ar kuru novērst nepilnības, kas izraisa nepareizus izdevumus, kā norādīts dienestu darba dokumentā (SEC(2011) 1179). Komisija nepieciešamības gadījumā papildina šos preventīvos mehānismus ar stingrām finanšu korekcijām. Komisija attiecīgajos GDP ir ziņojusi par dalībvalstu korektīvās spējas uz risku balstītās revīzijas pirmajiem rezultātiem un dalībvalstīm ir sniegusi sīki izstrādātas vadlīnijas, lai uzlabotu ziņošanu par skaitļiem. Dalībvalstu skaitļu notiekošo revīziju rezultāti tiks izmantoti, lai nepieciešamības gadījumā turpmāk uzlabotu vadlīnijas, un dalībvalstis iepazīstinās ar labo praksi.

⁽¹⁹⁾ Sk. Eiropas Revīzijas palātas Atzinumu Nr. 6/2010 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes finanšu regulai, ko piemēro Eiropas Savienības vispārējam budžetam (OV C 334, 10.12.2010., 1. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Budžeta apropriācijas saistībām un maksājumiem

1.32. ES 2011. gada budžetā ietilpa budžeta apropriācijas saistībām⁽²⁰⁾ 142,5 miljardu EUR apmērā⁽²¹⁾ un apropriācijas maksājumiem⁽²²⁾ 128,3 miljardu EUR apmērā⁽²³⁾. Izpildītājam iestādēm izdevās panākt labus izpildes rādītājus: 99,3 % apropriāciju saistībām (tāpat kā 2010. gadā) un 98,6 % apropriāciju maksājumiem (2010. gadā – 96,6 %) (24). Apropriācijas, neskaitot pārnestās apropriācijas, nerasniedza finanšu shēmā paredzētās augstākās robežas: saistības par 0,1 miljardu EUR un maksājumi par 7 miljardiem EUR, ieskaitot visas rezerves.

1.33. Budžeta izpilde kopumā beidzās ar pozitīvu budžeta atlikumu⁽²⁵⁾, kas 2011. gada beigās bija 1,5 miljardi EUR (2010. gadā – 4,5 miljardi EUR). Šī summa principā izlīdzināsies līdz ar to, ka nākamajos gados no dalībvalstīm iekasēs attiecīgi mazāk pašu resursu.

⁽²⁰⁾ Saistībām pieejamās summas šajā un nākamajos gados.

⁽²¹⁾ Ieskaitot no 2010. gada pārnestās apropriācijas saistībām 259 miljonu EUR apmērā un apropriāciju saistībām vispārēju pieaugumu par 284 miljoniem EUR saskaņā ar 2011. gadā apstiprinātajiem septiņiem budžeta grozījumiem. Nav ieskaitīti piešķirtie ieņēmumi, kas 2011. gadā veidoja 6,2 miljardus EUR saistībām un 6,7 miljardus EUR maksājumiem. Piešķirtos ieņēmumus izmanto, lai finansētu īpašus izdevumu posteņus (sk. Finanšu regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 18. pantu). Piešķirtie ieņēmumi ietver arī atlīdzības maksājumus, kas pienākas par kļūdaini samaksātām summām, kuras iegrāmato atpakaļ sākotnējā budžeta pozīcijā, EBTA dalībvalstu iemaksas, kas palielina budžeta pozīcijas, vai ieņēmumus no trešām personām, ja noslēgtie nolīgumi paredz finanšu ieguldījumu ES darbībā.

⁽²²⁾ Maksājumiem pieejamās summas konkrētajā gadā.

⁽²³⁾ Ieskaitot no 2010. gada pārnestās apropriācijas maksājumiem 1 582 miljonu EUR apmērā un apropriāciju maksājumiem vispārēju pieaugumu par 200 miljoniem EUR saskaņā ar 2011. gadā apstiprinātajiem septiņiem budžeta grozījumiem.

⁽²⁴⁾ 2011. gadā apropriācijas saistībām bija par 0,6 miljardiem EUR (0,4 %) lielākas nekā 2010. gadā, savukārt apropriācijas maksājumiem bija par 3,6 miljardiem EUR (2,9 %) lielākas.

⁽²⁵⁾ Budžeta atlikums ir budžeta izpildes rezultāts. Tā nav rezerve, ko varētu uzkrāt un izmantot izdevumu finansēšanai turpmākos gados.

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.34. Taču trijos galvenajos fondos, no kuriem piešķir līdzekļus atbilstoši daudzgadu finanšu shēmas 1.b pozīcijai "Kohēzija izaugsmei un nodarbinātībai" (Eiropas Sociālais fonds (ESF), Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un Kohēzijas fonds (KF)), dalībvalstu pieprasījumi pēc maksājumiem gada beigās paātrinājās. Faktiski maksājumi varēja būt līdz pat 5 miljardiem EUR lielāki, ja lielāks līdzekļu pieprasījums būtu prognozēts un būtu darītas pieejamas vajadzīgās maksājumu apropriācijas, piemēram, ar citās jomās neiztērētu līdzekļu pārskaitījumiem ⁽²⁶⁾.

Maksājumu apropriāciju izlietojums gada beigās

1.35. Palāta atzīmē, ka salīdzinājumā ar kopējiem maksājumiem pārējā gada laikā dažās budžeta sadaļās neproporcionāli lielas maksājumu summas veica decembrī ⁽²⁷⁾. Tāda maksājumu ievērojamas daļas koncentrēšanās isā laika sprīdī var negatīvi ietekmēt pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti un palielināt kļūdu risku.

⁽²⁶⁾ Nepietiekams ESF līdzekļu izlietojums 2010. gadā (sk. Palātas 2010. gada pārskata 1.41. punktu) izraisīja papildu maksājumu 2011. gadā. Šis apstāklis kopā ar paātrinātiem maksājumu pieprasījumiem gada beigās palielināja faktiskos maksājumus līdz 114 % sākotnējā budžeta. Papildu ESF maksājumu pieprasījumus galvenokārt sedza ar pārskaitījumiem no ERAF un KF. Taču arī ERAF un KF maksājumu pieprasījumi gada beigās pārsniedza prognozes un palielināja faktiskos maksājumus līdz tādām līmenim, ka no šiem fondiem būtu izmaksāti papildu līdzekļi, ja vien būtu pieejamas apropriācijas. Sk. arī "Ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2011. finanšu gads", 42.–45. lpp.

⁽²⁷⁾ Maksājumu lielu daļu decembra beigās salīdzinājumā ar faktiskajiem maksājumiem pārējā gada laikā veica šādās sadaļās: 06. Mobilitāte un transports – 26 % (295 miljoni), 17. Veselības un patērētāju aizsardzība – 44 % (266 miljoni), 19. Ārējās attiecības – 31 % (1 016 miljoni), 21. Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona valstīm – 27 % (403 miljoni), 22. Paplašināšanās – 28 % (264 miljoni) un 32. Enerģētika – 23 % (219 miljoni).

KOMISIJAS ATBILDES

1.34. Parasti juridiskais pamats paredz, ka maksājumu pieteikumi tiek iesniegti trīs reizes gadā un pēdējais pieteikums tiek iesniegts līdz oktobra beigām. Tomēr šis noteikums nav saistošs, un dalībvalstis var nosūtīt savus pieprasījumus līdz gada beigām, lai izvairītos no automātiskas atcelšanas, kas izskaidro gada beigās nosūtīto pieprasījumu lielo skaitu.

Turklāt lēmumi par pārtraukšanu un apturēšanu ir elementi, ko grūti ņemt vērā, prognozējot nepieciešamās apropriācijas. Pārtraukšana var ilgt līdz sešiem mēnešiem atbilstīgi regulai. Pēc tam, kad dalībvalstis ir izlabojušas nepilnību un nepieciešamības gadījumā ir piemērotas finanšu korekcijas, Komisija atceļ pārtraukšanu, un rezultātā maksājumi var atsākties.

Komisija 2012. gada sākumā rakstiski vērsās pie dalībvalstīm, lai uzsvērtu nepieciešamību nosūtīt lielāko daļu prasījumu līdz 31. oktobrim. Tas ļautu Komisijai papildus vispārējam pārskaitījuma pasākumam pieprasīt budžeta lēmējinstīcijai budžeta grozījumu, lai palielinātu maksājumu apropriācijas saņemto prasījumu apmaksai, pamatojoties uz faktiski saņemtiem maksājumu pieprasījumiem, nevis pamatojoties uz prognozēm.

1.35. Maksājumu koncentrēšanās ir atkarīga no ritma, kādā izmaksu deklarācijas no dalībvalstīm un citiem saņēmējiem tiek nosūtītas Komisijai. Komisija uzskata arī, ka ne visās zemsvītras piezīmē minētās budžeta sadaļās gada beigās ir maksājumu liela daļa.

Neizpildītās budžeta saistības

1.36. Neizpildītās budžeta saistības⁽²⁸⁾, par kurām vēl nav veikts maksājums un/vai kuras vēl nav atceltas⁽²⁹⁾, palielinājās par 13 miljardiem EUR (6,7 %) līdz 207 miljardiem EUR galvenokārt tajās politikas jomās, ko finansē, izmantojot diferencētās apropriācijas⁽³⁰⁾, un ir ekvivalentas 2,3 gadu diferencētām saistībām vai 2,7 gadu diferencētiem maksājumiem 2011. gada izdevumu līmenī attiecīgajās politikas jomās.

1.37. Lielākā daļa neizpildīto saistību ir kohēzijas jomā⁽³¹⁾ (sk. **1.2. grafiku**), kur tās veidoja 136 miljardus EUR⁽³²⁾ (65,5 % no kopsummas), līdzinoties 2,7 gadu saistību vērtībai vai 3,2 gadu maksājumu vērtībai šajā jomā 2011. gada izdevumu līmenī. Lielākā daļa no šīm neizpildītajām saistībām (124,6 miljardi EUR jeb 92 % no kopsummas) attiecas uz pašreizējo laikposmu no 2007. līdz 2013. gadam⁽³³⁾.

1.36.–1.37. Neizpildītās saistības rodas no daudzgadu programmu parastās pārvaldības un jaunu saistību vispārējā līmeņa pieauguma. Ciktāl runa ir par struktūrfondiem, RAL apjomu kontrolē, izmantojot $N + 2 / N + 3$ noteikumu, kas definēts attiecīgajā regulējumā. Saskaņā ar šo noteikumu plānotais RAL līmenis ir ekvivalents diviem vai trijiem saistību gadiem. Rezultātā RAL situācija ir normāla, kā norādīts 1.2. grafikā, kurā salīdzināta RAL situācija 2000.–2006. gada periodā un 2007.–2013. gada perioda pirmajos īstenošanas gados.

Rādītāja “2011. gada izdevumu līmenis” pamatotība maksājumiem ir relatīva sakarā ar pieejamo apropriāciju trūkumu gada beigās (skatīt 1.34. punkta pēdējo teikumu).

⁽²⁸⁾ Eiropas Savienībā tiek plaši apzīmētas arī ar franču valodas sāsiņājumu RAL (*Reste à liquider*).

⁽²⁹⁾ Neizpildītās budžeta saistības rodas tad, ja izmanto diferencētās apropriācijas (sk. 30. zemsvītras piezīmi), proti, ja izdevumu programmu pabeigšanai vajadzīgi vairāki gadi un iepriekšējos gados uzņemtas saistības netiek nokārtotas, līdz tiek veikti atbilstošie maksājumi.

⁽³⁰⁾ Budžetā ir divu veidu apropriācijas: nediferencētās apropriācijas un diferencētās apropriācijas. Nediferencētās apropriācijas izmanto tādu darbību finansēšanai, kas notiek katru gadu, piemēram, administratīvajiem izdevumiem. Diferencētās apropriācijas tika ieviestas, lai veiktu daudzgadu darbības; attiecīgos maksājumus var veikt saistību gada un nākamo gadu laikā. Diferencētās apropriācijas galvenokārt izmanto struktūrfondiem un Kohēzijas fondam.

⁽³¹⁾ Kohēzijai 2000.–2006. gada finanšu shēmā paredzētās saistības kopā bija 261 miljards EUR (sk. 2006. gada pārskatus) un 2007.–2013. gada finanšu shēmā – 348 miljardi EUR (sk. 2011. gada pārskatus), kas ir palielinājums par 33 %.

⁽³²⁾ Attiecībā uz kohēziju sk. “Ziņojumu par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2011. finanšu gads”, 28. un 42.–45. lpp.

⁽³³⁾ Automātiskās atcelšanas noteikums (formulas “ $n + 2$ ” vai “ $n + 3$ ”) palīdz nokārtot neizpildītās saistības. Saskaņā ar šo noteikumu ir automātiski jāatceļ visi līdzekļi, kuri līdz otrā/trešā gada beigām pēc līdzekļu piešķiršanas gada nav izlietoti vai par kuriem nav sagatavots maksājuma pieprasījums. “Trešās vienkāršošanas” gaitā $n + 2 / n + 3$ noteikumos jaunākie grozījumi izdarīti attiecībā uz kohēzijas 2007. gada saistībām (sk. Padomes Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006, 26. lpp.), kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 539/2010 (OV L 158, 24.6.2010., 1. lpp.)).

PALĀTAS APSVĒRUMI

1.38. 2007.–2013. gada programmu posmā ir ievērojami vairāk uzkrāto neizpildīto saistību, kas lielā mērā skaidrojams ar programmu vēlu īstenošanu⁽³⁴⁾. Maksājumus varēja sākt tikai tad, kad Komisija bija apstiprinājusi dalībvalstu vadības un kontroles sistēmas, kā to nosaka struktūrfondu regulas. Saskaņā ar Iestāžu nolīgumu par budžeta disciplīnu un pareizu finanšu pārvaldību⁽³⁵⁾ nākamajos gados ir jādara pieejams pietiekams daudzums maksājumu apropriāciju tā, lai segtu pieaugošo starpību starp neizpildītajām saistībām un apropriācijām maksājumiem (sk. arī 1.34. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

1.38. Mehānisms, kas paredzēts dalībvalstu vadības un kontroles sistēmu iepriekšējai apstiprināšanai pirms starpposma maksājuma veikšanas un pirmo reizi ieviests 2007.–2013. gada periodam, ir būtisks uzlabojums, lai nodrošinātu ES maksājumus kohēzijai. Programmu posmā prasības maksājuma pieprasījuma iesniegšanai tika grozītas 2007. gada saistībām un lielākajiem projektiem tika ieviesta lielāka elastība. Šie pasākumi palēnināja izdevumu līmeņus.

Struktūrfondi pieejamo apropriāciju pilnīgais izlietojums 2010. un 2011. gadā liecina, ka RAL pieaugums var rasties arī no gada beigās pieejamo budžeta apropriāciju trūkuma (skatīt arī 1.34. punktu).

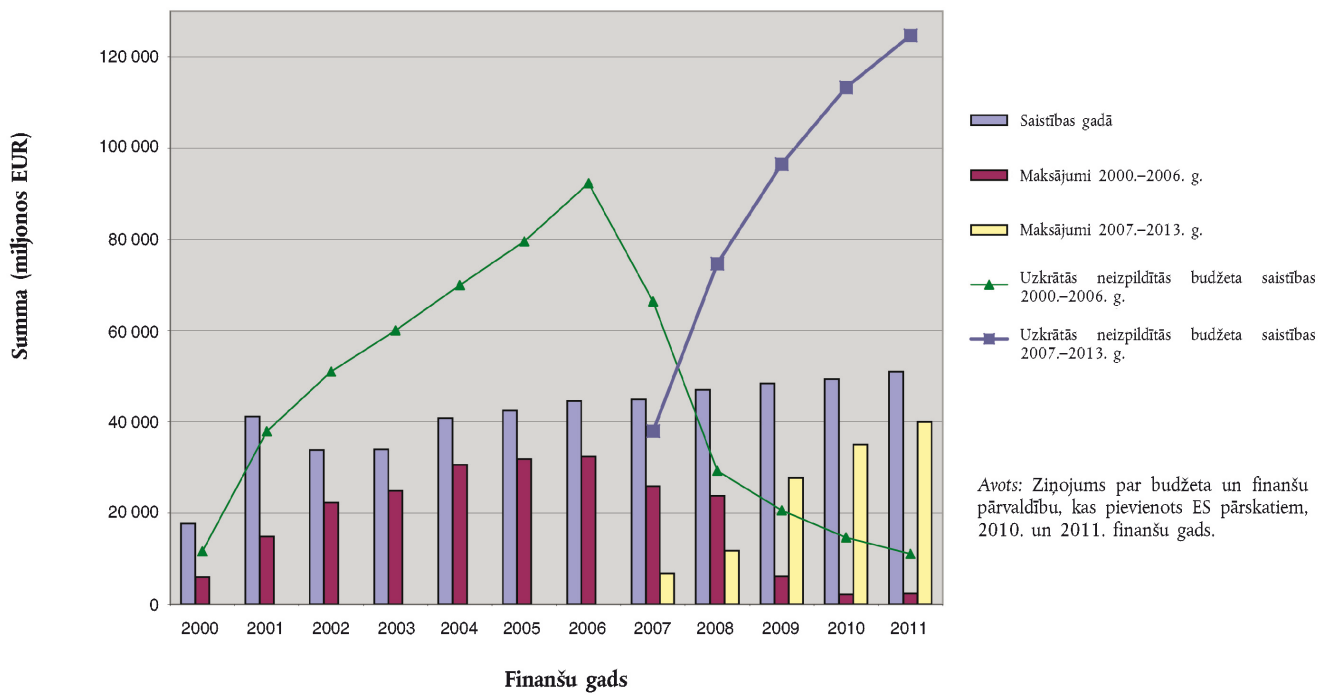
1.2. grafiks sniedz pierādījumus par finanšu shēmas programmu posmā uzkrāto neizpildīto saistību iespējamo absorbciju.

Visbeidzot, Komisija piekrīt, ka nākamajos gados ir jādara pieejams pietiekams daudzums maksājumu apropriāciju. Komisija ir cieši apņēmusies iesniegt budžeta projektus, lai segtu pieaugošo starpību starp neizpildītajām saistībām un apropriācijām maksājumiem.

⁽³⁴⁾ Sk. Palātas 2008. finanšu gada pārskata 6.8. un 6.26.–6.28. punktu. Vairāk informācijas dots Komisijas "Ziņojumā par budžeta un finanšu pārvaldību, kas pievienots ES pārskatiem, 2008. finanšu gads", 42. lpp., un Komisijas "Analīzē par struktūrfondu un Kohēzijas fondu īstenošanu 2008. gadā", 13.–17. lpp.

⁽³⁵⁾ OV C 139, 14.6.2006., 1. lpp. Sk. arī 3. pantu Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmumā 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.).

1.2. grafiks. Uzkrātās neizpildītās saistības struktūrfondos un Kohēzijas fondā 2000.–2006. gadā un kohēzijas jomā 2007.–2011. gadā



1.1. PIELIKUMS

REVĪZIJAS PIEEJA UN METODES

1. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodes saistībā ar pārskatu ticamību (finanšu revīzija)

1. Lai izvērtētu, vai konsolidētie pārskati, kuros ietverti konsolidētie finanšu pārskati un konsolidētie pārskati par budžeta izpildi⁽¹⁾, visos būtiskajos aspektos sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Savienības finanšu stāvokli, darbību rezultātiem un naudas plūsmu gada beigās, izmanto šādus galvenos novērtēšanas kritērijus:

- a) *likumība un pareizība* – pārskati ir sagatavoti atbilstoši noteikumiem, un ir pieejamas budžeta aproprācijas;
- b) *pilnīgums* – visi uz konkrēto periodu attiecināmie ieņēmumu un izdevumu darījumi un visi aktīvi un pasīvi (tostarp ārpusbilances posteņi) ir iekļauti pārskatos;
- c) *darījumu īstums un aktīvu un pasīvu reāla pastāvēšana* – katru ieņēmumu un izdevumu darījumu pamato notikums, kurš attiecas uz struktūrvienību un periodu; aktīvs vai pasīvs pastāv bilances sagatavošanas datumā un attiecas uz struktūrvienību, kura sagatavo pārskatus;
- d) *summu novērtējums* – ieņēmumu un izdevumu darījumus, kā arī aktīvus un pasīvus pārskatos uzrāda pienācīgā vērtībā, ņemot vērā piesardzības principu;
- e) *informācijas izklāsts* – ieņēmumu un izdevumu darījumus, kā arī aktīvus un pasīvus uzrāda un apraksta saskaņā ar piemērojamiem grāmatvedības noteikumiem, atzīto praksi un pārredzamības principu.

2. Revīziju veido šādi pamatelementi:

- a) grāmatvedības kontroles vides vērtējuma atjaunināšana;
- b) galveno grāmatvedības procedūru un gada noslēguma procesa pārbaude;
- c) galveno grāmatvedības datu analītiskās pārbaudes (konsekvence un pamatotība);
- d) kontu un/vai atlikumu analīze un salīdzināšana;
- e) saistību, maksājumu un konkrētu bilances posteņu padziļinātas pārbaudes, pamatojoties uz reprezentatīvu paraugu pārbaudi.

2. DAĻA. Revīzijas pieeja un metodes saistībā ar darījumu pareizību (likumības revīzija)

3. Palātas pieeja pārskatiem pakārtoto darījumu pareizības revīzijā ietver:

- darījumu tiesās pārbaudes attiecībā uz ieņēmumiem, kā arī katrā izdevumu jomā (sk. **1.1. tabulu**), lai pārliecinātos, cik lielā mērā darījumi ir pareizi,
- vērtējumu par to, cik efektīvi pārraudzības un kontroles sistēmas nodrošina darījumu pareizību.

4. Ņem vērā arī citu revidentu darbā iegūtos pierādījumus (vajadzības gadījumā) un Komisijas vadības apliecinājumu analīzi.

Kā Palāta pārbauda darījumus

5. Darījumu tiesās pārbaude katrā īpašajā izvērtējumā (2.–9. nodaļa) ir pamatota uz iekasēšanas rīkojumu (ieņēmumu gadījumā) vai maksājumu **reprezentatīvu paraugu** attiecīgajā politikas grupā⁽²⁾. Šī pārbaude sniedz statistisku aplēsi par to, cik liela attiecīgās datu kopas darījumu daļa ir nepareiza.

⁽¹⁾ Tostarp paskaidrojumi.

⁽²⁾ Papildus tam arī horizontāli atlasa saistību statistisku paraugu un pārbauda šo saistību atbilstību attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem.

6. Lai noteiktu parauga lielumu, kas vajadzīgs ticama rezultāta iegūšanai, Palāta izmanto revīzijas **pārlicības iegūšanas modeli**. Tas saistīts ar objektīvā riska (risks, ka darījumos gadās kļūdas) un kontroles riska (risks, ka sistēmas nenovērš vai neatklāj un nelabo šādas kļūdas) novērtēšanu.

7. Darījumu pārbaudē **sīki caurskata** katru atlasīto darījumu, lai cita starpā noteiktu, vai izmaksu deklarācija vai maksājums bija pareizi aprēķināts un atbilda attiecīgajiem tiesību aktiem un noteikumiem. Palāta pārbauda budžeta pārskatos iekļautos darījumus un izseko darījumam līdz pat tiešajam saņēmējam (tas var būt lauksaimnieks, mācību kursu organizators vai attīstības palīdzības projekta iniciators) un katrā līmenī pārbauda, vai ir ievēroti attiecīgie nosacījumi. Ja (jebkurā līmenī) darījums nav pareizi aprēķināts vai neatbilst likumiskajām vai līgumiskajām prasībām, tad uzskata, ka tajā ir **kļūda**.

Kā Palāta novērtē un izklāsta darījumu pārbaudes rezultātus

8. **Kļūdas** darījumos rodas dažādu iemeslu dēļ. Tās grupē atkarībā no konkrētā pārkāpuma veida un atkarībā no neievērotā noteikuma vai līgumiskās prasības. Kļūdas atsevišķos darījumos ne vienmēr ietekmē kopējo izmaksāto summu.

9. Palāta **kļūdas klasificē** šādi:

- skaitļos **izsakāmas** vai skaitļos **neizsakāmas** kļūdas atkarībā no tā, vai ir iespējams aprēķināt, cik daudz ES budžeta līdzekļu izmaksāts vai saņemts nepareizi,
- pēc to **veida**, proti, **attiecināmības** kļūda (maksājums neatbilst attiecināmības noteikumiem), **reālas pastāvēšanas** kļūda (ir atlīdzinātas izmaksas, lai gan nav pierādījumu, ka tās patiešām radušās) vai **precizitātes** kļūda (maksājums nav pareizi aprēķināts).

10. Viena no jomām, kurā Palāta bieži konstatē nozīmīgas kļūdas, ir publiskais iepirkums. ES un valstu tiesību akti publiskā iepirkuma jomā faktiski ir procedūras prasību kopums. Lai nodrošinātu Līgumā paredzētā konkurences principa ievērošanu, līgumi jāizsludina, piedāvājumi jānovērtē atbilstīgi norādītajiem kritērijiem, līgumus nedrīkst mākslīgi sadalīt, lai to summa nepārsniegtu maksimālos apjomus, u. c.

11. Revīzijā Palāta pievērš uzmanību procedūras prasību neievērošanai. Palāta:

- a) uzskata par nopietnām tās kļūdas, kas ierobežo publiskā iepirkuma noteikumu mērķus: godīgu konkurenci un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanu tam pretendentam, kura piedāvājums ir vislabākais ⁽³⁾;
- b) publiskā iepirkuma noteikumu "nopietno" pārkāpumu ietekmi nosaka kvantitatīvi attiecībā uz visu ar līgumu saistītā maksājuma summu – šīs ir 100 % skaitļos izsakāmas kļūdas ⁽⁴⁾;
- c) ne tik nopietnas kļūdas, kas neietekmē konkursa rezultātu, uzskata par skaitļos neizsakāmām kļūdām ⁽⁵⁾.

Ņemot par pasākumiem, kas jāveic, ja nepareizi piemēro publiskā iepirkuma noteikumus, Palāta kvantitatīvās ietekmes izteikšanu var veikt atšķirīgi, nekā to dara Komisija vai dalībvalstis.

12. Lai izteiktu kļūdu **biežumu**, Palāta nosaka parauga procentuālo daļu, kurā ir skaitļos izsakāmas un neizsakāmas kļūdas. Tas norāda, cik plaša varētu būt kļūdu izplatība politikas grupā kopumā. Šī informācija ir sniegta 2.–9. nodaļas X.1. pielikumā, ja konstatēts būtisks kļūdu līmenis.

13. Pamatojoties uz skaitliski izteiktajām kļūdām un izmantojot standarta statistikas metodes, Palāta nosaka **iespējamāko kļūdu īpatsvaru** (*most likely error rate – MLE*) katrā konkrētajā novērtējumā un attiecībā uz budžeta izdevumiem kopumā. Iespējamākais kļūdu īpatsvars ir paraugā konstatētā kļūdu īpatsvara vidējais svērtais apjoms, kas izteikts procentos ⁽⁶⁾. Palāta, tāpat izmantojot standarta statistikas metodes un iegūstot 95 % pārliecību, nosaka kļūdu īpatsvara diapazonu katra īpašā izvērtējuma datu kopā (un visos izdevumos kopā). Tas ir diapazons starp zemāko kļūdu līmeni (*lower error limit – LEL*) un augstāko kļūdu līmeni (*upper error limit – UEL*) ⁽⁷⁾ (sk. pievienoto attēlu).

⁽³⁾ Pamatā ir divas līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas sistēmas: lētākais piedāvājums vai visizdevīgākais piedāvājums.

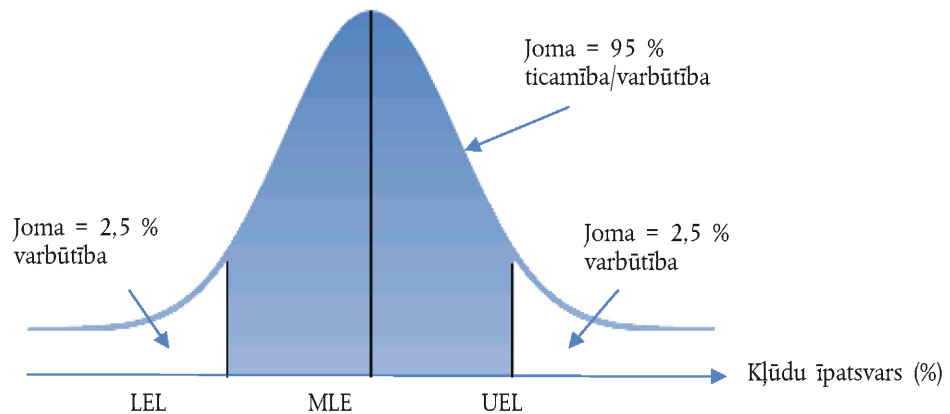
⁽⁴⁾ Skaitļos izsakāmu kļūdu piemēri: galvenajam vai papildu līgumam nav rīkots konkurss vai ir rīkots tikai slēgts konkurss (izņemot gadījumus, kad tiesiskajā regulējumā tas ir skaidri atļauts); neatbilstošs piedāvājumu novērtējums, kas ietekmē konkursa rezultātu; būtiskas izmaiņas līguma saturā; līgumu sadalīšana starp vairākiem būvobjektiem ar vienādu ekonomisko funkciju.

Palāta parasti izmanto atšķirīgu pieeju, ja ES iestādes ir nepareizi piemērojušas iepirkuma noteikumus, pamatojoties uz to, ka attiecīgie līgumi joprojām ir spēkā. Ticamības deklarācijā šādas kļūdas netiek izteiktas skaitļos.

⁽⁵⁾ Skaitļos neizsakāmu kļūdu piemēri: neatbilstošs piedāvājuma novērtējums, kas neietekmē konkursa rezultātu; konkursa procedūras vai specifiskāciju formālas nepilnības.

⁽⁶⁾ $MLE = \frac{1}{\sum ASI} * \sum_i (ASI_i * \frac{error\ amount_i}{audited\ amount_i})$, kur ASI ir vidējais paraugu atlasē intervāls, *i* ir darījumu numerācija paraugā, *error amount* ir kļūdu summa un *audited amount* ir revidētā summa.

⁽⁷⁾ $LEL = MLE - t_{n,97,5\%} * \frac{s}{\sqrt{n}}$ un $UEL = MLE + t_{n,97,5\%} * \frac{s}{\sqrt{n}}$, kur *t* ir *t* sadalījuma faktors, *n* ir parauga lielums un *s* ir procentos izteikta kļūdu standartnovirze.



14. Ietonētās daļas procentuālā attiecība norāda uz varbūtību, ka patiesais kļūdu īpatsvara diapazons datu kopā ir starp zemāko kļūdu līmeni un augstāko kļūdu līmeni.

15. Palāta, plānojot revīzijas darbu, cenšas veikt procedūras, kas tai ļauj salīdzināt aplēsto kļūdas īpatsvaru datu kopā ar plānoto **būtiskumu** 2 % līmenī. Novērtējot revīzijas rezultātus, Palāta ievēro šo būtiskuma līmeni un, sagatavojot revīzijas atzinumu, ņem vērā kļūdu veidu, kontekstu un summas, ko ir skārušas kļūdas.

Kā Palāta novērtē sistēmas un ziņo par rezultātiem

16. **Pārraudzības un kontroles sistēmas** ievieš Komisija, kā arī – dalītas vai decentralizētas pārvaldības gadījumā – dalībvalstis un saņēmējvalstis. Šo sistēmu mērķis ir pārvaldīt ES budžeta risku, tostarp saistībā ar darījumu pareizību. Tāpēc novērtējums par to, vai sistēmas efektīvi nodrošina darījumu pareizību, ir viena no svarīgākajām revīzijas procedūrām, kas īpaši noder, lai sagatavotu ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

17. Katrai politikas grupai, kā arī ieņēmumiem ir ieviestas dažādas sistēmas. Tāpēc Palāta parasti katru gadu izraugās pārbaudāmo sistēmu paraugu. **Sistēmu novērtējumu** rezultātus apkopo tabulā “Sistēmu pārbaudes rezultāti”. Tabula ir pievienota 2.–9. nodaļas X.2. pielikumā. Sistēmas klasificē kā *efektīvas*, ja tās mazina kļūdu risku darījumos, *daļēji efektīvas*, ja ir dažas nepilnības, kas ietekmē to darbības efektivitāti, vai *neefektīvas*, ja nepilnības ir plaši izplatītas un tāpēc ļoti vājina sistēmu darbības efektivitāti.

18. Papildus tam, ja ir iegūti pierādījumi, Palāta sagatavo sistēmu **kopvērtējumu** politikas grupā (arī sniegts 2.–9. nodaļas X.2. pielikumā), kurā ņem vērā gan atlasīto sistēmu novērtējumu, gan darījumu pārbaudes rezultātus.

Kā Palāta novērtē Komisijas vadības apliecinājumus un ziņo par rezultātiem

19. Saskaņā ar starptautiskajiem revīzijas standartiem Palāta saņem no Komisijas apliecinājuma vēstuli, kurā apstiprināts, ka Komisija ir izpildījusi savus pienākumus, un kurā atklāta visa informācija, kas varētu būt noderīga revidentam. Tajā ietverts apstiprinājums, ka Komisija ir atspoguļojusi visu informāciju saistībā ar krāpšanas riska novērtējumu, visu informāciju par Komisijai zināmajiem krāpšanas gadījumiem vai aizdomām par krāpšanu un visus būtiskos gadījumus saistībā ar tiesību aktu un noteikumu neievērošanu.

20. 2.–9. nodaļā aplūkoti attiecīgo ģenerāldirektorātu gada darbības pārskati. Minētajos pārskatos ziņots par politikas mērķu sasniegšanu un ieviestajām pārraudzības un kontroles sistēmām, kuru mērķis ir nodrošināt darījumu pareizību un resursu racionālu izmantošanu. Katram gada darbības pārskatam ir pievienota ģenerāldirektora deklarācija tostarp arī par to, cik lielā mērā resursi izmantoti paredzētajam mērķim un kā kontroles procedūras nodrošina darījumu likumību un pareizību ⁽⁸⁾.

21. Palāta vērtē gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas, lai noteiktu, cik tāl tie sniedz finanšu pārvaldības objektīvu atspoguļojumu saistībā ar darījumu pareizību un vai tajos ir paredzēti pasākumi nopietnu kontroles nepilnību labošanai. Palāta ziņo par minētā novērtējuma rezultātiem 2.–9. nodaļas sadaļā “Sistēmu efektivitāte” ⁽⁹⁾.

⁽⁸⁾ Plašāku informāciju par šiem procesiem, kā arī saites uz jaunākajiem pārskatiem sk.

http://ec.europa.eu/atwork/synthesis/index_en.htm

⁽⁹⁾ Iepriekšējos gados šā novērtējuma rezultātus aprakstīja atsevišķā iedaļā “Komisijas vadības apliecinājumu ticamība”.

Kā Palāta formulē atzinumus ticamības deklarācijā

22. Palāta ticamības deklarācijā formulē atzinumu par Eiropas Savienības pārskatiem pakārtoto darījumu pareizību, pamatojoties uz savu revīzijas darbu, kas izklāstīts 2.–9. nodaļā, un uz kļūdu izplatības novērtējumu. Galvenais elements ir izdevumu darījumu pārbaudes rezultātu izskatīšana. Kopumā Palātas tuvinātās aplēses par kļūdu īpatsvaru attiecībā uz kopējiem izdevumiem 2011. gadā ir 3,9 %. Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 3 % līdz 4,8 %. Dažādās politikas jomās aplēstais kļūdu īpatsvars ir atšķirīgs, kā izklāstīts 3.–9. nodaļā. Palātas novērtējums ir tāds, ka kļūdas ir izplatītas – tās sastopamas lielākajā daļā izdevumu jomu. Palāta sniedz vispārēju atzinumu par saistību pareizību, pamatojoties uz papildu horizontālu paraugu.

Pārkāpumi vai krāpšana

23. Lielākā daļa kļūdu rodas, nepareizi piemērojot vai pārprotot bieži vien sarežģītos ES izdevumu shēmu noteikumus. Ja Palātai ir pamatotas aizdomas, ka ir notikusi krāpšana, tā par to ziņo Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF), kurš ir atbildīgs par turpmāku izmeklēšanu. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta ziņo OLAF par aptuveni četriem gadījumiem gadā.

1.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJOS GADOS ATTIECĪBĀ UZ PĀRSKATU TICAMĪBU FORMULĒTO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>1. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p>	<p>1. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p>	<p>1. Priekšfinansējums, parādi kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanas procedūras</p>
<p>Attiecībā uz priekšfinansējumu, parādiem kreditoriem un finanšu gadu nodalīšanu Palāta kopš 2007. finanšu gada ir konstatējusi grāmatvedības kļūdas, kuru vispārējā finansiālā ietekme nav būtiska, tomēr to ir bijis daudz. Tas liecina, ka ir svarīgi vēl vairāk uzlabot grāmatvedības pamatdatu precizitāti atsevišķos ģenerāldirektorātos.</p> <p>Attiecībā uz priekšfinansējuma summu grāmatvedības uzskaiti Palāta konstatēja, ka:</p> <ul style="list-style-type: none"> — līdz galam nenokārtotu priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanu ne vienmēr veic pareizi. Vairākos gadījumos to neveica vispār vai iegrāmatoja nepareizas summas, — daži ģenerāldirektorāti neapstrādā pieejamo informāciju par panākto virzību un faktiskajām izmaksām un neiegrāmato attiecīgo priekšfinansējumu saskaņā ar šo virzību, bet finanšu gada nodalīšanai izmanto aptuvenus skaitļus, 	<p>Komisija turpināja strādāt, lai uzlabotu savu grāmatvedības datu precizitāti, tostarp turpināja grāmatvedības kvalitātes uzlabošanas projektu un vietējo sistēmu apstiprināšanu.</p> <p>Palāta priekšfinansējuma un rēķinu / izmaksu deklarāciju reprezentīvu paraugu revīzijā atkal atklāja kļūdas, kurām ir nebūtiska vispārējā finansiālā ietekme, bet to ir daudz. Tāpēc Komisijai jāturpina centieni uzlabot grāmatvedības pamatdatu precizitāti atsevišķos ģenerāldirektorātos.</p> <p>Lai gan Komisijas galvenā grāmatveža dienesti centās uzlabot stāvokli, Palāta konstatēja, ka vairāki ģenerāldirektorāti turpina pārskatos reģistrēt aplēses pat tad, ja tiem ir pietiekams pamats attiecīgo priekšfinansējuma maksājumu noskaidrošanai.</p>	<p>Komisija turpinās savus centienus, lai turpmāk uzlabotu grāmatvedības datu kvalitāti, un vietējās sistēmas tiek pastāvīgi atjauninātas, lai atbilstu grāmatvedības prasībām.</p> <p>Grāmatvedības dienesti ir sagatavojuši norādījumu kopumu par priekšfinansējuma noskaidrošanu, un tie tiks izplatīti, kad būs pabeigta Finanšu regulas pārskatīšana.</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>— (pirmo reizi konstatēts 2010. gada pārskatā) Komisija aizvien biežāk nepareizi iegrāmato maksājumus bilances aktīvu daļā, īpaši attiecībā uz finansēšanas vadības instrumentiem un citu atbalsta shēmu avansiem.</p> <p>Kā jau minēts Palātas 2009. gada pārskatā, daži ģenerāldirektori neievēroja prasību reģistrēt rēķinus un izmaksu deklarācijas piecās darb dienās pēc to saņemšanas.</p> <p>Palāta 2010. gada pārskatā norādīja, ka priekšfinansējuma pastiprināta izmantošana ES budžetā, kā arī finanšu instrumentu jaunu veidu aizvien plašāka izmantošana liek Komisijai steidzami pārskatīt attiecīgos grāmatvedības noteikumus, lai nodrošinātu atbilstīgas vadlīnijas par priekšfinansējuma galīgo iegrāmatošanu un noskaidrošanu.</p>	<p>Finansēšanas vadības instrumentu jautājums bija atrisināts 2010. gada pārskatos pēc tam, kad dalībvalstis brīvprātīgi bija iesniegušas informāciju. Komisija arī ierosināja grozīt juridisko regulējumu un izstrādāja attiecīgus priekšlikumus posmam pēc 2013. gada, proti, vajadzīgās informācijas iesniegšana būs obligāta.</p> <p>Attiecībā uz dalībvalstīm izmaksātiem avansiem citām atbalsta shēmām un iemaksām Eiropas Globalizācijas pielāgošanās fondā 2011. gada konsolidētajos pārskatos pirmo reizi ir iegrāmatoros attiecīgs aktīvs 2 512 miljonu EUR vērtībā.</p> <p>Līdz 2011. gadam dalībvalstis Komisijai nesniedza datus, uz kuru pamata izdarīt ticamas aplēses. Tagad pieejamā informācija liecina, ka attiecīgās summas nebija būtiskas.</p> <p>Izņemot avansus atbalsta shēmām, kas izriet no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai, neizlietotās summas, kuras iegrāmatotas par iepriekšminētajiem finansēšanas vadības instrumentiem un citām atbalsta shēmām, ir noteiktas, pamatojoties uz Komisijas iemaksātajām summām un ņemot vērā neizlietoto summu aplēsi pēc lineārās metodes. Tā kā trūkst informācijas par faktiski izlietotajām summām, tad ievērojami vājinās šīs informācijas nodērbība.</p> <p>Lai gan jaunas izmaksu deklarācijas reģistrē ātrāk, tomēr daži ģenerāldirektori joprojām pilnībā neievēro prasību reģistrēt savus rēķinus un izmaksu deklarācijas nekavējoties.</p> <p>2012. gadā attiecīgo grāmatvedības noteikumu atjaunināja, lai ņemtu vērā vajadzību iegrāmatoros bilances aktīvu daļā finansēšanas vadības instrumentos iemaksātās (bet neizlietotās) summas un citām atbalsta shēmām izmaksātos (bet neizlietotos) avansus.</p>	<p>Juridiskais pamats finansēšanas vadības instrumentiem, kā arī valsts atbalsta avansa summām, tostarp pielikums izdevumu deklarācijai, ir īstenots (Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 2011. gada 13. decembra grozījums). Pēc šā grozījuma Eiropas Komisijai ir juridisks pamats pieprasīt nepieciešamo informāciju no dalībvalstīm.</p> <p>Minētā informācija tiks izmantota grāmatvedības nolūkā 2012. gada pārskatu slēgšanai. Galasaņēmējiem neizmaksātās summas tiek balstītas uz aplēsi proporcionāli laikam (pro-rata temporis).</p> <p>Tā kā ĢD REGIO pašlaik ir 6. gadā 7 gadu programmu posmā, nav ieteicams grozīt metodiku. Tomēr šo pieeju ir paredzēts grozīt nākamajam programmu posmam, ja dalībvalstis tam piekritīs ar jauno Finanšu regulu.</p> <p>Kad stāsies spēkā juridiskais pamats struktūrfondu jaunajam programmu posmam, Komisija būs tiesīga saņemt informāciju par faktiski izlietotajām summām, un šī informācija tiks izmantota gada pārskatu sagatavošanai. Šīm jaunajām prasībām būtu jāuzlabo arī vadības informācija.</p> <p>Metode, ko Komisija izmanto 2011. gada pārskatiem, ir izmaksu ziņā visefektīvākā, un tā jau ir izmantota 2010. gada pārskatos.</p> <p>Komisijas dienesti turpinās savus centienus šajā virzienā. Šajā nolūkā vietējās sistēmas tiek pastāvīgi atjauninātas, piemēram, ĢD AGRI un ĢD REGIO saņemtās izmaksu deklarācijas tiek apstrādātas noteiktajā termiņā.</p> <p>Dienesti īsteno noteikumu, ņemot vērā ar finanšu instrumentiem un valsts atbalstu saistītos maksājumus (skatīt atbildi iepriekš).</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>2. Pārskatos sniegtā informācija par atgūtajiem līdzekļiem un finanšu korekcijām</p>	<p>2. Pārskatos sniegtā informācija par atgūtajiem līdzekļiem un finanšu korekcijām</p>	<p>2. Pārskatos sniegtā informācija par atgūtajiem līdzekļiem un finanšu korekcijām</p>
<p>Palāta jau 2007. gada pārskatā norādīja, ka Komisija ir veikusi zināmus pasākumus, lai izvērstu un uzlabotu informāciju, ko tā sniedz saistībā ar ES budžetam piemērojamiem korekcijas mehānismiem, tomēr šī informācija vēl nav pilnībā ticama, jo Komisija ne vienmēr saņēma ticamu informāciju no dalībvalstīm.</p> <p>Turklāt ir jāizskata vajadzība pilnveidot finanšu pārskatu pamatnostādnes attiecībā uz to, kāda informācija ir jāsniedz un kā tā jāizmanto.</p> <p>Pirmo reizi 2009. gada pārskatā Palāta kritizēja to, ka dažās izdevumu jomās Komisija nesniedz salīdzinošu informāciju par gadu, kurā veikts attiecīgais maksājums, gadu, kurā konstatēta attiecīgā kļūda, un gadu, kurā attiecīgā finanšu korekcija ir atspoguļota pārskatu piezīmēs.</p>	<p>Lai gan dalībvalstu sniegtie dati, īpaši kohēzijas jomā, joprojām nav viscaur ticami un pilnīgi, gadu gaitā vērojami uzlabojumi. Komisija 2011. gada sākumā uzsāka revidēt dalībvalstu sistēmas, ko tās piemēro atgūstamajiem līdzekļiem kohēzijas jomā. Komisijas uz vietas veiktajās pārbaudēs atklājās, ka datu uzskaites un ziņošanas sistēmas visās apmeklētajās dalībvalstīs vēl nav pilnībā uzticamas. Tāpēc dalībvalstu iesniegtie dati kohēzijas jomā nav minēti 2011. gada finanšu pārskatu paskaidrojumos.</p> <p>Galvenā grāmatveža izstrādātajās instrukcijās ir ietverti norādījumi deleģētajiem kredītrīkotājiem par to, kādi dati jāsniedz. Palāta revīzijā konstatēja, ka norādījumi ir labāk ņemti vērā. Tomēr sniegto datu kvalitāti vēl iespējams uzlabot.</p> <p>Vēl nav sniegta salīdzinošā informācija par maksājumiem, kļūdām, atgūtajām summām un finanšu korekcijām. Palāta atkārtu savu viedokli, ka – kad vien tas iespējams – šāda salīdzinošā informācija ir jāsniedz. Turklāt skaidri jāparāda saikne starp gada darbības pārskatos minētajām summām (īpaši tām, kuras izmantotas atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķinā) un pārskatos sniegto informāciju par atgūtajām summām / finanšu korekcijām.</p>	<p>Attiecībā uz lauksaimniecību Komisija 2011. gada pārskatos ir iegrāmatojusi neapmaksātos parādus dalībvalstu līmenī un attiecīgo vērtības samazinājumu, kā arī dalībvalstu atgūtās summas.</p> <p>Attiecībā uz kohēziju salīdzinājumā ar pagājušo periodu ir uzlabojusies dalībvalstu sniegto datu par atgūtajiem līdzekļiem ticamība, tomēr Komisija piekrīt, ka tā jāuzlabo arī turpmāk. Tādēļ 2011. gada sākumā Komisija sāka uz risku balstītu revīziju par dalībvalstu sistēmām atgūtajiem līdzekļiem, pamatojoties uz pārskatiem, kuri tiek sniegti reizi gadā par stāvokli 31. martā, lai uzlabotu Komisijai sniegtos pārskatus par valstu veiktajām finanšu korekcijām un nodrošinātu sniegto pārskatu pilnīgumu, precizitāti un savlaicīgumu. Pirmie rezultāti ir sniegti strukturālu darbību ģenerāldirektorātu 2011. gada darbības pārskatos.</p> <p>Komisija turpinās savus centienus, lai turpmāk uzlabotu sniegto datu kvalitāti.</p> <p>Komisija ņem vērā Palātas pieprasījumus un norāda, ka tas reti kad ir iespējams.</p> <p>Dalītā pārvaldībā finanšu korekcijas nav paredzētas, lai atgūtu nepareizus izdevumus (par ko joprojām ir atbildīgas dalībvalstis), bet gan aizsargāt ES budžetu no šiem pārkāpumiem. Tāpēc nav pareizi saistīt konkrēta gada kļūdu īpatsvaru ar finanšu korekcijām un atgūtajiem līdzekļiem, kas uzrādīti tā paša gada pārskatos.</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
		<p>Turklāt finanšu korekciju un faktiski atgūto līdzekļu laika atšķirības, no vienas puses, un kļūdu īpatsvars, no otras puses, arī liedz veikt šo saskaņošanu. Šī pēdējā minētā piezīmē attiecas ne tikai uz dalītu pārvaldību, bet arī uz tiešu pārvaldību, kad iekasēšanas rīkojumi tiek izdoti vai nu pēc (daudzgadu) dotāciju perioda beigām, vai netiek izdoti, jo saņēmējs iesniedzis izlabotu izmaksu deklarāciju.</p> <p>Komisija atkārtoti savu piezīmi, ka tā kontrolē izdevumus vairākus gadus pēc konkrētā maksājuma faktiskās veikšanas gada, galvenokārt programmas slēgšanas laikā. Turklāt finanšu korekcija var veidoties tad, kad tiek konstatēti trūkumi dalībvalstu kontroles sistēmās, kaut šādos gadījumos nav tiešas saiknes ar maksājumiem. Tādējādi nav ne iespējami, ne svarīgi saskaņot gadu, kurā veikts attiecīgais maksājums, ar gadu, kurā finanšu korekcija tiek uzrādīta pārskatu piezīmēs. Turklāt dalībvalstis ir galvenokārt atbildīgas par kļūdu un pārkāpumu novēršanu, atklāšanu un izlabošanu dalītas pārvaldības jomā.</p> <p>Attiecībā uz lauksaimniecību visas summas dažādajās tabulās 6. piezīmē var saskaņot vai nu ar Komisijas līmenī pieejamiem datiem, vai ar dalībvalstu deklarācijām.</p> <p>Attiecībā uz reģionālo politiku saikne starp summām, kas izmantotas atlikušo kļūdu īpatsvaram gada darbības pārskatā, un informāciju provizoriskajos pārskatos ir iespējama iepriekšējā gada pārskatiem un informācijai, ko dalībvalstis sniegušas pirms noteiktā termiņa – 31. marta, kas ir arī provizorisko pārskatu sagatavošanas termiņš. Komisija aicināja dalībvalstis ziņot par korekcijām pēc iespējas agrāk līdz 31. martam, lai izvairītos no šīs termiņa problēmas.</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>Kohēzijas jomā 2010. gada beigās vēl bija jāpiemēro korekcijas 2,5 miljardu EUR apmērā (proti, bija "jāiekasē", Komisijai saņemot atmaksu vai dalībvalstij atskaitot attiecīgo summu no nākamās izmaksu deklarācijas). Korekciju piemērošanas zemie rādītāji (71 %) tika skaidroti ar to, ka 2000.–2006. gada programmu posms vēl bija slēgšanas stadijā. 2010. gada beigās saņemtie maksājumu pieprasījumi vēl nebija apstiprināti, tātad attiecīgās finanšu korekcijas nevarēja ņemt vērā 2010. gada izpildes skaitļos.</p> <p>Konsolidēto pārskatu paskaidrojumos teikts, ka Komisija vai dalībvalstis droši vien dažus maksājumus vēlāk koriģēs. Taču, lai gan Palāta kopš 2005. gada to vairākkārt ir atgādinājusi, paskaidrojumos joprojām nav norādītas summas un izdevumu jomas, kurām iespējamas papildu pārbaudes un grāmatojumu noskaidrošana.</p>	<p>2011. gada beigās vēl bija jāpiemēro korekcijas 2,5 miljardu EUR apmērā (izpilde par 72 %). Iekasējamā summa un korekciju izpildes rādītājs saglabājies līdzīgi iepriekšējam gadam, jo 2010. gada beigās saņemtos maksājumu pieprasījumus vēl nevarēja apstiprināt.</p> <p>Summas, kuras paredzēts vēl papildus pārbaudīt un noskaidrot, joprojām nav norādītas konsolidēto pārskatu paskaidrojumos (pretēji skaitļos izsakāmām summām, kuras varētu atgūt).</p>	<p>Programmu slēgšana ir komplicēta procedūra, kad tiek pārbaudīti daudzi dalībvalsts iesniegtie dokumenti un Komisija var pieprasīt papildu informāciju, lai iegūtu pierādījumus, ka dalībvalsts patiešām ir atskaitījusi izlemtās finanšu korekcijas, īpaši komplicētām darbības programmām, tādejādi atliekot izmaksājamā galīgā atlikuma aprēķinu. Turklāt Komisija atzīst finanšu korekcijas īstenošanu tikai tad, kad kredītrīkotājs ir pienācīgi apstiprinājis galīgo maksājumu, – posms, kas tiek veikts pārbaudes ķēdes pašās beigās.</p> <p>Attiecībā uz kohēziju dalībvalstu akceptēto, bet vēl īstenojamo korekciju summu attiecas uz 2000.–2006. gada programmām un tiek atspoguļota galīgo maksājumu pieprasījumos, kurus Komisija saņēmusi, bet kuri vēl nav apstiprināti sakarā ar slēgšanas procesu, kad Komisijai visa saņemtā informācija jānovērtē kā saskaņota un pilnīga. Palāta ieteica Komisijai izmantot šo piesardzīgo pieeju neuzrādīt šādas korekcijas kā īstenotas, kamēr nav apstiprināti galīgie maksājumi.</p> <p>Finanšu regula ļauj Komisijai veikt ex post pārbaudes par visiem izdevumiem vairākus gadus pēc faktiskā izdevumu veikšanas gada. Pārskatos nenorāda, ka visi attiecīgie izdevumi vēl jāakceptē, jo pārbaudes tiks veiktas tikai nākamajos gados. Pretējā gadījumā visus budžeta izdevumus uzskatīs par provizoriskiem izdevumiem līdz ex post pārbaudes veikšanai vai noteiktā noilguma termiņa beigām. Ja iespējamo atgūto līdzekļu summas var izteikt kvantitatīvi, tās tiek uzrādītas konsolidēto pārskatu 6. piezīmē.</p> <p>Lauksaimniecībā finanšu noskaidrošanas lēmums tiek pieņemts apmēram sešus mēnešus pēc attiecīgā finanšu gada beigām, un minētā gada laikā Komisija konstatē izdevumu summu, kas tiek atzīta kā izmaksājama no ES budžeta šajā gadā. Šī finanšu noskaidrošanas lēmuma loma netiek apšaubīta tādēļ, ka vēlāk dalībvalstij var tikt noteiktas finanšu korekcijas, izmantojot atbilstības lēmumus. Izdevumu summu, kuru varētu izslēgt no ES finansējuma, izmantojot šādus nākotnes atbilstības lēmumus, uzrāda finanšu pārskatu piezīmēs.</p>

Iepriekšējos gados formulētie apsvērumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
<p>3. Galileo programmas aktīvu nodošana</p>	<p>3. Galileo programmas aktīvu nodošana</p>	<p>3. Galileo programmas aktīvu nodošana</p>
<p>Vēl nav pilnībā izpildīti nolīgumi par visu <i>Galileo</i> programmai radīto, izstrādāto vai iegūto aktīvu īpašumtiesību nodošanu Savienībai. Tā kā visus kopš 2003. gada radušos izdevumus uzskatīja par pētniecības izdevumiem, tas neietekmēja bilanci 2010. gada 31. decembrī. Tomēr, lai efektīvi garantētu aktīvu saglabāšanu, Komisijai jānodrošina visas informācijas pieejamība aktīvu nodošanas laikā.</p> <p>2010. gada pārskatā Palāta vērsa uzmanību uz atrunu, ko atbildīgais ģenerāldirektors bija iekļāvis savā 2010. gada darbības pārskatā attiecībā uz Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību.</p>	<p>Komisija strādā kopā ar Eiropas Kosmosa aģentūru, lai nodrošinātu, ka aktīvu nodošanas brīdī ir pieejama visa vajadzīgā uzskaites un tehniskā informācija, kas sekmētu raitu nodošanas procesu. Nodrošana ir plānota "apstiprināšanas orbītā" posma nobeigumā (agrākais 2012. gada beigās). Starplaikā Komisija 2011. gadā iegrāmatoja 219 miljonus EUR kā nepabeigtos aktīvus, kas saistīti ar <i>Galileo</i> projektu. Šī summa atbilst izmaksām, kas Komisijai radušās kopš 2011. gada 22. oktobra, kad sekmīgi tika palaisti pirmie divi sistēmas satelīti. Līdz minētajam datumam Komisija uzskatīja, ka projekts ir pētniecības stadijā un visas radušās izmaksas bija izdevumi.</p> <p>Tomēr Palātas veiktajā pārbaudē atklājās nebūtiskas nepilnības pētniecības posmu nodalīšanas procedūrā saistībā ar nepabeigto aktīvu summu noteikšanu.</p> <p>Atbildīgais ģenerāldirektors ir saglabājis šo atrunu 2011. gada darbības pārskatā un ir izvērsis atrunas tvērumu.</p>	<p>Komisija uzskata bilanci atzītās summas par pietiekami precīzām un ticamām.</p> <p>Grāmatvedības metodika un procedūras <i>Galileo</i> aktīvu novērtēšanai pilnībā atbilst ES grāmatvedības noteikumiem un IPSAS standartiem.</p> <p>Aktīvu vērtējums tika noteikts ar neatkarīgu ārēju grāmatvedības ekspertu atbalstu, pamatojoties uz EKA sniegtajiem datiem. Komisija ir veikusi nepieciešamās pārbaudes, lai pieņemami nodrošinātu rezultāta ticamību.</p> <p>Komisija turpinās veikt EKA finanšu pārskatu revīziju un rosinās un atbalstīs EKA darbību īstenošanu, tiecoties vēl vairāk uzlabot Komisijai sniegto finanšu pārskatu kvalitāti. 2012. gadā tika pabeigta Eiropas Kosmosa aģentūras kontroles sistēmu ārēja pārbaude, kas deva apmierinošus rezultātus. Ņemot vērā pašlaik norītošos pasākumus, Komisija paredz, ka problēmjautājumus atrisinās drīzumā, tādējādi ļaujot samazināt un, visbeidzot, atcelt šo atrunu.</p>

1.3. PIELIKUMS

IZVILKUMS NO 2011. GADA KONSOLIDĒTAJĒM PĀRSKATIEM ⁽¹⁾1. tabula. **Bilance** (*)

(miljonos EUR)

	31.12.2011.	31.12.2010.
Ilgtermiņa aktīvi		
Nemateriālie aktīvi	149	108
Īpašums, iekārtas un aprīkojums	5 071	4 813
Ilgtermiņa ieguldījumi:		
<i>ieguldījumi, kurus uzskaita pēc pašu kapitāla metodes</i>	374	492
<i>finanšu ieguldījumi: pārdošanai pieejamie aktīvi</i>	2 272	2 063
Finanšu ieguldījumi: ilgtermiņa aizdevumi	41 400	11 640
Ilgtermiņa debitoru parādi un atgūstamās summas	289	40
Ilgtermiņa priekšfinansējums	44 723	44 118
	94 278	63 274
Agrozāmie līdzekļi		
Krājumi	94	91
Īstermiņa ieguldījumi:		
<i>finanšu ieguldījumi: pārdošanai pieejamie aktīvi</i>	3 619	2 331
Īstermiņa debitoru parādi un atgūstamās summas:		
<i>finanšu ieguldījumi: īstermiņa aizdevumi</i>	102	2 170
<i>citi debitoru parādi un atgūstamās summas</i>	9 477	11 331
Īstermiņa priekšfinansējums	11 007	10 078
Nauda un tās ekvivalenti	18 935	22 063
	43 234	48 064
Aktīvi kopā	137 512	111 338
Ilgtermiņa saistības		
Pensijas un citi darbinieku pabalsti	(34 835)	(37 172)
Ilgtermiņa uzkrājumi	(1 495)	(1 317)
Ilgtermiņa finanšu saistības	(41 179)	(11 445)
Citas ilgtermiņa saistības	(2 059)	(2 104)
	(79 568)	(52 038)
Īstermiņa saistības		
Īstermiņa uzkrājumi	(270)	(214)
Īstermiņa finanšu saistības	(51)	(2 004)
Kreditoru parādi	(91 473)	(84 529)
	(91 794)	(86 747)
Saistības kopā	(171 362)	(138 785)
Tīrie aktīvi	(33 850)	(27 447)
Rezerves	3 608	3 484
No dalībvalstīm pieprasāmās summas	(37 458)	(30 931)
Tīrie aktīvi	(33 850)	(27 447)

(*) Bilances izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu struktūra.

(1) Lasītājam ieteicams skatīt Eiropas Savienības 2011. gada konsolidēto pārskatu pilnu tekstu: gan konsolidētos finanšu pārskatus un to paskaidrojumus, gan konsolidētos pārskatus par budžeta izpildi un to paskaidrojumus.

2. tabula. Saimnieciskā rezultāta pārskats (*)

	(miljonos EUR)	
	2011. gads	2010. gads
Pamatdarbības ieņēmumi		
Pašu resursu ieņēmumi un ieņēmumi no iemaksām	124 677	122 328
Citi pamatdarbības ieņēmumi	5 376	8 188
	130 053	130 516
Pamatdarbības izdevumi		
Administratīvie izdevumi	(8 976)	(8 614)
Pamatdarbības izdevumi	(123 778)	(103 764)
	(132 754)	(112 378)
(Deficīts) / pārpalikums no pamatdarbības	(2 701)	18 138
Finanšu ieņēmumi	1 491	1 178
Finanšu izdevumi	(1 355)	(661)
Izmaiņas saistībās, kas attiecas uz pensijām un citiem darbinieku pabalstiem	1 212	(1 003)
Kopuzņēmumu un asociēto uzņēmumu tīrā deficīta daļa	(436)	(420)
Gada saimnieciskais rezultāts	(1 789)	17 232

(*) Saimnieciskā rezultāta pārskata izklāstā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu struktūra.

3. tabula. Naudas plūsmas tabula (*)

(miljonos EUR)

	2011. gads	2010. gads
Gada saimnieciskās darbības rezultāts	(1 789)	17 232
Pamatdarbība		
Amortizācija	33	28
Nolietojums	361	358
Ilgtermiņa aizdevumu (palielinājums)/samazinājums	(29 760)	(876)
Ilgtermiņa priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	(605)	(2 574)
Ilgtermiņa debitoru parādu un atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	(249)	15
Krājumu (palielinājums)/samazinājums	(3)	(14)
Īstermiņa priekšfinansējuma (palielinājums)/samazinājums	(929)	(642)
Īstermiņa debitoru parādu un atgūstamo summu (palielinājums)/samazinājums	3 922	(4 543)
Ilgtermiņa uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	178	(152)
Ilgtermiņa finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	29 734	886
Pārējo ilgtermiņa finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	(45)	(74)
Īstermiņa uzkrājumu palielinājums/(samazinājums)	56	1
Īstermiņa finanšu saistību palielinājums/(samazinājums)	(1 953)	1 964
Kreditoru parādu palielinājums/(samazinājums)	6 944	(9 355)
Iepriekšējā gada budžeta atlikums, kas iegrāmatots kā bezskaidras naudas ieņēmumi	(4 539)	(2 254)
Citas bezskaidras naudas darbības	(75)	(149)
Saistību, kas attiecas uz pensijām un darbinieku pabalstiem, palielinājums/(samazinājums)	(2 337)	(70)
Ieguldījumu darbības		
Nemateriālo aktīvu un pamatlīdzekļu (palielinājums)/samazinājums	(693)	(374)
Ilgtermiņa ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums	(91)	(176)
Īstermiņa ieguldījumu (palielinājums)/samazinājums	(1 288)	(540)
Tīrā naudas plūsma	(3 128)	(1 309)
Naudas un tās ekvivalentu tīrais palielinājums/(samazinājums)	(3 128)	(1 309)
Nauda un tās ekvivalenti gada sākumā	22 063	23 372
Nauda un tās ekvivalenti gada beigās	18 935	22 063

(*) Naudas plūsmas tabulā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu struktūra.

4. tabula. Tiro aktīvu izmaiņu pārskats (*)

(miljonos EUR)

	Rezerves (A)		No dalībvalstīm pieprasāmās summas (B)		Tīrie aktīvi = (A) + (B)
	Patiesās vērtības rezerve	Pārējās rezerves	Uzkrātais atlikums/(deficīts)	Gada saimnieciskais rezultāts	
Atlikums 2009. gada 31. decembrī	69	3 254	(52 488)	6 887	(42 278)
Garantiju fonda rezerves izmaiņas		273	(273)		0
Patiesās vērtības izmaiņas	(130)				(130)
Citi		4	(21)		(17)
2009. gada saimnieciskā rezultāta sadalījums		14	6 873	(6 887)	0
Dalībvalstīm kredītais 2009. gada budžeta rezultāts			(2 254)		(2 254)
Gada saimnieciskais rezultāts				17 232	17 232
Atlikums 2010. gada 31. decembrī	(61)	3 545	(48 163)	17 232	(27 447)
Garantiju fonda rezerves izmaiņas		165	(165)		0
Patiesās vērtības izmaiņas	(47)				(47)
Citi		2	(30)		(28)
2010. gada saimnieciskā rezultāta sadalījums		4	17 228	(17 232)	0
Dalībvalstīm kredītais 2010. gada budžeta rezultāts			(4 539)		(4 539)
Gada saimnieciskais rezultāts				(1 789)	(1 789)
Atlikums 2011. gada 31. decembrī	(108)	3 716	(35 669)	(1 789)	(33 850)

(*) Tiro aktīvu izmaiņu pārskatā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu struktūra.

5. tabula. ES budžeta izpildes rezultāts (*)

(miljonos EUR)

Eiropas Savienība	2011. gads	2010. gads
Finanšu gada ieņēmumi	1 30 000	127 795
Maksājumi par kārtējā gada apropriācijām	(128 043)	(121 213)
Maksājumu apropriācijas, kas pārnestas uz N + 1 gadu	(1 019)	(2 797)
To neizmantoto maksājumu apropriāciju anulēšana, kas pārnestas no N – 1 gada	457	741
Valūtas kursa starpības attiecīgajā gadā	97	23
Budžeta izpilde (**)	1 492	4 549

(*) ES budžeta izpildes rezultāta tabulā ir izmantota Eiropas Savienības konsolidēto pārskatu struktūra.

(**) No šīs summas EBTA kopsumma 2011. gadā ir (5) miljoni EUR, 2010. gadā – 9 miljoni EUR.

2. NODAĻA

Ieņēmumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	2.1.–2.14.
Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes	2.2.–2.7.
Revīzijas tvērums un pieeja	2.8.–2.14.
Tradicionālie pašu resursi	2.9.–2.12.
PVN un NKI pašu resursi	2.13.–2.14.
Darījumu pareizība	2.15.–2.18.
Tradicionālie pašu resursi	2.16.
PVN un NKI pašu resursi	2.17.
Pārējie ieņēmumi	2.18.
Sistēmu efektivitāte	2.19.–2.34.
Tradicionālie pašu resursi	2.20.–2.22.
PVN pašu resursi	2.23.–2.25.
NKI pašu resursi	2.26.–2.28.
Vispārējās un īpašās atrunas	2.26.–2.27.
NKI uzskaitījuma pārbaude	2.28.
Pārējie ieņēmumi: soda naudas	2.29.–2.34.
Piespiedu piedziņa	2.29.–2.31.
Obligātās kredītreitingu prasības tām finanšu iestādēm, kuras sniedz garantijas	2.32.–2.34.
Secinājumi un ieteikumi	2.35.–2.38.
Secinājumi	2.35.–2.36.
Ieteikumi	2.37.–2.38.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

2.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par ieņēmumiem, kuros ietverti pašu resursi un citi ieņēmumi. Būtiskākā informācija par 2011. gada ieņēmumiem ir sniegta **2.1. tabulā**. Pašu resursi neapšaubāmi ir galvenais budžeta izdevumu finansēšanas avots (91 %).

2.1. tabula. Galvenā informācija par ieņēmumiem 2011. gadā

Budžeta sadaļa	Ieņēmumu veids	Apraksts	Ieņēmumi 2011. g.	
			milj. EUR	%
1.	Tradicionālie pašu resursi (TPR)	Cukura nodevas	132	0,1
		Muitas nodokļi	16 646	12,8
	PVN pašu resursi	Pašu resursi no PVN (pievienotās vērtības nodokļa) kārtējā finanšu gadā	14 077	10,8
		NKI pašu resursi	Pašu resursi, kuru pamatā ir NKI (nacionālais kopienākums) kārtējā finanšu gadā	87 258
	Budžeta nelīdzsvarotības korekcija	Budžeta nelīdzsvarotības korekcija, kas piešķirta Apvienotajai Karalistei	52	0,0
	Samazinājums NKI iemaksām	Nīderlandei un Zviedrijai piešķirtais bruto samazinājums	- 1	0,0
PAŠU RESURSI KOPĀ			118 164	90,9
3.		Pārpalikumi, atlikumi un korekcijas	6 370	4,9
4.		Ieņēmumi no personām, kas saistītas ar iestādēm un organizācijām	1 207	0,9
5.		Ieņēmumi, kas uzkrājušies no iestādes administratīvās darbības	587	0,5
6.		Iemaksas un kompensācijas Savienības/Kopienas līgumos un programmās	2 454	1,9
7.		Procenti par novēlotiem maksājumiem un soda naudas	1 183	0,9
8.		Aizņēmumu un aizdevumu operācijas	1	0,0
9.		Dažādi ieņēmumi	34	0,0
CITI IEŅĒMUMI KOPĀ			11 836	9,1
GADA IEŅĒMUMI KOPĀ			130 000	100,0

Avots: Eiropas Savienības 2011. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieņēmumu jomas īpašās iezīmes

2.2. Ir triju veidu pašu resursi ⁽¹⁾: tradicionālie pašu resursi (TPR) – muitas nodokļi par importu un cukura ražošanas nodevas –, pašu resursi, kas aprēķināti, balstoties uz dalībvalstu iekasēto pievienotās vērtības nodokli (PVN), un pašu resursi, kas atvasināti no dalībvalstu nacionālā kopienākuma (NKI).

2.3. Tradicionālos pašu resursus aprēķina un iekasē dalībvalstīs. Trīs ceturtdaļas no iekasētās summas dalībvalstis maksā Savienības budžetā (16 778 miljoni EUR, 12,9 % no ieņēmumiem), atlikušo ceturtdaļu tās ietur, lai segtu iekasēšanas izmaksas. Reizi mēnesī katra dalībvalsts nosūta Komisijai pārskatu par aprēķinātajiem nodokļiem (A konta pārskats) un reizi ceturksnī – par tiem aprēķinātajiem nodokļiem, kuri tajā nav iekļauti (B konta pārskats) ⁽²⁾. Galvenie riski saistībā ar TPR ir Savienībai nodoto nodokļu pilnīgums, precizitāte un savlaicīgums.

2.4. PVN pašu resursi ir iemaksas, ko veic, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu saskaņotā PVN novērtējuma bāzei (14 077 miljoni EUR, 10,8 % no ieņēmumiem). Pašu resursus no NKI iegūst, piemērojot vienotu likmi dalībvalstu NKI (87 258 miljoni EUR, 67,1 % no ieņēmumiem). Galvenais risks saistībā ar šo pašu resursu pareizību ir tas, ka pakārtotie statistikas dati vai nu nav apkopoti saskaņā ar Savienības noteikumiem, vai arī tie nav apstrādāti saskaņā ar šiem noteikumiem un ka tā rezultātā dalībvalstis iemaksā nepareizu PVN un/vai NKI pašu resursu summu.

⁽¹⁾ Padomes 2007. gada 7. jūnija Lēmums 2007/436/EK, Euratom par Eiropas Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 163, 23.6.2007., 17. lpp.) un Padomes 2000. gada 22. maija Regula (EK, Euratom) Nr. 1150/2000, ar ko īsteno Lēmumu 2007/436/EK, Euratom par Kopienų pašu resursu sistēmu (OV L 130, 31.5.2000., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 105/2009 (OV L 36, 5.2.2009., 1. lpp.).

⁽²⁾ Ja nodokļi vai nodevas nav samaksātas un nav arī nodrošinājuma vai ja tie ir nodrošināti, bet tiek apstrīdēti, dalībvalstis var apturēt šo resursu nodošanu, iegrāmatojot tos šajā atsevišķajā kontā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.5. Apvienotajai Karalistei piešķir korekciju budžeta līdzsvarošanai (AK korekcija), kura samazina tās maksājumus tajā pašu resursu kategorijā, kas iegūta no NKI⁽³⁾. Turklāt Vācijai, Nīderlandei, Austrijai un Zviedrijai ir noteikta samazināta PVN piesaistīšanas likme, bet Nīderlandei un Zviedrijai laika posmā no 2007. līdz 2013. gadam piemēro ikgadēju bruto samazinājumu NKI iemaksām⁽⁴⁾. Galvenais risks ir tāds, ka Komisija pieļauj kļūdas šajos aprēķinos, it īpaši sarežģītajos AK korekcijas aprēķinos.

2.6. Pēc tam, kad ir ņemta vērā tradicionālo pašu resursu, PVN pašu resursu un citu ieņēmumu kopsumma, NKI pašu resursus izmanto budžeta līdzsvarošanā. Jebkurš pārāk zemu (vai pārāk augstu) novērtēts NKI konkrētai dalībvalstij – kaut arī tas neietekmē kopējos NKI resursus – izraisa iemaksu palielinājumu (vai samazinājumu) no citām dalībvalstīm, kamēr problēmu izlabo.

2.7. Galvenie riski saistībā ar citiem ieņēmumiem ietver Komisijas veikto soda naudu pārvaldību un to finanšu korekciju noteikšanu, ko Komisija piemēro lauksaimniecības un kohēzijas izdevumiem.

Revīzijas tvērums un pieeja

2.8. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ieņēmumu jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Palāta Komisijas līmenī revidēja 55 piedziņas rīkojumu⁽⁵⁾ paraugu, kas aptvēra visus ieņēmumu veidus (sk. **2.1. pielikumu**).

⁽³⁾ Lēmuma 2007/436/EK 4. pants. 2011. gadā šis samazinājums bija aptuveni 4 miljardi EUR. **2.1. tabulā** minētie 52 miljoni EUR ir valūtas maiņas kursa starpības ietekme.

⁽⁴⁾ Lēmuma 2007/436/EK 2. panta 4. un 5. punkts. **2.1. tabulā** minētais 1 miljona EUR samazinājums NKI resursu iemaksās ir valūtas maiņas kursa starpības ietekme.

⁽⁵⁾ Piedziņas rīkojums ir procedūra, ar kuru kredītrīkotājs reģistrē Komisijas tiesības, lai saņemtu pienākošos summu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) Sistēmu novērtējumā bija iekļautas:
- i) tradicionālo pašu resursu, PVN pašu resursu un NKI pašu resursu sistēmas;
 - ii) Komisijas sistēmas, kuras izmanto AK korekcijas aprēķinam (tostarp 2007. gada galīgās summas aprēķina pārbaude) ⁽⁶⁾;
 - iii) Komisijas īstenotā soda naudu pārvaldība;
 - iv) Komisijas vadības apliecinājumi, konkrēti, Budžeta ģenerāldirektorāta (Budžeta ĢD) gada darbības pārskats.

Tradicionālie pašu resursi

2.9. Palātas veiktā pārskatiem pakārtoto darījumu revīzija nevar ietvert nedeklarēto importu vai to importu, kas nav nonācis muitas uzraudzībā.

2.10. Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas Vācijā, Spānijā un Francijā – valstīs, kuru iemaksas kopā veido vairāk nekā trešdaļu no kopējiem tradicionālajiem pašu resursiem. Tā pārbaudīja šo valstu grāmatvedības sistēmas un tradicionālo pašu resursu plūsmu, sākot ar to noteikšanu līdz deklarēšanai Komisijai, lai gūtu pamatotu pārliecību par to, ka reģistrētās summas ir precīzas un pilnīgas. Revīzijā pārbaudīja galvenos kontroles mehānismus saistībā ar preferenciālo nodokļu likmju piemērošanu Francijā, vietējās muietošanas procedūru Vācijā un Spānijā un muitas noliktavas procedūru un pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksu uzskaiti Vācijā, Spānijā un Francijā.

2.11. Palātas revidenti arī salīdzināja septiņus tradicionālo pašu resursu piedziņas rīkojumus no parauga, kas minēts 2.8. punkta a) apakšpunktā, ar atbilstīgiem ikmēneša pārskatiem, ko bija iesniegušas attiecīgās dalībvalstis ⁽⁷⁾.

2.12. Visbeidzot, Palāta novērtēja pārraudzības un kontroles sistēmas Komisijā, tostarp Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs, neatgūstamo summu norakstīšanas procedūras, kā arī Komisijas un Palātas iepriekšējo konstatējumu pēcpārbaudes procedūras.

⁽⁶⁾ Sk. 2.16. punktu 2010. gada pārskatā.

⁽⁷⁾ Beļģija, Vācija, Spānija un Nīderlande.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

PVN un NKI pašu resursi

2.13. PVN un NKI pašu resursu summas ir balstītas uz statistikas datiem, kuru pakārtotos darījumus nav iespējams revidēt tieši. Tāpēc revīzijas sākumpunkts bija dalībvalstu sagatavotās makroekonomikas datu kopsummas, ko saņem Komisija, un pēc tam Palāta novērtēja Komisijas datu apstrādes sistēmas, ar kuru starpniecību nosaka galīgajos budžeta pārskatos iekļaujamās summas. Tādējādi Palāta pārbaudīja ES budžeta izveidi un dalībvalstu iemaksu pareizību.

2.14. Palāta novērtēja Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, kuru mērķis ir sniegt pamatotu pārliecību par to, ka šie līdzekļi ir pareizi aprēķināti un iekasēti. Revīzijā bija iekļauta arī Komisijas veiktā PVN un NKI atrunu pārvaldība un NKI uzskaitījuma pārbaude dalībvalstīs. Palātas revīzija nevar sniegt vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir PVN un NKI dati, kurus Komisija saņem no dalībvalstīm.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

2.15. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **2.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 1,8 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 0,8 % ⁽⁸⁾.

2.15. Skatīt atbildi uz 2.18. punktu.

Tradicionālie pašu resursi

2.16. Palāta konstatēja, ka Komisijas izdotie piedziņas rīkojumi kopumā atspoguļo dalībvalstu iesūtītos A kontu pārskatus.

PVN un NKI pašu resursi

2.17. Palāta revīzijā neatrada nevienu kļūdu dalībvalstu iemaksu aprēķinā un to maksājumos.

⁽⁸⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 0,0 % līdz 2,4 % (attieciīgi zemākais un augstākais kļūdas līmenis).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pārējie ieņēmumi

2.18. Palāta konstatēja, ka vienā no sešiem pārbaudītajiem darījumiem, kas attiecās uz citiem ieņēmumiem, bija kļūda. Palāta pārbaudīja aprēķinu, kas bija pamatā finanšu korekcijai, kuru Komisija bija piemērojusi dalībvalstij lauksaimniecības izdevumu jomā (6. sadaļa **2.1. tabulā**). Lai gan Palāta neapšaubā Komisijas izmantoto metodoloģiju, tā saskatīja kļūdu šīs metodoloģijas piemērošanā, un šīs kļūdas rezultātā Komisija ir pārāk zemu novērtējusi zaudējumus ES budžetam. Finanšu korekcijām bija jābūt 30 miljoni EUR aprēķinātā 21 miliona EUR vietā ⁽⁹⁾.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

2.19. Rezultāti, ko Palāta ieguvusi pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs, ir apkopoti **2.2. pielikumā**. Kā tas turpmāk aprakstīts, tika atklāti daži trūkumi sistēmās.

Tradicionālie pašu resursi

2.20. Palātas revidenti apmeklētajās dalībvalstīs (sk. 2.10. punktu) atklāja trūkumus valstu muitas pārraudzībā:

- a) preferenciālo nodokļu likmju piemērošanā ⁽¹⁰⁾;
- b) vietējās muitas procedūru kontrolē un *ex post* revīzijā ⁽¹¹⁾;

2.18. Komisija atzinīgi vērtē, ka Palāta neapšaubā Komisijas metodi zaudējumu ES budžetam novērtēšanai. Novērtējums tika veikts saskaņā ar Palātas ieteikumu drīzāk aprēķināt zaudējumu, nevis piemērot vienotas likmes korekciju.

Attiecībā uz Palātas minēto gadījumu kļūdu īpatsvaru attiecīgā dalībvalsts aprēķināja, pamatojoties uz Komisijas apstiprināto metodi un izmantojot tobrīd labākos pieejamos datus. Vēlāk attiecīgā dalībvalsts sniedza papildu un precīzāku informāciju par riskam pakļauto iedzīvotāju skaitu, un Komisija uzskatīja par pamatotu ņemt šo informāciju vērā, šajā ļoti vēlinā posmā atkārtoti neuzsākot visu atbilstības noskaidrošanas procedūru kļūdu īpatsvara pārrēķināšanai.

2.20. Attiecībā uz Palātas konstatējumiem Komisija veiks aptverošus turpmākus pasākumus, ņemot vērā to, ka dalībvalstu muitas pārraudzība jāveic, balstoties uz riska faktoriem.

- a) Attiecībā uz divām importa deklarācijām no 50 Palāta izskatītajās lietās neatrada nekādus dokumentus, kas liecinātu par preču tiešu transportēšanu uz ES.

Attiecībā uz šiem diviem gadījumiem, kuros trūkst pierādījumu par tiešu transportēšanu, Komisija veiks turpmākus pasākumus, lai noteiktu, vai tiem ir finansiālas sekas.

- b) Dalībvalstu veiktajās riska analizēs pienācīgi jāņem vērā noilguma periods, un dažos gadījumos nevar prasīt, lai reizi trijos gados tiktu veikta vietējās muitas procedūras revīzija.

⁽⁹⁾ Komisija 2006. gadā konstatēja, ka dalībvalsts ir izmantojusi novecojušas ortofotogrāfijas. Komisija aprēķināja, ka kļūdu īpatsvars ir 1,34 %, nepareizi iekļaujot reģionus, kuros nebija šo novecojušo ortofotogrāfiju problēmas. Saskaņā ar Palātas aprēķiniem pareizajam izmantotajam kļūdu īpatsvaram bija jābūt 1,91 %, kā rezultātā parādījās 9 miljonu EUR atšķirība.

⁽¹⁰⁾ Francija.

⁽¹¹⁾ Vācija un Spānija. Turklāt Komisijas pašas veiktajās vietējās muitas procedūru pārbaudēs atklājās sistēmu nepilnības 11 dalībvalstīs no 21 dalībvalsts, ko pārbaudīja 2011. gadā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- c) muitas noliktavas procedūras *ex post* revīzijā ⁽¹²⁾;
- d) ieviešanas posmā piemērotajā riska analīzē ⁽¹³⁾;
- e) pārvadājuma un apdrošināšanas izmaksu uzskaitē ⁽¹⁴⁾.

Daļēji efektīva valsts muitas pārraudzība paaugstina risku iekasēt nepareizas tradicionālo pašu resursu summas.

2.21. Savā 2010. gada pārskatā Palāta ziņoja, ka vienā A konta pārskatā, kas attiecās uz dalībvalsti ⁽¹⁵⁾, deklarēto tradicionālo pašu resursu summu nebija iespējams salīdzināt ar pakārtotajiem grāmatvedības dokumentiem. Budžeta ĢD 2011. gada darbības pārskatā tagad ir iekļauta atruna par šīs dalībvalsts grāmatvedības datu ticamību.

2.22. Palāta secināja, ka tā un Komisija vairākkārt atkārtotusi iepriekšējo gadu konstatējumus, bet attiecīgās dalībvalstis nav veikušas koriģējošus pasākumus (piemēram, saistībā ar konstatējumiem, kas formulēti Palātas Īpašajā ziņojumā Nr. 1/2010 ⁽¹⁶⁾ "Vai vienkāršotas muitas procedūras ieviešanas kontrolē efektīvi?").

KOMISIJAS ATBILDES

- c) Dalībvalstu veiktajās riska analīzēs pienācīgi jāņem vērā noilguma periods, un dažos gadījumos nevar prasīt, lai reizi trijos gados tiktu veikta muitas noliktavas revīzija.
- d) Komisija attiecībā uz šo konstatējumu kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm veiks turpmākus pasākumus.
- e) Komisija attiecībā uz atsevišķiem gadījumiem kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm veiks turpmākus pasākumus, lai noteiktu, vai tiem ir finansiālas sekas.

2.21. Budžeta ĢD, pamatojoties uz trīs secīgām Komisijas pārbaudēm un Palātas konstatējumiem, ir iekļāvis atrunu par šīs dalībvalsts pārbaudes un grāmatvedības procedūrām un tradicionālo pašu resursu sistēmām.

Tiek veikti koriģējoši pasākumi. Attiecīgā dalībvalsts 2011. gada novembra beigās iesniedza rīcības plānu, kurā noteikti koriģējošie pasākumi, kādi tiks veikti. Plāns ietver īstermiņa (2012. gads), vidēja termiņa (2012.–2013. gads) un ilgtermiņa mērķus (2013.–2014. gads un turpmākie gadi). Komisija uzrauga šā plāna īstenošanu. Pirmajā posmā tiek veikta grāmatvedības sistēmas ārēja revīzija.

2.22. Attiecībā uz Palātas un Komisijas konstatējumiem tiek veikti aptveroši turpmāki pasākumi. Dalībvalstu sistēmu uzlabošanas process var būt ilgs, jo īpaši, ja rodas nesaskaņas vai ir nepieciešamas sistēmiskas un strukturētas pārmaiņas. Komisijas dienesti izmanto visus to rīcībā esošos līdzekļus, lai nodrošinātu, ka dalībvalstis pienācīgi novērš konstatētos trūkumus un vajadzības gadījumā lūdz dalībvalstij atgūt visus nesamaksātos tradicionālos pašu resursus. Tas var ietvert pārkāpuma procedūras sākšanu, ja ir skaidri redzams, ka ES tiesību akti muitas jomā ir pārkāpti. Pēdējos gados Komisija ir veikusi vienkāršoto procedūru, muitas kontroles stratēģijas un vietējās muitošānas pārbaudes. Tematisks ziņojums par muitas kontroles stratēģiju tika iesniegts Padomdevējai komitejai par pašu resursiem 2011. gadā, savukārt tematisks ziņojums par vietējo muitošānu tiks iesniegts 2012. gadā.

⁽¹²⁾ Spānija un Francija.

⁽¹³⁾ Vācija un Francija.

⁽¹⁴⁾ Spānija un Francija.

⁽¹⁵⁾ 2.15. punkts: Beļģija.

⁽¹⁶⁾ Sk. Palātas mājas lapu: <http://eca.europa.eu>.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

PVN pašu resursi

2.23. Apšaubāmus elementus dalībvalstu iesniegtajās PVN deklarācijās ar atrunu starpniecību ir iespējams paturēt atvērtus korekcijām pēc tiesību aktos noteiktā četru gadu termiņa. Tādējādi atrunu izmantošana ir iekšējās kontroles procesa sastāvdaļa. Tomēr Komisijai un dalībvalstīm jātiecas novērst apšaubāmos elementus, cik vien ātri iespējams.

2.24. Komisija 2011. gadā formulēja 46 atrunas, bet atcēla 42 atrunas. Komisija ziņoja, ka rezultātā PVN pašu resursi tika samazināti par aptuveni 88 miljoniem EUR ⁽¹⁷⁾. Gada beigās spēkā bija 156 atrunas (sk. **2.2. tabulu**). No Komisijas formulētajām atrunām 51 attiecas uz PVN tiesību aktu pārkāpumiem. Šīs atrunas būs iespējams atcelt tikai tad, kad pārkāpuma izmeklēšanas procedūra būs slēgta un kad būs noteikta ietekme uz PVN bāzi attiecīgajos gados.

2.25. Komisija turpina atcelt ilgstoši spēkā bijušās atrunas par PVN. Palāta uzskata, ka par tādām var uzskatīt atrunas, kuras attiecas uz gadu vismaz pirms 10 gadiem, t. i., atrunas, kas bija spēkā 2011. gadā un attiecās uz 2002. gadu un agrākiem gadiem. Gada beigās bija spēkā 15 šādas atrunas, no kurām dažas attiecās vēl uz 1995. gadu, bet 2010. gada beigās spēkā bija 16 šādas atrunas (2010. gada pārskata 2.23. punkts).

2.24. Šajā ziņojumā norādītie skaitļi nedaudz atšķiras no skaitļiem, kādus Komisija norādījusi savu gadu pārskatu attiecīgajā pielikumā. Tas skaidrojams ar to, ka Palāta un Komisija vēl joprojām esošo atrunu skaitīšanai izmanto nedaudz atšķirīgas metodes. Palāta izmanto paziņošanas datumu, savukārt Komisija izmanto datumu, kad saistītās iekšējās administratīvās procedūras ir pabeigtas.

2.25. Apspriešanos ar dalībvalstīm biežums ir pastāvīgi palielinājies, kā arī sadarbības līmenis starp Komisiju un dalībvalstīm ir palielinājies un turpinās palielināties. To atrunu īpatsvars, kuras Palāta definē par ilgstoši spēkā esošām atrunām, turpina samazināties – šobrīd to skaits ir mazāk par 10 % no kopējā skaita. Pat pastiprinātas sadarbības ietvaros vienmēr būs zināms skaits ilgstoši spēkā esošu atrunu, jo dažām no tām ir daudz aspektu, kas jāizpēta, tostarp principiāli jautājumi, un var ietvert vairāk nekā vienu mēģinājumu rast risinājumu. Palātas pieņemtā ilgstoši spēkā esošu atrunu definīcija ietver sevī risku, ka pārmērīgi liela uzmanība tiek pievērsta laikam, kāds nepieciešams atrunu atrisināšanai. No jaunajām Komisijas noteiktajām atrunām 2011. gadā 75 % aptvēra 2007. gadu un līdz ar to atbilstīgi Palātas metodei jau gandrīz daļēji ir sasniegušas ilgstoši spēkā neesošu atrunu statusu.

⁽¹⁷⁾ 8 miljonu EUR pieauguma un 96 miljonu EUR samazinājuma iznākums.

2.2. tabula. 2011. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas attiecībā uz PVN

Dalībvalsts	2010. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	2011. gadā formulētās atrunas	2011. gadā atceltās atrunas	2011. gada 31. decembrī spēkā esošās atrunas	Senākais gads, uz kuru attiecas atrunas
Beļģija	0	1	0	1	2007
Bulgārija	2	5	1	6	2007
Čehijas Republika	8	9	4	13	2004
Dānija	9	2	3	8	2005
Vācija	1	5	0	6	2003
Igaunija	9	1	0	10	2004
Īrija	10	2	7	5	1998
Grieķija	7	0	0	7	1999
Spānija	1	2	0	3	2003
Francija	6	1	0	7	2001
Itālija	8	2	3	7	1995
Kipra	6	0	2	4	2004
Latvija	6	0	1	5	2004
Lietuva	2	0	0	2	2005
Luksemburga	2	0	2	0	
Ungārija	4	0	0	4	2004
Malta	10	0	0	10	2004
Nīderlande	8	6	5	9	2004
Austrija	6	0	0	6	2002
Polija	6	0	1	5	2004
Portugāle	14	0	9	5	2003
Rumānija	0	5	1	4	2007
Slovēnija	0	0	0	0	
Slovākija	0	0	0	0	
Somija	8	3	1	10	1995
Zviedrija	10	2	1	11	1995
Apvienotā Karaliste	9	0	1	8	1998
KOPĀ	152	46	42	156	

Avots: Eiropas Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

NKI pašu resursi*Vispārējās un īpašās atrunas*

2.26. Vispārējās atrunas⁽¹⁸⁾ par NKI datiem 2011. gada beigās bija spēkā par laika posmu no 2002. līdz 2007. gadam ES-15 dalībvalstīs, kā arī par laika posmu no 2004. līdz 2007. gadam ES-10 dalībvalstīs un par 2007. gadu Bulgārijā un Rumānijā.

2.27. Attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu 2011. gada sākumā bija spēkā četras īpašās NKP atrunas⁽¹⁹⁾. Komisija vēlāk atcēla divas atrunas attiecībā uz Apvienoto Karalisti, 2011. gada beigās atstājot spēkā divas⁽²⁰⁾ atrunas.

NKI uzskaitījuma pārbaude

2.28. NKI komiteja pieņēma novērtējuma ziņojumus, pamatojoties uz Eurostat veikto ES-25 dalībvalstu NKI datu pārbaudi, 2011. gada jūlijā un oktobrī. Netika atceltas vispārējās atrunas vai formulētas īpašās atrunas attiecībā uz NKI datiem par laika posmu no 2002. gada līdz 2012. gada janvāra beigām (sk. 2010. gada pārskata 2.29. punktu un 2.41. punkta ceturto ievilkumu).

2.26. Kā Palāta atzīst 2.28. punktā, situācija līdz 2012. gada janvārim ir ievērojami mainījies, kad vispārējās atrunas palika spēkā vienīgi attiecībā uz Bulgāriju un Rumāniju.

2.27. Komisija sekmīgi turpina savu sadarbību ar tām divām valstīm, kurām joprojām ir spēkā NKI atrunas par 1995.–2001. laikposmu (2011. gada beigās: Grieķijā – viena un Apvienotajā Karalistē – viena), lai tādējādi šīs atrunas varētu atcelt.

2.28. Balstoties uz secinājumiem, kādi tika izdarīti divās NKI komitejas sanāksmēs 2011. gada otrajā pusē, līdz gada beigām turpinājās darbs, lai identificētu un precīzi definētu konkrētas atrunas, kuras nepieciešamas esošo vispārējo atrunu aizstāšanai. Administratīvie procesi, kas nepieciešami, lai katrai no 25 dalībvalstīm vienlaicīgi sniegtu apstiprinošu oficiālu paziņojumu par vispārējo atrunu atcelšanu un par īpašajām atrunām, kas uz tām attiecas, tika pabeigti 2012. gada sākumā.

⁽¹⁸⁾ Grozītās Regulas (EK, Euratom) Nr. 1150/2000 10. panta 7. punktā teikts, ka NKP/NKI grozījumus, kas izdarīti vēlāk par ceturto gada 30. septembri pēc attiecīgā finanšu gada, vairs neņem vērā, ja vien grozījumu punktus Komisija vai dalībvalsts nav paziņojusi pirms šā termiņa beigām. Šos punktus dēvē par atrunām. Vispārēja atruna attiecas uz visiem dalībvalsts datiem.

⁽¹⁹⁾ Īpaša atruna attiecas uz NKI (līdz 2001. gadam – NKP, pēc tam – NKI) uzskaitījuma atsevišķiem elementiem, piemēram, atsevišķu pasākumu bruto pievienoto vērtību, kopējiem galīgajiem patēriņa izdevumiem vai bruto darbības rezultātu un jaukto ienākumu.

⁽²⁰⁾ Tās attiecas uz Grieķiju un Apvienoto Karalisti un bija saistītas ar metodoloģiskiem un apkopošanas aspektiem.

Pārējie ieņēmumi: soda naudas

Piespiedu piedziņa

2.29. Finanšu regulas īstenošanas kārtībā⁽²¹⁾ noteikts, ka Komisijai ir jāizdara atgūšana jebkādiem likumā atļautiem paņēmieniem, ja līdz noteiktajam datumam pilna maksājāmā summa nav segta ne ar pagaidu maksājumiem, ne ar parādnieku iesniegtām garantijām. 2011. gada beigās aptuveni 2 %⁽²²⁾ maksājamo soda naudu pēc noteiktā datuma nebija segti ne ar pagaidu iemaksu, ne ar garantiju.

2.30. Palāta izskatīja 14 šādu soda naudu gadījumu paraugu un konstatēja, ka astoņos no šiem gadījumiem Komisija nebija izmantojusi visus likumā atļautos paņēmienus, lai veiktu piespiedu piedziņu.

2.31. Visi šie gadījumi ir saistīti ar parādniekiem, kuru finansiālais stāvoklis, pēc Komisijas teiktā, bija nedrošs. Budžeta ĢD 2011. gada darbības pārskatā ir teikts, ka tas neveiks piespiedu piedziņu, ja uzskata, ka Savienības finansiālās intereses ir labāk aizsargātas, vienojoties par maksājumu plānu. Komisija ierosina grozīt Finanšu regulas īstenošanas kārtību un "ārkārtas apstākļos" atļaut šādu rīcības gaitu.

2.29. Piespiedu piedzīšanai par katru cenu varētu būt nelabojamas sekas, un tā varētu iznīcināt vai līdz bankrotam novest uzņēmumus, kuriem tiek noteikta soda nauda. Komisija cenšas saņemt savu soda naudu segumu, vedot sarunas ar attiecīgajiem uzņēmumiem, lai soda naudu nodrošinātu vai nu ar regulārām iemaksām, vai garantijām.

Pateicoties šādām sarunām, daļu nesegto soda naudu (tostarp kavējuma procenti), kuras piemērotas uzņēmumiem, kas atrodas vājā finansiālā situācijā, var iekasēt vai segt ar garantiju, un pašreizējo noteikumu (skatīt 2.32. punktu) ietvaros var panākt vienošanos par finanšu garantijām. Taču dažas soda naudas nevar iekasēt, jo tās tiek piemērotas uzņēmumiem, kuri ir bankrota stadijā, nedrošā finansiālā situācijā vai kuri ir dibināti ārpus Savienības.

2.30. Attiecībā uz Palātas minētajiem astoņiem gadījumiem Komisija uzskata, ka soda naudas attiecas vai nu uz gadījumiem, kad pagaidu pasākumi vai maksātspēja (saskaņā ar 35. punktu 2006. gada pamatnostādņēs par soda naudas piemērošanu) vēl nebija izskatīta, un/vai gadījumiem, kad piespiedu piedzīšana būtu radījusi attiecīgā uzņēmuma tūlītēju maksātspēju, kā rezultātā Komisija būtu zaudējusi soda naudu, jo tā nav privilēģētais kreditors.

Šie piemēri rāda, ka Komisija attiecībā uz parādniekiem, kuri ir nedrošā finansiālā situācijā, vienmēr cenšas saņemt soda naudas segumu, vedot sarunas ar uzņēmumiem, lai tādējādi nodrošinātu soda naudas iekasēšanu.

⁽²¹⁾ 84., 85. un 85.a pants Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulā (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību Padomes Regulai (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV L 357, 31.12.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 478/2007 (OV L 111, 28.4.2007., 13. lpp.).

⁽²²⁾ Aptuveni 240 miljoni EUR no 13 miljardiem EUR.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Obligātās kredītreitingu prasības tām finanšu iestādēm, kuras sniedz garantijas

2.32. Saskaņā ar Finanšu regulas⁽²³⁾ 28.a pantu aktīvu aizsardzība ir Komisijas pārvaldības mērķis. Lai panāktu, ka garantijas, kas nosedz soda naudas, būtu drošas, Komisija nosaka obligātās kredītreitingu prasības tām finanšu iestādēm, kuras sniedz garantijas. Palāta konstatēja gadījumus, kuros šīs prasības nebija ievērotas.

2.33. Komisija 2011. gada 13. maijā mīkstināja šādu garantiju nosacījumus, lai atspoguļotu tirgus apstākļu pasliktināšanos. Palāta konstatēja piemērus, kad nebija ievēroti pat šie atjauninātie nosacījumi.

2.34. Ņemot vērā banku nozares pašreizējo stāvokli, Komisija Budžeta ĢD gada darbības pārskatā norāda, ka tā pārskata savu riska pārvaldības politiku.

2.32.–2.35. Komisija uzskata, ka ļoti ierobežotā skaitā gadījumos, ņemot vērā finanšu vides pasliktināšanos, nebija iespējams saņemt garantijas, kurās tiktu ievērotas noteiktās prasības.

2.33.–2.34. Ņemot vērā pašreizējo situāciju Eiropas finanšu nozarē, ir neizbēgami, ka Komisija regulāri pārskata savu riska pārvaldības politiku attiecībā uz garantijām, kuras sedz nesamaksātās soda naudas. Patiesi, vairums lielo banku ir zaudējušas savu apmierinošo reitingu no visām trijām galvenajām reitingu aģentūrām un lielā daļā dalībvalstu nav iespējams atrast banku ar apmierinošu reitingu, kā rezultātā, piemēram, maziem un vidējiem uzņēmumiem ir grūti saņemt šādu garantiju. Tirgus apstākļu dēļ Komisijai 2011. gada 13. maijā bija jāpārskata prasības attiecībā uz šīm garantijām.

Palātas minētajos piemēros attiecīgajās garantijās tika ievērota spēkā esošā riska politika, kad tās apstiprināja Komisija. Garantijas sniedzēju kredītreitings vēlāk tika pazemināts, kā rezultātā, ņemot vērā to banku skaita samazināšanos tirgū, kuras izpilda noteiktos kritērijus, Komisija 2012. gada jūnijā vēlreiz pārskatīja savu riska politiku attiecībā uz banku garantijām. Ņemot vērā finanšu tirgu attīstību, jaunais lēmums arī nodrošina Komisijas risku pietiekamu diversifikāciju attiecībā pret individuāliem garantiju sniedzējiem.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

2.35. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu⁽²⁴⁾, Palāta secina, ka attiecībā uz 2011. gada 31. decembrī slēgto finanšu gadu:

- a) dalībvalstu deklarācijās un tradicionālo pašu resursu maksājumos;

⁽²³⁾ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regula (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienu vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 1081/2010 (OV L 311, 26.11.2010., 9. lpp.).

⁽²⁴⁾ 2.13. un 2.14. punktā izskaidroto iemeslu dēļ šis secinājums nesniedz vērtējumu par to, cik kvalitatīvi ir PVN un NKI dati, kurus Komisija saņēma no dalībvalstīm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) Komisijas aprēķinātajās dalībvalstu iemaksās, kas izriet no PVN un NKI datiem, kuri saņemti no dalībvalstīm;
 - c) AK korekcijas aprēķinā; un
 - d) pārējos ieņēmumos
- klūdu līmenis nebija būtisks.

2.36. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secināja, ka pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas ieņēmumu jomā bija efektīvas. Palāta tomēr vērš uzmanību uz turpmāk izklāstītajiem jautājumiem.

- a) Palātas revīzijā atklājās nepilnības valstu muitas pārraudzībā (2.20. punkts). Palāta secina, ka revidēto dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmas tikai daļēji efektīvi nodrošina tradicionālo pašu resursu pilnīgu un pareizu uzskaiti.
- b) Joprojām saglabājas ilgstoši spēkā esošas atrunas saistībā ar PVN pašu resursiem (2.25. punkts).
- c) 2011. gada beigās Komisija joprojām nebija atcēlusi vispārējās atrunas un formulējusi īpašās NKI atrunas attiecībā uz ES-25 dalībvalstīm par laika posmu no 2002. gada un turpmāk (2.28. punkts).
- d) 2011. gada beigās Komisija vēl nebija atcēlusi divas atlikušās īpašās NKP atrunas attiecībā uz 1995.–2001. gada posmu (2.27. punkts).
- e) Palāta atzīmē iemeslus, kuru dēļ piespiedu piedziņu nepieņem visos gadījumos (2.31. punkts). Komisija ierosina grozīt Finanšu regulas īstenošanas kārtību un "ārkārtas apstākļos" atļaut šādu rīcības gaitu.

KOMISIJAS ATBILDES

2.36.

- a) Komisija attiecībā uz Palātas konstatējumiem kopā ar attiecīgajām dalībvalstīm veiks turpmākus pasākumus.
- b) To atrunu skaits un īpatsvars, kuras Palāta definē kā ilgstoši spēkā esošas atrunas, turpina samazināties – šobrīd tās ir mazāk par 10 % no kopējā skaita. Vienmēr būs zināms skaits ilgstoši spēkā esošu atrunu, jo tām var būt daudz aspektu, kas dalībvalstīm ir jāizpēta un jārod risinājums.

Apspriešanos ar dalībvalstīm biežums ir pastāvīgi palielinājies, kā arī sadarbības līmenis starp Komisiju un dalībvalstīm ir palielinājies un turpinās palielināties.

- c) Administratīvie procesi, kas nepieciešami, lai katrai no 25 dalībvalstīm vienlaicīgi sniegtu apstiprinošu oficiālu paziņojumu par vispārējo atrunu atcelšanu un par īpašajām atrunām, kas noteiktas attiecībā uz tām, tika pabeigtas 2012. gada sākumā.
- d) Komisija sekmīgi turpina savu sadarbību ar tām divām valstīm, kurām joprojām ir spēkā NKI atrunas par 1995.–2001. laika posmu (2011. gada beigās: Grieķijā – viena un Apvienotajā Karalistē – viena), lai tādējādi šīs atrunas varētu atcelt.
- e) Komisija vienmēr cenšas saņemt pārsūdzētas soda naudas vislabāko segumu (ar pagaidu maksājumu vai garantiju), taču dažos gadījumos, kurā uzņēmums, kuram piemērota soda nauda, atrodas nedrošā finansiālā situācijā, sarunas par šo segumu var būt ilgstošas un var ietvert citas ieinteresētās personas (akcionārus, mātesuzņēmumus vai bankas). Jauns noteikums, saskaņā ar kuru izņēmuma gadījumos būs iespējams atlikt maksājums bez garantijas, ļaus iekasēt daļu soda naudas pat tad, ja attiecīgais uzņēmums nevar saņemt bankas garantiju.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- f) Ņemot vērā banku nozares pašreizējo stāvokli, Komisija arī pārskata savu riska pārvaldības politiku attiecībā uz to garantiju ticamību, kas nosedz nesamaksātās soda naudas (2.34. punkts).

Ieteikumi

2.37. **2.3. pielikumā** izklāstīti rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā noris iepriekšējo gadu (2008.–2009. g.) pārskatos sniegto ieteikumu izpilde. Jāņem vērā turpmāk uzskaitītie jautājumi.

- a) Iepriekšējos gada pārskatos (piemēram, 2008. gada pārskata 4.14. punktā un 2009. gada pārskata 2.20. punktā) Palāta norādīja, ka tā joprojām konstatē problēmas B kontu izmantošanā. Komisija 2011. gadā savās pārbaudēs joprojām atrada šādas problēmas.
- b) Attiecībā uz NKI pašu resursiem Palāta ieteica (piemēram, 2009. gada pārskata 2.38. punktā) Komisijai i) skaidri definēt sava atzinuma tvērumu novērtējuma ziņojumos par dalībvalstu NKI datiem un ii) ņemt vērā savu novērtējumu par nacionālo kontu apkopošanā izmantotajām pārraudzības un kontroles sistēmām valstu statistikas iestādēs. Komisija ES-25 dalībvalstu NKI datu pārbaudē šos ieteikumus nebija īstenojusi (sk. 2.28. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

- f) Riska pārvaldības politika ir pārskatīta un pielāgota, lai ņemtu vērā pašreizējo ekonomikas un finanšu vidi, vienlaicīgi nodrošinot, ka finanšu aktīvu drošības līmenis saglabājas pēc iespējas augstāks. Kredītreitingi sniedz norādi riska novērtējumam, taču tie netiek piemēroti kā vienīgais kritērijs, jo lēmumu par riska pārvaldību pieņemšanā tiek ņemti vērā arī citi kritēriji.

2.37.

- a) Komisija savu pārbauci katru gadu pārbauda B kontus. B konts, kurā tiek iekļauti parādi, kas nav garantēti un/vai kas ir apstrīdēti, pēc savas būtības ietver aspektus, kuru rezultātā var rasties problēmas, un tādēļ Komisijas dienesti katru gadu šo kontu pārbauda. Taču jāatzīmē, ka B konts vairumā dalībvalstu tagad ir datorizēts un samazinās to summu skaitu, kas B kontā ir iekļautas nepamatoti. Lielākā daļa Komisijas konstatējumu attiecas uz attiecīgās dalībvalsts finansiālo atbildību, piemēram, kad summu nevar piedzīt (un tā ir norakstīta) vai kad parāds administratīvas kļūdas dēļ ir dzēsts. Šādos gadījumos B kontu pārvaldība pati par sevi netiek aplūkota.
- b) Komisija uzskata, ka tās piemērotā pieeja (NKI anketu dokumentārās pārbaudes, NKI uzskaitījumu pārbaude, izmantojot GIAQ, kā arī tieša pārbaude) ir atbilstoša, lai veiktu galīgo novērtējumu par dalībvalstu NKI. Šajā saistībā jāmin, ka pārraudzības un kontroles sistēmām (SCS) ir organizatorisks raksturs un tās nesniedz īpašas norādes par kontu ticamību, kas galvenokārt ir atkarīga no izmantotajiem statistikas avotiem un metodēm, kaut arī SCS varētu palīdzēt samazināt kļūdu risku valstu kontos. Komisija ņems vērā Revīzijas palātas apsvērumus un turpinās izstrādāt SCS pamatnostādnes valstu kontu apkopošanai dalībvalstīs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

2.38. Ņemot vērā minēto pārbaudi, kā arī secinājumus un ieteikumus par 2011. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk minētos ieteikumus.

- **1. ieteikums.** Mudināt dalībvalstis stiprināt muitas pārraudzību, lai iekasētu maksimāli lielu tradicionālo pašu resursu summu.
- **2. ieteikums.** Turpināt pūliņus, lai nodrošinātu B kontu pareizu izmantošanu un lai grāmatvedības sistēmas būtu veidotas tā, ka dalībvalstu A kontu pārskati ir nepārprotami pilnīgi un pareizi.

KOMISIJAS ATBILDES

2.38.

Komisija arī turpmāk pārbaudīs, vai dalībvalstis ir ieviesušas piemērotas kontroles sistēmas ES finanšu interešu aizsardzībai tradicionālo pašu resursu jomā.

Komisija arī turpmāk pārbaudīs, vai B konti tiek pareizi izmantoti un vai grāmatvedības sistēmas ir veidotas tā, ka A konti ir pilnīgi un pareizi.

2.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

	2011. g.				2010. g.	2009. g.	2008. g.
	TPR	PVN/NKI korekcijas budžeta 1. sadaļā	Pārējie ieņēmumi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	7	42	6	55	55	62	60
piedziņas rīkojumi	7	42	6	55	55	62	60
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kuros							
klūdu nav	100 % (7)	100 % (42)	83 % (5)	98 % (54)	100 %	95 %	100 %
ir viena vai vairākas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	17 % (1)	2 % (1)	0 %	5 %	0 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				0,8 %			
Augstākais kļūdu līmenis				2,4 %			
Zemākais kļūdu līmenis				0,0 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

2.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI IEŅĒMUMU JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Komisijas veiktās pārbaudes dalībvalstīs	Komisijas aprēķins / dokumentu pārbaudes un ieņēmumu pārvaldība	Komisijas īstenotā atrunu pārvaldība	Galvenie iekšējās kontroles mehānismi revidētajās dalībvalstīs	Kopvērtējums
TPR	Efektīva	Efektīva	—	Daļēji efektīva	Efektīva
PVN/NKI	Efektīva	Efektīva	Efektīva	—	Efektīva
Apvienotās Karalistes korekcija	—	Efektīva	—	—	Efektīva
Soda naudas	—	Efektīva	—	—	Efektīva

2.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE IEŅĒMUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
2009	<p>Attiecībā uz NKI pašu resursiem Palāta (2009. gada pārskata 2.38. punktā) ieteica Komisijai:</p> <p>i) skaidri definēt sava atzinuma tvērumu novērtējuma ziņojumos par dalībvalstu NKI datiem; un</p> <p>ii) ņemt vērā savu novērtējumu par nacionālo kontu apkopšanā izmantotajām pārraudzības un kontroles sistēmām valstu statistikas iestādēs.</p>	<p>i) Ziņojumos par ES-25 dalībvalstīm Komisija novērtēja NKI datu kvalitāti un to atbilstību EKS 95, nepaskaidrojot to Eurostat pārbaudīto tvērumu un mērķus, kas pamatoja vispārējo secinājumu;</p> <p>ii) tā kā Eurostat 2011. gadā joprojām nebija pieņēmis pamatnostādnes, kurās izklāstīta labākā prakse attiecībā uz pārraudzības un kontroles sistēmu darbību nacionālo kontu apkopšanai, Palāta uzskata, ka to novērtējumu nebija iespējams pienācīgi veikt galīgā novērtējuma kontekstā par ES-25 dalībvalstu NKI datiem.</p>	<p>Komisija uzskata, ka tās piemērotā pieeja (NKI anketu dokumentārās pārbaudes, NKI uzskaitījumu pārbaude, izmantojot GIAQ, kā arī tieša pārbaude) ir atbilstīga, lai veiktu dalībvalstu NKI galīgo novērtējumu. Šajā saistībā jāmin, ka pārraudzības un kontroles sistēmām (SCS) ir organizatorisks raksturs un tās nesniedz īpašas norādes par kontu ticamību, kas galvenokārt ir atkarīga no izmantotajiem statistikas avotiem un metodēm, kaut arī SCS varētu palīdzēt samazināt kļūdu risku valstu kontos. Komisija ņems vērā Revīzijas palātas apsvērumus un turpinās izstrādāt SCS pamatnostādnes valstu kontu apkopšanai dalībvalstīs.</p>
2009 un 2008	<p>Palāta ir bieži ziņojusi par nepiemērotu B kontu izmantošanu (piemēram, 2009. gada pārskata 2.20. punktā un 2008. gada pārskata 4.14. punktā).</p>	<p>Komisija katru gadu pārbauda B kontus un joprojām konstatē šādu nepiemērotu izmantošanu.</p>	<p>Komisija arī turpmāk pārbaudīs, vai B konti tiek pareizi izmantoti un vai grāmatvedības sistēmas ir veidotas tā, ka A konti ir pilnīgi un pareizi.</p>

3. NODAĻA

Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	3.1.–3.9.
Politikas jomas īpašās iezīmes	3.2.–3.8.
Revīzijas tvēruma un pieeja	3.9.
Darījumu pareizība	3.10.–3.13.
Savstarpējā atbilstība	3.13.
Sistēmu efektivitāte	3.14.–3.41.
Dalībvalstu sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	3.14.–3.24.
Administratīvās un kontroles procedūras pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	3.18.–3.22.
Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir fiziskas pārbaudes uz vietas	3.23.
Nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras	3.24.
Komisijas pārraudzības sistēmas un vadības apliecinājumi	3.25.–3.41.
Komisijas novērtējums par pārraudzības un kontroles sistēmu pareizu darbību	3.27.–3.39.
Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD vadības apliecinājumi – gada darbības pārskats	3.40.–3.41.
Secinājumi un ieteikumi	3.42.–3.45.
Secinājumi	3.42.–3.43.
Ieteikumi	3.44.–3.45.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

IEVADS

3.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par tirgus un tiešo atbalstu lauksaimniecībai, kas ir daļa no politikas jomas "05. Lauksaimniecība un lauku attīstība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **3.1. tabulā**.

3.1. Administratīvie izdevumi, kas minēti 3.1. tabulā, ietver arī darbības ārpus ELGF. ELGF finansē 1. budžeta pozīciju (05 01 04 01.), 2011. gadā ir veikti maksājumi 7,7 miljonu euro apmērā no kopējās administratīvo izdevumu summas 133,7 miljonu euro apmērā (05 01. nodaļa).

3.1. tabula. Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts. Galvenā informācija par 2011. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
05	Lauksaimniecības izdevumi, ko finansē no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF)	Administratīvie izdevumi ⁽¹⁾	134	Centralizēta tieša
		Intervence lauksaimniecības tirgos	3 533	Dalīta ⁽²⁾
		Tiešais atbalsts	40 178	Dalīta
		Citi	98	Centralizēta tieša / Dalīta
			43 943	
Administratīvie izdevumi kopā ⁽³⁾			134	
Pamatdarbības izdevumi kopā			43 809	
No tiem: — avansi			8	
— starpposma/gaļīgie maksājumi			43 801	
Gada maksājumi kopā			43 943	
Gada saistības kopā			43 950	

⁽¹⁾ Šī summa atbilst 05.sadaļas kopējiem administratīvajiem izdevumiem.

⁽²⁾ Šis skaitlis ietver 1,5 miljonus EUR centralizētajai pārvaldībai (05 02 20 02 budžeta pozīcija).

⁽³⁾ Administratīvo izdevumu revīzija aprakstīta 9. nodaļā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas jomas īpašās iezīmes

3.2. Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) mērķi ⁽¹⁾, kā noteikts Līgumā, ir celt lauksaimniecības ražīgumu, šādi panākt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, stabilizēt tirgus, nodrošināt piedāvāto produktu pieejamību tirgū un panākt, ka patērētāji piedāvātos produktus saņem par samērīgām cenām.

3.3. ES budžets finansē KLP izdevumus galvenokārt ar divu fondu starpniecību ⁽²⁾: no Eiropas Lauksaimniecības garantiju fonda (ELGF) pilnībā finansē ES tiešo atbalstu un tirgus pasākumus ⁽³⁾ un no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) līdzfinansē lauku attīstības programmas. Šī nodaļa aptver ELGF izdevumus, bet lauku attīstības izdevumi ir izklāstīti 4. nodaļā.

3.4. Turpmāk minēti galvenie ELGF finansētie pasākumi.

- *Tiešais atbalsts "Vienotā maksājuma shēma" (VMS)*. VMS maksājumi balstās uz "tiesībām" ⁽⁴⁾, kuras aktivizē par vienu hektāru attiecināmas zemes, ko deklarējis lauksaimnieks. VMS izdevumi 2011. gadā bija 31 082 miljoni EUR (77 % tiešā atbalsta).
- *Tiešais atbalsts "Vienotā platībmaksājuma shēma" (VPMS)*, ar kuru paredz vienādas summas izmaksu par katru attiecināmo lauksaimniecības zemes hektāru un kuru pašlaik piemēro desmit jaunajās dalībvalstīs ⁽⁵⁾, kuras pievienojās ES 2004. un 2007. gadā. 2011. gadā šie izdevumi bija 5 084 miljoni EUR (13 % no tiešā atbalsta).
- *Citas tiešā atbalsta shēmas attiecas uz konkrētiem lauksaimnieciskās ražošanas veidiem (piemēram, uz zīdītājgovīm, kokvilnu utt.)*. Minēto shēmu izdevumi 2011. gadā bija 4 012 miljoni EUR (10 % no tiešā atbalsta).
- *Intervence lauksaimniecības tirgos aptver, piemēram, intervences krājumu uzglabāšanu, eksporta kompensācijas, pārtikas programmas un īpašu atbalstu augļu/dārzenņu un vīna nozarē* (2011. gadā tas kopā bija 3 533 miljoni EUR).

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību 39. pants.

⁽²⁾ Padomes 2005. gada 21. jūnija Regula (EK) Nr. 1290/2005 par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu (OV L 209, 11.8.2005., 1. lpp.).

⁽³⁾ Izņemot konkrētus pasākumus, proti, veicināšanas pasākumus un augļu programmu skolām, ko līdzfinansē.

⁽⁴⁾ Katra lauksaimnieka tiesību skaitu un vērtību aprēķina valstu iestādes atbilstoši kādam no modeļiem, kas paredzēti ES tiesību aktos.

⁽⁵⁾ Bulgārija, Čehijas Republika, Igaunija, Kipra, Latvija, Lietuva, Polija, Rumānija, Slovākija un Ungārija.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.5. Saskaņā ar visām ELGF tiešā atbalsta shēmām⁽⁶⁾ ES atbalsta saņēmējiem ir juridisks pienākums ievērot "savstarpējās atbilstības" prasības attiecībā uz vides aizsardzību, sabiedrības veselību, dzīvnieku un augu veselību, dzīvnieku labturību (obligātās pārvaldības prasības jeb OPP) un lauksaimniecības zemes uzturēšanu labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS)⁽⁷⁾. Ja lauksaimnieki šīs prasības neievēro, tad atbalstu samazina⁽⁸⁾.

3.6. KLP izdevumus dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis. Izdevumi tiek veikti ar 81 valsts vai reģionālu maksājumu aģentūras starpniecību. Šīs maksājumu aģentūras ir atbildīgas par maksājumu veikšanu saņēmējiem, bet iepriekš tām pašām vai to pilnvarotajām struktūrām ir jāpārbauda atbalsta pieprasījumu attiecināmība. Integrētā administrācijas un kontroles sistēma (IAKS) ir galvenā vadības un kontroles sistēma ELGF tiešā atbalsta darījumu pareizības nodrošināšanai. Maksājumu aģentūru kontus un maksājumu uzskaiti pārbauda neatkarīgas revīzijas struktūras (aplacinātājiestādes), kuras ikgadējos apliecinājumos un ziņojumos par to informē Komisiju.

3.7. Komisijai ir jāiegūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas vadības un kontroles sistēmas, kuras atbilst regulās noteiktajām prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi.

3.8. Attiecībā uz tiešo atbalstu galvenie riski, kas apdraud pareizību, ir tādi, ka platībatkarīgo atbalstu var izmaksāt par neattiecināmu zemi vai arī par vienu un to pašu zemes gabalu diviem vai vairāk saņēmējiem, vai ka piemaksas par dzīvniekiem izmaksā par vairāk dzīvniekiem nekā pieprasījuma iesniedzējam vispār pieder. Attiecībā uz intervenci lauksaimniecības tirgos galvenie riski, kas apdraud pareizību, ir tādi, ka atbalstu var piešķirt par neattiecināmām vai pārāk lielām deklarētajām izmaksām.

KOMISIJAS ATBILDES

3.5. ES tiesību akti paredz, ka gadījumos, kad netiek izpildīti minētie nosacījumi, piemēro sodu attiecībā uz tiešo maksājumu kopējo summu, kas veikti saistībā ar pieteikumiem, kurus lauksaimnieks iesniedzis konstatējuma kalendārajā gadā, ja neatbilstības pamatā ir tāda darbība vai bezdarbība, ko var tieši attiecināt uz lauksaimnieku un tā nav maznozīmīga.

3.6. Atbilstoši Komisijas Regulas (EK) Nr. 885/2006 5. pantam apliecinātājiestādes (sertifikācijas iestādes) ik gadu papildus maksājumu aģentūru gada pārskatiem pārbauda to iekšējās kontroles procedūras.

⁽⁶⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 73/2009 4. un 6. pants (OV L 30, 31.1.2009., 16. lpp.).

⁽⁷⁾ Lai gan LLVS standarti, kas minēti Regulas (EK) Nr. 73/2009 III pielikumā, attiecas uz visām dalībvalstīm, obligātās pārvaldības prasības (OPP), kas minētas šīs regulas II pielikumā, ir obligātas tikai ES 15 dalībvalstīs. ES 10 dalībvalstīm OPP pakāpeniski tiek ieviestas no 2009. līdz 2013. gadam, bet ES 2 dalībvalstīm – no 2012. līdz 2014. gadam.

⁽⁸⁾ Saskaņā ar 70. un 71. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 1122/2009 (OV L 316, 2.12.2009., 65. lpp.) samazinājuma līmenis par OPP vai LLVS neievērošanu var svārstīties no 1 % līdz 5 % nolaidības gadījumā, bet apzinātas neatbilstības gadījumā atbalstu var arī pilnībā noraidīt.

Revīzijas tvērums un pieeja

3.9. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Attiecībā uz revīziju tirgus un tiešā atbalsta jomā lauksaimniecībā īpaši jānorāda uz turpmāk minētajiem specifiskajiem jautājumiem.

- Revīzijā pārbaudīja 180 starpposma un galīgo maksājumu paraugu.
- Attiecībā uz savstarpējo atbilstību Palāta galvenokārt pārbaudīja atsevišķas LLVS prasības⁽⁹⁾ un OPP⁽¹⁰⁾. Ja savstarpējās atbilstības prasības nebija ievērotas, Palāta to uzskatīja par kļūdu⁽¹¹⁾. Šīs kļūdas ietvēra kopējā kļūdu īpatsvara aprēķinā, ja varēja noteikt, ka kļūda jau bija tajā gadā, kad lauksaimnieks pieprasīja atbalstu⁽¹²⁾. Tā ir atšķirība no iepriekšējiem gadiem, kad savstarpējās atbilstības prasību neievērošanu neieklāva kļūdu īpatsvara aprēķināšanā.
- Maksājuma samazināšana un nepiešķiršana (to piemēro gadījumos, kad ES atbalsta saņēmēji atbalsta pieprasījumos ir norādījuši pārāk lielu platību vai pārāk lielu dzīvnieku skaitu⁽¹³⁾) nav iekļauta Palātas veiktajā kļūdas īpatsvara aprēķinā.

3.9.

- *Lielākā daļa savstarpējās atbilstības prasību, t. i., LNPP, ir jāievēro visiem ES pilsoņiem neatkarīgi no tā, vai viņi kā lauksaimnieki saņem ES atbalstu saskaņā ar KLP vai ne. Savstarpējās atbilstības ievērošana nav attiecināmības kritērijs, un tādēļ šo prasību kontrole neattiecas uz attiecīgo darījumu likumību un pareizību. Lauksaimnieki, kas neievēro prasības, ir tiesīgi saņemt maksājumus, bet tiem piemēro sankcijas atkarībā no atklātās neatbilstības smaguma, mēroga, pastāvības un atkārtošanās, kā arī konkrētā lauksaimnieka nolaidības vai nolūka. To atspoguļo arī apstākļi, ka maksājumus var veikt pirms savstarpējās atbilstības pārbaudes pabeigšanas un ka sodus nepiemēro maksājumiem, kas veikti kalendārajā gadā, kad lauksaimnieks neizpildīja prasības, bet gan maksājumiem, kas veikti kalendārajā gadā, kad valsts iestādes konstatēja neizpildi. Visu minēto iemeslu dēļ Komisija, savā gada darbības pārskatā aprēķinot kļūdu līmeni, neņem vērā pārkāpumus savstarpējās atbilstības prasību ievērošanā.*

⁽⁹⁾ Izvairīšanās no nevēlamas veģetācijas izplatības, terašu saglabāšana, olīvu audžu saglabāšana un minimālā ganāmpulka blīvuma ievērošana vai pļaušanas pienākumi.

⁽¹⁰⁾ 4. OPP, kas attiecas uz nitrātu direktīvu.

⁽¹¹⁾ Savstarpējās atbilstības prasības ir būtiskas juridiskas prasības, kas jāievēro visiem tiešā atbalsta saņēmējiem un kas ir pamatprasības – un daudzos gadījumos arī vienīgie nosacījumi –, kuri jāievēro, lai pamatotu pilnas tiešo maksājumu summas izmaksu. Ar to saistīts Palātas lēmums uzskatīt šo prasību neievērošanu par kļūdām.

⁽¹²⁾ Attiecībā uz katru pārkāpumu kļūdas skaitliskā aprēķināšanā ir izmantota valsts sistēma maksājumu samazināšanai.

⁽¹³⁾ Regula (EK) Nr. 1122/2009 nosaka, ka tad, ja konstatē, ka deklarētā platība ir norādīta vairāk nekā par 3 % vai diviem hektāriem lielāka, atbalsta apmēru aprēķina, pamatojoties uz šo konstatēto platību, kas samazināta par divkārtu nepareizi deklarēto platību. Ja starpība ir vairāk nekā 20 %, par attiecīgo laukaugu grupu atbalstu nepiešķir. Līdzīgi noteikumi attiecas uz piemaksām par dzīvniekiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Sistēmu novērtējums ietvēra IAKS piecās maksājumu aģentūrās tajās dalībvalstīs, kuras piemēro VMS, – Austrijā, Dānijā, Somijā, Itālijā (Lombardijā) un Spānijā (Galīcijā) – un vienā maksājumu aģentūrā dalībvalstī, kura piemēro VPMS (Ungārijā).
- Palāta pārbaudīja, kā ir īstenoti (valsts līmenī) savstarpējās atbilstības standarti un kontroles sistēmas, ko ieviesa dalībvalstīs. Šā darba rezultāti ir izklāstīti 4. nodaļas 4.30.–4.32. punktā, taču attiecas arī uz šo nodaļu.
- Palāta caurskatīja Rumānijas un Bulgārijas apliecinātājiestāžu veikumu, balstoties uz jauno ticamības pastiprināšanas procedūru ⁽¹⁴⁾.
- Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudē skatīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD gada darbības pārskatu, konkrēti, jautājumus, kas saistīti ar ELGF.
- Saistībā ar Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūru Palāta pārbaudīja 17 ELGF apliecinātājiestāžu izsniegtos apliecinājumus un ziņojumus, kas attiecās uz 17 maksājumu aģentūrām. Rezultāti ir izklāstīti 4. nodaļā (sk. 4.36. punktu).

⁽¹⁴⁾ Sk. 3.34. un 3.35. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

3.10. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **3.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 39 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 2,9 % ⁽¹⁵⁾.

3.11. Pārbaudīja 70 darījumu un konstatēja, ka 60 (86 %) darījumos bija skaitļos izsakāmas kļūdas, precizitātes kļūdas bija 45 (75 %) darījumos, attiecināmības kļūdas bija 14 (23 %) darījumos un reālās pastāvēšanas kļūdas bija 1 (2 %) darījumā.

3.12. Palātas konstatētās skaitļos izsakāmās kļūdas ilustrētas 3.1. piemērā, bet skaitļos neizsakāmās kļūdas ilustrētas 3.2. piemērā. Visbiežākās precizitātes kļūdas attiecas uz pārāk lielu deklarēto platību, un atsevišķi summa ir mazāka nekā 5 %. Lielākās precizitātes kļūdas attiecas uz gadījumiem, kad pastāvīgo ganību attiecināmība ir nepareizi novērtēta un reģistrēta Zemes gabalu identifikācijas sistēmā (ZGIS) (sk. 3.20. punktu).

3.10. Attiecībā uz 2011. finanšu gadu iespējamākā kļūda, ko konstatējusi Revīzijas palāta, ir neliels palielinājums salīdzinājumā ar pagājušo gadu, bet tas joprojām iekļaujas parastajās statistikas atšķirībās no gada uz gadu un nenorāda uz vispārēju kvalitātes pasliktināšanos dalībvalstu izdevumu pārvaldības un kontroles jomā. To apstiprina apstākļi, ka, pēc Komisijas domām, viens no gadījumiem, ko Revīzijas palāta uzskatīja par 100 % kļūdu, ir bijis ārkārtējs un tas nenorāda uz sistēmai raksturīgu trūkumu. Komisija uzskata, ka Revīzijas palātas noteiktais kļūdu īpatsvars pēdējos gados kopumā nodrošina ticamus pierādījumus, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars attiecībā uz ELGF ir salīdzinoši tuvu 2 % būtiskuma sliekšnim.

Zemais kļūdu īpatsvars, kas norādīts kontroles statistikā, kuru Komisija ir saņēmusi no dalībvalstīm un kuru lielā mērā ir pārbaudījušas un apstiprinājušas sertifikācijas struktūras, arī apliecina, ka ELGF izdevumi 2011. finanšu gadā kopumā tika pārvaldīti.

Visbeidzot, risks ES budžetam tiek pienācīgi novērsts, pateicoties Komisijas atbilstības noskaidrošanas procedūrām.

Skatīt arī kopējo atbildi uz 3.11. un 3.12. punktu.

3.11. un 3.12. Komisija atzīmē, ka vairums skaitļos izsakāmo kļūdu finanšu izteiksmē ir salīdzinoši mazas un galvenokārt attiecas uz nelielām starpībām, Revīzijas palātai veicot zemes gabalu pārmērīšanu (skatīt 3.12. punktu); turklāt 42 no Revīzijas palātas konstatētajām kļūdām attiecas uz ļoti nelielām atšķirībām zemes gabalu pārmērīšanā (24 kļūdas zem 2 %).

⁽¹⁵⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 1,1 % līdz 4,7 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.1. piemērs**Pārāk lielas platības deklarēšana (precizitātes kļūda)**

Kādā dalībvalstī bāzes zemes gabalus, kas bija klasificēti kā pastāvīgas ganības, uzskata par pilnībā attiecināmiem pat tad, ja to lielu daļu klāj akmeņi vai biezi krūmi, kas padara šīs platības neattiecināmas. Palāta konstatēja šajā dalībvalstī divus pārāk lielas platības deklarēšanas gadījumus – attiecīgi par 28 % un 36 %.

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi (attiecināmības kļūda)

Reklāmas pasākumu piena patēriņa veicināšanai piešķīra vietējā tirgus operatoram, nepublicējot konkursa procedūru ES līmenī, kā to prasa ES un valsts tiesību akti. Tas ierobežoja citu dalībvalstu operatoru piekļuvi līgumam un bija nopietns publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpums, kā rezultātā atbalsta maksājums ir nepareizs.

Atbalsta pieprasīšana par neesošiem dzīvniekiem (reālās pastāvēšanas kļūda)

Lauksaimniekam piešķīra īpašo piemaksu par 150 aitām. Palāta konstatēja, ka šim saņēmējam aitu vispār nebija. Līdz ar to attiecīgais maksājums bija nepareizs.

3.2. piemērs. Skaitļos neizsakāma kļūda

Kādā dalībvalstī piešķirto un IAKS datubāzē reģistrēto tiesību kopējā vērtība pārsniedza ES tiesību aktos noteikto maksimumu ⁽¹⁶⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

3.1. piemērs**Pārāk lielas platības deklarēšana (precizitātes kļūdas piemērs)**

Komisija ir informēta par jautājumiem, kas šajā dalībvalstī saistīti ar ganību platību attiecināmību. Valsts iestādēm tika lūgts rīkoties šajā jautājumā, un 2010. gada novembrī tās iesniedza ZGIS uzlabošanas plānu, kurā jo īpaši bija iekļauti pasākumi, lai īstenotu attiecināmības koeficienta piemērošanu ganību zemes gabaliem un nodrošinātu sistemātisku ZGIS atjaunināšanu ar uz vietas veiktu pārbaužu rezultātiem. Komisija turpinās uzraudzīt to, kā valsts iestādes īsteno šo plānu.

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi (attiecināmības kļūdas piemērs)

Komisija piezīmē, ka attiecīgā dalībvalsts nepiekiūt Revīzijas palātas konstatējumam. Komisija izvērtēs, vai un kā turpināt lietas izskatīšanu, ja nepieciešams, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūru, kā arī ņemot vērā proporcionalitātes principu.

Atbalsta pieprasīšana par neesošiem dzīvniekiem (reālās pastāvēšanas kļūdas piemērs)

Valsts iestādes veic pārmaksāto summu atgūšanu, un Komisija to pārbaudīs. Turklāt tiks uzsākta grāmatojumu noskaidrošanas procedūra, lai pārbaudītu dalībvalsts vadības un kontroles sistēmas atbilstību.

3.2. piemērs. Skaitļos neizsakāmu kļūdu piemērs

Komisija atzīmē, ka dalībvalsts samazināja maksājumus lauksaimniekiem un tādējādi tika ievēroti visu tiešo atbalsta maksājumu maksimālie apjomi, kas noteikti Padomes Regulā (EK) Nr. 73/2009.

Komisija izvērtēs Revīzijas palātas sniegto informāciju un, pamatojoties uz to, lems par turpmākiem pasākumiem.

⁽¹⁶⁾ Pārsniegums bija vairāk nekā par 280 miljoniem EUR, bet, tā kā trūka būtiskas informācijas par pamatojumu tiesību piešķiršanai, Palāta nevarēja skaitliski izteikt ietekmi uz ES budžetu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Savstarpējā atbilstība

3.13. Pamatojoties uz atlasītu savstarpējās atbilstības prasību pārbaudi (sk. 3.9. punkta otro ievilkumu), Palāta konstatēja pārkāpumus 22⁽¹⁷⁾ no 155 maksājumiem, uz kuriem attiecas šīs prasības⁽¹⁸⁾. Konstatētās kļūdas aptver apmēram 0,2 procentu punktus no 3.10. punktā minētā kopējā kļūdu īpat-svara.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Dalībvalstu sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību

3.14. **3.2. pielikumā** ir apkopoti Palātas pārbaudīto rezultāti par Integrēto administrācijas un kontroles sistēmu (IAKS)⁽¹⁹⁾. Visās sešās pārbaudītajās maksājumu aģentūrās Palāta konsta-tēja, ka IAKS sistēmas ir daļēji efektīvas.

3.15. Palātas veiktās revīzijas liecina, ka IAKS efektivitāti revidētajās maksājumu aģentūrās negatīvi ietekmē dažādo datu-bāzu neprecīzie dati un tas, ka maksājumu aģentūras nepareizi apstrādā maksājumu pieprasījumus. Turklāt joprojām eksistē dažas nopietnas sistēmu nepilnības, par kurām ziņots iepriek-šējos gada pārskatos (sk. 3.19.–3.22. punktu).

3.13. Skatīt atbildi uz 3.9. punktu.

3.14. un 3.15. Komisija uzskata, ka IAKS, kas veido 91 % no ELGF kopējiem izdevumiem, kopumā ir efektīva kontroles sistēma, lai mazinātu kļūdu vai nelikumīgu izdevumu risku.

IAKS vispārējo efektivitāti un nepārtrauktos uzlabojumus apstiprina atbilstības revīziju rezultāti, ko Komisija veikusi pēdējo gadu laikā visās dalībvalstīs, un zems kļūdu īpat-svars, kas norādīts kontroles statistikā, ko tā saņem no dalībvalstīm. Šos statistikas datus ir pārbaudījušas un apstiprinājušas apliecinātājiestādes, un tie liecina par nepamatotu maksājumu līmeni, kas ir zemāks par 2 % būtis-kuma sliekšni.

Pārējās nepilnības kopumā ir mazāk nozīmīgas. Daudzas no šīm nepilnībām attiecas uz diezgan ierobežotu jomu, piemēram, dažu veidu Alpu ganībām Austrijā, un tās būtiski neietekmē IAKS efek-tivitāti. Visas šīs nepilnības tiek pārbaudītas, veicot atbilstības noskaidrošanas procedūras, kuras nodrošina, ka risks ES budžetam tiek pienācīgi novērsts.

Nemot vērā to, ka Revīzijas palātas konstatētās nepilnības Austrijā ir maznozīmīgas, Komisija uzskata, ka pārraudzības un kontroles sistēmas Austrijā ir efektīvas.

⁽¹⁷⁾ 14 gadījumos no 22 revidētajiem maksājumiem, bet atlikušie 8 gadījumi attiecas uz turpmākajiem maksājumiem.

⁽¹⁸⁾ Visbiežāk novērotie savstarpējās atbilstības pārkāpumi attiecas uz to, ka nav kur glabāt dzīvnieku izcelsmes nitrātus vai arī šādu glabātavu ietilpība nav pietiekama, uz hektāru saražotie nitrāti pārsniedz atļauto maksimālo sliekšni un trūkst barības elementu reģistra.

⁽¹⁹⁾ Šie konstatējumi, izņemot par tiesībām, attiecas arī uz IAKS ietver-tajiem ar platību un ar dzīvniekiem saistītajiem lauku attīstības pasākumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.16. IAKS aptver galvenās no ELGF finansētās shēmas, proti, VMS, VPMS un visas platībatkarīgā saistītā atbalsta shēmas, kā arī shēmas, kas paredz piemaksas par dzīvniekiem. Sistēmā ietilpst saimniecību un atbalsta pieprasījumu datubāzes, sistēmas lauksaimniecības zemes gabalu identifikācijai un dzīvnieku reģistrēšanai, kā arī tiesību reģistrs tajās dalībvalstīs, kurās īsteno VMS. Tā paredz vairākas attiecināmības pārbaudes, tostarp datubāzu savstarpējās atbilstības pārbaudes.

3.17. Palātas veiktās IAKS revīzijas aptvēra gan atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem, gan sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā, īpaši attiecībā uz turpmāk minētajiem elementiem:

- a) administratīvās un kontroles procedūras pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte;
- b) kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas;
- c) nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras.

Administratīvās un kontroles procedūras pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte

3.18. Administratīvajās pārbaudēs⁽²⁰⁾, ko veic maksājumu aģentūras, ja vien tas ir iespējami un lietderīgi, jāietver sasaistu pārbaudes, cita starpā, ar IAKS datubāzēm. Palāta pārbaudīja, vai datubāzes bija pilnīgas un ticamas, vai pārbaudēs atklāja novirzes un vai tika veikti konstatēto kļūdu labošanas pasākumi. Turpmāk izklāstītas svarīgākās sistēmu nepilnības.

3.19. ES tiesību akti paredz, ka pēc noteikta termiņa beigām lauksaimnieki vairs nevar deklarēt papildu zemes gabalus un ka gadījumā, ja maksājumu aģentūra konstatē novirzes, tā samazina atbalsta summu. Taču administrācija var labot pieprasījumu jebkurā laikā, nepiemērojot atbalsta samazinājumu, ja ir konstatēta acīmredzama kļūda, ko definē kā neatbilstību⁽²¹⁾, kas atklājas no pašā pieprasījumā iekļautajiem datiem. Palāta konstatēja, ka četrās maksājumu aģentūrās (Dānijā, Somijā, Itālijā (Lombardijā) un Rumānijā) nepareizi piemēroja acīmredzamās kļūdas jēdzienu, atļaujot aizstāt neattiecināmos vai dubulti deklarētos zemes gabalus, kā rezultātā maksājumu aģentūras nepiemēroja atbalsta samazinājumus (sk. 3.3. piemēru).

3.19. Ņemot vērā to, ka Revīzijas palātas konstatētās nepilnības Austrijā ir maznozīmīgas, Komisija uzskata, ka pārraudzības un kontroles sistēmas Austrijā ir efektīvas.

Attiecībā uz Rumāniju Komisijas dienestu veiktā revīzijā konstatēts, ka reģionālās maksājumu aģentūras ne vienmēr pareizi piemēroja valsts pamatnostādnes acīmredzamu kļūdu noteikšanai.

⁽²⁰⁾ Regulas (EK) Nr. 1122/2009 28. un 29. pants.

⁽²¹⁾ Piemēram, pārrakstīšanās kļūda, neatbilstība starp grafisko un burtciparu informāciju atbalsta pieprasījumā, kartes nolasiņuma kļūdas, utt.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.3. piemērs. Nepareiza acīmredzamās kļūdas jēdziena piemērošana

Rumānijā acīmredzamās kļūdas jēdzienu regulāri piemēroja nepareizi. Zemes gabalus, kuriem bija deklarēta pārāk liela platība vai kuri bija deklarēti dubultā, daudzos gadījumos aizstāja ar citiem zemes gabaliem, kuri atradās citur vai bija cita lieluma vai formas. Šādu aizstāšanu nevar uzskatīt par acīmredzamu kļūdu labošanu ⁽²²⁾.

3.20. ZGIS ir datubāze, kurā ir reģistrēta visa dalībvalstu lauksaimniecības zeme (bāzes zemes gabali) un attiecināmās platības, kas ir ļoti svarīgi kvalitatīvām administratīvajām savstarpējās atbilstības pārbaudēm (sk. 3.4. piemēru).

3.4. piemērs. Nepareizi ZGIS dati

Divās dalībvalstīs ⁽²³⁾ (Itālijā (Lombardijā) un Spānijā (Galisijā)) Palāta konstatēja gadījumus, kad "pastāvīgo ganību" bāzes zemes gabali bija reģistrēti ZGIS kā 100 % attiecināmi, lai gan faktiski tos klāja biezs mežs vai arī tiem piemita citas neattiecināmas īpašības. Palāta arī konstatēja, ka ZGIS nebija atjaunināta ar rezultātiem, ko maksājumu aģentūras ieguva pārbaudēs uz vietas (Ungārijā, Itālijā (Lombardijā) un Spānijā (Galisijā)).

3.21. Lai saņemtu VMS atbalstu, katras lauksaimniekam piederošās tiesības jādeklarē kopā ar vienu hektāru attiecināmas zemes. Palāta ir konstatējusi, ka šis princips dažos gadījumos Austrijā nav ievērots (sk. 3.5. piemēru).

⁽²²⁾ Palāta jau konstatēja savā 2008. gada pārskatā (5.38. punktā), ka Rumānijā 5 500 lauksaimnieku saņēma 2,2 miljonu EUR lielu VPMS atbalstu, jo bija nepareizi piemērots acīmredzamās kļūdas jēdziens.

⁽²³⁾ Šo apsvērumu par Spāniju Palāta jau puda 2008. gada pārskata 5.36. punktā, 2009. gada pārskata 3.38. punktā un 2010. gada pārskata 3.31. punktā, bet par Itāliju – 2009. gada pārskata 3.38. punktā.

KOMISIJAS ATBILDES

3.3. piemērs. Nepareiza acīmredzamās kļūdas jēdziena piemērošana

Sākot no 2010. gada, Rumānijas iestādes ir izveidojušas tīmekļa vietnē ZGIS (IPA tiešsaistē), kas veicina zemes gabalu atrašanās vietas noteikšanu. Attiecībā uz atsauci Komisijas 2008. gada pārskatā (5.38. punkts) uz Revīzijas palātas konstatējumiem par Rumāniju un kā jau minēts tās attiecīgajā atbildē, Komisija nepiekrīt Revīzijas palātas viedoklim par to, kā piemērot acīmredzamās kļūdas jēdzienu gadījumā, kad zemes gabala atrašanās vieta noteikta kļūdaini.

3.20.

3.4. piemērs. Nepareizi ZGIS dati

Itālijas iestādes apgalvo, ka jautājums ir atrisināts kopš 2011. gada. Komisija to pārbauda, izmantojot kontu atbilstības noskaidrošanas procedūru.

Komisija ir informēta par jautājumiem, kas Spānijā saistīti ar ganību apgabalu attiecināmību. Spānijas iestādēm tika lūgts rīkoties šajā jautājumā, un 2010. gada novembrī tās iesniedza ZGIS uzlabošanas plānu, kurā jo īpaši bija iekļauti pasākumi, lai īstenotu attiecināmības koeficienta piemērošanu ganību zemes gabaliem un nodrošinātu sistemātisku ZGIS atjaunināšanu ar uz vietas veiktu pārbažu rezultātiem. Komisija turpinās uzraudzīt to, kā valsts iestādes īsteno šo plānu.

Komisija arī konstatēja dažus gadījumus Ungārijā, kad ZGIS nav atjaunināta ar pārbažu uz vietas rezultātiem, un ir rakstiski lūgusi Ungārijas iestādēm rīkoties šajā jomā.

3.21. Atbilstības noskaidrošanas procedūras ietvaros Komisija līdz šim ir piemērojusi Austrijai finanšu korekcijas 0,214 miljonu euro apmērā saistībā ar deklarētajām Alpu ganībām 2005., 2006. un 2007. pieprasījumu iesniegšanas gadā.

Skatīt arī kopējo atbildi uz 3.14. un 3.15. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

3.5. piemērs. Nepareiza tiesību aktivizēšana

Austrijā, kad atbalsta pieprasītājam, kas deklarē Alpu ganību platības, nepietiek hektāru, lai aktivizētu visas tiesības, valsts iestādes, pretēji ES tiesību aktiem, samazina pretendenta tiesību skaitu (lai tas atbilstu hektāru skaitam) un proporcionāli palielina to vērtību ⁽²⁴⁾.

3.22. Visas maksājumtiesības ir jāreģistrē tiesību datubāzē, un to kopējā vērtība nedrīkst pārsniegt ES tiesību aktos noteikto maksimumu. Divās dalībvalstīs Palāta konstatēja, ka informācija tiesību datubāzēs ir neprecīza, jo bija nepareizi apstrādātas neizlietotās tiesības ⁽²⁵⁾ (Dānijā) un bija atšķirības starp reģionālajām un centrālajām datubāzēm (Spānijā ⁽²⁶⁾).

Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir fiziskas pārbaudes uz vietas

3.23. Lai pareizi noteiktu atbalsta summu, ļoti svarīgi ir kvalitatīvi mērījumi uz vietas. Palāta atkārtoja vairākus mērījumus, ko bija veikušas maksājumu aģentūras. Trijās dalībvalstīs Palātas mērījumi atšķīrās no maksājumu aģentūru paziņotajiem rezultātiem (Dānijā – pieci no 18 mērījumiem, Spānijā (Galīcijā) un Somijā – četri no 21 mērījuma).

Nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras

3.24. Palāta pārbaudīja revidēto maksājumu aģentūru grāmatvedības reģistrus, lai noteiktu, vai atgūstamās summas ir pienācīgi uzskaitītas un vai šīs summas ir pareizi paziņotas Komisijai. Dānijā Palātas pārbaudītās paziņotās summas nesakrīt ar pakārtotajiem ierakstiem.

⁽²⁴⁾ Palāta minēja šo jautājumu jau savā 2006. gada pārskatā (5.23. punktā).

⁽²⁵⁾ ES tiesību akti paredz, ka tiesības, kas nav aktivizētas divus gadus pēc kārtas, atgriež atpakaļ valsts rezervē. Sk. Regulas (EK) Nr. 73/2009 42. pantu.

⁽²⁶⁾ Par šo jautājumu Palāta jau ziņoja 2008. gada pārskatā (5.37. punktā).

KOMISIJAS ATBILDES

3.5. piemērs. Nepareiza tiesību aktivizēšana

Skatīt atbildi uz 3.21. punktu.

3.22. Attiecībā uz Dāniju Komisija ir konstatējusi līdzīgas problēmas, un Dānijas iestādes ir piekritušas veikt attiecīgus koriģējošus pasākumus. Atbilstības noskaidrošanas procedūras ietvaros Komisija turpinās sekot šo pasākumu īstenošanai.

3.23. Komisijas dienesti piekūrt Revīzijas palātas viedoklim, ka pārbaūžu uz vietas kvalitāte ir būtiska. Komisijas dienestu veiktajās revīzijās tika atklātas līdzīgas nepilnības uz vietas veikto pārbaūžu kvalitātē, un konstatētie trūkumi tiek novērsti atbilstības noskaidrošanas procedūrā, kas nodrošina, ka risks ES budžetam tiek pienācīgi novērst.

Pēc Komisijas revīzijām Spānijas iestādes 2010. gada novembrī iesniedza ZGIS uzlabošanas plānu, kurā iekļauti pasākumi, lai uzlabotu pārbaūžu uz vietas kvalitāti. Šie pasākumi ir spēkā no 2012. pieprasījumu iesniegšanas gada.

3.24. Komisija piekūrt Revīzijas palātas vērtējumam, ka no sešām revidētajām sistēmām četras ir bijušas efektīvas un divas – daļēji efektīvas (skatīt 3.2. pielikumu). Komisija arī uzskata, ka parādu pārvaldības un atgūšanas sistēmas pēdējo gadu laikā ir uzlabojušās, galvenokārt pateicoties 2006. gadā ieviestajam tā sauktajam 50/50 noteikumam, kas dalībvalstīm dod spēcīgu stimulu efektīvi un pēc iespējas ātrāk atgūt nepamatoti izmaksātās summas. Šā iemesla dēļ Komisija ir ierosinājusi “100 % noteikumu” laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam (t. i., 100 % no summām, kas nav atgūtas 4 vai 8 gadu laikā – atkarībā no tā, vai lieta tiek virzīta administratīvā kārtā vai caur tiesu – būs jāsedz attiecīgajai dalībvalstij) ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ SEC (2011) 1153 56. panta 2. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Dānijas gadījumā apliecinātājiestāde norādīja arī uz dažām salīdzināšanas problēmām attiecībā uz atgūtajām summām vai starp ziņojumiem Komisijai, izmantojot III pielikuma tabulas, un maksājumu aģentūras debitoru virsgrāmatu. Komisija pārskatīs atbilstību akreditācijas kritērijiem un izveidoto infrastruktūru un kontroles sistēmas.

Komisijas pārraudzības sistēmas un vadības apliecinājumi

3.25. Komisijas novērtējums par konkrētas politikas jomas izdevumu likumību un pareizību balstās uz četriem elementiem:

- Komisijas novērtējums par pārraudzības un kontroles sistēmu pareizu darbību,
- pašas Komisijas veikto revīziju rezultāti,
- pēcpārbaudes par iepriekšējo gadu atrunām un darbības plāniem,
- pārlicība par ticamību, kas saņemta no citiem pastarpināti deleģētiem kredītirīkotājiem.

3.26. Palāta detalizēti izanalizēja Komisijas novērtējumu par vadības un kontroles sistēmu pareizu darbību, kā aprakstīts 2011. gada darbības pārskatā.

Komisijas novērtējums par vadības un kontroles sistēmu pareizu darbību

3.27. Galvenie elementi Komisijas novērtējumā par to, cik efektīva ir vadība dalībvalstu līmenī, ir ticamības deklarācijas, ko sniedz maksājumu aģentūru vadība par pakārtoto darījumu likumību un pareizību, un revīzijas darbs, ko par to veikušas apliecinātājiestādes.

3.27. Kā noteikts ĢD AGRI gada darbības ziņojumā, Komisija novērtē attiecīgo darījumu likumību un pareizību, pamatojoties uz konstatējumiem un indikatoriem, ko var apkopot trīs grupās atkarībā no pārbaudes aspekta:

- 1) maksājumu aģentūru darbība;
- 2) kontroles rezultāti gala saņēmēju līmenī un
- 3) Komisijas atbilstības revīzijas attiecībā uz dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.28. Par 2011. gadu Komisija ziņo, ka attiecībā uz ELGF visas 81 maksājumu aģentūru vadītāju sniegtās ticamības deklarācijas bija bez piezīmēm un visi, izņemot vienu (Spānija (Kantabrija)), atzinumi, ko sniedza attiecīgās apliecinātājiestādes, arī bija bez piezīmēm⁽²⁷⁾. Apliecinātājiestādes veica savas revīzijas, pamatojoties uz Komisijas pamatnostādnēm saskaņā ar "standarta" vai brīvprātīgu "pastiprinātas ticamības" procedūru, kas ietver papildu pārbaudes.

Standarta revīzijas prasības apliecinātājiestādēm

3.29. Apliecinātājiestādes pārbauda maksājumu aģentūru akreditācijas kritērijus, novērtē iekšējo kontroles sistēmu, apstiprina inspekciju statistikas apkopojumu un formulē atzinumu par ticamības deklarāciju, ko sniedz maksājumu aģentūru vadītāji.

3.30. Savā 2011. gada darbības pārskatā Komisija apgalvo, ka 91 % apliecinātājiestāžu bija revidējušas inspekciju statistikas apkopojumu attiecībā uz ELGF un IAKS un 92 % no tām izdarīja pozitīvus secinājumus, t. i., ka kļūdu apkopotajā statistikā ir mazāk nekā 2 %. Tādējādi apliecinātājiestādes apstiprināja tikai 84 % maksājumu aģentūru statistikas datus.

3.31. Saskaņā ar Komisijas pamatnostādnēm inspekciju statistikas apstiprināšana, ko veic apliecinātājiestādes, balstās uz 20 kontroles ziņojumu parauga pārbaudi⁽²⁸⁾. Taču netiek ietverta inspekciju statistikas pabeigtība un pareiza rezultātu paziņošana⁽²⁹⁾.

3.32. Lai novērtētu, kāda ir pārbaudu uz vietas kvalitāte, Komisijas pamatnostādnes atļauj apliecinātājiestādēm vai nu piedalīties pārbaudēs uz vietas vai veikt tās atkārtoti. Pamatojoties uz savu pieredzi, Palāta uzskata, ka pārbaudu kvalitāte uzlabotos, ja apliecinātājiestādēm prasītu sistemātiski atkārtot iepriekšējās pārbaudes⁽³⁰⁾.

3.30. *Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ĢD AGRI noteica stingrāku pieeju gada darbības ziņojumos par paveikto darbu un secinājumiem, kas izdarīti, pamatojoties uz apliecinātājiestāžu darba rezultātiem: tikai gadījumā, ja apliecinātājiestāde bija paveikusi visu nepieciešamo darbu, tas tika ņemts vērā darba novērtējumā.*

3.31. *Attiecībā uz ziņošanas pabeigtību Komisijas dienesti izstrādā rīkus, kas nodrošinās pilnīgu informāciju, dodot iespēju pārbaudēs uz vietas gūt vispārīgākus rezultātus. Rīku izmēģināšana ir paredzēta pieprasījumiem attiecībā uz platībām 2012. pieprasījumu iesniegšanas gadā.*

3.32. *Lai arī Komisija piekrīt, ka, savlaicīgi atkārtojot iepriekš veiktu pārbaudi, var nodrošināt labāku uz vietas veikto pārbaudu kvalitātes novērtējumu, tomēr kontroles vidi ir iespējams novērtēt, veicot pārbaudes kopā ar apliecinātājiestādi. Noteiktos gadījumos var nebūt iespējas savlaicīgi veikt atkārtotu pārbaudi. Šie ierobežojumi ir raksturīgi daudzām ex post kontrolēm, ko veic ārējie revidenti. Šādās situācijās laba alternatīva ir papildpārbaudes. Šādām pārbaudēm ir papildu labums, jo tās lauksaimniekiem samazina administratīvo slogu, izvairoties no pārāk biežām kontrolēm.*

⁽²⁷⁾ Par divām Rumānijas maksājumu aģentūrām nav saņemti nekādi apliecinātājiestādes ziņojumi.

⁽²⁸⁾ Komisijas pamatnostādnēs ir paredzēts pārbaudīt paraugu, kurā ir vismaz 20 inspekcijas ziņojumi par IAKS platībatkarīgo atbalstu un vēl vienu paraugu, kurā ir 20 IAKS pasākumi, kas saistīti ar piemaksām par dzīvniekiem.

⁽²⁹⁾ Pilnīga atbilstība starp izvēlētajiem nejaūsi atlasītiem paraugiem un statistikai paziņoto informāciju ir priekšnoteikums jēgpilnam atlikušo kļūdu īpatsvara novērtējumam veiktajos maksājumos.

⁽³⁰⁾ Sk. arī 2010. gada pārskata 3.46. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

3.33. Turklāt vairākos apliecinātājiestāžu ziņojumos norādīts, ka Komisija ir prasījusi maksājumu aģentūrām turpmākus paskaidrojumus⁽³¹⁾ sākotnēji iesniegtajos statistikas datos. Potenciālie grozījumi, kas pēc šiem pieprasījumiem rastos pārbaūžu statistikā, saistībā ar apliecinātājiestāžu revīzijām nav analizēti.

Jaunā ticamības pastiprināšanas procedūra

3.34. Komisija 2010. gadā uz brīvprātības pamata⁽³²⁾ ieviesa jaunu kontroles sistēmu, ko sauc "Ticamības pastiprināšana par darījumu likumību un pareizību galasaņēmēju līmenī, balstoties uz apliecinātājiestāžu darbu". Šai pastiprināšanai ir vajadzīgs, lai apliecinātājiestādes par katru maksājumu aģentūru un katru no četrām izdevumu grupām (ELGF un IAKS; ELGF un ārpus IAKS; ELFLA un IAKS; ELFLA un ārpus IAKS) atkārtoti pārbaudītu reprezentatīvu darījumu paraugu, kuru maksājumu aģentūra ir pārbaudījusi uz vietas.

3.35. Ja Komisija uzskata, ka dalībvalstis piemēro šo procedūru pareizi, tad ar grāmatojumu noskaidrošanu saistītās finanšu korekcijas nepārsniegs kļūdu īpatsvaru, ko iegūst no apstiprinātajiem inspekciju statistikas datiem.

Konceptuālas neatbilstības

3.36. Pastiprinātas ticamības procedūras galīgais mērķis ir ļaut Komisijai izveidot ticamu atlikušo kļūdu īpatsvaru dažādajās izdevumu grupās. Palāta izanalizēja Komisijas norādījumus apliecinātājiestādēm par pastiprināto ticamības procedūru⁽³³⁾. Attiecībā uz padziļinātām pārbaudēm norādījumos paredzēts paraugs no 110 līdz 180 darījumiem un būtiskuma sliekšnis 2 %.

3.37. Taču Komisijas norādījumi pieļauj 2 % pielaides robežu starp atbalsta summām, kuras pārbaudījusi un apstiprinājusi maksājumu aģentūra, un summām, ko noteikusi apliecinātājiestāde, un vēl vienu 2 % pielaides robežu attiecībā uz nepareizi apkopotu maksājumu aģentūras inspekciju statistiku. Abas pielaides robežas ļauj apliecinātājiestādei apstiprināt atlikušo kļūdu īpatsvarus, kas varētu būt nepietiekami novērtēti līdz pat 4 procentu punktiem, līdz ar to apdraudot noteikto būtiskuma sliekšni.

3.33. Komisija atzīmē, ka darbam, kas jāveic apliecinātājiestādei, ir jāattiecas uz pārbaūžu statistikas datu nosūtīšanu līdz ziņojuma sagatavošanas brīdim.

3.37. Instrukcijas paredz 2 % pielaides robežu katram no atzinumiem: apkopotajiem statistikas datiem un informācijai. Šo divu pielaides robežu finansiālā ietekme ne vienmēr ir kumulatīva.

⁽³¹⁾ Apliecinātājiestādes ziņojumā minēts, ka, atbildot uz Komisijas pieprasījumu pēc paskaidrojumiem, kontroles statistika Vācijai (Bavārija) ir koriģēta sešas reizes. Pēdējā galīgā redakcija ir saņemta 2011. gada 7. novembrī.

⁽³²⁾ 2011. finanšu gadā tikai Luksemburga, Bulgārija un Rumānija izvēlējās piemērot pastiprinātās ticamības procedūru.

⁽³³⁾ AGRI/D(2010) 248617Rev1 – A daļa "Revīzijas stratēģija" un AGRI/D(2010) 251540Rev1 – B daļa "Ziņošana".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Īstenošanas kļūdas

3.38. Palāta norādīja uz būtiskām nepilnībām pastiprinātās ticamības procedūras īstenošanā abās revidētajās dalībvalstīs (Bulgārijā un Rumānijā, sk. 3.6. piemēru).

3.6. piemērs. Nepilnības apliecinātājiestāžu veiktajā darbā

Bulgārijā atkārtotu pārbaūžu uz vietas veikšanu apliecinātājiestāde uzticēja pakalpojuma sniedzējam. Vairākos gadījumos, kad pārbaudes atkārtoja Palāta, izrādījās, ka pakalpojuma sniedzējs bija nepareizi novērtējis zemes attiecināmību. Turklāt apliecinātājiestāde nebija pamanījusi, ka maksājumu aģentūra nebija kompensējusi vienā lauku blokā konstatēto zemes deficītu ar citā lauku blokā konstatēto zemes pārpalikumu, kā to prasa ES tiesību akti. Vēl viens trūkums, ko apliecinātājiestāde nebija atklājusi, bija tas, ka, ja kādu platību bija deklarējuši divi lauksaimnieki (vairākkārtīga deklarēšana), tad maksājumu aģentūra pretēji ES tiesību aktiem aizstāja viena lauksaimnieka prasīto platību ar līdzvērtīgu nedeklarētu zemi citā bāzes zemes gabala daļā.

Rumānijā maksājumu aģentūra ieturēja visus apliecinātājiestādes atlasītos maksājumus un iesniedza minētajai iestādei maksājumu simulācijas, balstoties uz zemes gabalu sarakstiem, no kuriem izslēgti visi neattiecināmie zemes gabali. Taču pēc tam, kad apliecinātājiestāde pabeidza revīziju un apstiprināja maksājumu simulācijas, maksājumu aģentūra sarakstam pievienoja jaunus zemes gabalus, nepareizi piemērojot acīmredzamās kļūdas jēdzienu⁽³⁴⁾ un maksājot lielākas summas nekā tās, ko bija apstiprinājusi apliecinātājiestāde. Rezultātā apliecinātājiestāde par maksājumu likumību un pareizību sniedza atzinumu bez piezīmes, neraugoties uz Palātas norādītajām nepilnībām.

3.39. Kopumā Palāta uzskata, ka darbs, ko revidētās apliecinātājiestādes veica saistībā ar ticamības pastiprināšanu, nav pietiekams.

3.38.

3.6. piemērs. Nepilnības apliecinātājiestāžu veiktajā darbā

Skatīt atbildi uz 3.39. punktu.

3.39. Komisija vēlas uzsvērt, ka nevienā no gadījumiem apliecinātājiestāde neapstiprināja statistikas datus. Tādējādi tie netiks izmantoti mērķiem, kas norādīti 3.35. punktā.

Attiecībā uz Revīzijas palātas konstatējumiem Komisija apspriedīs tos ar attiecīgajām dalībvalstīm un risinās šos jautājumus turpmākajās vadlīnijās, ko tā sniegs.

⁽³⁴⁾ Sk. arī 3.3. piemēru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD vadības
aplīdzinājumi – gada darbības pārskats*

3.40. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2011. gada darbības pārskatā ir atruna par nopietnām IAKS nepilnībām Bulgārijā un Portugālē. Taču Komisija atcēla savu iepriekšējo atrunu par IAKS izdevumiem Rumānijā. Ņemot vērā 3.19. punktā un 3.6. piemērā minētos apsvērumus, Palāta uzskata, ka tas bija priekšlaicīgi.

3.41. Turklāt Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD uzskata, ka maksājumu aģentūru atrastās novirzes, kad tās veica nejausi atlasītas inspekcijas uz vietas, atspoguļo atlikušo kļūdu īpatsvarus. Palāta atkārtoti kritizē šo pieeju, kā to jau darīja savā 2010. gada pārskatā, jo:

- tā balstās uz inspekcijām, kuru kvalitāti pašas Komisijas revīzijas⁽³⁵⁾ un Palātas veiktās revīzijas (sk. 3.23. punktu) ir atzinušas par nepietiekamu vairāku maksājumu aģentūru gadījumā,
- tā balstās uz inspekciju statistiku, kurā saskaņā ar apliecinātājiestādes ziņojumiem ir apkopošanas kļūdas (sk. 3.30. punktu), un
- tā ir nepilnīga, proti, netiek ņemtas vērā atlikušās kļūdas tādu atbalsta pieprasījumu administratīvajā pārvaldībā, ko Palātas (sk. 3.19., 3.21. un 3.22. punktu) un Komisijas pašas revīzijas ir atzinušas par nepareizām⁽³⁶⁾.

3.40. Jāatgādina, ka atruna attiecībā uz Rumāniju tika noteikta, pamatojoties tikai uz reputāciju nopietnu nepilnību IAKS dēļ, kas ir vienīgā vissvarīgākā kontroles sistēma attiecībā uz KLP un neietvēra finansiālu risku, kurs pārsniegtu 2 % būtiskuma sliekšni ES līmenī. 2012. gada februārī Komisijas revīzijās tika konstatēts, ka 2011. pieprasījumu iesniegšanas gadā Rumānijas rīcības plāns bija pabeigts, pareizi īstenots un sistēma darbojās pietiekami kvalitatīvi. Tādēļ Komisija uzskata, ka bija pamatoti atcelt atrunu neatkarīgi no tā, vai kļūdu īpatsvars Rumānijā pārsniedza būtiskuma sliekšni. Revīzija par pārskatītās IAKS īstenošanu tiks veikta kā daļa no parastās revīzijas programmas 2012. gadā.

3.41. Dalībvalstu kontroles statistikas lielākoties pārbauda un apstiprina apliecinātājiestādes, šo iespēju Revīzijas palāta ieteica savā 2005. gada pārskatā, un šā darba rezultāti tiek atspoguļoti ĢD AGRI gada darbības pārskatā.

- Lai novērstu risku, ka kļūdu īpatsvars, kas izriet no šādas kontroles statistikas, būtu novērtēts par zemu datubāzu neprecizitāšu vai nepilnību neatbilstīgas novēršanas dēļ, kā minējusi Revīzijas palāta, ĢD AGRI ir palielinājis drošības robežu par 25 %, kuru tas uzskata par pilnīgi pietiekamu, lai aptvertu Revīzijas palātas minētos riskus.
- Skatīt atbildi iepriekš.
- Skatīt atbildi iepriekš.

⁽³⁵⁾ Grāmatojumu noskaidrošanas ziņojumi AA/2011/15 (Portugāle), 3.2. punkts, AA/2011/09 (Somija), 3.2.1. punkts, AA/2011/05 (Vācija, Meklenburga-Priekšpomerānija), 6.2. punkts, AA/2011/12 (Itālija, Emīlija-Romanja), 3.4.2. punkts, AA/2010/16 (Rumānija), 3.3. punkts, AA/2011/17 (Slovēnija), 3.2. punkts, AA/2011/06 (Spānija, Navarra), 3.4. punkts, AA/2011/07 (Spānija, Kastīlija un Leona), 3.4. punkts.

⁽³⁶⁾ Piemēram, grāmatojumu noskaidrošanas ziņojumi AA/2011/01 (Bulgārija), 3.3. punkts, AA/2010/15 (Portugāle), 3.3. punkts, AA/2011/12 (Itālija), 3.2. punkts, AA/2011/06 (Spānija), 3.2. punkts un AA/2011/13 (Lietuva), 3.3. punkts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

3.42. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas jomā "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts" 2011. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos kļūdu līmenis bija būtisks.

3.43. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas jomā "Lauksaimniecība: tirgus un tiešais atbalsts" pārbaudītās pārraudzības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību.

3.42. Attiecībā uz 2011. finanšu gadu iespējamākā kļūda, ko konstatējusi Revīzijas palāta, ir neliels palielinājums salīdzinājumā ar pagājušo gadu, bet tas joprojām iekļaujas parastajās statistikas atšķirībās no gada uz gadu un nenorāda uz vispārēju kvalitātes pasliktināšanos dalībvalstu izdevumu pārvaldības un kontroles jomā. To apstiprina apstākļi, ka, pēc Komisijas domām, viens no gadījumiem, ko Revīzijas palāta uzskatīja par 100% kļūdu, ir bijis ārkārtējs un tas nenorāda uz sistēmai raksturīgu trūkumu. Komisija uzskata, ka Revīzijas palātas noteiktais kļūdu īpatsvars pēdējos gados kopumā nodrošina ticamus pierādījumus, ka iespējamākais kļūdu īpatsvars attiecībā uz ELGF ir salīdzinoši tuvu 2 % būtiskuma sliekšnim.

Zemais kļūdu īpatsvars, kas norādīts kontroles statistikā, kuru Komisija ir saņēmusi no dalībvalstīm un kuru lielā mērā ir pārbaudījušas un apstiprinājušas sertifikācijas struktūras, arī apliecina, ka ELGF izdevumi 2011. finanšu gadā kopumā tika pārvaldīti.

Visbeidzot, risks ES budžetam tiek pienācīgi novērst, pateicoties Komisijas atbilstības noskaidrošanas procedūrām.

Skatīt arī atbildi uz 3.12. punktu.

3.43. Komisija uzskata, ka kopumā IAKS ir efektīva kontroles sistēma, lai mazinātu kļūdu vai nepareizu izdevumu risku, un ka, pamatojoties uz dalībvalstu pārbaudu statistiku Komisijas veikto revīziju konstatējumiem, nepamatotu tiešo maksājumu, uz kuriem attiecas IAKS, līmenis 2011. gadā bija zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Skatīt arī atbildi uz 3.15. punktu. Turklāt atlikušais risks ES budžetam tiek pienācīgi novērst, pateicoties atbilstības noskaidrošanas procedūrai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

3.44. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos (2008.–2009. g.) gada pārskatos sniegtie ieteikumi, ir apkopoti **3.3. pielikumā**. Palāta atzīst, ka Komisija ir veikusi koriģējošas darbības attiecībā uz ZGIS reģistrētās informācijas ticamību un pilnīgumu, piemēram, ieviešot obligātos kvalitātes novērtējumus, kas jāveic visām maksājumu aģentūrām, un rīcības plānus dalībvalstīs, kurās ir lielas nepilnības. Taču Palāta novēroja, ka Komisija nebija nodrošinājusi, lai atsevišķas dalībvalstis novērstu ZGIS vai administratīvas nepilnības, par kurām Palāta ziņoja iepriekšējos gada pārskatos (sk. 3.15. punktu).

3.45. Pēc šīs pārbaudes, kā arī, pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2011. gadu, pašreizējā programmā posmā Palāta iesaka Komisijai un dalībvalstīm rīkoties tā, lai nodrošinātu, ka:

- **1. ieteikums.** Pastāvīgo ganību attiecināmība tiek pienācīgi novērtēta, īpaši gadījumos, kad teritoriju daļēji klāj krūmi, blīvas koku audzes vai akmeņi (sk. 3.12. un 3.20. punktu),
- **2. ieteikums.** Maksājumu aģentūras nekavējoties veic koriģējošus pasākumus, kad kontroles sistēmas un/vai IAKS datubāzes ir atzītas par nepilnīgām (sk. 3.19.–3.25. punktu),
- **3. ieteikums.** Pārbaūžu uz vietas kvalitāte ir pietiekama, lai ticamā veidā identificētu attiecināmo platību (sk. 3.23. punktu),

3.44. Sākot ar 2010. gadu dalībvalstīm katru gadu jāveic ZGIS kvalitātes novērtējums saskaņā ar noteiktajām procedūrām, un novērtējuma rezultātus Komisija turpinās uzraudzīt turpmākajos gados. Turklāt 2010. gadā Komisija uz brīvprātības pamata ieviesa jaunu kontroles sistēmu, ko sauc par "Ticamības pastiprināšana par darījumu likumību un pareizību galasaņēmēju līmenī, balstoties uz apliecinātājiestāžu darbu". Visbeidzot, vairākas dalībvalstis ir izstrādājušas rīcības plānus, un Komisija uzraudzīs to izpildi.

3.45. Skatīt kopējo atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu.

Komisija ir informēta par šo jautājumu un ir iesniegusi priekšlikumus, kuru mērķis ir izskaidrot attiecināmības kritērijus saistībā ar notiekošo KLP reformu līdz 2020. gadam.

Pašreizējā laikposmā, ja Komisija atklāj šādas nepilnības, tā sniedz dalībvalstij ieteikumus to labošanai, un, izmantojot atbilstības noskaidrošanas procedūras, tiek piemērotas finanšu korekcijas nolūkā aizsargāt ES finanšu intereses.

Komisija piekrīt Revīzijas palātai un sistemātiski iesaka dalībvalstīm uzlabot kontroles sistēmas un nodrošināt to precīzāku īstenošanu.

Turklāt Komisijas dienesti ir atklājuši līdzīgas nepilnības uz vietas veikto pārbaūžu kvalitātē, un konstatētie trūkumi tiek novērsti atbilstības noskaidrošanas procedūrā, kas nodrošina, ka risks ES budžetam tiek pienācīgi novērsts.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **4. ieteikums.** Apliecinātājiestāžu veiktā darba plāns un kvalitāte sniedz ticamu novērtējumu par maksājumu aģentūru darbību likumību un pareizību (sk. 3.29. utt. punktu).

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija uzskata, ka vispārējā struktūra un ziņošanas prasības attiecībā uz pārskatu par apliecinātājiestāžu pārbaudēm uz vietas ir atbilstošas. Līdz ar to Komisijas pamatnostādnēs apliecinātājiestādēm 2012. finanšu gadam izmaiņas nav paredzamas. Tomēr Komisija turpinās uzraudzīt apliecinātājiestāžu darba kvalitāti.

Pašlaik apliecinātājiestādēm vēl nav jāsniedz atzinums par darbību likumību un pareizību. Pagaidām tas ir iespējams tikai uz brīvprātības pamata. Komisijas priekšlikumos Finanšu regulai un horizontālajam regulējumam par KAP finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību noteikts, ka apliecinātājiestādēm ⁽²⁾, sākot ar jauno plānošanas periodu, jāsniedz atzinums par darījumu likumību un pareizību.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas par kopējās lauksaimniecības politikas finansēšanu, pārvaldību un uzraudzību 9. pants (COM (2011) 628 galīgā redakcija/2).

3.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ: TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

	2011. gads	2010. gads	2009. gads	2008. gads
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE				
Kopīgais darījumu skaits (<i>no tiem</i>):	180	146	148	151
avansi	0	0	0	0
starpposma/galīgie maksājumi	180	146	148	151
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾				
Darījumu daļa (skaits), kurā				
klūdu nav	61 % (109)	73 %	76 %	72 %
ir viena vai vairākas klūdas	39 % (71)	27 %	24 %	28 %
Kļūdaino darījumu analīze				
Analīze pēc kļūdu veida				
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	14 % (10)	26 %	31 %	29 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	86 % (60)	74 %	69 %	71 %
attiecināmības kļūdas	23 % (14)	3 %	13 %	10 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	2 % (1)	0 %	0 %	0 %
precizitātes kļūdas	75 % (45)	97 %	87 %	90 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KLŪDU APLĒSTĀ IETEKME				
Iespējamākais kļūdu īpatsvars	2,9 %			
Augstākais kļūdu līmenis	4,7 %			
Zemākais kļūdu līmenis	1,1 %			

⁽¹⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

3.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKSAIMNIECĪBAS JOMĀ: TIRGUS UN TIEŠAIS ATBALSTS

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums – ELGF

Daļibvalsts (maksājumu aģentūra)	Shēma	Ar IAKS saistītie izdevumi (valstij noteiktais maksimālais apjoms, Regulas (EK) Nr. 73/2009 VIII pielikums) (1 000 EUR)	Administratīvās un kontroles procedūras pareizu maksājumu nodrošināšanai, tostarp datubāzu kvalitāte	Pārbaudes uz vietas – metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrolē un konkrētu rezultātu paziņošana	Nepamatoto maksājumu atgūšanas procedūras	Kopvērtējums
Austrija	VMS	745 235	Daļēji efektīvas 1, 9	Efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas
Dānija	VMS	1 030 478	Daļēji efektīvas 1, 4, 7, 8	Daļēji efektīvas b	Daļēji efektīvas A	Daļēji efektīvas
Somija	VMS	565 520	Daļēji efektīvas 3, 5, 7, 8	Daļēji efektīvas b, c	Efektīvas	Daļēji efektīvas
Ungārija	VPMS	1 073 824	Daļēji efektīvas 2, 6, 9	Daļēji efektīvas a, b	Daļēji efektīvas B	Daļēji efektīvas
Itālija (Lombardija)	VMS	4 227 177	Daļēji efektīvas 2, 5, 8	Efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas
Spānija (Galisija)	VMS	5 108 650	Daļēji efektīvas 1, 2, 3, 4	Daļēji efektīvas b, c	Efektīvas	Daļēji efektīvas

1 Nepilnības attiecībā uz ZGIS.

2 Pēc pārbaudēm uz vietas ZGIS nav atjaunināta.

3 Nepietiekama revīzijas taka IAKS datubāzēs.

4 Neprecizitātes tiesību datubāzēs.

5 VMS pieprasījumos nav informācijas, kas ļautu noteikt lauksaimniecības zemes gabalu atrašanās vietu.

6 Veiktas tikai ierobežotas retroaktīvas pārbaudes par iepriekšējos gados, iespējams, pārāk lielu deklarēto platību.

7 Nepilnības pieprasījumu reģistrēšanas procedūrā.

8 Acīmredzamas kļūdas korekcijas neatbilst acīmredzamās kļūdas jēdzienam.

9 Nepareizs pamats maksājumu aprēķiniem.

a Nav konstatēts, ka laukaugu grupā kompensētu zemes platības, kas deklarētas pārāk lielas vai pārāk mazas.

b Platības mērījumi pārbaudēs uz vietas netiek veikti pietiekami kvalitatīvi.

c Pārbažu uz vietas inspekcijas ziņojumos ir nepareiza vai nepilnīga informācija.

A Neprecizitātes parādnieku pārskatos.

B Nepilnības saistībā ar piespiedu izpildes procedūras izmantošanu.

3.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE ELGF JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
2009	Attiecībā uz IAKS Palāta secināja, ka vajadzīgi nozīmīgi uzlabojumi, īpaši trijās no astoņām revidētajām maksājumu aģentūrām, proti, Kiprā, Grieķijā un Maltā (3.72. punkts).	<p>Trijās maksājumu aģentūrās ir veikti turpmāk minētie koriģējošie pasākumi.</p> <ul style="list-style-type: none"> — Grieķija: iestādes bija īstenojušas rīcības plānu nepilnību novēršanai. Bija ieviesta jauna ZGIS-ĢIS sistēma un pārskatīta atbalsta pieprasījumu procedūra. — Kipra: bija ieviests piecgadu atjaunošanas plāns. Balstoties uz jaunākajiem attēliem, no 2011. gada bija atkārtoti noteikti bāzes zemes gabali. — Malta: maksājumu aģentūra atjaunināja ZGIS 2009. gadā, izmantojot 2008. gada ortofotogrāfijas, un plānoja pabeigt pilnu ZGIS atjaunināšanu ar 2010. gada attēliem 2011. pieprasījumu gadam. 	
	Palāta uzskatīja, ka Komisijas pamatnostādnes par to, kas jādarā apliecinātājiestādēm, ir jāpārskata saistībā ar to darba raksturu, tvērumu un ziņošanas prasībām, īpaši attiecībā uz dalībvalstu kontroles un inspekcijas statistikas apstiprināšanu (3.75. punkts).	<p>Komisija izveidoja jaunu sistēmu dalībvalstu kontroles un inspekcijas statistikas apstiprināšanai, sākot no 2010. gada, un to sauc par "pastiprinātas ticamības procedūru" (sk. 3.34. un 3.35. punktu).</p> <p>Revīzijas, ko Palāta veica divās no trim maksājumu aģentūrām, kuras bija izvēlējušās piemērot šo procedūru, parādīja, ka konceptuālu un īstenošanas nepilnību dēļ no šīm revīzijām nevar gūt ticamību vai arī tā ir ļoti maza divās revidētajās maksājumu aģentūrās (sk. 3.36. punktu).</p>	<i>Komisija nepiekrīt uzskatam, ka "ticamības pastiprināšanas procedūru" ietekmē konceptuālas nepilnības. Komisija arī pārbaudīja darbu, ko apliecinātājiestādes veic saistībā ar attiecīgo divu maksājumu aģentūru kontroles statistiku, un piekrīt uzskatam, ka šajos divos konkrētos gadījumos var gūt tikai ierobežotu pārliecību.</i>
2009 un 2008	<p>Palāta ieteica novērst konstatētās sistēmu nepilnības. Tādēļ saistībā ar VMS un VPMS pēc iespējas ātrāk ir jānovērš šādi trūkumi (3.73. punkts ⁽¹⁾):</p> <p>a) jālikvidē sistēmas nepilnības, kuru dēļ rodas kļūdas saistībā ar neattiecināmu zemi vai pārāk lielu platību deklarēšanu, kā arī nepareizas tiesības. Īpaši jāuzlabo ZGIS reģistrēto datu ticamība un pilnīgums (ar jaunākajām ortofotogrāfijām);</p> <p>b) jānodrošina, lai visas IAKS datubāzes sniegtu ticamu un pilnīgu revīzijas izsekojamību par visiem veiktajiem grozījumiem;</p>	<p>a) Sākot no 2010. pieprasījumu gada, Komisijas Regula (ES) Nr. 146/2010 ievieša dalībvalstīm prasību katru gadu veikt ZGIS-ĢIS kvalitātes novērtējumu saskaņā ar noteiktajām procedūrām.</p> <p>b) Palātas ieteikuma ievērošanai nav veikti konkrēti koriģējoši pasākumi.</p>	<p>a) Komisija piekrīt Revīzijas palātas vērtējumam. Tā turpinās uzraudzīt rezultātus turpmākajos gados.</p> <p>b) Savu revīziju ietvaros Komisija sniedz dalībvalstīm ieteikumus nepārtrauktai situācijas uzlabošanai. Gadu gaitā revīziju rezultāti uzrāda informācijas kvalitātes uzlabošanas datubāzēs.</p>

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību	Komisijas atbilde
2009 un 2008	c) skaidrāk jāformulē un jāpieņem vēl stingrāki noteikumi, lai ES tiešo atbalstu nevarētu izmaksāt pretendentiem, kuri neizmanto zemi ne lauksaimniecībai, ne arī uztur to LLVS;	<p>c) Saistībā ar “veselības pārbaudi” Komisija deva dalībvalstīm iespēju izslēgt tās privātās vai juridiskās personas, kuru galvenā uzņēmējdarbība nav lauksaimniecības jomā vai ir nenozīmīga lauksaimniecības jomā.</p> <p>Palāta uzskata, ka joprojām pastāv risks izmaksāt atbalstu tiem pieprasītājiem, kuri neizmanto zemi lauksaimniecībai, ne arī uztur to LLVS.</p> <p>Priekšlikumā par KLP pēc 2013. gada Komisija precizēja lauksaimnieka definīciju. Palāta uzskata, ka pastāv risks turpināt maksājumus saņēmējiem, kuri neveic nekādu lauksaimniecisku darbību.</p>	<p>c)</p> <p><i>Pēc Revīzijas palātas ieteikuma Komisija izstrādāja “aktīva lauksaimnieka” definīciju savā priekšlikumā par KLP pēc 2013. gada, ko pašlaik vēl apspriež likumdevēji.</i></p>
	d) jānosaka ES minimālās gada uzturēšanas prasības plāvam, par kurām var prasīt ES tiešo atbalstu.	d) Pašreizējā programmu posmā nekāda virzība nav panākta.	<p>d) Pašreizējā sistēma paredz vienotu tiesisko regulējumu, kur katra dalībvalsts ir atbildīga par LLVS uzturēšanas kritēriju definēšanu. Tādējādi tiek nodrošināts, ka tiek ņemtas vērā dažādās lauksaimniecības jomas un tradīcijas Eiropas Savienībā.</p>
2008	Palāta, pamatojoties uz kļūdu līmeni pārbaudītajos darījumos un sistēmu novērtējumu, atkārti, ka IAKS kopumā ir efektīva kontroles sistēma kļūdainu vai nepareizu izdevumu riska ierobežošanai. Tomēr revīzijā konstatēja, ka triju dalībvalstu, proti, AK (Skotijas), Bulgārijas un Rumānijas, izvēlētais maksājumu aģentūrās ir nepieciešami nozīmīgi uzlabojumi (5.64. punkts).	<p>Komisija veica turpmāk minētos koriģējošos pasākumus:</p> <ul style="list-style-type: none"> — Bulgārija: tika izstrādāts 2009.–2011. gada rīcības plāns, kura mērķis bija galvenokārt novērst daudzās nolaidības kļūdas lauksaimnieku atbalsta pieprasījumos, jaunu ortofotogrāfiju iegūšana un ZGIS-ĢIS atjaunināšana ar informāciju no jaunajām ortofotogrāfijām un pārbaūžu uz vietas rezultātiem. — Rumānija: tika izstrādāts 2009.–2011. gada rīcības plāns, lai iegūtu jaunas ortofotogrāfijas un atjauninātu ZGIS-ĢIS ar informāciju no jaunajām ortofotogrāfijām un pārbaūžu uz vietas rezultātiem. — Apvienotā Karaliste (Skotija): valsts iestādes ir pārskatījušas un atjauninājušas ZGIS-ĢIS informāciju. 	<p>Rumānijas un Bulgārijas rīcības plāni tika pabeigti attiecīgi 2011. gada novembrī un 2011. gada februārī.</p>

(1) Līdzīgi ieteikumi bija 2008. gada pārskata 5.65. punktā.

4. NODAĻA

Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	4.1.–4.9.
Politikas grupas īpašās iezīmes	4.2.–4.8.
Lauku attīstība	4.2.–4.5.
Vide un klimata politika, jūrlietas un zivsaimniecība, veselība un patērētāju aizsardzība	4.6.–4.8.
Revīzijas tvērumi un pieeja	4.9.
Darījumu pareizība	4.10.–4.19.
Lauku attīstība	4.12.–4.18.
Savstarpējā atbilstība	4.16.–4.18.
Vide un klimata politika, jūrlietas un zivsaimniecība, veselība un patērētāju aizsardzība	4.19.
Sistēmu efektivitāte	4.20.–4.50.
Lauku attīstība	4.20.–4.44.
Dalībvalstu sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību	4.20.–4.32.
Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas sistēma un vadības apliecinājumi	4.33.–4.44.
Vide un klimata politika, jūrlietas un zivsaimniecība, veselība un patērētāju aizsardzība	4.45.–4.50.
Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD iekšējās kontroles sistēma	4.46.
Pārējo ģenerāldirektorātu vadības apliecinājumi – gada darbības pārskats	4.47.–4.50.
Secinājumi un ieteikumi	4.51.–4.55.
Secinājumi	4.51.–4.52.
Ieteikumi	4.53.–4.55.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

4.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība", kurā ietilpst lauku attīstība (tā ir daļa no politikas jomas "05. Lauksaimniecība un lauku attīstība") un vēl trīs politikas jomas: "07. Vide un klimata politika", "11. Jūrlietas un zivsaimniecība" un "17. Veselība un patērētāju aizsardzība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **4.1. tabulā**.

4.1. tabula. Galvenā informācija par lauku attīstību, vidi, zivsaimniecību un veselību 2011. gadā

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
05.	Lauku attīstība	Lauku attīstība	12 292	Dalīta
		Pirmspievienošanās pasākumi	102	Decentralizēta
		Politikas jomas "Lauksaimniecība un lauku attīstība" starptautiskie aspekti	5	Centralizēta tieša
		12 399		
07.	Vide un klimata politika	Administratīvie izdevumi	92	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	240	Centralizēta tieša/centralizēta netieša
		332		
11.	Jūrlietas un zivsaimniecība	Administratīvie izdevumi	41	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	731	Centralizēta/dalīta
		772		
17.	Veselība un patērētāju aizsardzība	Administratīvie izdevumi	117	Centralizēta tieša
		Pamatdarbības izdevumi	506	Centralizēta tieša/centralizēta netieša
		623		

Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾

250

Pamatdarbības izdevumi kopā

13 876

No kuriem: — avansi

566

— starpposma/galīgie maksājumi

13 310

Maksājumi gadā kopā**14 126****Saistības gadā kopā****16 779**

(¹) Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

Avots: Eiropas Savienības 2011. gada pārskati.

Politikas grupas īpašās iezīmes

Lauku attīstība

4.2. Lauku attīstība ir daļa no kopējās lauksaimniecības politikas (KLP), kuras vispārējie mērķi un finansējuma avoti ir aprakstīti 3. nodaļā (sk. 3.2. un 3.3. punktu).

4.3. No Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (ELFLA) dažādā apjomā līdzfinansē lauku attīstības izdevumus saskaņā ar dalībvalstu lauku attīstības programmām. Izdevumi ir sadalīti 45 pasākumiem, starp kuriem ir gan ar platību saistīti pasākumi (agrovides maksājumi, kompensācijas maksājumi lauksaimniekiem apgabalos, kuros ir nelabvēlīgi apstākļi), gan ar platību nesaistīti pasākumi (lauku saimniecību modernizācija, pamatpalpojumu izveide tautsaimniecībai un lauku iedzīvotājiem) (12 394 miljoni EUR) ⁽¹⁾.

4.4. KLP izdevumu pārvaldība un kontrole ir aprakstīta 3. nodaļā (sk. 3.6. un 3.7. punktu). Dažās ELFLA atbalsta shēmās ⁽²⁾ ES atbalsta saņēmējiem ir jāuzņemas juridiskas saistības ievērot savstarpējās atbilstības nosacījumus, kas aprakstīti 3.5. punktā.

4.5. Savā 2010. gada pārskatā Palāta atzīmēja, ka lauku attīstības izdevumos var ieviesties īpaši daudz kļūdu ⁽³⁾. Visvairāk pareizībai kaitē bieži vien sarežģītie noteikumi un attiecināmības nosacījumi. Turklāt, tā kā dažās programmās ir zemi izpildes rādītāji ⁽⁴⁾, pastāv risks, ka deklarē neattiecināmus izdevumus, īpaši programmu posma beigās, lai izvairītos no piešķirto līdzekļu atcelšanas.

4.4. Skatīt atbildes uz 3.5. punktu.

4.5. Komisija atbalsta Palātas viedokli, ka dažās lauku attīstības izdevumu jomās pastāv lielāks kļūdu biežums, salīdzinot ar KLP pirmo pīlāru. Tomēr relatīvi augstāks kļūdu īpatsvars lauku attīstības jomā ir jāskata kontekstā arī ar lauku attīstības politikas mērķiem, kurus var sasniegt tikai ar sarežģītākiem noteikumiem un atbilstības nosacījumiem, uz kuriem norādīja Revīzijas palāta.

⁽¹⁾ Šajā summā ir ieskaitīti izdevumi par iepriekšējo programmu (2000.–2006. g.) pabeigšanu (500 miljoni EUR) un pirmspievienošanās pasākumi lauksaimniecības un lauku attīstības jomā (102 miljoni EUR).

⁽²⁾ Kā noteikts Padomes Regulas (EK) Nr. 1698/2005 50.a pantā (OV L 277, 21.10.2005., 1. lpp.).

⁽³⁾ Sk. Palātas 2010. gada pārskata 3.18. punktu.

⁽⁴⁾ Piecus gadus pēc 2007.–2013. gada programmu posma sākuma izpildes rādītāji (t. i., maksājumi attiecībā pret finanšu plānu) joprojām bija ļoti zemi Bulgārijā (29,1 %), Rumānijā (34,3 %) un Itālijā (36,2 %) (Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD dati 2011. gada 31. decembrī).

Vide un klimata politika, jūrlietas un zivsaimniecība, veselība un patērētāju aizsardzība

4.6. Ar Savienības politiku vides jomā aizsargā un uzlabo vides kvalitāti, iedzīvotāju dzīves apstākļus un dabas resursu racionālu izmantošanu, tostarp starptautiskā līmenī. Finanšu instruments vides jomā (*LIFE*)⁽⁵⁾ ir finansiāli nozīmīgākais instruments (izdevumi 2011. gadā bija 184 miljoni EUR), ar ko līdzfinansē dalībvalstu projektus i) dabas un bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai, ii) vides politikai un pārvaldībai un iii) informācijai un komunikācijai.

4.7. Kopējai zivsaimniecības politikai, kas ietilpst politikas jomā "Jūrlietas un zivsaimniecība", ir tādi paši vispārējie mērķi kā kopējai lauksaimniecības politikai (sk. 3.2. punktu). Šīs politikas galvenais instruments ir Eiropas Zivsaimniecības fonds⁽⁶⁾ (EZF) (izdevumi 2011. gadā – 441 miljons EUR).

4.8. Veselības un patērētāju aizsardzības jomā ES dod ieguldījumu, pirmkārt, cilvēku, dzīvnieku un augu veselības aizsardzībā un, otrkārt, patērētāju labklājības veicināšanā. Lielāko daļu finansējuma piešķir dzīvnieku slimību izskaušanas programmām un ES aģentūrām⁽⁷⁾ (2011. gada izdevumi – attiecīgi 186 miljoni EUR un 171 miljons EUR).

Revīzijas tvērums un pieeja

4.9. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metodes ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Lauku attīstības, vides, zivsaimniecības un veselības jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskiem jautājumiem.

4.9.

— Revīzijā pārbaudīja 178 starpposma un galīgo maksājumu paraugu, kurā bija iekļauti 160 maksājumi lauku attīstībai un 18 maksājumi videi un klimata politikai, jūrlietām un zivsaimniecībai, kā arī veselībai un patērētāju aizsardzībai.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 614/2007 (OV L 149, 9.6.2007., 1. lpp.).

⁽⁶⁾ Zivsaimniecības virzības finansēšanas instruments (ZVFI) kārtējā programmu posmā (2007.–2013. g.) ir aizstāts ar EZF saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 1198/2006 (OV L 223, 15.8.2006., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrs, Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestāde un Eiropas Zāļu aģentūra.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- Attiecībā uz savstarpējo atbilstību Palāta pārbaudēs galveno uzmanību pievērsta tam, vai tiek ievērota prasība uzturēt zemi labā lauksaimniecības un vides stāvoklī (LLVS) un obligātās pārvaldības prasības (OPP) ⁽⁸⁾, par ko varēja iegūt pierādījumus un izdarīt secinājumus revīzijas apmeklējuma laikā.
- Palātas izdarītajā kļūdu īpatsvara aprēķinā ⁽⁹⁾ nav ņemti vērā samazinājumi un izslēgšana, ko dalībvalstis piemēro gadījumos, kad ES atbalsta saņēmēji deklarē pārāk lielas platības, dzīvnieku skaitu vai neattiecināmus izdevumus ⁽¹⁰⁾.
- Lauku attīstības sistēmu novērtēšanā pārbaudīja pa vienai maksājumu aģentūrai katrā no sešām revidētajām dalībvalstīm: Dānijā, Spānijā (Galīcija), Itālijā (Lombardija), Ungārijā, Austrijā un Somijā. Jūrlietu un zivsaimniecības jomā Palāta pārbaudīja iekšējās kontroles sistēmu Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD.
- Komisijas vadības apliecinājumu pārbaudēs ietvēra Lauksaimniecības un lauku attīstības (saistībā ar lauku attīstību), Klimata politikas, Vides, Jūrlietu un zivsaimniecības un Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatu.
- Lai novērtētu pamatojumu Komisijas finanšu noskaidrošanas lēmumiem, Palāta pārskatīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD grāmatojumu noskaidrošanas revīzijas darbu un ELFLA apliecinātājiestāžu apliecinājumus un ziņojumus par 15 maksājumu aģentūrām.

- Skatīt atbildi uz 4.16.–4.18. punktu.

⁽⁸⁾ Visas 6.–8. OPP normas (dzīvnieku identifikācija un reģistrācija), kā arī gadījumi, kad nepārprotami nav ievērota 4. OPP (Nitrātu direktīva) un 18. OPP (dzīvnieku labturība).

⁽⁹⁾ 16., 17. un 30. pants Komisijas 2011. gada 27. janvāra Regulā (ES) Nr. 65/2011, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus, lai īstenotu Padomes Regulu (EK) Nr. 1698/2005 attiecībā uz pārbaudes kārtību, kā arī savstarpējo atbilstību saistībā ar lauku attīstības atbalsta pasākumiem (OV L 25, 28.1.2011., 8. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Izņemot gadījumus, kad dalībvalstis jau atklājušas pārkāpumu, nepiemērojot attiecīgu samazinājumu/izslēgšanu.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

4.10. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **4.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 57 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 7,7 % ⁽¹¹⁾.

4.11. No lauku attīstības izdevumos pārbaudītajiem 160 darījumiem kļūdas konstatētas 93 (58 %) darījumos, un no tām 61 (66 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas. Vides, klimata politikas, jūrlietu, zivsaimniecības, veselības un patērētāju aizsardzības izdevumos no 18 pārbaudītajiem darījumiem kļūdas konstatētas 8 (44 %) darījumos, un no tām 2 (25 %) bija skaitļos izsakāmas kļūdas.

Lauku attīstība

4.12. ELFLA darījumu pārbaudēs Palāta revidēja 26 dažādus pasākumus. 75 darījumi bija saistīti ar platību, savukārt 85 darījumi ar to nebija saistīti. Lielākā daļa no 4.10. punktā minētā iespējamākā kļūdu īpatsvara attiecas uz to pasākumu attiecināmību, kas nav saistīti ar platību. Palāta konstatēja arī biežas kļūdas gadījumos, kad finansējuma saņēmēji bija valsts sektora iestādes, piemēram, pašvaldības vai pati maksājumu aģentūra: tika revidēti 34 darījumi, kuros bija iesaistīti valsts sektora saņēmēji, un tajos bija 17 kļūdas (50 %) saistībā ar tādiem jautājumiem kā deklarēts neattiecināms PVN vai neievēroti publiskā iepirkuma noteikumi.

4.13. 160 lauku attīstības darījumu paraugā ietilpa 43 maksājumi agrovides shēmām. Palāta konstatēja, ka 10 gadījumos (23 %) lauksaimnieki nebija pildījuši uzņemtās agrovides saistības. Šāda Palātas atklāta kļūda ir aprakstīta 4.1. piemērā. Pasākumā "Lauku saimniecību modernizācija" Palāta revidēja 21 maksājumu un atklāja astoņus neattiecināmu izdevumu gadījumus (38 %).

4.10. un 4.11. Komisija ņem vērā visticamāko kļūdu īpatsvaru, ko aplēsusi Palāta. Lai gan tā nepiekrīt Palātas novērtējumam dažos gadījumos, Komisijas veiktās aplēses par nepamatotu maksājumu līmeni, kuru pamatā ir dalībvalstu 2011. gadā sniegtā kontroles statistika, arī liecina par situācijas pasliktināšanos, kaut gan mazākā mērā. Tāpēc DG AGRI ģenerāldirektors savā ticamības deklarācijā 2011. gadam iekļāva atrunu attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem.

Šai atrunai ir pievienoti vairāki koriģējoši pasākumi, kurus noteiks Komisija kopā ar dalībvalstīm, lai risinātu šo situāciju.

Tomēr relatīvi augstāks kļūdu īpatsvars lauku attīstības jomā, salīdzinot ar KLP pirmo pīlāru, ir jāskata kontekstā arī ar lauku attīstības politikas mērķiem, kurus var sasniegt tikai ar sarežģītākiem noteikumiem un atbilstības nosacījumiem, uz kuriem 4.5. punktā norādīja Revīzijas palāta.

Komisija atzīmē, ka puse no skaitļos izsakāmām kļūdām finanšu izteiksmē ir diezgan mazas (mazākas par 5 %).

4.12. Komisija ņem vērā Palātas konstatējumus, kaut arī tie ne vienmēr sakrīt ar dalībvalstu sniegto kontroles statistiku, un ņems tos vērā, īstenojot rīcības plānu lauku attīstībai, ja tas tiks uzskatīts par vajadzīgu.

4.13.

⁽¹¹⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 4,5 % līdz 10,9 % (attieciņi zemākais un augstākais kļūdas līmenis).

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.1. piemērs. Agrovides saistību nepildīšana (attiecināmības kļūdas piemērs)

Saņēmējs pieteicās uz atbalstu no divām agrovides shēmām. Saistībā ar pirmo shēmu viņš apņēmas 14 lauku blokus neaudzēt kultūras viena metra aizsargjoslā un šo joslu neapstrādāt, nerakt, nemēsot un nesmidzināt. Revidenti konstatēja, ka šī prasība nebija ievērota nevienā no 14 lauku blokiem. Saistībā ar otro shēmu lauksaimnieks apņēmas izmantot pienācīgus augļu dārzu kopšanas paņēmienus un ievērot labu lauksaimniecības praksi, tostarp izgriezt zarus un retināt augļkokus. Revidenti konstatēja, ka zari nebija izgriezti un lauku bloku daļās, kur augs koki, krājās atkritumi. Atbilstoši valsts noteikumiem šādi nopietni prasību pārkāpumi abās shēmās būtu jā sankcionē ar maksājuma samazināšanu par 100 %.

4.14. 31 no revidētajiem darījumiem saņēmējam bija jāievēro publiskā iepirkuma noteikumi. Palāta konstatēja, ka 12 gadījumos (39 %) nebija ievērots viens vai vairāki no šiem noteikumiem (sk. 4.2. piemēru).

4.2. piemērs. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpums (attiecināmības kļūdas piemērs)

5,1 miliona EUR atbalsta saņēmējs bija pati maksājumu aģentūra. Summu izmaksāja pasākumam "Tehniskā palīdzība", un tā bija daļa no lielāka pasākuma maksājumu aģentūras IT sistēmas uzturēšanai. Palāta konstatēja, ka par diviem visa lielā pasākuma līgumiem, kuru vērtība sasniedza apmēram 58 miljonus EUR, līgumi ar uzņēmumu bija noslēgti, pamatojoties uz sarunu procedūru bez paziņojuma. Maksājumu aģentūra nebija veikusi vajadzīgo analīzi vai sagatavojusi pamatojumu, kāpēc līgumslēgšanas tiesības piešķiramas saskaņā ar sarunu procedūru, nevis rikojo atklātu vai slēgtu konkursu.

4.15. Vairākos gadījumos Palāta novēroja, ka darījumu pārbaudē atklāta kļūda ir sistematiska, t. i., tā ir ieviesusies vairākos maksājumos, ne tikai revidētajā (sk. 4.3. piemēru).

KOMISIJAS ATBILDES

4.1. piemērs. Agrovides saistību nepildīšana (attiecināmības kļūdas piemērs)

Komisija uzskata, ka Palātas konstatējums attiecas uz nesistemātisku gadījumu, kad nav ievērotas saistības, kas pieņemtas saskaņā ar agrovides pasākumu.

Komisija lūgs attiecīgo sertifikācijas iestādi uzraudzīt nepamatoti izmaksāto summu atgūšanu.

4.14. Komisija norāda, ka daži Palātas apsvērumi ir saistīti ar valsts noteikumiem publiskā iepirkuma jomā un ka dažas dalībvalstis atšķirīgi interpretē šos noteikumus salīdzinājumā ar Palātas interpretāciju.

4.2. piemērs. Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi (attiecināmības kļūdas piemērs)

Komisija atzīmē, ka, ja šai procedūrai būtu sniegts atbilstīgs pamatojums, saņēmējam principā būtu bijis likumīgi iespējams piešķirt līgumus, izmantojot sarunu procedūru. Šādā gadījumā Komisija, iespējams, neizslēgtu no ES finansējuma visus izdevumus saistībā ar tās atbilstīguma noskaidrošanas procedūru, lai ievērotu proporcionalitātes principu.

4.15.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.3. piemērs. Neattiecināma PVN ieskaitīšana (sistemātiskas attiecināmības kļūdas piemērs)

Viens revidētais maksājums bija piešķirts valsts sektora iestādei par mācību un informācijas programmu. Valsts sektora iestāde deklarēja pilnu maksājuma summu, ieskaitot neattiecināmu PVN, un visa summa tika segta no ES budžeta. Šī sistemātiskā kļūda bija pieļauta visos attiecīgā lauku attīstības pasākuma izdevumos šajā dalībvalstī kopā par 0,8 miljoniem EUR.

KOMISIJAS ATBILDES

4.3. piemērs. Neattiecināms PVN ir iekļauts (sistemātiskas attiecināmības kļūdas piemērs)

Finanšu grāmatojumu noskaidrošanas procedūras ietvaros Komisijas dienesti izvērtēs Revīzijas palātas konstatējumus attiecībā uz valstu pārvaldes iestādēm nolūkā atgūt jebkādos nepamatotos maksājumus.

Savstarpējā atbilstība

4.16. Kā minēts 3. nodaļā (sk. 3.9. punktu), savstarpējās atbilstības kļūdas pirmo reizi ir ņemtas vērā Palātas kļūdu īpatsvara aprēķinā.

4.17. Saistībā ar 2011. gada ticamības deklarāciju Palātas veiktajās pārbaudēs (sk. 4.9. punkta otro ievilkumu) tika konstatēti viens vai vairāki savstarpējās atbilstības pārkāpumi 26 ⁽¹²⁾ no 73 maksājumiem, kuriem piemēro savstarpējo atbilstību (36 %). Lai šīs kļūdas izteiktu skaitļos, katram pārkāpumam Palāta piemēroja valsts sistēmu maksājumu samazināšanai. Visos gadījumos samazinājums bija robežās no 0 % līdz 5 %. Atklātās kļūdas veido apmēram 0,2 procentpunktus no kopējā kļūdu īpatsvara, kas minēts 4.10. punktā.

4.18. Palāta novēroja īpaši nopietnas problēmas ar savstarpējās atbilstības prasībām attiecībā uz dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju. No 46 paraugā iekļautajām saimniecībām, kurās turēja mājlopus, 16 gadījumos (35 %) prasības nebija ievērotas.

Vide un klimata politika, jūrlietas un zivsaimniecība, veselība un patērētāju aizsardzība

4.19. 4.4. piemērā ir aprakstīta viena no kļūdām, kas atkratas politikas jomās "Vide un klimata politika", "Jūrlietas un zivsaimniecība" un "Veselība un patērētāju aizsardzība".

4.16.–4.18. Lielākā daļa savstarpējās atbilstības prasību, t. i., likumā noteiktās pārvaldības prasības, ir jāievēro visiem ES iedzīvotājiem neatkarīgi no tā, vai viņi ir lauksaimnieki, kas saņem ES atbalstu saskaņā ar KLP. Savstarpējās atbilstības prasību ievērošana nav attiecināmības kritērijs, un tāpēc šo prasību pārbaudes neattiecas uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Lauksaimnieki, kas neievēro šīs prasības, ir tiesīgi saņemt maksājumus, bet tiem piemēro sankcijas atkarībā no konstatētās neatbilstības smaguma, mēroga, pastāvības un atkārtošanās, kā arī konkrētā lauksaimnieka nolaidības vai nolūka. To arī apliecina fakts, ka maksājumus var veikt pirms savstarpējās atbilstības pārbaūžu pabeigšanas un ka sodus nepiemēro par maksājumiem, kas veikti attiecībā uz kalendāro gadu, kurā lauksaimnieks neizpildīja prasības, bet gan piemēro maksājumiem, kas veikti attiecībā uz kalendāro gadu, kurā valstu pārvaldes iestādes veica konstatējumus. Visu šo iemeslu dēļ Komisija savstarpējās atbilstības saistību pārkāpumus neņem vērā, aprēķinot kļūdu īpatsvaru attiecībā uz savu ticamības deklarāciju.

4.19.

⁽¹²⁾ 17 no 26 gadījumiem kļūda skāra arī revidēto maksājumu, savukārt pārējos 9 gadījumos būs ietekmēti nākotnes maksājumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.4. piemērs. Apliecināto dokumentu trūkums un publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi

Dalībvalstu iestādēm līdz 30. aprīlim ir jāiesniedz Komisijai izdevumu deklarācijas par dzīvnieku slimību izskaušanas programmām iepriekšējā kalendārajā gadā. Vienas dalībvalsts deklarācija par 2010. gadu (kopā par 12,4 miljoniem EUR) bija ieskaitīti 0,3 miljoni EUR par izdevumiem, kas notikuši pēc 2011. gada 30. aprīļa.

KOMISIJAS ATBILDES

4.4. piemērs. Apliecināto dokumentu trūkums un publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi

Komisija nolēma maksāt pirmo iemaksu pirms galīgās finansiālās iemaksas noteikšanas, jo dalībvalsts izmaksu deklarāciju 2011. gadā nevarēja apstiprināt tāpēc, ka joprojām tika veiktas pārbaudes uz vietas (C(2011) 9743, 1. un 2. pants). Pārbaudes par to, vai deklarētās izmaksas tika samaksātas pēc 30. aprīļa, ir paredzētas standarta pārbaudžu sarakstā attiecībā uz pārbaudēm uz vietas.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE**Lauku attīstība**

Dalībvalstu sistēmas, kas attiecas uz darījumu pareizību

4.20. Rezultāti, ko Palāta ieguvusi dalībvalstu pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudē, ir apkopoti **4.2. pielikumā**. Attiecībā uz sešām lauku attīstības jomā revidētajām pārraudzības un kontroles sistēmām Palāta konstatēja, ka viena no ieviestajām kontroles sistēmām nebija efektīva (Dānija), četras bija daļēji efektīvas (Spānija (Galīcija), Itālija (Lombardija), Ungārija un Somija) un viena efektīvi nodrošināja maksājumu pareizību (Austrija).

4.21. Ar platību saistītiem lauku attīstības pasākumiem, kādi cita starpā ir agrovides pasākumi, daļu svarīgāko elementu, tostarp attiecināmo platību, pārbauda Integrētajā administrācijas un kontroles sistēmā (IAKS), kas aprakstīta 3. nodaļā (3.16. punkts). Citām attiecināmības prasībām ir izstrādāti atsevišķi kontroles mehānismi⁽¹³⁾. Kā aprakstīts 3. nodaļā (3.14.–3.17. punkts), Palāta konstatēja, ka 2011. gadā IAKS sistēmas visās pārbaudītajās iestādēs darbojās daļēji efektīvi.

4.22. Palātas veiktā revīzija aptvēra atbilstību attiecīgo regulu noteikumiem un sistēmu efektivitātes novērtējumu darījumu pareizības nodrošināšanas aspektā. Galvenokārt pārbaudīja šādus elementus:

- a) administratīvās un kontroles procedūras, ar kurām nodrošina pareizus maksājumus;
- b) kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas;

4.20. Komisija ņem vērā, ka sniegtie rezultāti ir līdzīgi pagājušā gada rezultātiem.

4.21. Komisija uzskata, ka kopumā IAKS ir efektīva kontroles sistēma kļūdu vai nepareizu izdevumu riska samazināšanai.

Skatīt arī Komisijas atbildes uz 3.14. un 3.15. punktu.

4.22. Skatīt kopīgo atbildi uz 4.16.–4.18. punktu.

⁽¹³⁾ Lauku attīstības pasākumiem 2007.–2013. gada programmu posmā prasības ir sīki izstrādātas Regulā (ES) Nr. 65/2011.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

c) sistēmas savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai.

Administratīvās un kontroles procedūras, ar kurām nodrošina pareizus maksājumus

4.23. Maksājumu aģentūru veiktajās administratīvajās pārbaudēs jāietver atbalsta pieprasītāja sagatavoto deklarāciju pareizība un atbalsta piešķiršanai izvirzīto attiecināmības prasību izpilde.

4.24. Palāta konstatēja nepilnības administratīvo pārbaudžu veikšanā saistībā ar attiecināmības nosacījumiem un saistībām piecās no sešām revidētajām dalībvalstīm (Dānijā, Itālijā (Lombardija), Ungārijā, Austrijā un Somijā). Viena no nepilnībām ir aprakstīta 4.5. piemērā. Vienā dalībvalstī (Dānijā) Palāta pārbaudīja paraugu ar pieciem nejauši atlasītiem projektiem, kas ietilpa ar platību nesaistītos pasākumos. Revīzijā tika konstatēti neattiecināmi izdevumi četros projektos, bet maksājumu aģentūra tos nebija atklājusi.

4.25. Palāta konstatēja arī, ka trīs no revidētajām sešām dalībvalstīm (Dānija, Itālija (Lombardija) un Somija) nepareizi piemēroja tiesību aktos paredzētos samazinājumus.

4.26. Saistībā ar pasākumiem, kuru mērķis ir uzlabot konkurenci lauksaimniecības nozarē (piemēram, lauku saimniecību modernizācija) un uzlabot un attīstīt lauku infrastruktūru, administratīvajās pārbaudēs⁽¹⁴⁾ cita starpā skata tādu svarīgu jautājumu kā deklarēto izmaksu pamatotība. Tāpēc dalībvalstīm ir jāievieš piemērotas sistēmas saņēmēju deklarēto izmaksu novērtēšanai. Palāta konstatēja, ka šī tiesību aktu prasība nebija efektīvi īstenota četrās no sešām revidētajām valsts iestādēm (Dānijā, Spānijā (Galīsija), Itālijā (Lombardija) un Ungārijā). To pierāda veiktā darījumu parauga pārbaude, kurā atklājās kļūdas 21 no 70 pārbaudītajiem darījumiem (30 %). Līdzīgs konstatējums bija formulēts jau pagājušajā gadā attiecībā uz citām maksājumu aģentūrām (sk. Palātas 2010. gada pārskata 3.35. punktu).

Kontroles sistēmas, kuru pamatā ir pārbaudes uz vietas

4.27. Dalībvalstīm jāveic pārbaudes uz vietas, un lielākajā daļā atbalsta shēmu šajās pārbaudēs katru gadu jāaptver vismaz 5 % no visiem saņēmējiem⁽¹⁵⁾. Revīzijā Palāta galveno uzmanību pievērša tam, cik piemērotas bija procedūras, ar kurām atlasīja pārbaudāmos saņēmējus, cik kvalitatīvas bija pārbaudes un ziņojumu sagatavošana un cik piemērotas bija veiktās korekcijas.

4.25. Ja revīziju ietvaros Komisija konstatē administratīvo pārbaudžu nepilnības, tās tiek risinātas, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru, lai aizsargātu ES finanšu intereses.

4.26. Komisija piekrīt viedoklim, ka izmaksu pamatotības administratīvās pārbaudes ir būtiskas, lai nodrošinātu visas kontroles sistēmas efektivitāti. Komisijas revīzijas misiju laikā šīs būtiskās pārbaudes tiek sistemātiski pārbaudītas. Tomēr Komisija atzīmē, ka Itālijas gadījumā Revīzijas palātas konstatējums attiecas uz summām (vispārējās izmaksas), ko parasti maksā, pamatojoties uz vienotu likmi, kas nepārsniedz 10 %, vai pamatojoties uz fiksētu likmi, vai arī pamatojoties uz likmi, kas ir ārpus saņēmēja ietekmes (nodokļi, maksa par kvalitātes sistēmas sertifikāciju utt.).

4.27.–4.29. Revīzijas palātas minētie jautājumi tiek sistemātiski izskatīti arī Komisijas revīzijas apmeklējumu laikā. Ja tiek konstatētas nepilnības, to rezultātā dalībvalstīm tiek piemērotas finanšu korekcijas, izmantojot grāmatojumu atbilstības noskaidrošanas procedūru, kā arī ieteikumus, kā uzlabot kontroles sistēmas.

⁽¹⁴⁾ Regulas (ES) Nr. 65/2011 24. pants.

⁽¹⁵⁾ Regulas (ES) Nr. 65/2011 12. un 25. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

4.28. Palāta konstatēja, ka piecās no sešām revidētajām dalībvalstīm (Dānijā, Spānijā (Galīcija), Itālijā (Lombardija), Ungārijā un Somijā) veiktās pārbaudes neaptvēra visas saņēmēju saistības un pienākumus, ko varēja pārbaudīt apmeklējuma laikā, kā tas prasīts tiesību aktos.

4.29. Katrā no sešām apmeklētajām dalībvalstīm Palāta atkārtoja četras nejauši atlasītas pārbaudes. Praktiski Palāta atkārtoja visas maksājumu aģentūras sākotnēji veiktās pārbaudes, ieskaitot visas administratīvās pārbaudes un visas pārbaudes uz vietas. Atkārtojot pārbaudes uz vietas, ko bija veikušas maksājumu aģentūras, Palāta konstatēja, ka pārbaudes ne vienmēr bija veiktas pienācīgi. Sk. 4.5. piemēru.

4.5. piemērs. Dalībvalstu veikto administratīvo pārbaūžu un pārbaūžu uz vietas nepietiekama kvalitāte

Vienā no Palātas atkārtotajām pārbaudēm Itālijā (Lombardijā) revidenti pārbaudīja projektu, ar kuru saskaņā lauku saimniecībā bija paredzēts uzbūvēt divstāvēgu ēku, kurā izvietot augļu un citu saimniecībā saražoto produktu pārstrādes laboratoriju, uzglabāšanas zonu un terasi augļu žāvēšanai.

Paveikusi gan administratīvās pārbaudes, gan pārbaudes uz vietas, maksājumu aģentūra apstiprināja galīgā maksājuma pieprasījuma pilno summu EUR 221 205 apmērā.

Palāta savukārt secināja, ka ēka drīzāk izskatās pēc privātmājas, nevis pēc lauku saimniecības, un ka izmaksas tāpēc nebija attiecināmas. Fakts, ka valsts iestādes bija apstiprinājušas deklarēto izdevumu pilno summu, liecina par būtiskām sistēmas nepilnībām administratīvajās pārbaudēs un pārbaudēs uz vietas.

4.5. piemērs. Dalībvalstu veikto administratīvo pārbaūžu un pārbaūžu uz vietas nepietiekama

Komisija saistībā ar atbilstīguma noskaidrošanas procedūru veiks lietas pēcpārbaudi kopā ar Itālijas iestādēm.

Sistēmas savstarpējās atbilstības īstenošanas un kontroles nodrošināšanai

4.30. Pārbaudot izstrādātās savstarpējās atbilstības sistēmas un to īstenošanu, Palāta konstatēja vairākas nopietnas nepilnības, kas ir svarīgas arī saistībā ar 3. nodaļu. Neviena no sešām revidētajām dalībvalstīm nebija izstrādājusi un neveica tādas pārbaudes, kurās skatītu pilnīgi visas tiesību aktos izvirzītās prasības.

4.30. Komisija ir veikusi savstarpējās atbilstības revīzijas sešās dalībvalstīs, kurās revīzijas veica Palāta (kaut gan ne tajos pašos reģionos Spānijā un Itālijā), un ir novērojuši arī būtiskas nepilnības LLVS standartu un likumā noteikto pārvaldības prasību definēšanā un kontrolē. Ik reizi, kad šajās sešās dalībvalstīs tika skaidri konstatēts risks attiecībā uz fondiem, Komisija vairāku šādu izmeklēšanu ietvaros ir piemērojusi finanšu korekciju (Dānija, Ungārija, Austrija un citi Itālijas un Spānijas reģioni) vai grāmatojumu noskaidrošanas procedūru, kas jau notiek attiecībā uz izmeklēšanām par šīm sešām dalībvalstīm.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.31. Pārbaužu plānošana un laika grafiks bija nepilnīgs piecās no sešām revidētajām dalībvalstīm (Dānijā, Spānijā (Galīcija), Itālijā (Lombardija), Ungārijā un Somijā). Piemēram, vienā dalībvalstī (Itālijā (Lombardija)) visas triju OPP pārbaudes⁽¹⁶⁾ veica no oktobra līdz decembrim. Tātad nepārbaudīja citos mēnešos ievērojamās prasības, piemēram, aizliegumu pret nitrātu jutīgās zonās līdz 28. februārim izklāt kūtsmēslus vai citas nitrātu saturošas vielas.

4.32. Trijās no revidētajām dalībvalstīm (Itālijā (Lombardija), Ungārijā un Somijā) Palāta konstatēja, ka tad, kad pārbaudes veica, par prasību neievērošanu ne vienmēr sodīja ar attiecīgiem samazinājumiem. Vienā dalībvalstī (Itālijā (Lombardija)) sešām OPP, kas attiecas uz dzīvniekiem, nebija noteikti samazinājumi, pamatojoties uz tiesību aktos izvirzītajiem kritērijiem (neatbilstības apmērs, nopietnība un ilgums). Tā vietā šī dalībvalsts vērtēja, vai kļūda bija labojama un vai tā bija pirmā reize, kad pie pārbaudītā saņēmēja atklāta kļūda. Tādējādi lielāko daļu neatbilstību uzskatīja par nenozīmīgām un par tām samazinājumu nepiemēroja.

KOMISIJAS ATBILDES

4.31. Savstarpējās atbilstības revīziju laikā Komisija sistemātiski pārbauda atbilstību prasībām uz vietas veicamo pārbaudu plānošanai un laika sinhronizācijai (vai dalībvalstis gada laikā panāk atbilstīgu kontroles līmeni, vai pārbaudes tiek pārnestas uz nākamo gadu, paziņošanas termiņu ievērošana utt.). Komisija ir arī novērojusi šīs nepilnības Ungārijā, Itālijā un citās dalībvalstīs, un veic to pārbaudes, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

4.32. Komisija pievērš īpašu uzmanību novērtēšanas un sankciju piemērošanas sistēmai, ko dalībvalstis izstrādājušas savstarpējās atbilstības nodrošināšanai (sistēmas iecietība, adekvāta izmantošana un maznozīmīgu neatbilstību pārbaude, neatbilstības, kā rezultātā nerodas samazinājumi, jo netiek pareizi izmantotas pielādes utt.). Komisija šos trūkumus ir novērojusi arī Revīzijas palātas minētajās dalībvalstīs, un izrietošajam riskam attiecībā uz fondiem tiek nodrošināta pārbaude, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

Komisija ir arī novērojusi konkrētus nopietnus trūkumus attiecībā uz savstarpējās atbilstības pārbaudēm par likumā noteiktajām pārvaldības prasībām dzīvniekiem Itālijā un veic to pārbaudes, izmantojot atbilstīguma noskaidrošanas procedūru.

⁽¹⁶⁾ 1. OPP (Padomes 1979. gada 2. aprīļa Direktīva 79/409/EEK par savvaļas putnu aizsardzību (OV L 103, 25.4.1979., 1. lpp.)); 4. OPP (Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/676/EEK attiecībā uz ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.)) un 5. OPP (Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.)).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

*Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas sistēma un vadības apliecinājumi***Komisijas grāmatojumu noskaidrošanas procedūra**

4.33. Lielāko daļu lauksaimniecības izdevumu dalīti pārvalda dalībvalstis un Komisija. Dalībvalsts izmaksā atbalstu, ko Komisija pēc tam atlīdzina (reizi ceturksnī par ELFLA izdevumiem un reizi mēnesī par ELGF izdevumiem). Izdevumu galīgā atzīšana notiek divu posmu procedūrā, kuru sauc par grāmatojumu noskaidrošanu. Šie divi posmi ietver Komisijas ikgadējo finansējuma lēmumu un daudzgadu atbilstīguma lēmumus ⁽¹⁷⁾.

4.34. Iepriekšējos gada pārskatos, kā arī Īpašajā ziņojumā Nr. 7/2010 par grāmatojumu noskaidrošanas procedūras revīziju ⁽¹⁸⁾ Palāta ir kritizējusi to, ka finanšu korekcijas maksā dalībvalstis, nevis galasaņēmēji un ka atbilstīguma korekcijās daudz izmanto vienotu likmi, kas nav tieši saistīta ar nepareizo maksājumu reālo summu. Atbilstīguma noskaidrošanas sistēma 2011. gadā nav mainījiesies.

4.34. *Tas, ko Palāta kritizē atbilstības pārbaudes sistēmā, ir raksturīgs šai sistēmai. Atbilstības pārbaudes ir izveidotas, lai no ES finansējuma izslēgtu izdevumus, kas neatbilst ES tiesību aktiem. Tas nav mehānisms, lai atgūtu nepareizus maksājumus saņēmējiem, kas saskaņā ar dalītas pārvaldības principu ir vienīgi dalībvalstu pienākums.*

Ja atbilstības pārbažu rezultātā ir iespējams identificēt nepamatotus saņēmējiem veiktus maksājumus, dalībvalstīm ir jāveic turpmākas pret saņēmējiem vērstas atgūšanas darbības. Pat tad, ja nav nepieciešams atgūt saņēmējiem izmaksātas summas, jo finanšu korekcijas ir piemērojamas tikai nepilnībām dalībvalstu pārvaldības un kontroles sistēmā, nevis nepamatotiem maksājumiem, finanšu korekciju veikšana tomēr ir svarīgs līdzeklis, kā uzlabot dalībvalstu sistēmas un novērst vai konstatēt un atgūt nepareizus maksājumus.

Eiropas Savienības Tiesa ir akceptējusi vienoto likmju izmantošanu kā praksi, kas atbilst tiesību normām, kuras reglamentē darbu atbilstības jomā, un savukārt Eiropas Parlaments tās ir atbalstījis, ņemot vērā noteiktus apstākļus, savā 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūcijā ⁽¹⁾.

Visbeidzot, Komisija ir norādījusi ⁽²⁾ dalībvalstīm: ja to sertifikācijas iestādes atkārtoti pārbauda reprezentatīvu izlasi no darījumiem, kurus maksājumu aģentūra ir pārbaudījusi, veicot pārbaudi uz vietas, un uz šī pamata apstiprina dalībvalsts kontroles statistikas ticamību, tad Komisija pieņems, ka iegūtais kļūdu īpatsvars atspoguļo maksimālo iespējamo risku un ka finanšu korekcijas minētajam gadam nepārsniegs šo līmeni.

⁽¹⁷⁾ Maksājumu aģentūru pārskatus un maksājumus pārbauda neatkarīga struktūra (apliecinātājiestāde), kura par to ziņo Komisijai nākamā gada februārī. Līdz tā paša gada 30. aprīlim Komisijai jānolemj, vai pārskatus pieņemt (finansālās noformēšanas lēmums) vai lūgt papildu darbu vai informāciju. Komisija arī veic revīzijas ar mērķi pārbaudīt, vai dalībvalstis ir piemērojušas ES noteikumus attiecībā uz izdevumu likumību un pareizību (atbilstīguma revīzijas). Pamatojoties uz šīm revīzijām, Komisija var piemērot dalībvalstīm korekciju, savukārt dalībvalstīm ir tiesības izmantot samierināšanas procedūru. Kad šī procedūra ir pabeigta, Komisija var ietvert korekciju atbilstīguma lēmumā.

⁽¹⁸⁾ <http://eca.europa.eu>

⁽¹⁾ Skatīt Eiropas Parlamenta 2007. gada budžeta izpildes apstiprināšanas rezolūcijas 83. punktu.

⁽²⁾ Dokuments D/413722/2009.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.35. Grāmatojumu noskaidrošanas procedūras pirmais posms ir revīzijas, ko veic neatkarīgas apliecinātājiestādes dalībvalstīs. Šīs iestādes iesniedz Komisijai apliecinājuma ziņojumu par maksājumu aģentūru pārskatiem un iekšējās kontroles sistēmu, kā arī atzinumu par maksājumu aģentūras direktora sagatavotu ticamības deklarāciju.

4.36. Palāta pārskatīja paraugu ar 32 šādām revīzijām saistībā ar ELGF un ELFLA, un konstatēja, ka apliecinātājiestādes pārsvarā cieši seko Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD izstrādātajam paraugziņojumam. Savās revīzijās apliecinātājiestādēm ir jāpiemēro starptautiskie revīzijas standarti, kuros ir paredzēta arī citu avotu izmantošana, tostarp agrākās revīzijas⁽¹⁹⁾. Tomēr Palāta novēroja, ka apliecinātājiestādes reti ņem vērā Komisijas vai Palātas agrākās revīzijās formulētos apsvērumus, piemēram, vajadzību ziņot, vai maksājumu aģentūra atbilstoši formulētajiem apsvērumiem ir veikusi pietiekamus koriģējošus pasākumus.

4.37. Palāta izskatīja Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD revīzijas darbu attiecībā uz apliecinātājiestāžu ziņojumiem un konstatēja, ka šis darbs balstījies uz sīki izstrādātiem kontrolosarakstiem, kuros iekļauti svarīgākie jautājumi. Tomēr ģenerāldirektorāts nepārbauda, vai apliecinātājiestāžu ziņojumos ir aprakstīta iepriekšējo apsvērumu pēcpārbaude, pat tad, ja apsvērumi bijuši daļa no Komisijas atbilstīguma noskaidrošanas procedūras. Pašlaik Komisijas vadlīnijās nav noteikts, ka apliecinātājiestādēm savā revīzijas stratēģijā jāiekļauj un ziņojumos jāatspoguļo informācija no citiem avotiem, tostarp no iepriekšējām Komisijas vai Palātas revīzijām. Tātad apliecinātājiestādēm nav jānovērtē ne risks saistībā ar nepārbaudītiem iepriekšējiem apsvērumiem vai attiecīgās finansiālās sekas, ne maksājumu aģentūras rīcība konstatējumos norādīto trūkumu novēršanai.

KOMISIJAS ATBILDES

4.36. DG AGRI pamatnostādņēs tiek atgādināts, ka Starptautiskais revīzijas standarts (ISA) Nr. 315 "Būtiski nepatiesa paziņojuma riska konstatēšana un novērtēšana, izprotot struktūru un tās darbības vidi" paredz sertifikācijas iestādēm novērtēt pārbaužu izstrādi un īstenošanu un aplūkot organizācijas spēju identificēt riskus un novērtēt to iespējamo ietekmi uz pārskatiem.

Tāpēc Komisija uzskata, ka ES revidentu konstatējumi, neatkarīgi no tā, vai tos sniedz Revīzijas palāta vai Komisijas revīzijas dienesti, varētu būt ļoti vērtīgs informācijas avots sertifikācijas iestādēm, lai izprastu un novērtētu maksājumu aģentūru iekšējās kontroles sistēmas. Sertifikācijas iestādēm tiek atgādināts par to, cik nozīmīgi ir apsvērt šādus konstatējumus sertifikācijas iestāžu ekspertu grupas sanāksmē.

4.37. Sertifikācijas iestādēm ir jāziņo par maksājumu aģentūras pēcpasākumiem attiecībā uz šo iestāžu iepriekšējiem konstatējumiem, vai tie būtu finansiālas kļūdas vai ieteikumi, kā risināt sistēmas nepilnības. Pārbaudot sertifikācijas iestāžu ziņojumus, Komisija sistēmātiski nodrošina, ka sertifikācijas iestādes pienācīgi pievēršas pēcpasākumiem attiecībā uz pašu konstatējumiem no iepriekšējiem gadiem.

Attiecībā uz citu revidentu konstatējumiem Komisija uzskata, ka tie varētu būt noderīgs informācijas avots, ko sertifikācijas iestāde, plānojot savu revīzijas stratēģiju, varētu apsvērt (skatīt atbildi uz 4.36. punktu iepriekš).

Tomēr tas neietilpst sertifikācijas iestādes pilnvarās regulāri sīkāk informēt par pēcpasākumiem attiecībā uz Komisijas, Revīzijas palātas vai jebkuras citas ārējas revīzijas iestādes konstatējumu.

⁽¹⁹⁾ 200. starptautiskā revīzijas standarta (ISA) "Neatkarīga revidenta vispārējais mērķis un revīzijas veikšana atbilstoši starptautisko revīzijas standartu prasībām" A28. punkts: "Revīzijas pierādījumus izmanto revidenta atzinuma un ziņojuma izstrādei. Tie pēc rakstura ir kumulatīvi, un galvenokārt tos iegūst, revīzijas gaitā veicot revīzijas procedūras. Tomēr revīzijas pierādījumos var tikt iekļauta arī no citiem avotiem iegūta informācija, piemēram, informācija, kas iegūta iepriekšējās revīzijās (. .)".

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.38. Palāta pārskatīja arī apliecinātājiestādes darbu attiecībā uz ELFLA tajā dalībvalstī (Dānijā), kurā tā bija apzinājusi visnopietnākās pārraudzības un kontroles sistēmu nepilnības. Palāta konstatēja, ka šī apliecinātājiestāde:

- a) nebija pilnībā neatkarīga, kā tas prasīts tiesību aktos, jo uzņēmums, kas veica apliecināšanas darbu, bija iesaistīts arī attiecināmības pārbaūžu veikšanā pirms maksājumiem 35 % no 65 revidētajām lietām;
- b) daudz paļāvās uz maksājumu aģentūras iekšējās kontroles darbinieku paveikto, lai gan nebija dokumentācijas, kas liecinātu par iekšējās kontroles darba pietiekamu pārskatīšanu;
- c) nebija pietiekami pārbaudījusi izdevumu atbilstību visiem attiecināmības kritērijiem. Septiņās no 11 atlasītajām lietām, kuras apliecinātājiestāde bija pārbaudījusi, Palāta atrada neatiecināmus izdevumus, kas veidoja 8 % no pārbaudītās ELFLA summas.

4.39. Grāmatojumu noskaidrošanas procedūras otrais posms ir Komisijas veiktās revīzijas. Palāta izskatīja visas 27 revīzijas, kurās Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD 2011. gadā bija revidējis ELFLA, un konstatēja, ka šīs revīzijas kopumā veido pietiekamu pamatu atbilstīguma noskaidrošanas procedūrai, izņemot turpmāk aprakstītās nepilnības. Savās revīzijās Komisija bija konstatējusi līdzīgas nepilnības tām, par ko ziņoja Palāta, piemēram, nepietiekamas pārbaudes par izmaksu pamatoību, publisko iepirkumu un izdevumu attiecināmību.

4.40. Komisija atbilstīguma revīzijās skata sistēmas, nevis pakāroto darījumu likumību un pareizību. Paraugus tā atlasa uz profesionāla sprieduma pamata un tajos ietver vairāku budžeta gadu izdevumus. Tātad Komisijas veiktais revīzijas darbs nesniedz informāciju, kas vajadzīga, lai aprēķinātu gada kļūdu īpatsvaru.

4.41. Palāta konstatēja, ka Komisijai ne vienmēr bija pienācīga uzskaitē par veiktajām pārbaudēm un ka revīzijas darbu pārsvarā nepārskatīja neatkarīga persona. Tas nesaskan ar starptautiskajiem revīzijas standartiem. Piemēram, 11 revīzijās, kurās pārbaudīja ar platību nesaistītus pasākumus, nebija izmantoti kontrolsaraksti. Ar pieejamajiem dokumentiem nepietika, lai Palātas revidenti varētu novērtēt veiktā revīzijas darba veidu un apmēru.

KOMISIJAS ATBILDES

4.38.

a) un b) *Finanšu grāmtojumu noskaidrošanas procedūras ietvaros Komisija turpinās izskatīt šo jautājumu ar Dānijas pārvaldes iestādēm, jo īpaši, lai pastiprinātu sertifikācijas iestādes darbības neatkarību.*

c) *Darbs, kas sertifikācijas iestādēm jāveic saistībā ar finanšu grāmtojumu noskaidrošanas procedūru, galvenokārt ir mērķēts uz to, lai pārbaudītu, ka pārskati ir pilnīgi, pareizi un patiesi.*

4.40. *Skatīt kopīgo atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu.*

4.41. *Komisijai ir atbilstoša uzskaitē par veiktajām pārbaudēm, lai gan tai nav standartizētas formas visos gadījumos. Tas ir saistīts ar to, ka pasākumi ir ļoti nevienmērīgi, un turklāt dalībvalstis tos īsteno ļoti atšķirīgi. Komisijas dienesti apsvērs piemērotu standartizētu kontrolsarakstu izmantošanu visos gadījumos.*

Visus revīzijas konstatējumus un izrietošos ziņojumus pirms to pabeigšanas izskata un apstiprina darba grupu vadītāji un nodaļas vadītājs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD vadības apliecinājumi – gada darbības pārskats

4.42. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD gada darbības pārskatā (GDP) ir ietverta atruna par visiem ELFLA izdevumiem 2011. gadā (11,8 miljardi EUR), un riskam pakļautā atlikusī summa ir 278 miljoni EUR⁽²⁰⁾. Palāta uzskata, ka principā šāda atruna apstiprina iepriekš izklāstītos Palātas apsvērumus par padziļinātajām pārbaudēm un sistēmu revīziju.

4.43. Ģenerāldirektorāta galvenais arguments tam, kāpēc ir formulēta atruna par ELFLA, balstās uz Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD aprēķināto atlikušo kļūdu īpatsvaru, kas ir 2,36 %, tātad pārsniedz 2 % būtiskuma sliekšni. Palāta atzīmē, ka ģenerāldirektorāts savā GDP⁽²¹⁾:

— neanalizē un neizskaidro, kāpēc ĢD aprēķinātais atlikušo kļūdu īpatsvars ELFLA ir “ievērojami palielinājies salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu”,

— informē, ka ir izstrādājis pasākumu plānu šā stāvokļa koriģēšanai.

4.44. Palāta atzīmē arī to, ka Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD kļūdu īpatsvara aprēķinā ir izmantoti dalībvalstu paziņotie dati par 2010. gadu. Viens iemesls tam, kāpēc Palātas aprēķinātais kļūdu īpatsvars ir daudz lielāks nekā Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD aprēķinātais, ir Palātas revīzijā konstatētais fakts, ka dalībvalstis neatklāj visus neattiecināmos izdevumus un neziņo par tiem, jo maksājumu aģentūru veiktajās administratīvajās pārbaudēs un pārbaudēs uz vietas ir nepilnības, kā tas aprakstīts 4.2. un 4.5. piemērā, kā arī 4.24., 4.28., 4.29. un 4.39. punktā.

4.43.

— Augstāks kļūdu īpatsvars attiecībā uz lauku attīstības pasākumiem, salīdzinot ar pasākumiem saskaņā ar KLP pirmo pilāru, ko finansē ar ELGF līdzekļiem, ir galvenokārt saistīts ar to, ka atbalstam dažiem no šiem pasākumiem, piemēram, agrovīdēs pasākumam, tiek piemērots liels skaits nosacījumu, kas bieži vien ir ļoti specifiski, kas savukārt var palielināt saņēmēju pieļauto kļūdu risku un padarīt valsts pārvaldes iestāžu veiktās pārbaudes sarežģītākas.

Atrunas par lauku attīstības izdevumiem, ko savā ticamības deklarācijā 2011. gada darbības pārskatā paudis DG AGRI ģenerāldirektors, rezultātā Komisijas dienesti sadarbībā ar dalībvalstīm (2012. gada jūnijs), ir uzsākuši padziļinātu situācijas analīzi, lai konstatētu pamatiemeslus lielākam kļūdu īpatsvaram un noteiktu konkrētus koriģējošus pasākumus.

4.44. Lai mazinātu risku, ka kļūdu īpatsvars, kas izriet no šīs kontroles statistikas, varētu būt nepietiekami novērtēts datubāzu neprecizitāšu dēļ vai noviržu nepienācīgas pēcpārbaudes dēļ, kā to minējusi Revīzijas palāta, DG AGRI, aprēķinot nenoskaidroto risku fondam, piemēroja 25 % drošības rezervi. Komisija uzskata, ka tā lielā mērā ir pietiekama, lai aptvertu Palātas minētos riskus.

Būtu jānorāda arī tas, ka dalībvalstu kontroles statistiku lielākoties pārbauda un apstiprina sertifikācijas iestādes, ko Palāta savā 2005. gada pārskatā ieteikusi kā iespēju, un šā darba rezultāti tiek atspoguļoti DG AGRI gada darbības pārskatā.

Komisija norāda, ka daži Palātas apsvērumi ir saistīti ar valsts noteikumiem publiskā iepirkuma jomā un ka dažas dalībvalstis atšķirīgi interpretē šos noteikumus, salīdzinājumā ar Palātas interpretāciju.

⁽²⁰⁾ Atruna neattiecas uz izdevumiem par iepriekšējo programmu (2000.–2006. g.) pabeigšanu (500 miljoni EUR) un par pirmspievienošānos pasākumiem lauksaimniecības un lauku attīstības jomā (102 miljoni EUR).

⁽²¹⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD Gada darbības pārskata 58., 59. un 79.–81. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Vide un klimata politika, jūrlietas un zivsaimniecība, veselība un patērētāju aizsardzība

4.45. Komisijas pārvaldītājās politikas jomās "Vide un klimata politika", "Jūrlietas un zivsaimniecība" un "Veselība un patērētāju aizsardzība" tiek piemērotas īpašas kontroles sistēmas. Palāta revidēja Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD iekšējās kontroles sistēmu.

Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD iekšējās kontroles sistēma

4.46. Pārbaudīja 30 nejausi atlasītus maksājumus Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD galvenajās budžeta jomās. Revidenti konstatēja, ka galvenos kontroles mehānismus ne vienmēr pienācīgi dokumentēja, un tas rada risku, ka attiecīgās pārbaudes nav veiktas. Turklāt nepietiekami uzraudzīja nozveju saskaņā ar starptautisku zvejas nolīgumu, tāpēc Komisijai radās neparedzēti izdevumi. Sk. 4.6. piemēru.

4.6. piemērs. Nozvejas nepietiekama uzraudzība

Saskaņā ar partnerattiecību nolīgumu zivsaimniecības nozarē, ko Eiropas Savienība uz četriem gadiem (līdz 2012. gada 31. jūlijam) noslēgusi ar kādu trešo valsti Mauritānijas Islāma Republiku, ES reģistrēti kuģi katru gadu (zvejas gads beidzas 31. jūlijā) drīkst nozvejot līdz 300 000 tonnām zivju. ES par katru nozvejoto tonnu maksā EUR 40. Nolīgumam pievienotajā protokolā paredzēts, ka gadījumā, ja ES vēlas papildu kvotu, tad tā informē valsts iestādes ne vēlāk kā līdz katra gada 15. februārim, un maksa par tonnu paliek tā pati. Gadā, kas beidzās 2010. gada 31. jūlijā, Komisijas dienesti nepietiekami uzraudzīja nozveju atbilstoši partnerattiecību nolīgumam, un valsts iestādes līdz 2010. gada 15. februārim nebija informētas par vēlēšanos saņemt papildu kvotu. 2010. gada oktobrī valsts iestādes informēja Komisiju, ka 300 000 tonnu kvota par gadu, kas beidzās 2010. gada 31. jūlijā, bija izsmelta. Komisija samaksāja Mauritānijas Islāma Republikai 1,9 miljonus EUR par kvotas pārsniegšanu par 47 346 tonnām. Ja nozveja būtu labāk uzraudzīta, Komisija būtu varējusi rīkoties preventīvi un novērst papildu maksāšanu.

4.46. *To nozvejas uzraudzība ir pastiprināta, un brīdinājuma mehānisms tagad novērš pārsniegšanu.*

4.6. piemērs. Nozvejas nepietiekama uzraudzība

Komisija atzīst, ka nedaudz aizkavējās pelaģisko nozveju uzraudzība 2009./2010. protokola gadā (1. augusts–31. jūlijs) un ka tam bija konkrētas sekas papildu maksājumu izteiksmē Mauritānijai 2010. gadā.

Šis jautājums tagad ir pilnībā atrisināts, īpaši atskaitot pārsniegto daudzumu (un, protams, attiecīgo maksājumu) no papildu pelaģiskās nozvejas kvotas 2011./2012. gadam. Citiem vārdiem sākot, 2009./2010. gadā nozvejotais un apmaksātais apjoms tika atskaitīts 2011./2012. gadā. Tādējādi tika ievērota gan ilgtspēja, gan finanšu pareiza pārvaldība.

Turklāt, lai vēl vairāk nostiprinātu nozveju uzraudzību, vispārējās darba metodes kopš 2010. gada ir ievērojami uzlabojušās. Lai novērstu pārsniegšanu, tika ieviests brīdinājuma mehānisms (pelaģiskā nozveja, kas tuvojas nozvejas limitiem, tiek uzraudzīta katru nedēļu). 2011. gadā pēc kvotas pilnīgas izmantošanas Komisija slēdza pelaģisko zveju 16 dienas pirms protokola gada beigām pēc tam, kad bija ik nedēļu uzraudzījusi pelaģisko nozveju, pēdējā periodā to uzraugot arī katru dienu. Tā pati piesardzības pieeja dominēja 2012. gadā (pelaģiskā zveja tika slēgta jau 2012. gada 23. aprīlī).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Pārējo ģenerāldirektorātu vadības apliecinājumi – gada darbības pārskati

4.47. Palāta pārbaudīja Vides, Klimata politikas, Jūrlietu un zivsaimniecības un Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatu (GDP).

4.48. Vides ĢD gada darbības pārskatā atrunu nav, jo atlikušo kļūdu īpatsvars ir zem 2 % būtiskuma sliekšņa. Palāta atzīmē, ka ĢD atlikušo kļūdu īpatsvara aprēķins balstās uz pieņēmumiem, kas nav pamatoti ar reprezentatīvām pārbaudēm.

4.49. Klimata politikas ĢD ir saglabājis 2010. gada atrunu, kurai par iemeslu bija reputācijas jautājums: nopietns drošības pārkāpums valstu reģistros, kuros kārto ES emisijas kvotu tirdzniecības sistēmas uzskaiti. Atrunas nav formulētas par izdevumiem, kuru lielākā daļa ir par iepirkumiem.

4.50. Veselības un patērētāju aizsardzības ĢD vienīgā atruna attiecas uz pārtikas un barības politikas jomu, jo atlikušo kļūdu īpatsvars ir 4,3 %. Visi 2011. gada maksājumi sabiedrības veselības politikas jomā (neskaitot iemaksas regulējošajām iestādēm) bija maksājumi par iepirkumu. Ģenerāldirektorāts neveica šo izdevumu *ex post* pārbaudes, bet pieņēma, ka pēc *ex ante* pārbaudēm ar iepirkumu saistītajos izdevumos kļūdu īpatsvars ir 0 %.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

4.51. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība" 2011. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos bija būtisks kļūdu līmenis.

4.48. Saskaņā ar norādēm gada darbības pārskata pastāvīgajos norādījumos DG ENV papildināja *ex-post* pārbaudes rezultātus ar analīzi par 245 uzraudzības apmeklējumiem uz vietas attiecībā uz LIFE projektiem, kas veikti 2011. gadā. Šīs pārbaudes dod reālu un pietiekami pamatotu bāzi iespējamā kļūdu īpatsvara aplēsēm.

4.49. Komisija uzskata, ka pašlaik darbojošās iepirkuma procedūras ir piemērotas, lai ierobežotu kļūdu vai nepareizu izdevumu risku.

4.50. DG SANCO noslēdz iepirkuma līgumus, kuriem līgumā noteiktās cenas ir jāmaksā, kad preces un pakalpojumi tiek piegādāti, kā pieprasīts. Tiklīdz DG SANCO ir panācis labu cenu un kvalitātes attiecību līgumslēdzēja piedāvājumā un nodrošinājis, ka tiek panākta prasītā kvalitāte, tas pārbauda, lai līgumslēdzēja rēķins atbilst līgumā paredzētajām cenām. Piemērotas iepirkuma procedūras, kā arī tehniskās un finansiālās pārbaudes pirms maksājuma veikšanas ir pietiekamas, lai sniegtu pietiekamu apliecinājumu, ka kļūdu īpatsvars ir ļoti zems. Tādējādi ir maz ticams, ka papildu pārbaudēs pēc galīgā maksājuma veikšanas (*ex-post*) tiks konstatētas būtiskas kļūdas, un tāpēc tās ir pārmērīgs administratīvs slogs.

4.51. Komisija ņem vērā visticamāko kļūdu īpatsvaru, ko aplēsusi Palāta. Lai gan tā nepiekrīt Palātas novērtējumam dažos gadījumos, Komisijas veiktās aplēses par nepamatotu maksājumu līmeni, kuru pamatā ir dalībvalstu 2011. gadā sniegtā kontroles statistika, arī liecina par situācijas pasliktināšanos, kaut gan mazākā mērā. Tāpēc DG AGRI ģenerāldirektors savā ticamības deklarācijā 2011. gadam iekļāva atrunu attiecībā uz lauku attīstības izdevumiem.

Šai atrunai ir pievienoti vairāki koriģējoši pasākumi, kurus noteiks Komisija kopā ar dalībvalstīm, lai risinātu šo situāciju.

Tomēr relatīvi augstāks kļūdu īpatsvars lauku attīstības jomā, salīdzinot ar KLP pirmo pīlāru, ir jāskata kontekstā arī ar lauku attīstības politikas mērķiem, kurus var sasniegt tikai ar sarežģītākiem noteikumiem un atbilstības nosacījumiem, uz kuriem 4.5. punktā norādīja Revīzijas palāta.

PALĀTAS APSVĒRUMI

4.52. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupā "Lauku attīstība, vide, zivsaimniecība un veselība" revidētās pārraudzības un kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas.

Ieteikumi

4.53. **4.3. pielikumā** izklāstīti rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā noris iepriekšējo gadu (2008.–2009. g.) pārskatos sniegto ieteikumu izpilde. Jāatzīmē, ka paliek spēkā Palātas ieteikums vēl vairāk vienkāršot lauku attīstības noteikumus.

4.54. Ņemot vērā minēto pārskatīšanu, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2011. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus lauku attīstības jomai pašreizējā programmu posmā.

— **1. ieteikums.** Dalībvalstīm stingrāk jāveic administratīvās pārbaudes un pārbaudes uz vietas un tādā veidā jāmazina risks, ka ES tiek deklarēti neattiecināmi izdevumi.

— **2. ieteikums.** Komisijai un dalībvalstīm jānodrošina šādu noteikumu stingrāka piemērošana:

— publiskā iepirkuma un PVN noteikumi gadījumos, kad atbalsta saņēmējs ir valsts sektora iestāde,

— agrovides pienākumi un lauku saimniecību modernizācijai piemērojamie noteikumi.

— **3. ieteikums.** Komisijai jāanalizē iemesli kļūdu īpatsvara ievērojamam pieaugumam.

KOMISIJAS ATBILDES

4.52. Komisija ņem vērā, ka sniegtie rezultāti ir līdzīgi pagājušā gada rezultātiem.

4.53. Komisijas priekšlikumi tiesiskajam regulējumam, kas reglamentē nākamo plānošanas periodu (KLP 2020. gada perspektīvā; COM(2011) 627 final/2), ietver virkni vienkāršošanas priekšlikumu. Komisija arī ierosina vēl vairāk palielināt dalībvalstu pārvaldes iestāžu atbildību attiecībā uz pasākumu pārbaudāmības un kontrolējamības nodrošināšanu lauku attīstības programmās.

4.54. Skatīt kopīgo atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu.

Komisija piekrīt Palātai un sistemātiski iesaka dalībvalstīm novērst visus šādus trūkumus atbilstīguma noskaidrošanas procedūru ietvaros.

Esošo noteikumu izpildes nodrošināšana ir grāmatojumu noskaidrošanas sistēmas pamatā. Komisija piemēro dalībvalstīm finanšu korekcijas, ja ir noteikti riski fondam, un valstu pārvaldes iestādēm tiek adresēti ieteikumi uzlabojumu veikšanai. Tas turpināsies, īpašu uzmanību pievēršot problēmām, ko uzsvēra Revīzijas palāta, jo šīs problēmas Komisija ir konstatējusi arī savās veiktajās revīzijās.

DG AGRI ģenerāldirektors savā ikgadējā ticamības deklarācijā par 2011. gadu ir norādījis atrunu attiecībā uz lauku attīstību, jo atlikušo kļūdu īpatsvars, par kuru paziņojušas dalībvalstis, pārsniedz būtiskuma sliekšni, ja tiek ņemta vērā 25 % drošības rezerve. Atrunu papildina korigējoši pasākumi, kuru mērķis ir, sadarbojoties ar attiecīgajām dalībvalstīm, noteikt augstāka kļūdu īpatsvara pamatcēloņus, kā arī konkrētus pasākumus, kas veicami pašreizējā un turpmākajos plānošanas periodos.

Šajā saistībā arī jāatgādina, ka saskaņā ar 4. panta 5. punktu Komisijas Regulā (ES) Nr. 65/2011 dalībvalstīm ir pienākums noteikt to problēmu iemeslus, kuras radušās pārbaužu laikā, un īstenot korigējošus un preventīvus pasākumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **4. ieteikums.** Komisijai jāņem vērā Palātas konstatējumi, kad tiek izstrādāta Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD revīzijas stratēģija.
- **5. ieteikums.** Komisijai jāpapildina apliecinātājiestādēm sagatavotās vadlīnijas ar prasību šīm iestādēm iekļaut savās revīzijas stratēģijās un ziņojumos Komisijas un Palātas iepriekšējo revīziju konstatējumus.
- **6. ieteikums.** Attiecībā uz savstarpējo atbilstību dalībvalstīm jānodrošina, ka tiek ievērotas prasības par dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, un pārbaudes gada gaitā jāsadala tā, lai pienācīgi pārbaudītu visas attiecīgās prasības.
- 4.55. Politikas jomām “Vide”, “Jūrlietas un zivsaimniecība” un “Veselība un patērētāju aizsardzība” Palāta ir formulējusi 7. ieteikumu.
- **7. ieteikums.** Komisijai rūpīgāk jāuzrauga nozveja atbilstoši partnerattiecību nolīgumiem zivsaimniecības jomā, kas noslēgti ar valstīm ārpus ES.

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija pienācīgi ņem vērā Palātas konstatējumus un uzskata tos par vienu no elementiem, kas jāņem vērā, veicot tās centrālā riska analīzi revīzijas programmas izveidei.

Lai gan sertifikācijas iestāžu pilnvarās neietilpst sniegt sīku ziņojumu par Komisijas, Revīzijas palātas vai citu ārēju revīzijas iestāžu konstatējumu pēcpasākumiem, Komisijas un Revīzijas palātas iepriekšējo revīziju konstatējumi sertifikācijas iestādēm ir noderīgi plānošanas posmā, kad jāveido to sava revīzijas stratēģija.

Komisija ir atgādinājusi sertifikācijas iestādēm apsvērt šādus konstatējumus nākamajā sertifikācijas iestāžu ekspertu darba grupas sanāsmē.

Komisija savstarpējās atbilstības revīziju ietvaros sistemātiski pārbauda, lai dalībvalstis nodrošinātu, ka tiek ievērotas prasības attiecībā uz dzīvnieku identifikāciju un reģistrāciju, kā arī laiks, kad tiek veiktas pārbaudes uz vietas.

4.55.

Lai vēl vairāk nostiprinātu nozvejas uzraudzību, vispārējās darba metodes, sākot ar 2010. gadu, ir ievērojami uzlabojušās. Lai novērstu pārsniegšanu, ir ieviests brīdinājuma mehānisms (pelāģiskā nozveja, kas tuvojas nozvejas limitiem, tiek uzraudzīta katru nedēļu).

4.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSAIMNIECĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

	2011. gads			2010. gads	2009. gads	2008. gads
	Lauku attīstība	Vide, zivsaimniecība un veselība	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE						
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	160	18	178	92	93	53
avansi	0	0	0	0	0	0
starpposma/galīgie maksājumi	160	18	178	92	93	53
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾						
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā						
kļūdu nav	42 % (67)	56 % (10)	43 % (77)	48 %	67 %	55 %
ir viena vai vairākas kļūdas	58 % (93)	44 % (8)	57 % (101)	52 %	33 %	45 %
Kļūdaino darījumu analīze						
Analīze pēc kļūdu veida						
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	34 % (32)	75 % (6)	38 % (38)	48 %	42 %	38 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	66 % (61)	25 % (2)	62 % (63)	52 %	58 %	62 %
attiecināmības kļūdas	69 % (42)	50 % (1)	68 % (43)	56 %	22 %	40 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	50 % (1)	2 % (1)	0 %	6 %	7 %
precizitātes kļūdas	31 % (19)	0 % (0)	30 % (19)	44 %	72 %	53 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME						
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				7,7 %		
Augstākais kļūdu līmenis				10,9 %		
Zemākais kļūdu līmenis				4,5 %		

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

4.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI LAUKU ATTĪSTĪBAS JOMĀ

Atlasīto pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

Dalībvalsts (maksājumu aģentūra)	Administratīvās un kontroles procedūras	Pārbaužu uz vietas metodoloģija, atlase, izpilde, kvalitātes kontrolē un rezultātu paziņošana	Savstarpējās atbilstības īstenošana un kontrole	Kopvērtējums
Dānija	Neefektīvas 1, 2, 3, 4, 5	Daļēji efektīva A, B, C	Daļēji efektīva 2, A, D, a	Neefektīvas
Spānija (Galisija)	Daļēji efektīvas 2, 3	Daļēji efektīva A, C, D	Daļēji efektīva 2, C, D, a	Daļēji efektīvas
Itālija (Lombardija)	Daļēji efektīvas 1, 2, 3, 4	Daļēji efektīva A, C, D	Neefektīva 4, A, B, C, D, a, b	Daļēji efektīvas
Ungārija	Daļēji efektīvas 1, 3	Daļēji efektīva B, C, D	Daļēji efektīva 2, 4, B, D, a, b	Daļēji efektīvas
Austrija	Daļēji efektīvas 1, 2	Efektīva A	Efektīva a	Efektīvas
Somija	Daļēji efektīvas 1, 2, 4	Daļēji efektīva 2, C, D	Daļēji efektīva 2, 4, A, D, a	Daļēji efektīvas

1 Neefektīvas attiecināmības nosacījumu un saistību pārbaudes (piem., ieskaitīts neattiecināms PVN, dubulta finansēšana).

2 Nepilnības pārbažu administratīvajā organizēšanā un iekšējā kontrolē.

3 Nav pienācīgas sistēmas, ar kuru novērtēt atbalsta pieprasījumā ierosināto izmaksu pamatotību.

4 Nepareizi aprēķini un maksājumi (piem., nav piemērots samazinājums).

5 Sistemātiskas nepilnības II sadaļas (t. i., ar platību nesaistītos) pasākumos, kā iznākumā pieņemti neattiecināmi izdevumi.

A Veikto pārbažu apjoms nav pietiekami detalizēti dokumentēts.

B Nekonsekventi dati par veikto pārbažu skaitu.

C Nepietiekami kvalitatīvas pārbaudes: nav atklāta noteikumu neievērošana un/vai nav aptvertas visas saistības un pienākumi.

D Nepilnības pārbažu plānošanā un laika grafikā (piem., pārbaudes veiktas pēc lauksaimniecības gada beigām).

a Nav izstrādātas visas prasības (piem., nepietiekami valsts LLVS standarti, trūkst prasību vairākām OPP).

b Valsts nepareizi piemēro Nitrātu direktīvu.

4.3. PIELIKUMS

PĒCPĀRBAUDE LAUKU ATTĪSTĪBAS, VIDES, ZIVSAIMNIECĪBAS UN VESELĪBAS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par paveikto	Komisijas atbilde
2009	Palāta ieteica kopā ar attiecīgajām valstu iestādēm efektīvi rīkoties, lai izvairītos no neattiecināmu izdevumu atmaksāšanas zivsaimniecības projektos (Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD, 2009. gada pārskata 3.76. punkts).	Attiecināmo izdevumu kontroles mehānismi, ko piemēro saistībā ar Eiropas Zivsaimniecības fondu, ir pilnveidoti salīdzinājumā ar kontroles mehānismiem, ko piemēroja saistībā iepriekšējo Zivsaimniecības virzības finanšu instrumentu.	
	Palāta ieteica iekšējā kontrolē, kas attiecas uz maksājumiem dzīvnieku slimību apkarošanas un uzraudzības programmās dalībvalstīs, skaidri nošķirt pienākumus starp Komisijas dienestiem un izstrādāt pienācīgas oficiālās kontroles procedūras (Veselības un patērētāju aizsardzības ĢD, 2009. gada pārskata 3.76. punkts).	Komisija ir skaidrāk nošķīrusi pienākumus un ir veikusi vairākus risku mazinošus pasākumus, piem., ir vienkāršojusi 2012. gada programmu juridisko pamatu.	
2009 un 2008	Palāta atkārtoti uzsvēra, ka lauku attīstības jomā vēl vairāk jācenšas vienkāršot noteikumus un nosacījumus (3.74. punkts ⁽¹⁾).	<p>Komisija pārstrādāja Regulu (EK) Nr. 1975/2006 un 2011. gada 1. janvārī aizstāja to ar Regulu (ES) Nr. 65/2011.</p> <p>Jaunajā regulā zināmā mērā ir precizēti noteikumi par kontroles procedūram, savstarpējo atbilstību, samazinājumiem, izslēgšanu un piedziņu.</p> <p>Komisija uzskata, ka šī iniciatīva ir ņemta vērā KLP pēc 2013. gada, kad ir paredzēti vairāki vienkāršojumi lauku attīstības jomā.</p> <p>Atzinumā Nr. 1/2012 par atsevišķiem regulu priekšlikumiem saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku no 2014. gada posmā Palāta atzinīgi novērtē Komisijas centienus vienkāršot KLP, tomēr uzskata, ka politikas juridiskais regulējums joprojām būs sarežģīts.</p>	
2008	Palāta ieteica veikt iedarbīgus pasākumus, lai atrisinātu vides, zivsaimniecības, veselības un patērētāju aizsardzības politikas jomās konstatētās problēmas (Vides ĢD, Jūrlietu un zivsaimniecības ĢD un Veselības un patērētāju aizsardzības ĢD, 2008. gada pārskata 5.67. punkts).	Komisija ir īstenojusi vairākas iniciatīvas, ar kurām risinātas Palātas apzinātās problēmas (sk. analīzi par 2009. gadu).	

⁽¹⁾ Līdzīgi ieteikumi doti 2008. gada pārskata 5.66. punktā.

5. NODAĻA

Reģionālā politika, enerģētika un transports

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	5.1.–5.27.
Politikas grupas īpašās iezīmes	5.4.–5.26.
Politikas mērķi	5.4.–5.5.
Politikas instrumenti	5.6.–5.21.
Riski saistībā ar pareizību	5.22.–5.26.
Revīzijas tvērumi un pieeja	5.27.
Darījumu pareizība	5.28.–5.34.
Sistēmu efektivitāte	5.35.–5.69.
Revīzijas iestādes	5.35.–5.51.
Palātas veiktā septiņu revīzijas iestāžu pārbaude	5.39.–5.43.
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	5.44.–5.51.
2000.–2006. gada programmu posma programmu slēgšanas novērtējums	5.52.–5.64.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	5.65.–5.69.
Reģionālās politikas ģenerāldirektorāts	5.66.–5.67.
Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts	5.68.–5.69.
Secinājumi un ieteikumi	5.70.–5.73.
Secinājumi	5.70.–5.72.
Ieteikumi	5.73.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

5.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Reģionālā politika, enerģētika un transports", kurā ietilpst politikas jomas "06. Mobilitāte un transports", "13. Reģionālā politika" un "32. Enerģētika". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **5.1. tabulā**.

5.1. tabula. Reģionālā politika, enerģētika un transports. Galvenā informācija par 2011. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Veiktie maksājumi	Pārvaldības veids
06.	Mobilitāte un transports	Administratīvie izdevumi	71	Centralizēta tieša
		Iekšzemes, gaisa un jūras transports	150	Centralizēta tieša un netieša
		Eiropas komunikāciju tīkli	833	Centralizēta tieša un netieša
		Zinātniskā izpēte saistībā ar transportu	59	Centralizēta tieša
		1 113		
13.	Reģionālā politika	Administratīvie izdevumi	84	Centralizēta tieša
		Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF) un citi reģionāli pasākumi	25 841	Dalīta
		Kohēzijas fonds (KF)	6 450	Dalīta
		Pirmspievienošanās pasākumi saistībā ar struktūrpolitiku	351	Decentralizēta
		Solidaritātes fonds	269	Centralizēta netieša
32 995				
32.	Enerģētika	Administratīvie izdevumi	74	Centralizēta tieša
		Eiropas tīkli	18	Centralizēta tieša
		Tradicionālā un atjaunojamā enerģija	591	Centralizēta tieša/centralizēta netieša/kopīga
		Kodolenerģija	121	Centralizēta tieša/centralizēta netieša/kopīga
		Zinātniskā izpēte saistībā ar enerģētiku	159	Centralizēta tieša
963				
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			229	
Pamatdarbības izdevumi kopā			34 842	
No tiem: — avansi			1 469	
— starpposma/gaļīgjie maksājumi			33 373	
Maksājumi gadā kopā			35 071	
Saistības gadā kopā			42 964	

(¹) Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

Avots: Eiropas Savienības 2011. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.2. Reģionālo politiku finansē galvenokārt no Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un no Kohēzijas fonda (KF). Šos fondus reglamentē tie paši noteikumi (atskaitot izņēmumus, kas definēti katra fonda izveides regulās), kuri reglamentē Eiropas Sociālo fondu (ESF), un tos bieži pārvalda tās pašas iestādes, kas pārvalda ESF. Šajā nodaļā ESF ir minēti gadījumi, kad ir apskatīti jautājumi, kuri ir kopīgi visiem fondiem, bet 6. nodaļā ESF ir apskatīts izvērsti.

5.3. Reģionālā politika veido 94 % izdevumu šajā politikas grupā, bet atlikušie 6 % attiecas uz enerģētikas un transporta jomām.

Politikas grupas īpašās iezīmes

Politikas mērķi

Reģionālā politika

5.4. Reģionālās politikas mērķis ir stiprināt ekonomisko un sociālo kohēziju Eiropas Savienībā, samazinot atšķirības dažādu reģionu attīstības līmeņi.

Enerģētika un transports

5.5. Enerģētikas un transporta politikas mērķis ir nodrošināt Eiropas iedzīvotājus un uzņēmumus ar drošām, ilgtspējīgām un konkurētspējīgām enerģētikas un transporta sistēmām un pakalpojumiem, kā arī izstrādāt inovatīvus risinājumus, kas veicina šīs politikas jomas formulēšanu un īstenošanu.

Politikas instrumenti

Reģionālā politika

5.6. ERAF un Kohēzijas fonds ir galvenie instrumenti reģionālās politikas īstenošanā⁽¹⁾. ERAF finansē infrastruktūras veidošanu, darba vietu radīšanu vai saglabāšanu, reģionālās ekonomikas attīstības iniciatīvas un darbības mazo un vidējo uzņēmumu atbalstam⁽²⁾. No Kohēzijas fonda finansē ieguldījumus vides aizsardzības un transporta infrastruktūrā tajās dalībvalstīs, kuru nacionālais kopienākums uz iedzīvotāju ir mazāks nekā 90 % no ES vidējā rādītāja.

⁽¹⁾ Reģionālās politikas īstenošanai izmanto arī Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu, ar kuru atbalsta reģionālos un pārrobežu sadarbības pasākumus Rietumbalkānu valstīs, Turcijā un Islandē, un ES Solidaritātes fondu, kurš sniedz atbalstu dalībvalstīm, ja tajās ir notikušas dabas katastrofas.

⁽²⁾ No ERAF un ESF sniedz atbalstu MVU, izmantojot dotācijas un finansēšanas vadības instrumentus. Sk. Īpašo ziņojumu Nr. 2/2012 "No Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzfinansēto mazo un vidējo uzņēmumu finansēšanas instrumenti" (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.7. Izdevumi no ERAF (26 miljardi EUR maksājumos) un Kohēzijas fonda (6 miljardi EUR maksājumos) 2011. gadā ⁽³⁾ veidoja 98 % izdevumu 13. budžeta sadaļā.

Izdevumu pārvaldība un kontrole Eiropas Reģionālās attīstības fondā, Kohēzijas fondā un Eiropas Sociālajā fondā

5.8. ERAF, KF un ESF ⁽⁴⁾ darbību reglamentē kopēji noteikumi, un šos fondus dalīti pārvalda Komisija un dalībvalstis. Papildu noteikumi katram fondam ir izklāstīti konkrētās regulās. Līdzekļus izlieto daudzgadu programmās.

5.9. Katram programmu posmam Komisija apstiprina dalībvalstu ierosinātās daudzgadu darbības programmas, kā arī orientējošos finanšu plānus, kuros ir iekļauts arī ES un valstu ieguldījums ⁽⁵⁾. Darbības programmās paredzētos projektus īsteno privātpersonas, asociācijas, privāti vai valsts uzņēmumi, kā arī pašvaldības un reģionālās vai valsts iestādes.

5.10. Dalībvalstīs atbildība par ikdienas pārvaldību gulstas uz izraudzītām vadošajām iestādēm un starpniekstruktūrām ⁽⁶⁾. Tās atlasa konkrētus projektus, veic pārbaudes, lai novērstu, konstatētu un izlabotu kļūdas izdevumu deklarācijās, kā arī pārlicinās, vai projekti patiešām ir īstenoti ("pirmā līmeņa pārbaudes"). Apliecinātājiestādes pārbauda, vai "pirmā līmeņa pārbaudes" ir veiktas efektīvi, un atbilstīgos gadījumos veic papildu pārbaudes pirms izdevumu deklarāciju iesniegšanas Komisijai.

⁽³⁾ 2011. gadā 29,9 miljardi EUR jeb 93 % attiecās uz 2007.–2013. gada programmu posmu, bet 2,4 miljardi EUR jeb 7 % – uz 2000.–2006. gada programmu posmu.

⁽⁴⁾ Palātas konstatējumus un secinājumus par ESF skatīt 6. nodaļā.

⁽⁵⁾ Par 2007.–2013. gada programmu posmu Komisija kopā ir apstiprinājusi 434 darbības programmas: 317 – ERAF/KF (no tiem 24 darbības programmas ietver KF projektus) un 117 – ESF.

⁽⁶⁾ Starpniekstruktūras ir publiskas vai privātas struktūras, par kuru darbību ir atbildīga vadošā iestāde un kuras šīs iestādes vārdā pilda savus pienākumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.11. Revīzijas iestādes dalībvalstīs pilda svarīgu lomu, lai nodrošinātu, ka no ERAF, ESF un KF atlīdzinātie izdevumi ir pareizi. Tās ir atbildīgas par sistēmu un darbību (t. i., projektu vai projektu grupas) revīzijām, lai varētu sniegt pamatotu pārliecību par vadības un kontroles sistēmu efektīvu darbību attiecībā uz konkrētajām programmām un par katrai darbības programmai apstiprināto izdevumu pareizību. Tās par šīm revīzijām ziņo Komisijai gada kontroles ziņojumos un gada atziņumos ⁽⁷⁾.

5.12. Katra programmu posma sākumā Komisija veic priekšfinansējuma maksājumus dalībvalstīm ⁽⁸⁾. Finansējot projektu, ierastā maksāšanas kārtība ir projekta izmaksu vēlāka atlīdzināšana, pamatojoties uz izdevumu deklarācijām, kuras iesniedz projektu iniciatori. Šīs atsevišķās deklarācijas periodiski apkopo katras darbības programmas izdevumu deklarācijās, ko dalībvalsts iestādes apstiprina un iesniedz Komisijai. ES līdzfinansēto daļu pēc tam atlīdzina no ES budžeta.

5.13. Noteikumus par izdevumu attiecināmību nosaka valstu, reģionā – reģionālā līmenī, izņemot tos gadījumus, kas paredzēti katra fonda īpašajā regulā. Par nepareizu maksājumu novēršanu vai atklāšanu, kā arī koriģēšanu un paziņošanu Komisijai pirmām kārtām atbild dalībvalstis.

5.14. Komisijai ir jāiegūst pārliecība, ka dalībvalstis ir izveidojušas vadības un kontroles sistēmas, kuras atbilst regulās noteiktajām prasībām, un ka šīs sistēmas darbojas efektīvi ⁽⁹⁾. Ja Komisija konstatē, ka dalībvalsts nav koriģējusi nepareizus izdevumus, kuri ir apliecināti un deklarēti, vai ja vadības un kontroles sistēmās ir nopietni trūkumi, tad tā var pārtraukt vai apturēt maksājumus ⁽¹⁰⁾. Ja dalībvalsts neietur nepareizus izdevumus (tos var aizstāt ar citiem attiecināmiem izdevumiem) vai ja tā nenovērš atklātos trūkumus sistēmā, Komisija var piemērot finanšu korekcijas, kas var novest pie ES sniegtā finansējuma neto samazinājuma ⁽¹¹⁾.

5.13. Noteikumu par izdevumu attiecināmību izveide dalībvalstu līmenī (Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 56. pants) bija viens no vienkāršošanas galvenajiem elementiem, kas tika ieviests 2007.–2013. gada programmu posmā. Tā mērķis bija nodrošināt dalībvalstīm lielāku elastību noteikumu par izdevumu attiecināmību pielāgošanā īpašām reģionu vajadzībām vai programmām un saskaņot šos noteikumus ar spēkā esošiem noteikumiem citām valsts shēmām.

5.14. Komisija 2011. gada darbības pārskatā sniedza sīki izstrādātu novērtējumu par pārliecību attiecībā uz vadības un kontroles sistēmu izveidi un turpmāko darbību katrai līdzfinansētai programmai, kā arī vispārīgu novērtējumu par valsts kontroles sistēmām.

Sistēmu trūkumu gadījumā Komisija, pildot savu pārraudzības uzdevumu, pārtrauc un/vai aptur maksājumus. Tā ziņo par šā pienākuma izpildi gada darbības pārskatā. 2011. gadā Reģionālās politikas ĢD ziņo par 70 maksājumu termiņu pārtraukšanu un apturēšanas procedūru sākšanu 10 programmām. Nodarbinātības ĢD 2011. gadā ziņo par 21 starpposma maksājuma pieprasījuma pārtraukšanu un 3 papildu apturēšanas lēmumiem.

⁽⁷⁾ Turklāt revīzijas iestādēm ir jāiesniedz Komisijai sistēmu revīzijas ziņojumu kopijas. Revīzijas ziņojumus par darbību revīzijām Komisijai parasti nosūta.

⁽⁸⁾ Sk. Padomes Regulas (EK) Nr. 1083/2006 (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.) 82. pantu.

⁽⁹⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 72. pants.

⁽¹⁰⁾ Padomes Regulas (EK) Nr. 1260/1999 (OV L 161, 26.6.1999., 1. lpp.) 39. panta 2. punkts un Regulas (EK) Nr. 1083/2006 91. un 92. pants.

⁽¹¹⁾ Regulas (EK) Nr. 1083/2006 99. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Enerģētika un transports

5.15. Eiropas Savienības enerģētikas politikas mērķis ir nodrošināt iedzīvotājus un uzņēmumus ar pieejamu enerģiju par konkurētspējīgām cenām un ar tehnoloģiski progresīviem enerģētikas pakalpojumiem. Tā veicina ilgtspējīgu enerģijas ražošanu, transportu un patēriņu un drošu enerģijas piegādi ES un tās dalībvalstīs. Galvenais finanšu instruments ir Eiropas enerģētikas programma ekonomikas atveseļošanai (*EEPR*), kura finansē projektus, lielākoties dotāciju un subsīdiju veidā.

5.16. Transporta politikas mērķis ir iekšējā tirgus attīstība, konkurences palielināšana un jauninājumu veicināšana un transporta tīklu integrēšana. Šīs ES politikas jomas sekmē mobilitāti, ilgtspējīgu attīstību un transporta drošību. Eiropas Transporta tīkla programma (*TEN-T*) ir galvenais finanšu instruments, kas nodrošina līdzekļus lieliem infrastruktūras projektiem.

5.17. Maksājumi enerģētikas un transporta jomā 06. un 32. budžeta sadaļā 2011. gadā bija aptuveni 2 miljardi EUR ⁽¹²⁾.

Izdevumu pārvaldība un kontrole enerģētikas un transporta jomā

5.18. Komisija (Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD) enerģētikas un transporta izdevumu īstenošanu pārvalda centralizēti tieši un centralizēti netieši (ar divu izpildaģentūru un kopuzņēmuma starpniecību ⁽¹³⁾) un arī kopīgi (piemēram, kodoliekārtu slēgšanai paredzētie līdzekļi vai Eiropas energoefektivitātes finanšu mehānisms).

5.19. Komisija parasti finansē projektus pēc tam, kad tā oficiāli ir izsludinājusi uzaicinājumus iesniegt projektu priekšlikumus. Maksājumus par apstiprinātajiem projektiem Komisija veic tieši saņēmējiem, pamatojoties uz dotācijas nolīgumiem vai Komisijas pieņemtajiem finansēšanas lēmumiem. Saņēmēji parasti ir dalībvalstu iestādes, taču tie var būt arī valsts vai privāti uzņēmumi. Gandrīz visus maksājumus veic pa daļām avansu veidā (priekšfinansējums) pēc dotācijas nolīguma vai finansēšanas lēmuma parakstīšanas, vēlāk tos papildinot ar starpposma un galīgajiem maksājumiem, lai saņēmējiem atlīdzinātu attiecināmos izdevumus.

⁽¹²⁾ Aptuveni 41 % enerģētikas un transporta izdevumu atvēl Eiropas Transporta tīkliem (*TEN*), 28 % – tradicionālās un atjaunojamās enerģijas projektiem un vēl 11 % – pētniecības projektiem, kurus galvenokārt finansē no pētniecības pamatprogrammām. Divas citas galvenās izdevumu kategorijas ir projekti, kas saistīti ar iekšzemes, gaisa un jūras transportu (7 %) un kodolenerģiju (6 %).

⁽¹³⁾ Eiropas Transporta tīkla izpildaģentūra, Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūra, kā arī *SESAR* kopuzņēmums (Vienotās Eiropas gaisa telpas gaisa satiksmes pārvaldības izpēte).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.20. Pārbaudot izdevumus, Komisija pievēršas šādiem galvenajiem aspektiem: priekšlikumu novērtēšanai saskaņā ar konkrēti noteiktiem atlases un līgumu piešķiršanas kritērijiem, informācijas un pamatnostādņu sniegšanai saņēmējiem, kā arī projektu uzraudzībai un izpildes pārbaudei, balstoties uz saņēmēju iesniegtajiem finanšu pārskatiem un ziņojumiem par tehniskās izpildes gaitu. Ja tas noteikts finansēšanas nolīgumā, izdevumu deklarācijas jāapstiprina neatkarīgam ārējam revidentam vai attiecīgai valsts iestādei.

5.21. Komisija veic arī *ex post* revīzijas, lai atklātu un izlabotu kļūdas, kuras var nebūt novērstas iepriekšējo pārbaūžu laikā, un lai sniegtu pamatotu pārliecību par izdevumu pareizību.

*Riski saistībā ar pareizību***Reģionālā politika**

5.22. ERAF un KF izdevumu galvenie riski ir saistīti ar to, ka tiek finansēti projekti, kuri neatbilst ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumiem vai kuros nav ievēroti ES regulās vai darbības programmās noteiktie attiecināmības nosacījumi. Turklāt pastāv arī risks, ka saņēmēji deklarē īpašas izmaksas, kuras nav attiecināmas.

5.23. Darbības programmu īstenošanā dalībvalstu iestādes saskaras ar savstarpēji konkurējošām prioritātēm. No vienas puses, izdevumu pareizība ir pienācīgi jākontrolē, bet, no otras puses, ir jānodrošina, lai pieejamie ES līdzekļi tiktu savlaicīgi apgūti. Praksē vēlme savlaicīgi īstenot programmu var traucēt konsekventi piemērot stingrus kontroles mehānismus.

5.24. Ja neatbilstības gadījumus neatklāj un neizlabo ne dažādajos kontroles līmeņos dalībvalstī, ne arī Komisijā, no ES budžeta tiek atlīdzināti neattiecināmi izdevumi.

5.22. Komisija piekrīt šim novērtējumam, kā izklāstīts dienestu darba dokumentā "Kļūdu analīze kohēzijas politikā 2006.–2009. gadā" (SEC(2011) 1179, 5.10.2011.). Šajā dokumentā Komisija norāda konkrētus pasākumus šo risku mazināšanai (jo īpaši papildu norādījumus un apmācību vadošajām iestādēm par konstatētajiem riskiem, finanšu korekciju savlaicīgu īstenošanu, pārtraukšanas un apturēšanas procedūrām, mērķtiecīgāku revīzijas darbību riskantākajās jomās).

5.23. Komisija piekrīt, ka stabila vadības un kontroles sistēma ir sistēma, kas ļauj apstiprināt likumīgus un pareizus izdevumus, vienlaikus nodrošinot, lai līdzekļi tiktu savlaicīgi apgūti.

5.24. Tā kā vadības un kontroles sistēma ir daudzgadu sistēma, tad apstiprināšanas laikā Komisijas atlīdzinātā maksājuma pieprasījumā konstatētu pārmaksu vēl nevarēja pakļaut visiem kontroles posmiem valsts un ES līmenī.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Enerģētika un transports

5.25. Izdevumos enerģētikas un transporta jomā galvenais risks ir tāds, ka Komisija pirms izmaksu atlīdzināšanas neatklāj saņēmēju deklarētās neattiecināmās izmaksas. Līdzīgi kā saistībā ar ERAF un KF, pastāv arī risks, ka nav ievēroti publiskā iepirkuma noteikumi. *TEN-T* projektos šo risku potenciālo ietekmi uz ES budžetu mazina apstākļi, ka attiecināmās izmaksas bieži vien pārsniedz finanšu nolīgumos noteikto maksimālo summu.

5.26. Ievērojamas maksājumu daļas koncentrēšana ierobežotā periodā var negatīvi ietekmēt pārraudzības un kontroles sistēmu efektivitāti un palielināt kļūdu risku (sk. 1.35. punktu). 2011. gadā 32 % maksājumu (to vērtības izteiksmē) saskaņā ar Eiropas enerģētikas programmu ekonomikas atveseļošanai tika veikti decembrī. Turklāt no šīs programmas piešķirto finansējumu cenšas izmaksāt īsā laikā, un tas var apdraudēt pienācīgu kontroles mehānismu piemērošanu.

Revīzijas tvērums un pieeja

5.27. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Reģionālās politikas, enerģētikas un transporta politikas revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

a) revīzijā pārbaudīja 180 starpposma un galīgo maksājumu paraugus⁽¹⁴⁾ dalībvalstīs un Komisijā;

b) sistēmu novērtējumā bija iekļautas:

— ERAF, ESF un KF revīzijas iestādes 2007.–2013. gada programmu posmā⁽¹⁵⁾,

⁽¹⁴⁾ Paraugā iekļāva 180 maksājumus, kas veikti saistībā ar 129 ERAF, 39 KF, 8 enerģētikas un 4 projektiem transporta jomā. 148 maksājumi ERAF/KF jomas projektiem attiecās uz 2007.–2013. gada programmu posmu un 20 – uz 2000.–2006. gada programmu posmu. Paraugam atlasīja visu veidu maksājumus, izņemot avansa maksājumus, kuru kopsumma 2011. gadā bija 1,4 miljardi EUR.

⁽¹⁵⁾ Saistībā ar revīzijas iestādām Palātas veiktais revīzijas darbs ietvēra: a) septiņu revīzijas iestāžu (un attiecīgā gadījumā pilnvaroto revīzijas struktūru) parauga pārbaudi septiņās dalībvalstīs (Čehijas Republikā, Grieķijā, Itālijā (Sicīlijā), Latvijā, Ungārijā, Portugālē un Rumānijā) un b) Komisijas veikto revīzijas iestāžu pārraudzības pasākumu pārbaudi kopumā. Sk. Pārskata par 2010. finanšu gadu 4.37.–4.44. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Komisijas un dalībvalstu līmenī īstenotās procedūras, kas saistītas ar 2000.–2006. gada programmu posma programmu slēgšanu,
- Reģionālās politikas ĢD, Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD gada darbības pārskatos iekļauto Komisijas vadības apliecinājumu pārbaude.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

5.28. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **5.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 59 % no revidētajiem 180 maksājumiem ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 6,0 % ⁽¹⁶⁾.

5.29. Palāta uzskata, ka dalībvalstu iestādēm bija pietiekami daudz informācijas, lai 62 % reģionālās politikas darījumu, kuros bija kļūdas, atklātu un izlabotu vismaz dažas no tām pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai.

5.30. Reģionālās politikas jomā nepilnības valstu iestāžu īstenotajās pārbaudēs it īpaši atklājās "pirmā līmeņa pārbaudēs", kuras veica vadošās iestādes un starpniekstruktūras.

KOMISIJAS ATBILDES

5.28. Komisija norāda, ka trešo gadu pēc kārtas kļūdu līmenis (iespējamākais kļūdu īpatsvars 6,0 %) joprojām ir daudz zemāks par to, kādu Palāta norādīja par 2006.–2008. gada periodu. Šī pozitīvā attīstība izriet no pastiprinātajiem kontroles noteikumiem 2007.–2013. gada programmu posmā un tās stingrās pārtraukšanas/apturēšanas politikas, kad tiek konstatēti trūkumi, atbilstīgi tās 2008. gada rīcības plānam.

Kā norādīts 1. nodaļas 1.3. tabulā, iespējamākais kļūdu īpatsvars reģionālai politikai, transportam, enerģētikai, nodarbinātībai un sociālajām lietām arī ievērojami samazinājās salīdzinājumā ar 2010. gadu no 7,7 % līdz 5,1 %.

Komisija turpinās koncentrēt savus pasākumus uz riskantākajām programmām un/vai dalībvalstīm.

5.29. Komisija veic šo gadījumu stingru pēc pārbaudi, lai nodrošinātu, ka turpmāk attiecīgās sistēmas labāk novērš kļūdas pirms apstiprināšanas.

Vadošajām iestādēm pirms izdevumu apstiprināšanas jāveic dokumentāras pārbaudes par visām saņēmēju iesniegtajām prasībām. Taču darbības pārbaudes uz vietas var notikt arī projekta īstenošanas vēlākā posmā, pēc apstiprināšanas un līdz slēgšanai, un tas izskaidro to, kāpēc nebija iespējams atklāt daļu kļūdu Palātas paraugā (skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.22. un 5.24. punktu). Kontroles sistēmas ietekme uz kļūdu īpatsvara samazināšanu parasti ir redzama tikai turpmākajos gados pēc tam, kad ir īstenota kontrole visos līmeņos.

⁽¹⁶⁾ Šādu kļūdu aplēses aprēķinu Palāta ieguva no statistiski reprezentatīva parauga. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 3,0 % līdz 9,0 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

Publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumi tika atklāti vienā ceturtdaļā darījumu

5.31. Iepriekšējo gadu revīzijas ir parādījušas, ka publiskā iepirkuma procedūrās ir īpaši daudz kļūdu⁽¹⁷⁾. Palāta 2011. gadā revidēja 298 būvdarbu un pakalpojumu publiskā iepirkuma procedūras, kas bija pamatā izdevumiem 180 darījumos, kuri bija apstiprināti Komisijai⁽¹⁸⁾. Kopējā aplēstā līgumu vērtība revidētajos publiskajos iepirkumos bija 6,7 miljardi EUR⁽¹⁹⁾.

5.32. Palāta konstatēja kļūdas saistībā ar ES un valstu publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu 25 % no 180 revidētajiem darījumiem. No pārbaudītajiem darījumiem 9 % bija smagi šo noteikumu pārkāpumi (sk. 5.1. piemēru). Šīs kļūdas veido 44 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 58 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā.

5.31. *Publiskā iepirkuma kļūdas ir saistītas ar iekšējā tirgus noteikumu neievērošanu un nav specifiskas kohēzijas politikai, kā norādīts šā pārskata citās nodaļās.*

5.32. *Lai gan Komisija un Palāta veic revīziju par publiskā iepirkuma noteikumu ievērošanu tādā pašā veidā, Komisija piemēro proporcionālas vienotas likmes korekcijas kohēzijas politikā, tādējādi novēršot risku kaitēt ES budžetam un ņemot vērā pārkāpumu veidu un smagumu.*

Šīs vienotās likmes piemēro Komisija un lielākā daļa valstu iestāžu, nosakot finanšu korekcijas attiecībā uz publiskā iepirkuma noteikumu pārkāpumiem, tostarp veicot visu Palātas norādīto publiskā iepirkuma kļūdu pēcpārbaudi.

5.1. piemērs. Publiskā iepirkuma noteikumu smagi pārkāpumi

- a) *Tiešā piešķiruma nepamatota izmantošana. EEPR projektā, kas bija saistīts ar gāzes vada būvniecību, līgumu par būvdarbu izpildi projekta otrajā un trešajā posmā bez konkursa izsludināšanas piešķīra konsorcijam, kuram pirms pieciem gadiem bija piešķirts līgums par būvdarbu izpildi gāzes vada būvniecības pirmajā posmā. Šāda prakse neatbilst piemērojamajiem ES un valsts publiskā iepirkuma noteikumiem.*
- b) *Tieši piešķīra līgumu par papildu būvdarbu izpildi, kaut arī nebija neparedzamu apstākļu. Ar ceļu būvi saistītā KF projektā līgumslēgšanas tiesības par papildu būvdarbu izpildi saistībā ar grozījumiem, kurus izdarīja pēc sākotnējā plāna apstiprināšanas, tieši piešķīra tam pašam līgumslēdzējam. Šie papildu būvdarbi nebija jāveic neparedzētu apstākļu rezultātā, tādējādi bija pārkāpti publiskā iepirkuma noteikumi.*

⁽¹⁷⁾ Sk. Eiropas Komisijas dokumentu "Kļūdu analīze kohēzijas politikā 2006.–2009. gadā" (SEC(2011) 1179, 5.10.2011.).

⁽¹⁸⁾ 41 % no Palātas revidētajām 298 publiskā iepirkuma procedūrām līguma vērtība pārsniedza robežvērtību, virs kuras jāievēro ES publiskā iepirkuma noteikumi, kas transponēti valstu tiesību aktos.

⁽¹⁹⁾ Šī summa ir piešķirto līgumu kopējie izdevumi, daļa no tiem ir apliecināta revidētajās izdevumu deklarācijās.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- c) *Līgums piešķirts vienīgajam pretendents, sarunu laikā nepanākot paredzēto cenas samazinājumu.* KF projektā, kas bija saistīts ar dūņu apstrādes iekārtu būvniecību, tika saņemts tikai viens piedāvājums. Saņēmējs uzskatīja, ka piedāvājums ir nepieņemams augstās cenas dēļ, kas bija vairāk nekā divas reizes lielāka par aplēsto budžetu. Tad saņēmējs uzsāka sarunas ar vienīgo pretendentu. Šo sarunu rezultātā līgumslēgšanas tiesības tika piešķirtas ar tikai 1 % piedāvātās cenas samazinājumu. Ņemot vērā, ka sarunas, kuru mērķis bija nodrošināt zemāku cenu, cieta neveiksmi, saņēmējam vajadzēja secināt, ka konkursa procedūra ir bijusi nesekmīga.
- d) *Konkursa mākslīgs dalījums.* ERAF projektā, kas bija saistīts ar konsultāciju pakalpojumu sniegšanu valsts ministrijai, par līdzīgiem vai identiskiem pakalpojumiem tieši piešķīra vairākus maza apjoma līgumus. Saskaņā ar ES un valsts iepirkuma tiesību aktiem šie pakalpojumi bija jāiepērk kopā kā vienots pakalpojums un, tā kā kopējā vērtība tādā gadījumā būtu pārsniegusi zināmu robežvērtību, līgumslēgšanas tiesības bija jāpiešķir tikai pēc publiskā iepirkuma procedūras piemērošanas, tādā veidā ļaujot lielākam skaitam pretendentu iesniegt piedāvājumus.
- e) *Nozīmīgas izmaiņas līgumā paredzēto būvdarbu tvērumā.* Ar jaunas metro līnijas būvi saistītā KF projektā pakalpojumu līguma apjoms un budžets ievērojami mainījās, jo tika pieaicināti eksperti, kuru līdzdalība sākumā nebija paredzēta. Papildus veicamie darbi nebija izskaidrojami ar neparedzētiem apstākļiem, bet gan ar veidu, kā līgumslēdzēja iestāde bija izplānojusi projektu.

5.33. Turklāt Palāta atklāja arī citas skaitļos neizsakāmas kļūdas konkursa un līgumslēgšanas procedūrās vēl 16 % no 180 revidētajiem darījumiem. Kļūdu piemēri: informēšanas un publicitātes noteikumu neievērošana (piemēram, novēloti publicēts paziņojums par līguma piešķiršanu), trūkumi konkursa specifikācijās un procedūras nepilnības piedāvājumu izvērtēšanā. Šīs kļūdas nav iekļautas Palātas veiktajā iespējamākā kļūdu īpatsvara aplēsē (sk. 5.28. punktu) ⁽²⁰⁾.

5.33. Komisija veiks visu Palātas norādīto kļūdu pēcpārbaudi un piemēros finanšu korekcijas, kad tas būs atbilstīgi un juridiski iespējams.

⁽²⁰⁾ Plašāka informācija par Palātas pieeju publiskajos konkursos konstatēto kļūdu kvantitatīvās izteiksmes noteikšanai ir izklāstīta 1.1. pielikuma 10. un 11. punktā.

Neattiecināmas izmaksas veido vairāk nekā pusi no Palātas konstatētajām skaitļos izsakāmajām kļūdām

5.34. Palāta konstatēja, ka neattiecināmas izmaksas ir deklarētas 12 % revidēto darījumu. Šīs kļūdas veido 56 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un apmēram 42 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā (sk. 5.2. piemēru).

5.34. Komisija cenšas nodrošināt, lai saņēmēji un programmu vadošās iestādes būtu labi informētas par noteikumiem par izdevumu attiecināmību. To var veikt ar apmācību un norādījumiem, un attiecībā uz reģionālo politiku vadošajām iestādēm jānodod šīs zināšanas visām struktūrām, kas atbild par līdzekļu pārvaldīšanu. Attiecībā uz reģionālo politiku, kad Komisija konstatē komplicētus noteikumus programmas līmenī, tā arī sniedz ieteikumus dalībvalstīm vienkāršot noteikumus.

Komisija turpinās koncentrēt savus pasākumus uz programmu iestādēm, kad ir konstatēti riski (skatīt arī atbildes uz 5.24. un 5.28. punktu).

5.2. piemērs. Neattiecināmas izmaksas

- a) Nav ievērots projekta apstiprināšanas lēmums. Ar ERAF finansēšanas vadības instrumentu, kas paredzēts, lai sniegtu finansiālu atbalstu mazajiem un vidējiem uzņēmumiem, piešķirta līdzekļus arī lieliem uzņēmumiem. Saskaņā ar valsts apstiprināšanas lēmumu šim projektam tas nebija atļauts.
- b) Netika ņemti vērā ieņēmumi, ko guva, pārdodot vecās iekārtas, kuras aizvietoja ar ERAF finansētajām iekārtām. ERAF projektā, kas bija saistīts ar metālapstrādes iekārtu iegādi, bija jāņem vērā ieņēmumi, ko guva, pārdodot vecās iekārtas, kuras aizvietoja ar jaunām, un tie būtu samazinājuši deklarētos izdevumus jauno iekārtu iegādei.
- c) Nebija ievēroti īpaši valsts attiecināmības noteikumi. KF projektā saistībā ar automaģistrāles būvniecību tika atmaksātas izmaksas, kas attiecās uz finanšu un apdrošināšanas pakalpojumiem, tomēr saskaņā ar valsts noteikumiem šādas izmaksas nav attiecināmas.
- d) Vairākkārt deklarētas neattiecināmas izmaksas. TEN-T projektā, kas saistīts ar tuneļa būves priekšizpēti, rēķins bija deklarēts divas reizes. Turklāt nebija svarīgas dokumentācijas saistībā ar publiskā iepirkuma procedūrām (piemēram, vērtēšanas komisijas ziņojuma un konkursā izvēlēta pretendenta piedāvājuma). Tomēr, tā kā kopējās deklarētās izmaksas būtiski pārsniedza ES maksimālo ieguldījumu, šai pārmērīgi augstu izmaksu deklarēšanai nebija ietekmes uz ES budžetu (sk. 5.25. punktu).

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

Revīzijas iestādes

5.35. Ar regulām, kurās definēti noteikumi saistībā ar ERAF, ESF un KF 2007.–2013. gada programmu posmā, ir ieviestas svarīgas izmaiņas attiecībā uz revīzijas iestāžu uzdevumiem un pienākumiem dalībvalstīs ⁽²¹⁾.

5.36. 2007.–2013. gada programmu posma 434 darbības programmām ir izveidotas 112 revīzijas iestādes 27 dalībvalstīs. Vairāk nekā puse no šīm revīzijas iestādēm ir atbildīga par darbības programmu revīziju saistībā ar visiem trim fondiem savā reģionā (t. i., ERAF, KF un ESF), bet pārējās revīzijas iestādes revidē konkrētas darbības programmas ⁽²²⁾ saistībā ar vienu fondu.

5.37. Gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi sniedz informāciju par ES izdevumu pareizību saistībā ar ERAF, ESF un KF 2007.–2013. gada programmu posmā ⁽²³⁾. Ir vajadzīga informācijas precizitātes un ticamības efektīva pārbaude, lai Komisija kā vienu no galvenajiem pārliecības gūšanas avotiem varētu izmantot rezultātus, kurus revīzijas iestādes izklāsta gada kontroles ziņojumos. 2011. gadā Komisijai kopā tika iesniegti 204 gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi ⁽²⁴⁾ par ERAF un KF un 117 gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi par ESF.

5.35. Revīzijas iestādēm patiešām ir galvenā loma pārliecības veidošanas procesā no programmu posma sākuma un sistēmu izveides. Pēc tam tās katru gadu Komisijai sniedz revīzijas atzinumu par vadības un kontroles sistēmu darbību, pamatojoties uz vadības un kontroles sistēmu revīzijām un saskaņā ar revīzijas stratēģiju veikto darbību statistiskiem paraugiem. Šā iemesla dēļ Komisija cieši sadarbojas un veic koordināciju ar tām, un jau 2009. gadā ir sākusi pārskatīt to metodiku un revīzijas rezultātus, kā aprakstīts turpmāk. Tas veicināja spēju veidošanu, sniedzot konsultācijas, norādījumus un ieteikumus revīzijas iestādēm, Komisijai veicot atkārtotas izpildes darbu. Regula Komisijai dod iespēju paļauties uz revīzijas iestādes darbu pārliecības nodrošināšanai zināmos apstākļos (73. pants).

5.37. Reģionālās politikas ĢD un Nodarbinātības ĢD 2011. gada darbības pārskatā sniedza sīki izstrādātu novērtējumu par tās revīzijas informācijas un rezultātu precizitāti un ticamību, ko revīzijas iestādes sniedza savos 2011. gada kontroles ziņojumos (skatīt Reģionālās politikas ĢD 2011. gada darbības pārskata 63.–66. lpp. un Nodarbinātības ĢD 2011. gada darbības pārskata 42.–45. lpp.).

⁽²¹⁾ Revīzijas iestādes aizstāja kontroles iestādes, kas bija atbildīgas par "10. panta pārbaudēm" un "15. panta palīdzības izbeigšanas deklarācijām". Sk. 10. un 15. pantu Komisijas Regulā (EK) Nr. 438/2001 (OV L 63, 3.3.2001., 21. lpp.).

⁽²²⁾ 63 no šīm revīzijas iestādēm ir kopējas visiem trim fondiem. 18 revīzijas iestādes ERAF un KF darbības programmām un 31 revīzija iestāde ESF darbības programmām.

⁽²³⁾ Katra revīzijas iestāde var sagatavot vienu vai vairākus gada kontroles ziņojumus, kuri savukārt var attiekties uz vienu vai vairākām darbības programmām.

⁽²⁴⁾ Gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi balstās uz revīzijas iestāžu konstatējumiem saistībā ar izdevumiem, kas apliecināti Komisijai iepriekšējā ES finanšu gadā (sk. Regulas (EK) Nr. 1083/2006 62. panta 1. punkta d) apakšpunktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.38. Palāta par 2011. gadu veica savu pārbaudi septiņās revīzijas iestādēs un novērtēja Komisijas veikto darbu revīzijas iestāžu uzraudzībā ⁽²⁵⁾.

Palātas veiktā septiņu revīzijas iestāžu pārbaude

5.39. Atsevišķu galveno prasību pārbaudes rezultāti un pārbaudīto revīzijas iestāžu kopvērtējums ir sniegts **5.2. pielikumā**. Izdarot vispārējo secinājumu, Palāta īpašu uzmanību pievērša gada kontroles ziņojumiem un gada atzinumiem un tai revīzijas iestāžu darba daļai, kurai bija tieša un nozīmīga ietekme uz tajos ziņotajiem secinājumiem ⁽²⁶⁾.

5.40. Katrā no septiņām paraugā iekļautajām revīzijas iestādēm Palāta pārbaudīja:

- a) organizācijas struktūru un revīzijas metodes;
- b) darba dokumentus, kas attiecas uz četrām (vai mazāk) sistēmu revīzijām;
- c) darba dokumentus, kas attiecas uz paraugu, kurā bija iekļautas ne vairāk kā 25 darbību revīzijas, tostarp Palāta atkārtoti veica vismaz piecas no minētajām 25 revīzijām;
- d) 2011. gada kontroles ziņojumus un gada atzinumus līdz ar saistītajiem darba dokumentiem.

5.41. No pārbaudītajām septiņām revīzijas iestādēm Palāta četras novērtēja kā "efektīvas". Šīs četras revīzijas iestādes bija izpildījušas visas galvenās prasības vai to lielāko daļu, un iestāžu gada kontroles ziņojums un gada atzinums uzskatāmi par ticamiem.

5.42. Par trim pārējām revīzijas iestādēm Palāta sniedz turpmāk izklāstītos atzinumus.

- a) Divas revīzijas iestādes Palāta novērtēja kā "daļēji efektīvas", jo tā konstatēja problēmas saistībā ar dažu galveno prasību izpildi, un gada kontroles ziņojumā uzrādītais kļūdu īpatsvars bija novērtēts par zemu.

⁽²⁵⁾ Komisijas novērtējums balstās uz iekšējā riska vērtējumu un ES līdzfinansējuma kopsummu revīzijas iestāžu revidētajām darbības programmām. 2010. gadā Palāta sniedza detalizētu novērtējumu par astoņām revīzijas iestādēm. Sk. Pārskata par 2010. finanšu gadu 4.37.–4.44. punktu.

⁽²⁶⁾ Konkrēti, kā norādīts **5.2. pielikumā**, revīzijas iestādēm bija dots novērtējums "neefektīvas", ja Palāta atklāja nozīmīgus trūkumus gada kontroles ziņojumos un/vai gada atzinumos vai ja revīzijas iestāžu darba svarīgākajos elementos bija plaši izplatītas nepilnības, kas apdraudēja gada kontroles ziņojumu un gada atzinumu ticamību.

KOMISIJAS ATBILDES

5.38. Reģionālās politikas jomā Komisija veica revīzijas pilnīgi vai daļēji, lai līdz 2011. gada beigām pārbaudītu 34 revīzijas iestāžu darbu (29 revīzijas iestāžu pārbaudes pabeigtas, 5 turpinās) pēc 2009. gada riska analīzes, kas tiek atjaunināta katru gadu.

5.39. Komisija ņem vērā Palātas konstatējumus savam valsts revīzijas iestāžu novērtējumam, lai veicinātu uzlabojumus, kur tie joprojām ir nepieciešami, un nodrošinātu nosacījumus vienotai revīzijai nākamajos gados.

5.40. Komisija atzīmē, ka tās revīzijas metodika, lai pārbaudītu revīzijas iestāžu darbu, atbilst Palātas revīzijas metodikai.

5.41. Komisija piekrīt Palātas novērtējumam par šīm četrām revīzijas iestādēm un izdarīja līdzīgus secinājumus, veicot savas revīzijas.

5.42. Komisija piekrīt Palātas novērtējumam un veic koriģējošus un preventīvus pasākumus.

- a) Attiecībā uz divām revīzijas iestādēm, kas novērtētas kā daļēji efektīvas, Komisija vienā gadījumā piekrita sniegtajam revīzijas atzinumam savas pārlicības nolūkā, jo tas bija ar piezīmēm. Otrajā gadījumā Komisija konstatēja un koriģēja kļūdu nepareizo ekstrapolāciju savam pārlicības procesam, kā norādīts gada darbības pārskatos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

b) Vienu revīzijas iestādi novērtēja kā "neefektīvu", jo tika konstatētas nopietnas problēmas saistībā ar gandrīz visu galveno prasību izpildi, tāpēc gada kontroles ziņojumā uzrādītais kļūdu īpatsvars nav ticams. Komisija bija konstatējusi tādas pašas problēmas šajā revīzijas iestādē, kā arī saistībā ar citiem aspektiem šīs iestādes pārziņā esošo darbības programmu vadības un kontroles sistēmās (sk. 5.49. punkta b) apakšpunktu).

5.43. Palāta noteica jomas, kurās nepieciešami uzlabojumi:

a) četrās revīzijas iestādēs izmantotajos pārbaudes sarakstos nebija pietiekami iekļauti galvenie riski saistībā ar izdevumu pareizību. Tas īpaši attiecas uz pārbaužu tvērumu un apjomu, kādā jāveic pārbaudes, revidējot publisko iepirkumu, valsts atbalsta noteikumus, projektus, no kuriem gūst ieņēmumus, un projektu atlases procedūras. Komisijas norādījumi saistībā ar finansēšanas vadības instrumentiem vēl nav iekļauti revīzijas iestāžu revīzijas pārbaudes sarakstos;

b) divās revīzijas iestādēs sistēmu un/vai darbību revīziju kvalitātes kontrole neatbilda pašas revīzijas iestādes revīzijas rokasgrāmatas prasībām, bet abās pārējās tā nebija dokumentēta;

c) divās revīzijas iestādēs izmantotā revīzijas parauga ņemšanas metode neatbilda Fondu koordinācijas komitejas⁽²⁷⁾ (COCOF) izdotajām norādēm, vai arī revīzijas iestādes bija nepareizi piemērojušas parauga ņemšanas metodi, un tas nozīmē, ka to veikto revīziju rezultātus nebija iespējams ekstrapolēt, kā prasīts.

5.43.

a) Veicot revīzijas iestāžu plašu pārbaudi 2009.–2011. gadā, Komisija konstatēja arī to, ka atsevišķos gadījumos un attiecībā uz konkrētiem jautājumiem ir jāpastiprina esošie pārbaudes saraksti, ko valsts revīzijas iestādes lieto darbību revīzijām. Pēc pārbaudes ietvaros Komisija dalībvalstu revīzijas iestādēm 2011. gada oktobrī darīja zināmu savu pārbaudes sarakstu darbību revīzijām.

Šie pārbaudes saraksti attiecas uz Palātas ierosinātajiem jautājumiem – publisko iepirkumu, valsts atbalsta noteikumiem, projektiem, no kuriem gūst ieņēmumus, un projektu atlases procedūrām. Attiecībā uz publisko iepirkumu Komisija dalībvalstīm ir darījusi zināmu analīzi par kļūdu veidiem, kuras kohēzijā atklātas ES revīzijās iepriekšējos gados, un sākusī procedūru paraugprakses un dalībvalstu iespējamo atbilžu apkopošanai, lai šīs kļūdas labotu un samazinātu to rašanās gadījumu skaitu (skatīt arī 6.29. punkta a) apakšpunktu).

c) Komisija ir konstatējusi līdzīgas nepilnības savu revīziju laikā un pastiprina centienus norādījumu sniegšanai par parauga ņemšanu.

⁽²⁷⁾ COCOF ir Eiropas Komisijas pastāvīgā komiteja. Tās uzdevums ir apspriest jautājumus, kas saistīti ar to regulu piemērošanu, kuras reglamentē ERAF, ESF un KF. Tās sanāksmes vada Eiropas Komisija, un tajās piedalās dalībvalstu ierēdņi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums

5.44. Komisija 2011. gadā pārbaudīja revīzijas iestāžu paraugu ⁽²⁸⁾ un dokumentu pārbaudēs novērtēja to revīzijas stratēģijas īstenošanu un gada kontroles ziņojumos norādītā kļūdu īpatsvara ticamību.

Novērtējums par Komisijas veikto revīzijas iestāžu parauga pārbaudi

5.45. Palāta pārbaudīja Komisijas darba dokumentus un apliecinātos dokumentus, kas attiecas uz Reģionālās politikas ĢD saistībā ar 14 revīzijas iestādēm, kuru pārziņā bija 39 darbības programmas, un dokumentus, kas attiecas uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD saistībā ar septiņām revīzijas iestādēm, kuru pārziņā bija septiņas darbības programmas ⁽²⁹⁾.

5.46. Komisija bija konstatējusi nepilnības, kas bija līdzīgas tām, kuras Palāta atrada savās revīzijas iestāžu revīzijās (sk. 5.42. un 5.43. punktu).

5.47. Palāta konstatēja, ka visos gadījumos, kuros Komisija atklāja konkrētas nepilnības, dalībvalstīm tika ziņots par veicamo korigējošo pasākumu.

5.44. Komisija 2009.–2011. gada periodā ir veikusi 127 revīzijas apmeklējumus par ERAF/KF 34 revīzijas iestādēm un 78 revīzijas apmeklējumus par ESF 67 revīzijas iestādēm. 2011. gada beigās revīzijas darbs – gan dokumentu pārbaude, gan darbs uz vietas attiecībā uz sistēmu revīziju, revīzijas metodikas pārbaudi, sistēmu revīziju un darbību revīziju atkārtotu veikšanu uz vietas – bija pabeigts par ERAF/KF 29 revīzijas iestādēm un ESF 67 revīzijas iestādēm.

Komisija ir arī novērtējusi, veicot dokumentu pārbaudi, kas vajadzības gadījumā pilnveidota ar faktu noskaidrošanas apmeklējumiem uz vietas, revīzijas stratēģijas īstenošanu un gada kontroles ziņojumos norādītā kļūdu īpatsvara ticamību visām revīzijas iestādēm.

5.46. Komisija piekrīt Palātas novērtējumam par revīzijas iestāžu darba atbilstību un efektivitāti.

5.47. Revīzijas iestāžu plašās pārbaudes ietvaros Komisija patiešām paziņoja mērķtiecīgus ieteikumus revīzijas iestādēm, lai vajadzības gadījumā novērstu konstatētās nepilnības.

Tas veicināja plašu spēju veidošanas procedūru, kas ļāva kopumā uzlabot darbu un paaugstināt revīzijas rezultātu kvalitāti revidētajām revīzijas iestādēm, tādējādi dažos gadījumos dodot iespēju Komisijai noslēgt 73. panta nolīgumus, gūt papildu pieredzi un izplatīt labu praksi visām revīzijas iestādēm.

⁽²⁸⁾ Reģionālās politikas ĢD 2011. gadā pabeidza 14 revīzijas iestāžu pārbaudi saistībā ar ERAF un KF. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD īpaši pārbaudīja 42 ESF darbības programmas. Šī pārbaude ietvēra arī to revīzijas iestāžu darba izskatīšanu, kuru pārziņā bija pārbaudītās darbības programmas.

⁽²⁹⁾ Šīs 14 revīzijas iestādes, kuras attiecas uz Reģionālās politikas ĢD atbildības jomu, un 7 revīzijas iestādes – uz Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD atbildības jomu, Palāta pārbaudīja papildus tām, kuras tā bija pārbaudījusi 2010. gadā (sk. Pārskata par 2010. finanšu gadu 4.42. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Novērtējums par Komisijas veiktajām gada kontroles ziņojumu dokumentu pārbaudēm

5.48. Visām 112 revīzijas iestādēm Komisija pārbaudīja, vai satura un formāta ziņā gada kontroles ziņojumi un gada atzinumi atbilst regulas prasībām. Komisija to darīja, analizējot revīzijas iestāžu iesniegto attiecīgo informāciju par vadības un kontroles sistēmu darbību un pārbaudot paziņotā kļūdu īpatsvara aprēķinu. Šajā pārbaudē Komisija ņēma vērā arī citu tai pieejamo informāciju par darbības programmu pārraudzības un kontroles sistēmām.

5.49. Attiecībā uz 2011. gadu Komisija uzskatīja, ka kļūdu īpatsvars, kuru revīzijas iestādes norādīja gada kontroles ziņojumos:

- a) ir ticams 363 no 434 darbības programmām (84 %). Šīs 363 darbības programmas veido 67 % no aplēstajiem izdevumiem 2007.–2013. gada programmu posmā;
- b) nav ticams 71 darbības programmai (16 %). Šī 71 darbības programma veido 33 % no aplēstajiem izdevumiem 2007.–2013. gada programmu posmā. Šīm darbības programmām Komisija pārrēķināja kļūdu īpatsvaru, balstoties uz savu novērtējumu par vadības un kontroles sistēmu darbību, vai piemēroja fiksētu kļūdu īpatsvaru. Pēc tam šo pielāgoto kļūdu īpatsvaru izmantoja, lai aplēstu Reģionālās politikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada kontroles ziņojumā norādīto apdraudēto maksājumu summu ⁽³⁰⁾ (sk. 5.66. punktu un 6.24. punktu).

5.50. Palāta kopumā uzskata, ka Komisijas izmantotā pieeja principā ir piemērota. Tomēr Komisijai ir ierobežota iespēja apstiprināt un vajadzības gadījumā pielāgot kļūdu īpatsvaru, kuru revīzijas iestādes norādījušas gada kontroles ziņojumos, jo saskaņā ar regulām revīzijas iestādēm nav pienākuma sniegt Komisijai informāciju par savām darbību revīzijām. Līdz ar to saistībā ar 2011. gada kontroles ziņojumiem Reģionālās politikas ĢD rīkoja faktu noskaidrošanas apmeklējumus 12 revīzijas iestādēs 11 dalībvalstīs, lai noskaidrotu, kā tiek aprēķināts gada kontroles ziņojumos norādītais kļūdu īpatsvars. Arī Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD veica 12 darbības programmu papildu pārbaudes pēc tam, kad bija pārskatījis gada kontroles ziņojumus.

5.48. Gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu analīze ir plaša procedūra katra gada sākumā. Tajā patiešām tiek ņemti vērā visi valsts revīziju rezultāti, ko revīzijas iestādes saņēmušas gada laikā, kā arī citi Komisijas un ERP revīzijas rezultāti. Turklāt 2012. gadā Komisijas dienesti veica faktu noskaidrošanas apmeklējumus uz vietas 11 dalībvalstīs, lai apkopotu papildu pierādījumus/iegūtu skaidrojumu par iesniegtajiem gada kontroles ziņojumiem un jo īpaši par metodiku kļūdu īpatsvara aprēķināšanai. Šīs analīzes rezultāti ir pārliecības veidošanas procesa galvenais avots, kā paskaidrots gada darbības pārskatā.

5.49.

- b) Kad Komisija varēja pārrēķināt kļūdu īpatsvaru, tas nozīmē, ka tā ieguva papildu, ticamu informāciju vai nu pašā gada kontroles ziņojumā, vai pēc saziņas ar revīzijas iestādi. Komisija paziņoja šo pārrēķināto īpatsvaru attiecīgajām revīzijas iestādēm, kas tādejādi varēs sniegt ticamāku informāciju nākamajā procedūrā.

Šā iemesla dēļ Komisija attiecīgajos gada darbības pārskatos norāda atsevišķi kļūdu īpatsvaru, ko tā varēja pārrēķināt, un kļūdu īpatsvaru, ko tā uzskatīja par tādu, kas nav ticams. Tikai šim kļūdu īpatsvaram, kas nav ticams, risks tika aplēsts, pamatojoties uz vienotām likmēm. No 2011. gadā kopā veiktajiem maksājumiem tas bija 9 % un 7 % attiecīgi Reģionālās politikas ĢD un Nodarbinātības ĢD.

5.50. Komisija atzinīgi vērtē Palātas novērtējumu otro gadu pēc kārtas, jo gada kontroles ziņojumu un revīzijas atzinumu analīze ir pārliecības veidošanas procesa svarīga daļa gada darbības pārskatos. Reģionālās politikas ĢD un Nodarbinātības ĢD organizētie faktu noskaidrošanas apmeklējumi, pamatojoties uz šaubām vai konstatētajiem riskiem, ļāva uzlabot ticību par norādīto kļūdu īpatsvaru vai dažos gadījumos nodrošināt stabili pamatu ar revīzijas iestādi kopīgi saskaņotā kļūdu īpatsvara pārrēķinam.

⁽³⁰⁾ Sk. Reģionālās politikas ĢD gada darbības pārskatu, tabulu "Dalīta pārvaldība: valstu kontroles sistēmu novērtējums", 121. lpp., un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskatu, 76. lpp.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.51. Palāta uzskata, ka no gada kontroles ziņojumu pārbaudēm Komisija izdarīja pienācīgus secinājumus un ka tā, pamatojoties uz šo novērtējumu, ir vajadzības gadījumā pielāgojusi paziņoto kļūdu īpatsvaru.

2000.–2006. gada programmu posma programmu slēgšanas novērtējums

5.52. Ar katru programmu posmu saistītie maksājumi parasti turpinās vairākus gadus pēc programmu posma beigām. Galasaņēmējiem drīkstēja rasties izdevumi par 2000.–2006. gada programmu posmu līdz 2009. gada jūnija beigām (ar dažiem izņēmumiem).

5.53. Darbības programmas slēgšana ir nesamaksātu ES budžeta saistību nokārtošana saistībā ar programmu. Slēgšana notiek, kad dalībvalstij samaksā galīgo atlikumu vai atceļ neizmantotu atlikumu, vai atgūst nepamatoti samaksātu summu.

5.54. Nesen publicētajā īpašajā ziņojumā Palāta atzīmēja, ka tām programmām, uz kuru vadības un kontroles sistēmu efektīvu darbību Komisija nevar pilnībā paļauties, atlikušā kļūdu riska galīgais novērtējums Komisijai būs jāveic pašreizējās slēgšanas procedūras laikā ⁽³¹⁾.

5.55. Lai katru programmu slēgtu, dalībvalstīm ir jāiesniedz Komisijai trīs dokumenti:

- a) *nobeiguma ziņojums par izpildi*, kuru iesniedz vadošā iestāde par to, cik lielā mērā ir sasniegti programmas mērķi un kā ir izmantoti finanšu resursi;
- b) *par darbības izbeigšanu atbildīgās struktūras deklarācija*, kurā apkopoti programmu posmā veikto pārbaužu secinājumi un novērtēts pēdējā maksājuma pieprasījuma derīgums un apliecinātā izdevumu pārskata aptvertu darījumu pareizība;
- c) *apliecināts izdevumu pārskats*, kuru sagatavojusi maksātājīestāde, un galīgā maksājuma pieprasījums, ja galīgais atlikums pienākas dalībvalstij.

5.54. Komisijas pārlicība par 2000.–2006. gada programmām veidojusies gadu gaitā, proti, pateicoties Komisijas dienestu veiktajam ievērojamam revīzijas darbam.

Rezultātā Komisijas dienesti uzkrāja plašas zināšanas par revīzijas rezultātiem un riskiem, kas saistīti ar katru dalībvalsti, un tas nodrošina vērā ņemamu pamatu, analizējot atbalsta izbeigšanas deklarācijas.

⁽³¹⁾ 65. punkts Īpašajā ziņojumā Nr. 3/2012 "Struktūrfondi. Vai Komisijai ir izdevies sekmīgi novērst dalībvalstu vadības un kontroles sistēmās konstatētos trūkumus" (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.56. Pēc tam, kad Komisija ir apstiprinājusi nobeiguma ziņojumu par izpildi un pārbaudījusi atbalsta izbeigšanas dokumentus, Komisija lemj par galīgo summu, kura jāsamaksā, jāatgūst vai jāatceļ. Ja Komisijas apstiprinātais galīgais kļūdu īpatsvars pārsniedz 2 % no kopējiem attiecināmajiem izdevumiem, Komisija pirms galīgā atlikuma samaksas vai atgūstamās summas pieprasīšanas piemēro finanšu korekcijas.

5.57. Lai slēgšana būtu efektīva, atbalsta izbeigšanas deklarācijām jābūt ticamām un Komisijai jānovērš jebkādas nozīmīgas nepilnības šajos dokumentos. Palāta novērtēja, vai dalībvalstu iesniegtie slēgšanas dokumenti bija ticami un vai Komisija šos dokumentus pienācīgi izmantoja.

5.58. Palātas pārbaudes aptvēra slēgšanas procesa sākumu, un to pamatā bija:

- a) procedūru, rokasgrāmatu, pārbaudes sarakstu un uzraudzības un ziņojumu sagatavošanas instrumentu caurskatīšana Reģionālās politikas ĢD un Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD;
- b) Komisijas novērtējuma pārbaude par slēgšanas dokumentiem 31 darbības programmas paraugam, kurā bija iekļauti ERAF un ESF izdevumi astoņās dalībvalstīs⁽³²⁾. Revīzijas laikā neviena no šīm programmām nebija oficiāli slēgta;
- c) deviņu par darbības izbeigšanu atbildīgo struktūru apmeklējumi divās dalībvalstīs. Tajos bija aptvertas 14 no 31 paraugā iekļautās programmas un tika analizēti dati, uz kuriem balstījās slēgšanas dokumentos ziņotā informācija.

5.59. Palāta konstatēja, ka Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm bija veikusi pasākumus, piemēram, savlaicīgi publicējusi pamatnostādnes un regulāri apspriedusi ar slēgšanu saistītos jautājumus, tādējādi nodrošinot, ka slēgšanas process ir labāk sagatavots nekā iepriekšējos programmu posmos.

KOMISIJAS ATBILDES

5.56. *Saskaņā ar 2000.–2006. gada tiesisko regulējumu dalībvalstīm bija jāveic darbību parauga revīzija, pamatojoties uz riskiem un nodrošinot galveno struktūru un saņēmēju reprezentativitāti.*

Tāpēc rūpīgi jāanalizē kļūdu īpatsvars, kuru slēgšanas laikā norādīja par darbības izbeigšanu atbildīgā struktūra, – lai izdarītu secinājumus par kļūdu biežumu un atlikušajiem riskiem, pirms iespējamo papildkorekciju izvērtēšanas jāņem vērā visi korektīvie pasākumi, kurus dalībvalstis un Komisija veikušas īstenošanas laikā (skatīt Komisijas pamatnostādnes par slēgšanu, 2. pielikuma 3.6., 3.7. un 4.2. punktu).

Ja, pamatojoties uz šo analīzi, Komisija konstatē, ka atlikušais risks pārsniedz 2 %, piemēro finanšu korekciju.

5.57. un 5.58. *Palāta pārbaudīja Komisijas veikto sākotnējo novērtējumu par dalībvalstu iesniegtajiem slēgšanas dokumentiem Palātas paraugā, jo slēgšanas process šīm programmām Palātas veiktās revīzijas laikā tikai sākās. Palātas norādītās nepilnības atbalsta izbeigšanas deklarācijās Komisija bija konstatējusi un analizējusi pirms Palātas veiktās revīzijas. Komisija šīs nepilnības novērsusi slēgšanas procesa laikā pēc Palātas veiktās revīzijas, un pēc slēgšanas dokumentu sākotnējā novērtējuma tika veikts vai tiek veikts papildu revīzijas darbs, ja tas ir nepieciešams, lai izdarītu secinājumus par atlikušo risku. Attiecīgā gadījumā tika piemērotas finanšu korekcijas.*

5.59. *Komisija arī stingri uzraudzīja vadības un kontroles sistēmas un revīzijas darbu 2000.–2006. gada programmu posma īstenošanas laikā līdz slēgšanas procesam.*

⁽³²⁾ Vācija, Īrija, Spānija, Francija, Itālija, Nīderlande, Austrija un Apvienotā Karaliste. Itālijā revīziju koordinēja ar Itālijas augstāko revīzijas iestādi (*Corte dei Conti Italiana*), pamatojoties uz saprašanās memorandu un kopīgu deklarāciju, kuru parakstīja *Corte dei Conti* un Eiropas Revīzijas palātas priekšsēdētājs. Šajā revīzijā koordinētās darbības galvenokārt attiecās uz revīzijas pierādījumu vākšanu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

5.60. Tomēr Palāta konstatēja nepilnības, kuras lika apšaubīt dažu Komisijai iesniegto dalībvalstu slēgšanas dokumentu ticamību, un norādīja uz nepilnībām Komisijas procedūrās, kas paredzētas slēgšanas dokumentu sākotnējai novērtēšanai. Tas, ka dalībvalstis Komisijai iesniedz dokumentus, uz kuriem nevar paļauties, pastiprina spiedienu uz Komisiju, jo palielinās tā darba apjoms, kas Komisijai jāveic, lai nodrošinātu, ka slēgtajās programmās atlikušo kļūdu īpatsvars nav būtisks.

5.61. Dažos Palātas revidētajos slēgšanas dokumentos bija šādas problēmas:

- a) dalībvalstīs bija vairākas konkrētas nepilnības otrā līmeņa pārbaudēs, kuras ir būtiskas atbalsta izbeigšanas deklarāciju sagatavošanā;
- b) atbalsta izbeigšanas deklarācijās iekļautā informācija nebija pilnīga;
- c) par darbības izbeigšanu atbildīgās struktūras dažās dalībvalstīs iesniedza deklarācijas, kurās bija norādīts nepamatots galīgā kļūdu īpatsvara samazinājums, un atzinumus, kuri neatbilda pārbažu rezultātiem (sk. **5.2. tabulu**).

Lai uzlabotu 2000.–2006. gada programmu slēgšanas procesu, 2006. gada augustā pirms slēgšanas procesa sākuma tika publicētas pamatnostādnes dalībvalstīm par struktūrfondu slēgšanu. Komisija apsprieda slēgšanas jautājumus ar dalībvalstu kontroles iestādēm regulārajās ikgadējās divpusējās sanāksmēs. Komisija organizēja slēgšanas seminārus ar dalībvalstīm 2008. gada septembrī un 2009. gada decembrī, izstrādāja "bieži uzdoto jautājumu" sarakstu un rīkoja tehniskas sanāksmes ar struktūrām, kas ir atbildīgas par slēgšanas deklarāciju sagatavošanu.

5.60. Komisija uzskata, ka ir novērtējusi visus gadījumus atbilstīgi starptautiskajiem revīzijas standartiem pirms Palātas veiktās revīzijas un atbilstīgi novērsusi visus konstatētos riskus.

5.61.

- a) Komisija piekrīt Palātas novērtējumam piecos no desmit gadījumiem, kas ir pamatā Palātas apsvērumam.

Vispārīgi runājot, Palātas apsvēruma pamatā ir atbalsta izbeigšanas deklarāciju analīze, kuru Komisija veica revīzijas laikā. Komisija vēlāk veica atbilstīgus pasākumus problēmu risināšanai un atlikušo risku mazināšanai minētajos gadījumos. Visos pārējos gadījumos Komisija uzskata, ka otrā līmeņa pārbaudes bija atbilstīgi veiktas un norādītas atbalsta izbeigšanas deklarācijās.

- b) Komisija savās revīzijās konstatēja tādas pašas problēmas divos gadījumos, kas ir pamatā Palātas apsvērumam. Slēgšanas laikā tiks ierosinātas atbilstīgas finanšu korekcijas.

Abos pārējos gadījumos Komisijas dienesti pēc rūpīgas analīzes novērtēja atbalsta izbeigšanas deklarācijā sniegtās informācijas pilnīgumu.

- c) Attiecībā uz **5.2. tabulā** minētajiem trijiem gadījumiem Komisija uzskata, ka kļūdu īpatsvara samazinājumi ir pienācīgi pamatoti.

Komisijas dienesti novērtēja revīzijas atzinumus, kurus par darbības izbeigšanu atbildīgās struktūras sniegušas atbilstīgi starptautiskajiem revīzijas standartiem, ņemot vērā visus pieejamos revīzijas rezultātus un pierādījumus, kā arī to, kā dalībvalstis labo savas kļūdas, kas nav tikai atsevišķas revidētajā paraugā konstatētās kļūdas. Visos gadījumos Komisijas dienesti veica nepieciešamos pasākumus problēmu risināšanai, tostarp slēgšanas procesa pārtraukšanu, papildinformācijas pieprasīšanu un procesa sākšanu, kā rezultātā vajadzības gadījumā tiek piemērotas finanšu korekcijas.

5.2. tabula. Atbalsta izbeigšanas deklarācijās norādītā galīgā kļūdu īpatsvara nepamatota samazinājuma ietekme

Darbības programma	Apliecinātā summa kopā (EUR)	Kļūdu īpatsvars pirms netipisku kļūdu izslēgšanas	Ziņotais kļūdu īpatsvars
Štīrija, 2. mērķis, ERAF	1 643 131 021	2,9 %	0,7 %
Rietummidlenda, 2. mērķis, ERAF	2 131 670 207	10,6 %	6,47 %
Mērzisaida, 1. mērķis, ERAF	2 495 941 228	2,8 %	1,1 %
Sicīlija, 1. mērķis, ERAF	5 557 834 587	11,0 %	1,2 %
Spānija, vietējā attīstība, 1. mērķis, ERAF	1 644 137 526	6,7 %	1,2 %

Piezīme. Vēl divos citos gadījumos (Francija, 3. mērķis, ESF, un Apvienotā Karaliste, Rietumvelsa un Ielejas, 1. mērķis, ERAF) samazinājuma ietekmi nevarēja skaitliski aprēķināt, izmantojot slēgšanas dokumentos pieejamo informāciju. Samazinājums Spānijas ERAF programmā attiecas uz to daļu, kuru īstenoja vietējās pārvaldes iestādes, respektīvi, uz aptuveni 25 % no programmas kopējiem izdevumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.62. Palātas norādītās problēmas dalībvalstu iesniegtajās atbalsta izbeigšanas deklarācijās apgrūtina Komisijas darbu deklarāciju un pakārtotās informācijas novērtēšanā. Revidētajos gadījumos Komisijas veikto novērtējumu ietekmēja nepilnības procedūrā, īpaši attiecībā uz dienestu savstarpējo apmaiņu ar informāciju un slēgšanas procesa uzraudzību un ziņojumu sagatavošanu, kā arī daži trūkumi Komisijas īstenotajās pārbaudēs.

5.63. Palāta arī konstatēja, ka četrās no sešām revidētajām programmām, kurām programmu posmā piemēroja finanšu korekcijas, kļūdu īpatsvars saglabājās augsts arī pēc tam, un tas liecināja, ka vadības un kontroles sistēmas joprojām bija nepilnīgas. Tādējādi Komisijai jāveic papildu darbs, lai slēgšanas laikā iegūtu pietiekamu pārlicību.

KOMISIJAS ATBILDES

5.62. Komisija uzskata, ka tās slēgšanas procedūra ir ļāvusi konstatēt būtiskus atlikušos riskus slēgšanas laikā, un to novērš, veicot papildu revīzijas darbu un/vai piemērojot atbilstīgas finanšu korekcijas.

Apspriešana starp Komisijas dienestiem atbilstīgi saskaņotām noteiktām procedūrām tika konsekventi īstenota, izņemot dažus gadījumus, kad konstatētā informācijas nesniegšana citiem dienestiem neradīja risku. Komisija uzsver, ka laika gaitā palielinājās ziņojumu kvalitāte, jo bija pieejama kvalitatīvāka informācija par notiekošo analīzi. Komisija atzīmē, ka Palātas norādītās neesošās pārbaudes faktiski veica dažādi dienesti ģenerāldirektorātos.

5.63. Komisija ar nožēlu atzīst, ka 4 minētajām programmām, neraugoties uz finanšu korekcijām programmu posma laikā, slēgšanas laikā joprojām varētu pastāvēt augsts atlikušais risks. Tāpēc, neraugoties uz jau īstenotajām finanšu korekcijām, Komisija sistemātiski novērtē atlikušo risku slēgšanas laikā visām programmām un veic papildpārbaudes šī riska mazināšanai.

Turklāt Komisija savās slēgšanas revīzijās ir iekļāvusi programmas, saistībā ar kurām joprojām pastāv dažas problēmas, tādējādi ļaujot panākt lielu pārlicību slēgšanas laikā arī attiecībā uz šīm programmām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.64. Ņemot vērā Palātas konstatētās problēmas, īpaši saistībā ar galīgā kļūdu īpatsvara nepamatotu samazināšanu, Palāta uzskata, ka piecu programmu slēgšana (no 31 revidētās programmas) saistīta ar risku, jo nav ticami slēgšanas dokumenti, uz kuriem tā balstīta, ja vien turpmākajos posmos Komisija neveic vajadzīgās darbības.

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība

5.65. Palāta novērtēja Reģionālās politikas ĢD, Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD 2011. gada darbības pārskatus un tiem pievienotās deklarācijas. Konkrēti, saistībā ar 2011. gadā apstiprināto maksājumu pareizību Palāta:

- a) novērtēja gada darbības pārskatos iekļautās atrunas;
- b) pārbaudīja Komisijas aprēķinu konsekvenci un precizitāti attiecībā uz atlikušo kļūdu īpatsvaru un apdraudēto maksājumu summām.

Reģionālās politikas ĢD

5.66. Reģionālās politikas ĢD aplēsa, ka kļūdu riskam bija pakļauti no 3,1 % līdz 6,8 % starpposma maksājumu, kas bija apstiprināti 2011. gadā saistībā ar 2007.–2013. gada programmu posmu (2011. gadā – kopā aptuveni 29,8 miljardi EUR). Šis novērtējums par kļūdu riskam pakļautajiem maksājumiem ietvēra visas darbības programmas – gan tās, par kurām ir formulētas atrunas, gan tās, par kurām nav. Salīdzinājumā ar 2010. gadu 2011. gadā no 98 līdz 123 pieauga to darbības programmu skaits, par kurām Reģionālās politikas ĢD bija formulējis atrunu. Tas izskaidrojams ar Komisijas stingrāku novērtējumu. Reģionālās politikas ĢD formulēto finanšu atrunu tvērums kopā aptver 31 % no visām gada laikā apstiprinātajām maksājumu apropriācijām. Saskaņā ar gada darbības pārskatu šo atrunu ietekme ir no 1,9 % līdz 4,3 % maksājumu, kurus Reģionālās politikas ĢD apstiprinājis 2011. gadā.

KOMISIJAS ATBILDES

5.64. Komisija uzskata, ka visos Palātas novērtējumā minētajos gadījumos atlikušie riski tiek pietiekami segti notiekošā slēgšanas procesa laikā. Komisijas dienesti ir rūpīgi novērtējuši slēgšanas dokumentus un veikuši nepieciešamos pasākumus konstatēto problēmu risināšanai, tostarp slēgšanas procesa pārtraukšanu, papildinformācijas pieprasīšanu, slēgšanas revīziju veikšanu un eventuāli finanšu korekciju piemērošanu dažām programmām (skatīt arī Komisijas atbildi uz 5.61. punkta c) apakšpunktu).

5.66. Komisija atzinīgi vērtē Palātas atsauci uz Komisijas veiktu stingrāku novērtējumu par riskantajām summām, kas bija paredzēts, lai pievērstos Palātas apsvērumiem tās iepriekšējos gada pārskatos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

5.67. Palāta norāda, ka Reģionālās politikas ĢD ir formulējis atrunas par tām 2000.–2006. gada programmu posma darbības programmām, kurām dalībvalstis vēl nav pienācīgi novērsušas trūkumus, kas konstatēti slēgšanas procesā. Komisija šīs atrunas nav izteikusi skaitliski (Komisija tās ir apzīmējusi kā atrunas “ar reputāciju saistītu iemeslu dēļ”). Saskaņā ar Palātas veiktā darba rezultātiem ir palicis risks, ka slēgšana notika, pamatojoties uz slēgšanas dokumentiem, kas nav ticami, un ka tādējādi nav veiktas pietiekamas finanšu korekcijas (sk. 5.60. un 5.61. punktu un Īpašā ziņojuma Nr. 3/2012 65.–67. punktu).

Mobilitātes un transporta ģenerāldirektorāts un Enerģētikas ģenerāldirektorāts

5.68. Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD aplēsa, ka apmēram 4,5 % no 2011. gadā apstiprinātajiem maksājumiem saistībā ar Sesto un Septīto pamatprogrammu pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai bija kļūdas. Abi ģenerāldirektorāti bija attiecīgi formulējuši atrunas par katru no šīm divām izdevumu programmām. Kopumā Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD formulētās atrunas aptver attiecīgi 25,7 % un 18,8 % no visām gada laikā apstiprinātajām maksājumu apropriācijām. Šo abu atrunu kopējā ietekme ir 0,9 % un 0,8 % no maksājumiem, kurus attiecīgi apstiprinājis Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD.

5.69. Palāta atzīmēja šādus jautājumus:

- a) Palāta uzskata, ka gan Mobilitātes un transporta ĢD, gan Enerģētikas ĢD gadījumā riskam pakļauto maksājumu summa ir novērtēta par zemu tajā izdevumu daļā, kura saistīta ar Septīto pamatprogrammu. Abos gadījumos atruna, kas saistīta ar Septīto pamatprogrammu, ir balstīta uz Pētniecības un inovācijas ĢD un Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD veikto revīziju rezultātiem. Tomēr Mobilitātes un transporta ĢD un Enerģētikas ĢD veikto Septītās pamatprogrammas projektu revīziju rezultātā tika iegūts kļūdu īpatsvars, kas bija ievērojami augstāks nekā aplēstais kļūdu īpatsvars pamatprogrammai kopumā;
- b) attiecībā uz Enerģētikas ĢD Palāta uzskata, ka 2011. gadā saistībā ar EEPR veiktā revīzijas darba tvērumis ir nepietiekams attiecībā uz publisko iepirkumu.

KOMISIJAS ATBILDES

5.67. Kā norādīts atbildē uz 5.62. punktu, Komisija uzskata, ka tās slēgšanas procedūra ir ļāvusi konstatēt būtiskus atlikušos riskus slēgšanas laikā. Komisija ir īstenojusi riska mazināšanas pasākumus, lai novērstu slēgšanas laikā konstatētos riskus. Pamatojoties uz riska novērtējumu, Komisija veic īpašas slēgšanas revīzijas, lai pārbaudītu un apstiprinātu atbalsta izbeigšanas deklarācijas kvalitāti.

Par darbības izbeigšanu atbildīgās struktūras sniegtā informācija ir balstīta uz kumulatīvo revīzijas informāciju no visiem revīzijas avotiem (valsts, Palātas un Komisijas revīzijām), tostarp no papildu revīzijām, ko par darbības izbeigšanu atbildīgā struktūra vajadzības gadījumā veic slēgšanas laikā.

5.69.

- a) Komisija uzskata, ka abi ģenerāldirektorāti ievēroja pastāvošos norādījumus, kad tie noteica FP7 riskanto summu, izmantojot labāko pieejamo informāciju.

Tā kā ĢD ENER un ĢD MOVE vada nelielu skaitu FP7 projektu, tie veica nelielu skaitu FP7 revīziju. Tā kā tas tika uzskatīts par nepietiekami reprezentatīvu, Komisija uzskatīja par lietderīgu izmantot rezultātus no ievērojami lielāka skaita izlases veida, reprezentatīvu FP7 revīziju, ko veica ĢD RTD un ĢD INFOS.

No 2012. gada Komisijas ģenerāldirektorātiem, kas vada pētniecības projektus, būs kopējs reprezentatīvs revīzijas paraugs attiecībā uz FP7.

- b) Komisija ņems vērā Palātas apsvērumu savā revīzijā par katru no EEPR līdzekļu 65 saņēmējiem EEPR laikā.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

5.70. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Reģionālā politika, enerģētika un transports" 2011. gada 31. decembrī slēgtā gada starposma un galīgajos maksājumos ir būtisks kļūdu līmenis.

5.71. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu saistībā ar pārbaudītajām pārraudzības un kontroles sistēmām, Palāta konstatēja, ka:

a) revīzijas iestādes daļēji efektīvi nodrošināja ERAF, ESF un KF darbību pareizību 2007.–2013. gada programmu posmā;

b) Komisijas un dalībvalstu procedūras bija daļēji efektīvas, īstenojot 2000.–2006. gada programmu posma slēgšanas procesa sākotnējo fāzi.

5.72. Palātas revīzijas ir parādījušas, ka nav pārliecības par to, vai finanšu korekciju mehānismi visās darbības programmās pietiekami kompensē atklātās kļūdas un vai tiek atrisināti visi būtiskie jautājumi. Tāpat arī nav pierādījumu, ka finanšu korekciju mehānismi noteikti dod sistēmu ilgstošus uzlabojumus, kas novērš atklāto kļūdu atkārtēšanos⁽³³⁾.

5.70. Komisija atzīmē kļūdu īpatsvara ievērojamo samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu; tas apstiprina pozitīvu attīstību trešo gadu pēc kārtas.

Komisija uzskata, ka tas jo īpaši ir tās stingrās pārtraukšanas/apturēšanas politikas rezultāts, kad tiek konstatētas nepilnības, atbilstīgi tās 2008. gada rīcības plānam.

Komisija veic pasākumus, lai izlabotu Palātas atklātās kļūdas, tostarp attiecīgā gadījumā piemērojot finanšu korekcijas, un koncentrē pasākumus uz riskantākajām programmām un/vai dalībvalstīm⁽¹⁾.

5.71.

a) Komisija uzsver, ka revīzijas iestāžu efektivitāte un darba kvalitāte dažādām programmām un dalībvalstīm atšķiras, kā liecina Palātas novērtējums 5.41. punktā un Komisijas veiktā revīzijas darba rezultāti. Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1083/2006 73. pantu Komisija no 2012. gada jūlija formāli paļaujas uz ERAF/KF 13 revīzijas iestāžu un ESF 9 revīzijas iestāžu darbu. Komisija turpinās pārbaudīt atlikušo revīzijas iestāžu darbu un uzraudzīt situāciju ar tām programmām, kam tika piešķirta 73. panta vēstule.

b) Komisija uzskata, ka ir izveidojusi noturīgas procedūras un norādījumus slēgšanas procesam, un uzskata, ka lielākā daļa dalībvalstu ir veikušas svarīgu un profesionālu darbu, lai nodrošinātu programmu slēgšanu un palielinātu pārliecību slēgšanas laikā. Komisija uzskata arī, ka ir veikusi visaptverošu darbu slēgšanas laikā, rūpīgi analizējot visus slēgšanas dokumentus, vajadzības gadījumā veicot papildu revīzijas un izziņāšanu, kas daudzos gadījumos noveda pie papildu finanšu korekciju piemērošanas slēgšanas laikā, lai novērstu atlikušos riskus.

5.72. Izdevumu un kontroles cikla daudzgadu raksturs ietver slēgšanas procesu, kurā galīgās pārbaudes tiek veiktas par izdevumu likumību un pareizību un vajadzības gadījumā tiek veiktas galīgās korekcijas.

2007.–2013. gada programmu slēgšanas process tiks turpmāk nostiprināts salīdzinājumā ar 2000.–2006. gada periodu, apsverot jo īpaši pastiprinātas prasības par reprezentatīva statistiska parauga revīziju katru gadu un ikgadējiem atzinumiem.

⁽³³⁾ Sk. Pārskata par 2010. finanšu gadu 1.25. punktu un Īpašo ziņojumu Nr. 3/2012.

⁽¹⁾ Kā parādīts dienestu darba dokumentā "Kļūdu analīze kohēzijas politikā 2006.–2009. gadā" (sal. SEC(2011) 1179, 5.10.2011.) un Reģionālās politikas ĢD 2011. gada darbības pārskatā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

5.73. Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Padarīt sankciju sistēmas efektīvākas, palielinot finanšu korekciju ietekmi un samazinot iespēju aizvietot neattiecināmos izdevumus ar citiem izdevumiem, kā Komisija to ierosināja kohēzijas jomā attiecībā uz nākamo programmu posmu. Ir jābūt pieņemumam, ka automātiski piemēro finanšu korekciju, ja pēc gada pārskatu iesniegšanas konstatē pārkāpumus.

— **2. ieteikums.** Pieprasīt, lai tiktu stingri ievērotas attiecināmības prasības ES finansējuma saņemšanai, īpaši, lai tiktu pareizi piemēroti ES un valstu publiskā iepirkuma noteikumi.

Turklāt ierobežotam skaitam darbības programmu Komisijas veiktās revīzijas arī parādīja, ka programmu iestādēm joprojām jāuzlabo savas vadības un kontroles sistēmas, neraugoties uz piemērotajām korekcijām. Tādos gadījumos tiek piemēroti Komisijas papildu pasākumi, piemēram, pārtraukšana vai apturēšana.

Komisija ir ierosinājusi 2014.–2020. gada tiesiskajā regulējumā palielināt iespēju automātiski veikt finanšu korekcijas.

Skatīt kopīgo atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu.

5.73.

Komisija uzskata, ka dalībvalstīm jābūt tiesībām to atklātos neattiecināmos izdevumus aizstāt ar likumīgiem un pareiziem izdevumiem, lai optimizētu kohēzijas līdzekļu izlietojumu, kas palielina to pievienoto vērtību, un nodrošinātu efektīvu kontroli dalībvalstu līmenī. Komisijas priekšlikums 2014.–2020. gada tiesiskajam regulējumam paredz, ka "Ja Komisija vai Eiropas Revīzijas palāta konstatē pārkāpumus, kas ietekmē Komisijai nosūtītos gada pārskatus, izrietošajā finanšu korekcijā samazina darbības programmai piešķirto atbalstu no fondiem (137. panta 6. punkts)", tādējādi ierobežojot atsaukšanas/aizvietošanas iespējas ar kārtējo finanšu gadu. Šis noteikums ir paredzēts kā stimuls, lai apstiprinātajos gada pārskatos iekļautie izdevumi būtu likumīgi un pareizi.

Komisija ir īstenojusi ievērojamus centienus, lai tiktu stingri ievērotas attiecināmības prasības un tiktu pareizi piemēroti publiskā iepirkuma noteikumi. Piemēram:

— attiecībā uz reģionālo politiku tā ir nodrošinājusi apmācību un norādījumus attiecībā uz noteikumiem par izdevumu attiecināmību programmu vadošām iestādēm, lai nodrošinātu, ka tās nodod šīs zināšanas visām par līdzekļu pārvaldību atbildīgajām struktūrām. Turklāt, kad Komisija konstatē komplikētus noteikumus programmu līmenī, tā sniedz ieteikumus noteikumu vienkāršošanai. Tā dalībvalstīm ir darījusi zināmu arī analīzi par iepirkuma kļūdu veidiem, kuras kohēzijas politikā iepriekšējo gadu laikā atklātas ES revīzijās, un sākusi procedūru paraugprakses un dalībvalstu iespējamo atbilžu apkopošanai, lai šīs kļūdas labotu un samazinātu to rašanās gadījumu skaitu,

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **3. ieteikums.** Novērst nepilnības “pirmā līmeņa pārbaudēs” vadošo iestāžu un starpniekstruktūru līmenī attiecībā uz ERAF un KF, vajadzības gadījumā nodrošinot mācības un īpašas norādes.
- **4. ieteikums.** Saistībā ar revīzijas iestāžu kontroles sistēmu kohēzijas jomā:
- sniegt plašāk izstrādātas norādes revīzijas iestādēm pašreizējā programmu posmā, īpaši attiecībā uz paraugu ņemšanu, projektu revīzijas veikšanai nepieciešamo pārbaudžu tvērumu un kvalitātes kontroli,
 - mudināt revīzijas iestādes veikt īpašas sistēmu revīzijas saistībā ar vadošo iestāžu un starpniekstruktūru veiktajām “pirmā līmeņa pārbaudēm”.
- attiecībā uz TEN-T programmu visā finansēšanas procesā tiek pieprasīts stingri ievērot attiecināmības prasības, piemēram, pretendentu rokasgrāmatā iekļautas skaidras norādes par šo prasību ievērošanu. Šo noteikumu ievērošana tad tiek pārbaudīta ar paraugu ņemšanas kontroli, veicot starpposma un galīgos maksājumus.
- Komisija sniedz pamatnostādnes dalībvalstīm par veidu, kā vadošajām iestādēm jānosaka un jāsteno vadības pārbaudes.
- Turklāt Komisija 2009. gadā izstrādāja visaptverošas pamatnostādnes pirmā līmeņa pārbaudēm un pašnovērtējuma rīku vadošajām iestādēm, ko tās var izmantot, lai uzlabotu savu darbību. Komisija ir arī izstrādājusi un 2011. gadā izplatījusi revīzijas iestādēm pārbaudes sarakstus vadības pārbaudžu revīzijai, kurus vadošās iestādes var izmantot pašas kā kritēriju.
- Kopš programmu posma sākuma Komisija ir sniegusi sīki izstrādātus un tehniskus norādījumus, piedāvājusi apmācību un rīkojusi tehniskās sanāksmes ar valsts revīzijas iestāžu revidentiem. Turklāt joprojām ir spēkā 2000.–2006. gada programmu posmam sagatavotie norādījumi par darbību revīziju tvērumu un apjomu, jo nav ievērojamas atšķirības starp revīzijām abos programmu posmos. Attiecībā uz paraugu ņemšanu Komisija 2012. gada jūnijā organizēja īpašu darbsemināru.
- Komisija aktīvi īsteno šo ieteikumu un turpinās to darīt. Kad Komisija konstatē nepilnības vadības pārbaudēs (izmantojot dažādus revīzijas rezultātus valsts vai Kopienas līmenī), tā pieprasa revīzijas iestādei pārskatīt revīzijas stratēģiju un revīzijas plānu, lai iekļautu vadības pārbaudžu mērķtiecīgas revīzijas, vai alternatīvi pēc pārskatītiem riska novērtējumiem tā tieši veic šādas revīzijas (revīzijas izzināšanas ietvaros “pārlicības trūkuma novēršana”). Turklāt, pamatojoties uz vadības pārbaudžu darbības novērtējumu visās līdzfinansētās programmās uz visu pieejamo revīzijas rezultātu pamata, Komisija 2011. gada oktobrī ir aicinājusi revīzijas iestādes sistēmu revīzijās pievērst īpašu uzmanību pirmā līmeņa pārbaudēm (sal. homologu grupa, īpašs darbseminārs par revīzijas iestāžu lomu, lai veicinātu vadības pārbaudžu uzlabošanu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

— **5. ieteikums.** Lai padarītu kohēzijas jomas daudzgadu programmu slēgšanas procedūru efektīvāku:

- atgādināt dalībvalstīm, ka tām ir jānodrošina par 2007.–2013. gada programmu posmu iesniegto galīgo deklarāciju ticamība,
- pārbaudīt Palātas norādītās konkrētās nepilnības atbalsta izbeigšanas deklarācijās saistībā ar 2000.–2006. gada programmu slēgšanu,
- apsvērt, vai šīs problēmas sastopamas arī citās darbības programmās, un vajadzības gadījumā piemērot finanšu korekcijas,
- nodrošināt, lai pašreizējās slēgšanas revīzijās ir pienācīgi ņemti vērā Palātas izvirzītie jautājumi.

- *Saskaņā ar 2007.–2013. gada tiesisko regulējumu reprezentatīva, statistiska parauga ikgadējai revīzijai paredzētas pavisam citādas prasības, un uz tām balstās revīzijas iestāžu oficiālie revīzijas atzinumi. Tādējādi slēgšanas deklarācijām tiks izveidots stabilāks pamats, kas ļaus konstatēt atlikušo risku pēc visu korekciju veikšanas programmas īstenošanas laikā. Jāatzīmē arī, ka COCOF sanāksmes laikā 2012. gada jūnijā dalībvalstis jau tika iepazīstinātas ar pamatnostādnēm 2007.–2013. gada slēgšanai.*
- *Komisija šīs nepilnības konstatējusi un novērsusi.*
- *Vispārīgāk runājot, Komisija rūpīgi analizē katru atbalsta izbeigšanas deklarāciju un izdara secinājumus, tostarp vajadzības gadījumā piemēro finanšu korekcijas.*
- *Komisija ir pārliecināta, ka tās slēgšanas process vajadzības gadījumā ļaus piemērot atbilstīgas finanšu korekcijas slēgšanas laikā, kad tās dienesti būs veikuši visu saņemto slēgšanas dokumentu un pieprasītās papildinformācijas vajadzīgos novērtējumus, un ņemot vērā slēgšanas revīziju laikā savāktos pierādījumus.*

5.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "REĢIONĀLĀ POLITIKA, ENERĢĒTIKA UN TRANSPORTS"

	2011. gads					2010. gads	2009. gads	2008. gads
	ERAF	Kohēzijas fonds	Enerģētika	Transports	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE								
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	129	39	8	4	180	177	165	140
avansi	0	0	0	0	0	0	20	9
starpposma/galīgie maksājumi	129	39	8	4	180	177	145	131
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾								
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā								
klūdu nav	49 % (63)	18 % (7)	38 % (3)	0 % (0)	41 % (73)	43 %	64 %	49 %
ir viena vai vairākas kļūdas	51 % (66)	82 % (32)	62 % (5)	100 % (4)	59 % (107)	57 %	36 %	51 %
Kļūdaino darījumu analīze								
Analīze pēc izdevumu veida								
avansi	—	—	—	—	—	—	3 %	0 %
starpposma/galīgie maksājumi	—	—	—	—	—	—	97 %	100 %
Analīze pēc kļūdu veida								
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	58 % (38)	81 % (26)	20 % (1)	75 % (3)	64 % (68)	60 %	59 %	41 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	42 % (28)	19 % (6)	80 % (4)	25 % (1)	36 % (39)	40 %	41 %	59 %
attiecināmības kļūdas	96 % (27)	100 % (6)	100 % (4)	0 % (0)	94 % (37)	97 %	71 %	93 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	100 % (1)	3 % (1)	0 %	0 %	0 %
precizitātes kļūdas	4 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	3 % (1)	3 %	29 %	7 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME								
Iespējamākais kļūdu īpatsvars						6,0 %		
Augstākais kļūdu līmenis						9,0 %		
Zemākais kļūdu līmenis						3,0 %		

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

5.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI KOHĒZIJAS JOMĀ (REĢIONĀLĀ POLITIKA UN NODARBINĀTĪBA, SOCIĀLĀ JOMA UN IEKĻAUTĪBA)

Atlasītu pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums. Revīzijas iestādes (RI) – atbilstība galvenajām reglamentējošajām prasībām un darbību pareizības nodrošināšanas efektivitāte

Palātas pārbaudītās galvenās prasības		Čehijas Republika ERAF/KF/ESF RI	Grieķija ERAF/KF/ESF RI	Itālija – Sicīlija ERAF/KF/ESF RI	Latvija ERAF/KF/ESF RI	Ungārija ERAF/KF/ESF RI	Portugāle ERAF/KF/ESF RI	Rumānija ERAF/KF/ESF RI
Vispārīgi aspekti	Darbības programmas vadības un kontroles sistēmu izveide paredz to pienācīgu definīciju, funkciju sadali un nošķiršanu pašā revīzijas iestādē un starp revīzijas iestādi un citām kompetentajām pārvaldības un kontroles struktūrām	neatbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Revīzijas rokasgrāmatas tvērums	Ir revīzijas rokasgrāmata (gan sistēmu revīzijām, gan darbību revīzijām), kura atbilst starptautiski atzītiem standartiem un kurā skaidri aprakstītas revīzijas procedūras	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Revīzijas metodoloģija sistēmu revīzijai	Revīzijas darbs, ko veic RI, lai novērtētu vadības un kontroles sistēmu darbības efektivitāti, balstās uz pārbaudes sarakstu ar jautājumiem, lai pārliecinātos, ka ir izpildītas galvenās piemērojamo noteikumu prasības (konkrētas vadošajām iestādēm, starpniekstruktūrām un apliecinātājiestādēm), un katrai no šīm prasībām ir atbilstīgi vērtēšanas kritēriji	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Sistēmu revīziju pārskats	RI revīzijas plāns bija īstenots saskaņā ar attiecīgajam laikposmam apstiprināto revīzijas stratēģiju, sistēmu revīzijas notika saskaņā ar RI izstrādāto metodoloģiju, un visi sistēmu revīziju posmi bija pienācīgi dokumentēti	neefektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas

Palātas pārbaudītās galvenās prasības		Čehijas Republika ERAF/KF/ESF RI	Griekija ERAF/KF/ESF RI	Itālija – Sicīlija ERAF/KF/ESF RI	Latvija ERAF/KF/ESF RI	Ungārija ERAF/KF/ESF RI	Portugāle ERAF/KF/ESF RI	Rumānija ERAF/KF/ESF RI
Paraugu atlasē metodes darbību revīzijām	Ir noteikta pienācīga paraugu atlasē metode darbību revīzijām, lai izveidotu darbību paraugu, kas revidējams noteiktā pārskata periodā	daļēji atbilst	atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	atbilst
Parauga izveide darbību revīzijām	Paraugu atlasē metode darbību revīzijām tiek izmantota, kā noteikts, lai izveidotu darbību paraugu, kas revidējams noteiktā pārskata periodā	daļēji efektīvas	efektīvas	daļēji efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas
Revīzijas metodoloģija darbību revīzijām	Darbību pareizības pārbaudei veiktais revīzijas darbs balstās uz pārbaudes sarakstu ar jautājumiem, lai pārliecinātos, ka pietiekami pamatīgi ir izpildītas piemērojamo noteikumu prasības saistīto risku novēršanai	neatbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst	atbilst	daļēji atbilst
Darbību revīziju pārskats	Darbību revīzijas bija veiktas saskaņā ar konkrētām laikposmam atlasīto paraugu, tās notika saskaņā ar RI izveidoto metodoloģiju, un visi darbību revīziju posmi bija pienācīgi dokumentēti	daļēji efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	daļēji efektīvas
Atkārtotas darbību revīzijas	Pēc tam, kad Palāta atkārtoja RI veiktās darbību revīzijas, iegūtie konstatējumi bija līdzīgi kā RI, kā tas ir paziņots Komisijai	neefektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas

Palātas pārbaudītās galvenās prasības		Čehijas Republika ERAF/KF/ESF RI	Griekija ERAF/KF/ESF RI	Itālija – Sicīlija ERAF/KF/ESF RI	Latvija ERAF/KF/ESF RI	Ungārija ERAF/KF/ESF RI	Portugāle ERAF/KF/ESF RI	Rumānija ERAF/KF/ESF RI
Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums	Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums bija sagatavoti atbilstoši tiesību aktos noteiktajām prasībām un norādījumiem, kas saskaņoti starp Komisiju un dalībvalstīm, un ziņojums un atzinums atbilst rezultātiem, kas iegūti RI veiktajās sistēmu revīzijās un darbību revīzijās	neatbilst	atbilst	daļēji atbilst	atbilst	atbilst	atbilst	daļēji atbilst
Kopvērtējums ⁽¹⁾		neefektīvas	efektīvas	daļēji efektīvas	efektīvas	efektīvas	efektīvas	daļēji efektīvas

⁽¹⁾ Tāpat kā iepriekšējā gadā veiktajā revīzijas iestāžu pārbaudē (sk. 2010. gada pārskata 4.2. pielikumu) RI kopvērtējuma iegūšanai tika izmantoti šādi kritēriji, pamatojoties uz pārbaudītajām galvenajām īpašajām prasībām:

- "efektīvas": galvenās prasības "Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums" novērtējums ir "atbilst" un galveno prasību "Sistēmu revīziju pārskats", "Parauga izveide", "Darbību revīziju pārskats" un "Atkārtotas darbību revīzijas" novērtējums ir "efektīvas";
- "daļēji efektīvas": galvenās prasības "Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums" novērtējums ir vismaz "daļēji atbilst" un galveno prasību "Sistēmu revīziju pārskats", "Parauga izveide", "Darbību revīziju pārskats" un "Atkārtotas darbību revīzijas" novērtējums ir vismaz "daļēji efektīvas";
- "neefektīvas": galvenās prasības "Gada kontroles ziņojums un revīzijas atzinums" novērtējums ir "neatbilst" vai vismaz vienas no galvenajām prasībām "Sistēmu revīziju pārskats", "Parauga izveide", "Darbību revīziju pārskats" un "Atkārtotas darbību revīzijas" novērtējums ir "neefektīvas".

6. NODAĻA

Nodarbinātība un sociālās lietas

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	6.1.–6.12.
Politikas grupas īpašās iezīmes	6.3.–6.11.
Politikas mērķi	6.3.
Politikas instrumenti	6.4.–6.9.
Riski saistībā ar pareizību	6.10.–6.11.
Revīzijas tvērumi un pieeja	6.12.
Darījumu pareizība	6.13.–6.18.
Sistēmu efektivitāte	6.19.–6.26.
Divu revīzijas iestāžu padziļināta pārbaude	6.19.–6.20.
Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums	6.21.–6.23.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	6.24.–6.26.
Secinājumi un ieteikumi	6.27.–6.30.
Secinājumi	6.27.–6.28.
Ieteikumi	6.29.–6.30.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

6.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "04. Nodarbinātība un sociālās lietas". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **6.1. tabulā**.

6.2. Nodarbinātības un sociālo lietu politiku finansē galvenokārt no Eiropas Sociālā fonda (ESF), kura darbību reglamentē tie paši noteikumi, kuri reglamentē Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) un Kohēzijas fonda (KF) darbību, kā izklāstīts 5. nodaļā. Papildu noteikumi par ESF ir izklāstīti atsevišķā regulā. Par jautājumiem, kas kopīgi visiem trim minētajiem fondiem, šajā nodaļā norādītas atsauces uz 5. nodaļu.

6.1. tabula. Nodarbinātība un sociālās lietas. Galvenā informācija par 2011. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
04.	Nodarbinātība un sociālās lietas	Administratīvie izdevumi	93	Centralizēta tieša
		Eiropas Sociālais fonds	9 966	Dalīta
		Strādāt Eiropā – Sociālais dialogs un mobilitāte	59	Centralizēta tieša
		Nodarbinātība, sociālā solidaritāte un dzimumu līdztiesība	132	Centralizēta tieša
		Eiropas Pielāgošanās fonds globalizācijai	114	Dalīta
		Pirmspievienošanās palīdzības instruments	28	Decentralizēta
		10 392		
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			93	
Pamatdarbības izdevumi kopā			10 299	
No tiem: — avansi			128	
— starpposma/gaļīgjie maksājumi			10 171	
Maksājumi gadā kopā			10 392	
Saistības gadā kopā			11 638	

(¹) Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

Avots: Eiropas Savienības 2011. gada pārskati.

Politikas grupas īpašās iezīmes

Politikas mērķi

6.3. Nodarbinātības un sociālo lietu politikas grupa ir daļa no ES kohēzijas politikas, kuras mērķis ir stiprināt ekonomisko, sociālo un teritoriālo kohēziju ES, samazinot reģionu attīstības atšķirības. Konkrēti, ES nodarbinātības un sociālās politikas galvenie mērķi ir mazināt bezdarbu, attīstīt cilvēkresursus un veicināt iekļaušanos darba tirgū.

Politikas instrumenti

6.4. Eiropas Sociālais fonds (ESF) ir nodarbinātības un sociālās politikas galvenais īstenošanas rīks, proti, 97 % šīs politikas jomas izdevumu 2011. gadā tika finansēti no ESF līdzekļiem. ESF finansē investīcijas cilvēkkapitālā, īstenojot apmācību un citus nodarbinātības pasākumus.

6.5. Pārējie izdevumi ir subsīdijas un dotācijas organizācijām, kas īsteno un koordinē darbības sociālajā un nodarbinātības jomā. Šie izdevumi ietver Eiropas Nodarbinātības dienesta (EURES) tīkla finansējumu. EURES nodrošina sadarbību starp Komisiju un dalībvalstīm Eiropas Nodarbinātības stratēģijas ieviešanā, kā arī programmas "Progress" ieviešanā, kas veicina politikas ieviešanu dalībvalstīs, īstenojot pētījumus, analīzi un citus pasākumus.

6.6. Finansējums tiek piešķirts arī ES aģentūrām: Eiropas Dzimumu līdztiesības institūtam, Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fondam un Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūrai.

6.7. Eiropas Globalizācijas pielāgošanas fonds (EGF) sniedz atbalstu tiem darba ņēmējiem Eiropas Savienībā, kuri atlaisti no darba tāpēc, ka pasaules tirdzniecības modeļos notikušas lielas strukturālas izmaiņas, un finanšu un ekonomikas krīzes rezultātā. Pirmspievienošanās palīdzības instruments (IPA) nodrošina atbalstu kandidātvalstīm cilvēkresursu attīstībā.

Izdevumu pārvaldība un kontrole

6.8. Komisija un dalībvalstis īsteno ESF izdevumu dalītu pārvaldību. Uz ESF attiecas kohēzijas politikas izdevumiem kopumā piemērotās vadības un kontroles sistēmas, kā minēts iepriekšējā nodaļā (5.8.–5.14. punkts).

6.9. Arī uz EGF īstenošanu attiecināta dalītā pārvaldība. Saistībā ar EGF budžeta lēmējstāde pieņem lēmumu par apropriācijām, bet Komisija izskata finansējuma pieteikumus, ko iesniegušas dalībvalstis, un apstiprina maksājumus. Pirmspievienošanās palīdzības instruments tiek pārvaldīts decentralizēti, turpretī citiem ar sociālo un nodarbinātības jomu saistītiem izdevumiem tiek piemērota tieša centralizēta pārvaldība.

6.8. *Lai gan, kā minēts 5.8. punktā, ESF, ERAF un KF pārvaldības un kontroles sistēmas reglamentē kopīgi noteikumi, praksē lielākajai daļai ESF darbības programmu ir savas īpašas iestādes un kontroles sistēmas.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Riski saistībā ar pareizību

6.10. Galvenie ESF izdevumu riski saistīti ar cilvēkkapitālā veikto investīciju nemateriālo raksturu (piemēram, mācību kursi), līdzfinansēto darbību daudzveidību un daudz, bieži vien nelielu, partneru iesaisti projektu īstenošanā. Šo faktoru dēļ tiek apstiprināti neattiecināmi izdevumi vai pieļautas kļūdas aprēķinos, un tas ietekmē pieprasījumu pareizību – esošās sistēmas vēlāk nespēj atklāt šīs novirzes.

6.11. EGF galvenais risks ir saistīts ar to, ka pieteikumos var būt neprecīza informācija, kuru Komisija nav atklājusi, apstiprinot attiecīgo pieprasījumu vai veicot turpmākas pārbaudes. IPA galvenais risks ir saistīts ar kandidātvalstu spēju izveidot un pārvaldīt nepieciešamās struktūras un kontroles sistēmas. Galvenais risks, kas saistīts ar citiem sociālo un nodarbinātības jomas izdevumiem, ir tas, ka finansējuma saņēmēji savās izmaksu deklarācijās var iekļaut neatbilstīgus izdevumus.

Revīzijas tvērums un pieeja

6.12. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Nodarbinātības un sociālo lietu revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem specifiskiem jautājumiem:

- a) revīzijā pārbaudīja 180 starpposma un galīgo maksājumu paraugu;
- b) kohēzijas jomā vērtēja divu revīzijas iestāžu sistēmas 2007.–2013. gada programmu posmā;
- c) Komisijas vadības apliecinājumu pārbaude ietvēra Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD gada darbības pārskata pārbaudi.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

6.13. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **6.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 40 % no revidētajiem 180 maksājumiem ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 2,2 % ⁽¹⁾.

6.10. Komisija ir veikusi īpašus pasākumus, lai mazinātu konstatētos riskus, kas ietver jo īpaši preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un maksājumu pārtraukšanu.

6.13. Visticamākais kļūdu īpatsvars, ko Palāta aplēsa 2011. gadā, atbilst pozitīvajai attīstībai pēdējos gados. Tas izskaidrojams ar uzlabojumiem, ko dalībvalstis veikušas to pārvaldības un kontroles sistēmās, ar stingro pārtraukšanas un apturēšanas politiku, kuru kopš 2008. gada piemēro DG EMPL, un to vienkāršošanas pasākumu pozitīvo ietekmi, kas paredzēti noteikumos pašreizējām plānošanas periodam.

⁽¹⁾ Palāta kļūdu aplēsi aprēķina, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 0,9 % līdz 3,4 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.14. Dalībvalstu izveidotajām vadības un kontroles sistēmām jāparedz procedūras, lai nodrošinātu, ka deklarētie izdevumi ir likumīgi un pareizi⁽²⁾. Palātas veiktās revīzijas rezultāti liecina par nepilnībām, īpaši izdevumu "pirmā līmeņa pārbaudēs", par ko atbild dalībvalstu vadošās iestādes un starpniekstruktūras.

6.15. Pamatojoties uz katra kļūdainā darījuma pārbaudi, Palāta uzskata, ka attiecībā uz ESF dalībvalstu iestādēm bija pietiekami daudz informācijas, lai 76 % darījumu, kuros bija kļūdas, atklātu un izlabotu vismaz dažas no tām pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai.

Neattiecināmas un nepareizi aprēķinātas izmaksas

6.16. Palāta konstatēja, ka neattiecināmas izmaksas (attiecināmības kļūdas) atļūdzinātas 13 % no 180 pārbaudītajiem darījumiem. Visas minētās attiecināmības kļūdas saistītas ar ESF projektiem. Šīs kļūdas veido 77 % no visām skaitļos izsakāmajām kļūdām un aptuveni 73 % no aplēstā kļūdu īpatsvara šajā politikas grupā (sk. 6.1. piemēru).

6.1. piemērs. Neattiecināmas izmaksas

- a) *Dalībnieki, kuriem nebija tiesību piedalīties mācībuursos.* ESF finansējums tika piešķirts mācību kursiem, lai paaugstinātu elektronikas nozarē strādājošo kvalifikācijas un zināšanu līmeni. Palāta konstatēja, ka daudzi dalībnieki nestrādāja elektronikas nozarē, līdz ar to tiem nebija tiesību piedalīties šādās mācībās. Izmaksas, kas tika deklarētas saistībā ar šiem dalībniekiem, veidoja 29 % no pārbaudītās summas.
- b) *Nepamatoti paaugstinātas personāla izmaksas.* ESF finansējums tika piešķirts tirdzniecības apvienībai, lai atbalstītu tās darbību, tajā skaitā konsultāciju sniegšanu maziem un vidējiem uzņēmumiem (MVU). Vairāku apvienības darbinieku izmaksas tika attiecinātas uz ESF projektu, lai gan netika sniegti pierādījumi tam, ka viņu darba laiks attiecināms uz šo projektu. Palāta uzskata, ka projektā iesaistīto darbinieku izmaksas ir nepamatoti paaugstinātas par 60 %.

Kā parādīts 1. nodaļas 1.3. tabulā, visticamākais kombinētais kļūdu īpatsvars reģionālās politikas, transporta, enerģētikas, nodarbinātības un sociālo lietu jomā salīdzinājumā ar 2010. gadu būtiski samazinājās no 7,7 % līdz 5,1 %.

6.14. Vadošajām iestādēm ir uzdots pirms izdevumu apstiprināšanas dokumentāri pārbaudīt visas saņēmēju iesniegtās prasības. Taču darbības pārbaudes uz vietas var notikt arī projekta īstenošanas vēlākā posmā, proti, pēc apstiprināšanas un līdz slēgšanai, un tas izskaidro to, kāpēc nebija iespējams atklāt daļu kļūdu Palātas izlasē. Kontroles sistēmas ietekme uz kļūdu īpatsvara samazināšanu parasti ir redzama tikai turpmākajos gados pēc tam, kad ir īstenota kontrole visos līmeņos.

6.15. Komisija stingri seko līdzi šiem gadījumiem, lai nodrošinātu, ka attiecīgajās sistēmās ir ieviesti piemēroti rīcības plāni, lai novērstu kļūdas pirms izdevumu apstiprināšanas nākotnē.

Skatīt arī atbildi uz 6.14. punktu.

6.16 un 6.17. Komisija izskatīs visas kļūdas, par kurām ziņojusi Palāta, un nodrošinās, ka dalībvalstis pieņem korektīvus pasākumus un vajadzības gadījumā veic finanšu korekcijas.

⁽²⁾ Komisijas Regulas (EK) Nr. 1083/2006 58. panta c) punkts (OV L 210, 31.7.2006., 25. lpp.).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- c) *Neattiecināmas personāla izmaksas.* Saistībā ar profesionālās izglītības kursiem finansējuma saņēmēja deklarētie izdevumi ietvēra maksājumus, kurus projektā iesaistītie darbinieki saņēma kā darba attiecību izbeigšanas pabalstus. Tomēr saskaņā ar dalībvalstu izdevumu attiecināmības noteikumiem šādi maksājumi uzskatāmi par neattiecināmiem. Tādējādi 2,5 % no pārbaudītā projekta deklarētajiem izdevumiem uzskatāmi par neattiecināmiem.

6.17. Vēl 3 % no pārbaudītajiem 180 darījumiem attiecās uz projektiem, kuros atlīdzināmās izmaksas bija nepareizi aprēķinātas (*precizitātes kļūdas*). Šādas kļūdas bija sastopamas 20 % no visiem darījumiem, kuros bija skaitļos izsakāmas kļūdas, un aptuveni 9 % no kopējā aplēstā kļūdu īpatsvara (sk. 6.2. piemēru).

6.2. piemērs. Nepareizi aprēķinātas izmaksas

- a) *Nepareizs pieskaitāmo izmaksu aprēķins.* Projektam, kura ietvaros organizēti mācību kursi bezdarbniekiem, pieskaitāmās izmaksas bija attiecinātas, piemērojot koeficientu, kas noteikts atbilstoši projekta nolūkā izmantotajai ēkas platībai. Palāta konstatēja, ka minētais koeficients aprēķināts nepareizi, līdz ar to uzrādīto pieskaitāmo izmaksu pārsniegums bija 2,4 % no revidētās summas.
- b) *Nepareizi aprēķinātas deklarētās izmaksas.* Projekts attiecās uz vietējo iestāžu pārvaldītiem pasākumiem izglītības kvalitātes paaugstināšanai un izglītības sistēmas modernizācijai. Palāta konstatēja atšķirību starp summu, kuru revidētā vietējā iestāde bija deklarējusi vadošajai iestādei, un projekta summu, kuru vadošā iestāde bija deklarējusi Komisijai. Vadošā iestāde bija pieļāvusi kļūdas aprēķinos, apkopojot vietējās iestādes iesniegtos ziņojumus, līdz ar to uzrādīto attiecināmo izmaksu pārsniegums bija 6,7 % no revidētās summas.

Daudzi procedūras prasību neievērošanas gadījumi

6.18. Gandrīz visi darījumi, kuros Palāta konstatēja skaitļos neizsakāmas kļūdas (40 no 42), bija saistīti ar dažādiem procedūras prasību pārkāpumiem, kurus vadošās iestādes un finansējuma saņēmēji pieļāva ESF projektu pārvaldībā un ieviešanā. Palāta 23 gadījumos šādus pārkāpumus uzskatījusi par nopietniem neatbilstības gadījumiem. 6.3. piemērā sniegti galvenie minētās kļūdas veidi.

6.18. Komisija veiks pārbaudes visām tām kļūdām, par kurām ziņojusi Palāta, un nodrošinās, ka tiek veikti korektīvi pasākumi.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

6.3. piemērs. Procedūras prasību neievērošana

- a) *Atsevišķas uzskaites trūkums.* Vairākiem profesionālās izglītības pasākumiem, kas paredzēti jauniešiem bezdarbniekiem, projekta uzskaitē nebija atsevišķi norādīti visi ar projektu saistītie izdevumi, piemēram, darbinieku algas. Ja nav atbilstoši nodrošināta atsevišķa uzskaitē, nav arī pārliecības, ka attiecīgās izmaksas nav deklarētas arī saistībā ar kādiem citiem projektiem.
- b) *Mācību uzņēmumu akreditācijas noteikumu neievērošana.* Finansējuma saņēmējs bija mācību uzņēmums, kuram, lai saglabātu savu akreditētā uzņēmuma statusu, būtu vajadzējies ieviest procedūras, ar kuru palīdzību varētu mērit apmācīto personu apmierinātības pakāpi un vēlāk pārbaudīt, vai attiecīgo mācību rezultātā tās ir vai nav atradušas darbu. Palāta konstatēja, ka finansējuma saņēmējs nav ievērojis šīs prasības.
- c) *Novēlots paziņojums par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu.* Saskaņā ar publiskā iepirkuma noteikumiem līgumslēdzējām iestādēm paziņojums par līguma piešķiršanas procedūras rezultātiem jānosūta ne vēlāk kā 48 dienu laikā pēc līguma piešķiršanas. Palāta konstatēja, ka trīs gadījumos šis noteikums nebija ievērots.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE**Divu revīzijas iestāžu padziļināta pārbaude**

6.19. Palāta izvērtēja divu revīzijas iestāžu darbu divās dalībvalstīs 2011. gadā. Šis darbs bija daļa no septiņu revīzijas iestāžu pārbaudes saistībā ar ERAF, KF un ESF. Palātas veiktās revīzijas tvērums ir aprakstīts 5.40. punktā. Divās revīzijas iestādēs (Itālijā, Sicīlijā, un Latvijā), kurās Palāta pārbaudīja to darbu un atkārtoti veica darbību revīzijas, galvenā uzmanība tika pievērsta ESF izdevumiem. Palātas veiktās revīzijas iestāžu pārbaudes rezultāti par visiem struktūrfondiem ir sniegti 5. nodaļā (5.41.–5.43. punktā un **5.2. pielikumā**).

6.19. *Revīzijas iestādes tiešām ir galvenā loma ticamības veidošanas procesā no plānošanas perioda sākuma un sistēmu izveides. Pēc tam tās katru gadu Komisijai sniedz revīzijas atzinumu par pārvaldības un kontroles sistēmu darbību, balstoties uz pārvaldes un kontroles sistēmu revīzijām un uz to darbību statistikas paraugiem, kas veiktas saskaņā ar revīzijas stratēģiju. Šā iemesla dēļ Komisija veic ciešu sadarbību un koordināciju ar tām, un ir sākusi pārskatīt to metodiku un revīzijas rezultātus jau 2009. gadā. Tas veicināja kapacitātes palielināšanu, sniedzot padomus, norādījumus un ieteikumus revīzijas iestādēm, pateicoties Komisijas atkārtotam darbam. Regulā Komisijai paredzēta iespēja paļauties uz revīzijas iestādes darbu attiecībā uz tās ticamību, ņemot vērā noteiktus nosacījumus (73. pants).*

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.20. Izvērtējot, kā Latvijas revīzijas iestāde ievēro galvenās reglamentējošās prasības un nodrošina darījumu pareizību, tās darbs ir novērtēts kā efektīvs. Itālijas (Sicīlija) revīzijas iestādes darbs ir novērtēts kā daļēji efektīvs. Palāta norādīja uz konkrētām problēmām revīzijas iestādes veiktajā revidējamo darbību parauga atlasē un kļūdu ekstrapolācijā. Līdz ar to revīzijas iestādes gada kontroles ziņojumā norādīts pārāk zems kļūdu īpatsvars. Arī Komisija, pamatojoties uz sava darba rezultātiem, uzskatīja, ka uz norādīto kļūdu īpatsvaru nevar pašauties (sk. 5.42.–5.43. punktu).

Komisijas īstenotās revīzijas iestāžu pārraudzības novērtējums

6.21. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā Komisija īstenoja revīzijas iestāžu pārraudzību, ir izklāstīti 5.44.–5.51. punktā.

6.22. Palāta konstatēja, ka visos gadījumos, kuros Komisija dalībvalstīs veiktajās pārbaudēs atklāja konkrētas nepilnības, dalībvalstīm tika ziņots par veicamo koriģējošo pasākumu (5.47. punkts).

6.23. Palāta uzskata, ka Komisija pēc revīzijas iestāžu gada kontroles ziņojumu pārbaudes ir izdarījusi pareizus secinājumus un ka tā, balstoties uz veikto novērtējumu, vajadzības gadījumā ir koriģējusi paziņotos kļūdu īpatsvarus (5.51. punkts).

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība

6.24. Palāta izvērtēja Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD 2011. gada darbības pārskatu un pievienoto ģenerāldirektora deklarāciju. Konkrēti saistībā ar 2011. gadā apstiprināto maksājumu pareizību Palāta

- a) novērtēja gada darbības pārskatos formulētās atrunas;
- b) pārbaudīja, cik pamatoti un precīzi Komisija ir aprēķinājusi atlikušo kļūdu īpatsvaru un "apdraudēto maksājumu" summas.

6.25. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD ir aplēsis, ka 2011. gada starpposma maksājumos saistībā ar 2007.–2013. gada programmu posmu kopējais kļūdu līmenis ir no 2 % līdz 2,5 %. Ģenerāldirektorāta gada darbības pārskatā ir iekļauta atruna par maksājumiem 58,7 miljonu EUR apmērā 2007.–2013. gada programmu posmā attiecībā uz 24 no 117 darbības programmām un atruna bez finansiālas ietekmes par 2000.–2006. gada programmu posmu.

KOMISIJAS ATBILDES

6.20. DG EMPL 2011. gadā veica revīzijas, lai pārskatītu 42 ESF revīzijas iestāžu darbu, tostarp Sicīlijas un Latvijas revīzijas iestāžu darbu. Šajā izlasē, balstoties uz riska analīzi, kas tiek atjaunināta ik gadu, tika atlasītas 12 revīzijas iestādes, bet pārējās 30 tika izvēlētas pēc nejaušības principa. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, DG EMPL piekrīt novērtējumam par Palātas atlasītajām divām revīzijas iestādēm.

6.25. Ņemot vērā Palātas pozitīvo novērtējumu par Nodarbinātības ģenerāldirektorāta 2010. gada darbības pārskatu, Revīzijas palāta sniedza ieteikumu attiecībā uz riskiem, kas saistīti ar darbības programmām, kuru aplēstais kļūdu īpatsvars ir mazāks par 5 %. Lai novērstu šos riskus, DG EMPL ir uzlabojis savu metodiku, kas tagad šo kategoriju ietver, novērtējot iespējamās atrunas. Tāpēc 2011. gada darbības pārskatā piemērotā metodika ir stingrāka atbilstoši Revīzijas palātas ieteikumam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.26. Nodarbinātības, sociālo lietu un iekļautības ĢD ir formulējis atrunas par tām darbības programmām 2000.–2006. gada programmu posmā, kurās dalībvalstis vēl nav pienācīgi izlabojušas trūkumus, kas konstatēti slēgšanas procesā. Komisija šīs atrunas nav izteikusi skaitliski (Komisija tās klasificē kā pēcpārbaudes par iepriekšējā gada atrunu). Kā liecina Palātas veiktais darbs, joprojām pastāv risks, ka slēgšana notikusi, balstoties uz tādiem slēgšanas dokumentiem, uz kuriem nevar paļauties, un līdz ar to finanšu korekcijas nav bijušas pietiekamas (sk. 5.63. un 5.64. punktu, kā arī Īpašā ziņojuma Nr. 3/2012⁽³⁾ 65.–67. punktu).

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

6.27. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas “Nodarbinātība un sociālās lietas” 2011. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos kļūdu līmenis bija būtisks.

6.28. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu saistībā ar pārbaudītajām pārraudzības un kontroles sistēmām, Palāta secina, ka

- a) revīzijas iestādes daļēji efektīvi nodrošināja darbību pareizību 2007.–2013. gada programmu posmā;
- b) Komisijas un dalībvalstu procedūras bija daļēji efektīvas 2000.–2006. gada programmu posma slēgšanas procesa sākumposmā.

KOMISIJAS ATBILDES

6.26. Komisija uzskata, ka atlikušajiem riskiem, ko Palāta minēja saistībā ar 2000.–2006. gada plānošanas periodu, tiek pievērsta pienācīga uzmanība notiekošajā slēgšanas procesā. Komisijas dienesti ir veikuši par slēgšanu atbildīgo struktūru iesniegto slēgšanas dokumentu rūpīgu novērtējumu un ir veikuši vajadzīgos pasākumus, lai risinātu konstatētās problēmas, tostarp slēgšanas procesa pārtraukšanu, pieprasījumu sniegt papildu informāciju, slēgšanas revīziju veikšanu, pamatojoties uz tās veikto riska novērtējumu, un, visbeidzot, attiecībā uz dažām programmām – finanšu korekciju piemērošanu.

Pamatojoties uz iepriekš minētajām slēgšanas procedūrām, tikai tad, kad atlikušo kļūdu īpatsvars katrai darbības programmai tiek uzskatīts par zemāku par 2 % būtiskuma sliekšni, Komisija veic galīgo maksājumu. Tāpēc DG EMPL gada darbības pārskatā netika kvantificētas vēlākās atrunas attiecībā uz 2000.–2006. gada plānošanas periodu, jo tās nekādi neietekmēja 2011. gadā veiktos galīgos maksājumus.

6.27. Komisija norāda uz zemo kļūdu īpatsvaru 2011. gadā, kas apliecina pozitīvo attīstību pēdējos gados. Šis uzlabojums ir panākts, pateicoties dalībvalstu veiktiem attiecīgiem pasākumiem un efektīvai maksājumu pārtraukšanas un apturēšanas politikai, ko kopš 2008. gada piemēro DG EMPL apvienojumā ar vienkāršošanas pasākumu veiksmīgu īstenošanu.

Komisija partnerībā ar dalībvalstīm plāno turpināt savus centienus, lai vēl vairāk uzlabotu tās sniegumu, kā ieteikusi Palāta.

6.28. Komisija uzsver, ka revīzijas iestāžu darba efektivitāte un kvalitāte dažādās programmās un dalībvalstīs ir atšķirīga, kā to parāda Palātas novērtējums 5.41. punktā un Komisijas revīzijas darba rezultāti. Saskaņā ar 73. pantu Padomes Regulā (EK) Nr. 1083/2006 Komisija no 2012. gada jūnija oficiāli paļaujas uz deviņu revīzijas iestāžu darbu saistībā ar ESF. Komisija turpinās pārskatīt atlikušo revīzijas iestāžu darbu un uzraudzīt to programmu situāciju, attiecībā uz kurām piemēro 73. pantu.

⁽³⁾ <http://eca.europa.eu>.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija uzskata, ka ir izveidotas stabilas procedūras un norādījumi attiecībā uz slēgšanas procesu, un uzskata, ka vairums dalībvalstu ir veikušas nozīmīgu un profesionālu darbu, lai būtu iespējama programmu slēgšana un lai palielinātu ticamību, slēdzot programmu. Komisija arī uzskata, ka ir veikusi visaptverošu darbu programmas noslēgumā, rūpīgi analizējot visus slēgšanas dokumentus, vajadzības gadījumā veicot papildu revīzijas un izmeklēšanas, kā rezultātā daudzos gadījumos programmu slēgšanas brīdī ir piemērotas papildu finanšu korekcijas, lai novērstu atlikušos riskus.

Ieteikumi

6.29. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā tiek ņemti vērā iepriekšējos (2008. un 2009. g.) gada pārskatos sniegtie ieteikumi Kohēzijas jomā, ir apkopoti **6.2. pielikumā**. Jāņem vērā šādi jautājumi:

a) Komisija 2011. gada maijā publicēja darba dokumentu par galvenajiem revīzijas konstatējumiem saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanu, lai uzsāktu diskusiju ar dalībvalstīm par publiskā iepirkuma noteikumu neievērošanas mazināšanu;

b) pašreizējā programmu posmā Komisija ir turpinājusi savas revīzijas programmas īstenošanu dalībvalstīs, taču, kā liecina Palātas veiktās revīzijas rezultāti, dalībvalstu vadības un kontroles sistēmas strādā tikai daļēji efektīvi;

c) Komisija ir turpinājusi maksājumu pārtraukšanu vai apturēšanu un finanšu korekciju piemērošanu, taču joprojām ir būtisks kļūdu līmenis izdevumos, kurus dalībvalstis apliecinājušas Komisijai.

6.29.

a) Komisija ir ieguldījusi ievērojamas pūles, lai nodrošinātu, ka tiek stingri ievēroti attiecināmības kritēriji un tiek pareizi piemēroti publiskā iepirkuma noteikumi. Ir nodrošināta apmācība un norādījumi par attiecināmības un publiskā iepirkuma noteikumiem. Turklāt, ja tā konstatē sarežģītus noteikumus programmas līmenī, Komisija sniedz ieteikumus, lai vienkāršotu noteikumus. Tā ir arī informējusi dalībvalstis par analīzi, kas veikta par ES revīzijās konstatētajiem iepirkumu kļūdu veidiem kohēzijas politikas jomā iepriekšējos gados, un ierosinājusi procedūru labākās prakses un dalībvalstu iespējamo atbilžu apkopošanai, lai šīs kļūdas labotu un samazinātu to rašanās gadījumu skaitu.

Publiskā iepirkuma noteikumu piemērošana galvenokārt attiecas uz ERAF un KF finansējumu un tai ir ierobežota ietekme uz ESF finansētiem projektiem.

b) un c) Veicot visaptverošu revīzijas darbu, Komisija paziņoja mērķtiecīgus ieteikumus vadības un kontroles iestādēm, lai novērstu konstatētos trūkumus.

Komisija turpinās īstenot stingru pieeju maksājumu pārtraukšanai un apturēšanai. Šīs politikas īstenošanas un dalībvalstu centieni rezultātā var novērot pozitīvu ietekmi uz kļūdu īpatnību kohēzijas jomā (skatīt 1. nodaļas 1.3. tabulu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

6.30. Pēc šīs pārbaudes, kā arī, pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2011. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Stingri pieprasīt ESF finansējuma saņemšanai noteikto attiecināmības prasību ievērošanu, un, pamatojoties uz 2007.–2013. gada programmu posmā gūto pieredzi, izvērtēt dalībvalstu attiecināmības noteikumu piemērošanu, lai apzinātu jomas, kurās iespējama turpmāka vienkāršošana, un novērstu iespējamus kļūdu cēloņus periodā pēc 2013. gada.

— **2. ieteikums.** Atgādināt dalībvalstīm par pienākumu ieviest procedūras, kas nodrošina deklarēto izdevumu likumību un pareizību un novērš nepilnības "pirmā līmeņa pārbaudēs", par ko atbild dalībvalstu vadošās iestādes un starpniekstruktūras, kā arī nodrošināt papildu norādījumus un mācības.

— **3. ieteikums.** Mudināt dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošos mehānismus pirms izdevumu apstiprināšanas Komisijai (2008. g.). Visos gadījumos, kad vadības un kontroles sistēmu darbībā konstatēti būtiski trūkumi, Komisijai jāpārtrauc vai jāaptur maksājumi, kamēr attiecīgā dalībvalsts nav veikusi koriģējošu pasākumu, un, ja nepieciešams, jāpiemēro finanšu korekcijas.

— **4. ieteikums.** Sniegt revīzijas iestādēm turpmākus norādījumus pašreizējā programmu posmā, jo īpaši par paraugu veidošanu un projektu revīzijas un kvalitātes kontroles gaitā veicamo pārbažu tvērumu.

— **5. ieteikums.** Stingri pārbaudīt revīzijas iestāžu sagatavotajos gada kontroles ziņojumos un revīzijas atzinumos sniegtās informācijas precizitāti un pilnīgumu. Komisijas pārbaudēs pilnībā jāņem vērā informācija, kas pieejama par revīzijas iestāžu veiktajām sistēmu revīzijām un darbību revīzijām.

KOMISIJAS ATBILDES

6.30. Skatīt kopīgo atbildi uz 1.12.–1.13. punktu.

Komisija ir apņēmusies 2010. gadā turpināt uzraudzīt attiecināmības noteikumu ievērošanu, veicot regulāras revīzijas un pārkontroli visām ES un dalībvalstu revīzijām. Informācija par to tiek sniegta DG EMPL ģenerāldirektora gada darbības pārskatā. Ja nepieciešams, Komisija turpinās veikt korektīvus pasākumus.

Saistībā ar valsts attiecināmības noteikumu novērtēšanu un lielākas vienkāršošanas veidu meklēšanu Komisija norāda uz ievērojamajām pūlēm, kas šajā jomā jau ieguldītas tās mērķtiecīgā rīcības plāna ietvaros attiecībā uz konkrētām dalībvalstīm, kurās konstatētas atkārtotas problēmas. Komisija turpinās šos centienus, īpašu uzmanību pievēršot neattiecināmu izmaksu, pārmaksātu personāla izmaksu problēmas risināšanai un valsts noteikumu racionalizēšanai.

Komisija turpinās vērst dalībvalstu uzmanību uz sevišķo nozīmību attiecībā uz Palātas konstatēto problēmu atkārtoto saistību ar pārvaldības pārbaudēm.

Komisija 2010. gadā apņēmas turpināt savlaicīgi vajadzības gadījumā pārtraukt vai apturēt maksājumus. Šīs stingrā politika atkal ir atspoguļota DG EMPL ģenerāldirektora 2011. gada darbības pārskatā (skatīt Komisijas atbildi uz 6.29. punktu c) apakšpunktu).

Komisija turpinās dod norādījumus un padomus revīzijas iestādēm par daudziem un dažādiem tehniskiem un normatīviem jautājumiem. Šajā saistībā DG REGIO un DG EMPL 2012. gada jūnijā rīkoja semināru, kura laikā tika sniegti norādījumi par izlases veidošanu.

Gada kontroles ziņojumi ir viens no galvenajiem elementiem, uz kura pamata Komisija veido tās ticamību. Tāpēc tajos sniegtā informācija tiek pilnībā ņemta vērā. Ir sniegti papildu norādījumi kļūdu īpatsvara apstrādei 2011. gada kontroles ziņojuma vajadzībām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

- **6. ieteikums.** Mudināt dalībvalstis izmantot regulās atļautās vienkāršotās izmaksu iespējas, lai mazinātu kļūdu rašanās iespējas.

Kā paskaidrots DG EMPL 2011. gada darbības pārskatā, katru gadu tiek veikta visu gada kontroles ziņojumu rūpīga pārskatīšana; tā ir pamats atrunu formulēšanai, lai nodrošinātu to uzticamību un atbilstību iepriekš minētajiem norādījumiem.

Komisija turpina centienus nodrošināt padomus, apmācību un norādījumus dalībvalstīm, lai šīs noteikumu piedāvātās iespējas rezultātā visām ieinteresētajām personām tiktu panākta reāla vienkāršošana.

Aptuveni 70 % no darbības programmām izmanto vismaz vienu no vienkāršotajiem izmaksu risinājumiem. No daudzajiem risinājumiem visvairāk izmantotie risinājumi ir vienotā likme netiešajām izmaksām un vienību izmaksu standarta shēma.

6.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI NODARBINĀTĪBAS UN SOCIĀLO LIETU JOMĀ

	2011. gads				2010. gads	2009. gads	2008. gads
	ESF	IPA	Pārējie sociālie jautājumi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	160	6	14	180	66	44	49
avansi	0	0	0	0	0	0	0
starpposma/galīgie maksājumi	160	6	14	180	66	44	49
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā							
klūdu nav	56 % (90)	100 % (6)	86 % (12)	60 % (108)	73 %	75 %	82 %
ir viena vai vairākas kļūdas	44 % (70)	0 % (0)	14 % (2)	40 % (72)	27 %	25 %	18 %
Kļūdaino darījumu analīze							
Analīze pēc kļūdu veida							
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	59 % (41)	0 % (0)	50 % (1)	58 % (42)	39 %	0 %	56 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	41 % (29)	0 % (0)	50 % (1)	42 % (30)	61 %	100 %	44 %
attiecināmības kļūdas	79 % (23)	0 % (0)	0 % (0)	77 % (23)	91 %	64 %	50 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	4 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	3 % (1)	9 %	0 %	0 %
precizitātes kļūdas	17 % (5)	0 % (0)	100 % (1)	20 % (6)	0 %	36 %	50 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				2,2 %			
Augstākais kļūdu līmenis				3,4 %			
Zemākais kļūdu līmenis				0,9 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, kopas sadalīja mazākās.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

6.2. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE KOHĒZIJAS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par ieteikumu īstenošanas gaitu	Komisijas atbilde
2009.	<p>Kohēzija:</p> <p>Komisijai jāuzrauga atbilstība ES finansējuma attiecināmības prasībām, tostarp pareiza ES un dalībvalstu publiskā iepirkuma noteikumu piemērošana.</p> <p>(Sk. 2009. gada pārskata 4.38. punktu.)</p>	<p>Komisija sniedz norādījumus dalībvalstu vadošajām un revīzijas iestādēm. 2011. gada maijā Komisija publicēja darba dokumentu par galvenajiem revīzijas konstatējumiem saistībā ar publiskā iepirkuma noteikumu piemērošanu, lai uzsāktu diskusiju ar dalībvalstīm par publiskā iepirkuma kļūdu skaita mazināšanu struktūrfondu projektos. Komisijas vispārējais vērtējums attiecībā uz ES publiskā iepirkuma tiesību aktu ietekmi un efektivitāti tika publicēts 2011. gada jūnijā.</p>	<p>Komisija paskaidroja Komisijas dienestu darba dokumentā (SEC(2011) 1179, 2011. gada 5. oktobris) konkrētos pasākumus, kas veikti, lai mazinātu konstatētos riskus, un kuri ietver jo īpaši preventīvus un korektīvus pasākumus, piemēram, norādījumus, apmācību un maksājumu apturēšanu.</p>
	<p>Kohēzija:</p> <p>Komisijai jānodrošina, lai, dalībvalstīm aizstājot neattiecināmos izdevumus ar jauniem izdevumiem (atsaukšana), netiktu deklarēti jauni nepareizi izdevumi.</p> <p>(Sk. 2009. gada pārskata 4.37. punkta b) apakšpunktu.)</p>	<p>Komisija veic ar šo risku saistītās pēcpārbaudes, slēdzot 2000.–2006. gada posma programmas. Komisijas priekšlikums par juridisko regulējumu 2014.–2020. gada programmu posmam paredz, ka, ja ES revīziju laikā tiek konstatēti pārkāpumi, kas ietekmē gada pārskatus, darbības programmai piešķirtais finansējums tiek samazināts par atbilstoši piemērotajām korekcijām. Šāds samazinājums ierobežotu izdevumu atsaukšanu un aizstāšanu kārtējā finanšu gadā.</p>	<p>Komisijas priekšlikumā par normatīvo regulējumu laikposmam no 2014.–2020. gadam paredzēts (ikgadējās slēgšanas loģikas ietvaros), ka tad, "ja neatbilstības, kas ietekmē Komisijai nosūtītos gada pārskatus, ir konstatējusi Komisija vai Revīzijas palāta, izrietošajā finanšu korekcijā samazina darbības programmai piešķirto atbalstu no fondiem". Priekšlikums tādejādi ierobežo atsaukšanas/aizstāšanas iespējas.</p>
2008. un 2009.	<p>Kohēzija:</p> <p>Veicot pārraudzību, Komisijai jānodrošina, lai dalībvalstu vadības un kontroles sistēmas darbotos efektīvi.</p> <p>(Sk. 2009. gada pārskata 4.37. punkta c) apakšpunktu un 2008. gada pārskata 6.37. punkta a) un c) apakšpunktu.)</p>	<p>Komisija veic dalībvalstu izveidoto vadības un kontroles sistēmu atbilstības novērtējumu programmu posma sākumā un veic revīzijas visa programmu posma laikā. Turklāt saistībā ar 2007.–2013. gada programmu posmu Komisija arvien vairāk ļauj uz dalībvalstu revīzijas iestādēm, lai iegūtu pārlicību par šo sistēmu efektīvu darbību. 2011. gadā Komisija turpināja veikt revīzijas iestāžu darba pārbaudi saistībā ar 2007.–2013. gada programmu posma darbības programmām, tajā skaitā padziļināti pārbaudīja revīzijas iestādes (skatīt 5.35.–5.37. un 5.44.–5.51. punktu). Kopumā vadības un kontroles sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darījumu pareizību: ERAF, KF un ESF maksājumos kļūdu līmenis joprojām ir būtisks.</p>	<p>Komisija ir pastiprinājusi savu uzraudzības lomu kopš rīcības plāna pieņemšanas 2008. gadā un turpina īstenot stingru politiku, apturot un pārtraucot maksājumus, tiklīdz tiek atklāti trūkumi. Šīs noturīgās darbības ir uzlabojušas pārvaldības un kontroles sistēmu efektīvu darbību dalībvalstīs, un zemāks kļūdu īpatsvars, par ko Palāta ziņoja 2011. gada DAS, apstiprina šo pozitīvo attīstību.</p> <p>Kā paskaidrots atbildē uz 5.44. punktu, Komisijas palaušanās uz revīzijas iestādēm ir balstīta uz vispusīgu revīzijas darbu. Komisija atzinīgi novērtē Palātas novērtējumu, ka tā ir paziņojusi dalībvalstīm par korektīvajiem pasākumiem, kas jāveic visos tajos gadījumos, kuros ir konstatēti konkrēti trūkumi (sk. 5.47. punktu). Pamatojoties uz šo revīzijas darbu, Komisija no 2012. gada jūlija oficiāli ļauj uz 13 revīzijas iestāžu darbu saistībā ar ERAF/KF un 9 revīzijas iestāžu darbu saistībā ar ESF.</p>

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par ieteikumu īstenošanas gaitu	Komisijas atbilde
2008. un 2009.	<p>Kohēzija:</p> <p>Komisijai jāmudina dalībvalstu iestādes stingri piemērot koriģējošos mehānismus pirms izdevumu apliecināšanas Komisijai.</p> <p>(Sk. 2009. gada pārskata 4.37. punkta a) apakšpunktu un 2008. gada pārskata 6.37. punkta b) un d) apakšpunktu.)</p>	<p>Komisija turpināja piemērot savu politiku attiecībā uz maksājumu pārtraukšanu vai apturēšanu nopietnu pārkāpumu vai kontroles sistēmu trūkumu gadījumā. Dalībvalstu pienākums ir nosūtīt Komisijai informāciju par finanšu korekcijām līdz katra gada 31.martam. Komisija var piemērot finanšu korekcijas, ja attiecīgā dalībvalsts pati neveic atbilstošus koriģējošus pasākumus. 2011. gadā Komisija lēma par finanšu korekciju piemērošanu 2007.–2013. gada programmu posma ERAF programmām 217,6 miljonu EUR apmērā un ESF programmām – 2,7 miljonu EUR apmērā. Tomēr Komisijai iesniegtajos dalībvalstu apliecinātajos izdevumu pārskatos kļūdu līmenis joprojām ir būtisks.</p>	<p><i>Dalībvalstu sistēmu revīzija tika uzsākta 2011. gada sākumā ar mērķi uzlabot valstu finanšu korekciju paziņošanu Komisijai un nodrošināt ziņojumu pilnīgumu, precizitāti un savlaicīgumu. Rezultāti liecināja par dalībvalstu sistēmu uzlabojumiem, lai piemērotu finanšu korekcijas un ziņotu par tām. Turklāt izdevumu daudzgadu raksturs un kontroles cikls ļauj veikt finanšu korekcijas dažādos īstenošanas posmos, tostarp noslēgumā, ja galīgās pārbaudes tiek veiktas par izdevumu likumību un pareizību, un vajadzības gadījumā tiek veiktas galīgās korekcijas.</i></p>

7. NODAĻA

Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	7.1–7.14.
Politikas grupas īpašās iezīmes	7.2–7.6.
Riska iezīmes	7.7–7.11.
Budžeta atbalsts	7.9–7.10.
Līdzfinansēto darbību attiecināmība	7.11.
Revīzijas tvērumi un pieeja	7.12–7.14.
Darījumu pareizība	7.15–7.20.
Sistēmu efektivitāte	7.21–7.25.
Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts	7.22.
Ārpolitikas instrumentu dienests (FPI)	7.23–7.24.
Komisijas vadības apliecinājumi	7.25.
Secinājumi un ieteikumi	7.26–7.28.
Secinājumi	7.26–7.27.
Ieteikumi	7.28.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

7.1. Šajā nodaļā ir izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par politikas grupu "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās", kurā ietilpst šādas politikas jomas: "19. Ārējās attiecības", "21. Attīstība un attiecības ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm" ⁽¹⁾, "22. Paplašināšanās" un "23. Humānā palīdzība". Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **7.1. tabulā**.

7.1. tabula. Galvenā informācija par ārējām attiecībām, atbalstu un paplašināšanos 2011. gadā

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
19.	Ārējās attiecības	Administratīvie izdevumi	157	Centralizēta tieša
		Sadarbība ar trešām valstīm migrācijas un patvēruma jomā	39	Centralizēta tieša
		Kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP)	308	Centralizēta netieša/kopīga
		Eiropas demokrātijas un cilvēktiesību instruments (EIDHR)	123	Centralizēta tieša
		Attiecības un sadarbība ar industrializētām trešām valstīm	20	Centralizēta tieša
		Reakcija krīzes situācijās un globālie draudi drošībai	238	Centralizēta tieša/kopīga
		Eiropas kaimiņattiecību politika un attiecības ar Krieviju	1 448	Centralizēta tieša/decentralizēta
		Attiecības ar Latīņameriku	282	Centralizēta tieša/decentralizēta
		Attiecības ar Āzijas, Vidusāzijas un Tuvo Austrumu valstīm	670	Centralizēta tieša/decentralizēta/kopīga
		Politiskā stratēģija un koordinācija	28	Centralizēta tieša
		3 313		
21.	Attīstība un attiecības ar ĀKK valstīm	Administratīvie izdevumi	338	Centralizēta tieša
		Nodrošinātība ar pārtiku	320	Centralizēta tieša
		Attīstības nevalstiskie dalībnieki	202	Centralizēta tieša
		Vide un ilgtspējīga dabas resursu, tostarp enerģijas, pārvaldība	136	Centralizēta tieša
		Humānā un sociālā attīstība	172	Centralizēta tieša/kopīga
		Ģeogrāfiska sadarbība ar Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona (ĀKK) valstīm	300	Centralizēta tieša/decentralizēta/kopīga
		Attīstības sadarbība un <i>ad hoc</i> programmas	30	Centralizēta tieša
		Politiskā stratēģija un koordinācija	15	Centralizēta tieša
		1 513		

⁽¹⁾ Par atbalstu, ko sniedz no Eiropas attīstības fondiem, sagatavo atsevišķu pārskatu, jo to nefinansē no vispārējā budžeta.

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
22.	Paplašināšanās	Administratīvie izdevumi	93	Centralizēta tieša
		Paplašināšanās process un stratēģija	835	Centralizēta tieša/netieša/decentralizēta
			928	
23.	Humānā palīdzība	Administratīvie izdevumi	33	Centralizēta tieša
		Humānā palīdzība	1 008	Centralizēta tieša/kopīga
		Civilās aizsardzības finanšu instruments	27	Centralizēta tieša
			1 068	
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			621	
Pamatdarbības izdevumi kopā			6 201	
No tiem: — avansi			4 080	
— starpposma/gaļīgie maksājumi			2 121	
Maksājumi gadā kopā			6 822	
Saistības gadā kopā			8 285	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

Awots: Eiropas Savienības 2011. gada pārskati.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

7.2. Ārējo attiecību un attīstības budžetu 2011. gadā īstenoja Attīstības un sadarbības ĢD – *EuropeAid* (*EuropeAid*) un Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*).

7.3. *EuropeAid* īstenotais budžets (apmēram 3 840 miljoni EUR ⁽²⁾) aptver šādas darbības:

- attīstības palīdzība Āzijas, Latīņamerikas un ĀKK valstīm un ekonomiskā sadarbība ar tām;
- Eiropas kaimiņattiecību politika, tostarp stratēģiskās partnerattiecības ar Krieviju;
- tematiskās programmas, kas attiecas uz nodrošinātību ar pārtiku, nevalstisko sektoru un vietējām pārvaldes iestādēm, vides aizsardzību, veselību un izglītību, kā arī uz demokrātiju un cilvēktiesībām.

7.4. Attīstības projektus īsteno vairāk nekā 150 valstīs, un īstenojājorganizācijas ir ļoti atšķirīgas gan to lieluma, gan kompetences ziņā. Lai projekti varētu saņemt ES atbalstu, tiem ir jāatbilst dažādiem sarežģītiem noteikumiem, tostarp jāievēro konkursa un līgumslēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras.

⁽²⁾ 19. un 21. budžeta sadaļa, sk. 7.1. tabulu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.5. Ārpolitikas instrumentu dienests (*FPI*) ir Komisijas struktūra, ko izveidoja 2011. gada 1. janvārī. Dienests ir tieši pakļauts Savienības Augstajam pārstāvim ārlietās un drošības politikas jautājumos. *FPI* pārvaldītie izdevumi (apmēram 490 miljoni EUR ⁽³⁾) galvenokārt paredzēti darbībām, ko īsteno saskaņā ar:

- a) kopējo ārpolitiku un drošības politiku (*KĀDP*) (netieša centralizēta pārvaldība), ar ko atbalsta stabilitātes saglabāšanu problemātiskās valstīs un masu iznīcināšanas ieroču neizplatīšanu;
- b) stabilitātes instrumentu (*SI*) (tieša centralizēta/kopīga pārvaldība), ar ko atbalsta konfliktu novēršanu, pārvaldību un atrisināšanu un miera nostiprināšanas darbības;
- c) vēlēšanu novērošanas misijām (tieša centralizēta pārvaldība), kuru mērķis ir stiprināt demokratizāciju, labu pārvaldību un konfliktu novēršanu;
- d) industrializēto valstu instrumentu (tieša centralizēta pārvaldība), kas ir galvenais līdzeklis, ar ko veicina sadarbību ar industrializētajām valstīm.

7.6. Paplašināšanās budžetu ⁽⁴⁾ (835 miljoni EUR ⁽⁵⁾) īstenoja Paplašināšanās ĢD, savukārt humānās palīdzības budžetu ⁽⁶⁾ – Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD (*ECHO*) (1 008 miljoni EUR ⁽⁷⁾). Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD atbild arī par Eiropas civilās aizsardzības mehānismu ⁽⁸⁾ (27 miljoni EUR ⁽⁹⁾).

⁽³⁾ 19. budžeta sadaļa.

⁽⁴⁾ Galvenokārt saskaņā ar pirmspievienošanās atbalsta instrumentu, *Phare* programmu – tostarp pēcpievienošanās atbalstu –, *CARDS*, kā arī pirmspievienošanās finansiālo palīdzību Turcijai.

⁽⁵⁾ 22. budžeta sadaļa.

⁽⁶⁾ Apmēram pusi budžeta saņem nevalstiskās organizācijas (*NVO*), bet otru pusi – *ANO* vai citas starptautiskas organizācijas. Finansējuma nolīgumus paraksta tikai ar tām *NVO*, kuras ir parakstījušas partnerības pamatnolīgumu, vai ar *ANO* organizācijām, kuras ir parakstījušas finanšu administratīvo pamatnolīgumu.

⁽⁷⁾ 23. budžeta sadaļa.

⁽⁸⁾ Tā mērķis ir atbalstīt dalībvalstu, *EBTA* valstu, kandidātvalstu un trešo valstu centienus saistībā ar novēršanas, sagatavotības un reaģēšanas darbībām, kas vajadzīgas dabas vai cilvēka izraisītās katastrofās, terora aktos un tehnikas, radioloģiskos vai vides negadījumos.

⁽⁹⁾ 23. budžeta sadaļa.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Riska iezīmes

7.7. Lielāko daļu budžeta, ko pārvalda Komisijas ģenerāldirektorāti/dienesti, izmaksā avansā, un avansa saņemšanai jāievēro tikai daži nosacījumi. Starpposma un galīgos maksājumus, no otras puses, veic ar nosacījumu, ka tiek iesniegti un apstiprināti dokumenti par projekta faktiskajiem izdevumiem, tāpēc šajos maksājumos ir lielāks likumības un pareizības kļūdu risks nekā avansos.

7.8. Daži šīs politikas jomas instrumenti un maksājumu kārtība ir izstrādāti tādā veidā, ka Komisija var būt diezgan elastīga izdevumu attiecināmības noteikšanā, tā ka šajās darbībās gadās mazāk likumības un pareizības kļūdu.

Budžeta atbalsts

7.9. ES regulās, kurās iekļauti noteikumi par sadarbību ar partnervalstīm⁽¹⁰⁾, ir noteikts, ka tiešais budžeta atbalsts⁽¹¹⁾ makroekonomikas vai nozaru reformām piešķirams ar nosacījumu, ka publisko finanšu pārvaldība (PFP) saņēmējvalstīs ir pietiekami pārredzama, pārskatābīga un efektīva.

7.10. Tomēr šīs regulas piedāvā plašas interpretācijas iespējas⁽¹²⁾, un izpratne par to, kas ir "pietiekami" attiecībā uz pārredzamību, pārskatābību un efektivitāti publisko finanšu pārvaldībā, var ļoti atšķirties atkarībā no valsts īpašās situācijas un arī no tās valdības uzņemtā kursa. Šādos apstākļos būtu jāatgādina, ka:

7.8. Komisija darbojas saskaņā ar spēkā esošajiem tiesību aktiem, kurus apstiprinājuši Eiropas Parlaments un Padome.

7.9–7.10. Komisija pilnībā nepiekrīt Palātas analīzei par budžeta atbalsta darbību.

Budžeta atbalsts darbojas attīstības kontekstā, kurā pamata valsts sistēmām, piemēram, valsts finanšu pārvaldībai, var būt būtiski trūkumi. Tomēr attiecināmības nosacījumi ir stingri. Partnervalsts ir tiesīga saņemt budžeta atbalstu tikai tad, ja valdībai ir attiecīga un ticama stratēģija šo trūkumu novēršanai. Komisija var pieprasīt arī īpašus īstermiņa pasākumus šo risku mazināšanai. Jaunās budžeta atbalsta pamatnostādnes⁽¹⁾ (kas tika pārskatītas 2012. gadā pēc Komisijas priekšlikumiem⁽²⁾) un Padomes 2012. gada 14. maija secinājumiem par jaunu pieeju budžeta atbalstam) tagad ietvertas vairākas jaunās normas, lai papildus precizētu noteikumus. Tur ietverti jauni attiecināmības noteikumi par pārredzamību un pārraudzību, formālu riska novērtēšanas procesu un augstākā līmeņa vadības pārvaldības struktūru.

⁽¹⁰⁾ 25. panta b) punkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra Regulā (EK) Nr. 1905/2006, ar ko izveido finanšu instrumentu sadarbībai attīstības jomā (OV L 378, 27.12.2006., 41. lpp.), 15. panta 1. punkts Padomes 2006. gada 17. jūlija Regulā (EK) Nr. 1085/2006, ar ko izveido Pirmspievienšanās palīdzības instrumentu (IPA) (OV L 210, 31.7.2006., 82. lpp.), 15. panta 2. punkta e) apakšpunkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 24. oktobra Regulā (EK) Nr. 1638/2006, ar ko paredz vispārējos noteikumus Eiropas kaimiņattiecību un partnerības instrumenta izveidošanai (OV L 310, 9.11.2006., 1. lpp.), un 11. panta 1. punkta b) apakšpunkts Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 15. novembra Regulā (EK) Nr. 1717/2006, ar ko izveido stabilitātes instrumentu (OV L 327, 24.11.2006., 1. lpp.).

⁽¹¹⁾ No 2011. gada vispārējā budžeta veikti budžeta atbalsta maksājumi 1 miljarda EUR apmērā.

⁽¹²⁾ Sk. 46. punktu Palātas 2003. gada pārskatā par darbībām, ko finansē no sestā, septītā, astotā un devītā Eiropas Attīstības fonda (EAF) (OV C 293, 30.11.2004., 315. lpp.).

⁽¹⁾ Skatīt http://ec.europa.eu/europeaid/what/economic-support/documents/guidelines_budget_support_en.pdf.

⁽²⁾ Skatīt Komisijas paziņojumu "Turpmākā pieeja saistībā ar ES budžeta atbalstu trešām valstīm" (COM(2011) 638 galīgā redakcija).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- a) budžeta atbalstu bieži sniedz valstīs, kurās ir vājas PFP sistēmas; viens no lielākajiem riskiem ir tas, ka saņēmējvalsts budžetu var skart krāpšana un korupcija; ņemot vērā to, ka līdzekļus, ko pārskaita saskaņā ar budžeta atbalsta pasākumiem, apvieno ar citiem budžeta resursiem valsts budžeta iekšienē (to sauc par "aizstājamību"), uz šiem līdzekļiem arī attiecas tie paši PFP trūkumi;
- b) tā kā budžeta atbalsta pasākumus īsteno ar partnervalstu PFP sistēmu, procesu un iestāžu starpniecību, Palātas veiktā likumības un pareizības revīzija nevar iet tālāk par posmu, kurā atbalstu iemaksā partnervalstu budžetos;
- c) Komisija ļoti elastīgi var lemt par to, vai partnervalsts ir tiesīga saņemt budžeta atbalstu. Ņemot vērā plašās interpretācijas iespējas, Komisijas budžeta atbalsta darbībās, iespējams, būs mazāk likumības un pareizības kļūdu.

Līdzfinansējamo darbību attiecināmība

7.11. Daļa Komisijas atbalsta tiek īstenota vairāku līdzekļu devēju kopīgās darbībās, par kurām atbild starptautiskas organizācijas vai ANO struktūras⁽¹³⁾. Tādā gadījumā iemaksas nonāk kopējā fondā, kas darbojas pēc minētā aizstājamības principa. Taču reizēm Komisija nesniedz vispārēju atbalstu, bet gan iemaksas sasaista ar konkrētiem tērēšanas kritērijiem. Ja citi līdzekļu devēji savam finansējumam piemēro tādu pašu pieeju un izvirza tādus pašus attiecināmības kritērijus, pastāv risks, ka izdevumi kopumā neatbilst visiem Komisijas un citu donoru apvienotajiem nosacījumiem.

KOMISIJAS ATBILDES

Neplānots budžeta atbalsts ir paredzēts, lai atalgotu rezultātus, nevis finansētu darbības. Tāpēc ir skaidrs, ka revīzija nevar pārsniegt posmu, kurā līdzekļi tiek pārskaitīti pēc saskaņotu nosacījumu izpildes. Tomēr to darbību revīzija, kuras var finansēt ar budžeta atbalsta maksājumiem, ir to valsts revīzijas iestāžu pārziņā, kurām saistītās programmas piedāvā konkrētu atbalstu.

Šis atbalsta sniegšanas mehānisms ir viens no veidiem, kā Komisija ir reaģējusi uz starptautiskās attīstības sabiedrības un ES ieinteresēto personu aicinājumiem pēc efektīvākas intervences, kas vērsta uz rezultātiem un pārskatatbildību un ir administratīvi mazāk sarežģīta, tādējādi samazinot darījumu izmaksas partnervalstīm.

7.11. Komisijai nav zināmas nekādas īpašas problēmas ar "nosačīto pieeju" (kas ir izstrādāta pēdējos gados, lai Komisijai dotu iespēju piedalīties vairākiem līdzekļu devējiem kopīgās darbībās, tostarp ieguldījumu fondos). Šī pieeja garantē, ka tiek izpildītas juridiskās prasības, kas piemērojamas ES finansējumam ārējās darbībās (nodrošinot, ka citu līdzekļu devēju ieguldītā summa ir pietiekama, lai samaksātu par darbībām, kuras nav attiecināmas saskaņā ar ES noteikumiem), vienlaikus tērējot ES līdzekļus visefektīvākajā veidā (izmantojot līdzekļu devēju koordināciju), saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu.

Komisija ierobežo šo risku, novērtējot starptautisko partnerorganizāciju grāmatvedības, revīzijas, iekšējās kontroles un iepirkuma procedūras pirms jebkura kopīga darba, ar tās personāla klātbūtni uz vietas (un dalību koordinācijas grupās) un stingru vispārējo finanšu pārskatu sniegšanu, kas tiek pieprasīta no starptautiskās organizācijas. Turklāt ārējo darbību īstenošanas laikā sistēmas tiek regulāri pārbaudītas, veicot apstiprināšanas apmeklējumus, kuros dodas ārējie revidenti.

EuropeAid un ĢD ECHO revidenti līdz šim nav ziņojuši par šāda veida konstatējumiem vai "īpašiem riskiem", un Komisijai nav zināms neviens cits līdzekļu devējs ar "tādiem pašiem attiecināmības kritērijiem".

⁽¹³⁾ Šādas līgumsummas tiek lēstas 1,5 miljardu EUR apmērā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisija uzskata, ka šie iekšējās kontroles pasākumi, kurus tā ir ieviesusi kopā ar attiecīgās starptautiskās organizācijas pasākumiem, ierobežo šo teorētisko risku līdz līmenim, kurā tas patiešām ir nenozīmīgs.

Revīzijas tvērums un pieeja

7.12. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstīta 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Ārējo attiecību, atbalsta un paplašināšanās jomas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk izklāstītajiem specifiskiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja 150 maksājumu paraugu, kurā bija iekļauti 30 avansa maksājumi un 120 starpposma un galīgie maksājumi. Revidētie avansi bija izmaksāti 18 valstīm. Pārbaudītie starpposma/galīgie maksājumi, ko bija apstiprinājuši Komisijas centrālie dienesti vai ES delegācijas, bija izmaksāti 11 valstīm⁽¹⁴⁾. Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD gadījumā revidētie starpposma/galīgie maksājumi bija izmaksāti projektiem, ko īstenoja četri šā ĢD partneri⁽¹⁵⁾.
- b) Sistēmu novērtējumā bija iekļautas *EuropeAid*, Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD un *FPI* pārraudzības un kontroles sistēmas centrālajos dienestos un, atbilstīgos gadījumos, ES delegācijās, tostarp:
 - i) *ex ante* pārbaudes;
 - ii) regulārā kontrole un pārraudzība;
 - iii) *ex post* kontroles mehānismi/ārējā revīzija;
 - iv) iekšējā revīzija.

7.13. Palāta ir atlasījusi šos četrus iekšējās kontroles aspektus, lai novērtētu kontroles mehānismus, ko ārējo darbību veikšanā iesaistītie ģenerāldirektorāti var izmantot izdevumu likumības un pareizības kļūdu novēršanai, atklāšanai un labošanai.

7.14. Pārraudzības un kontroles sistēmas Palāta vērtē rotācijas kārtībā. Tā nevērtēja Paplašināšanās ĢD sistēmas 2011. gadā, lai gan pārbaudīja iepriekšējo gadu ieteikumu izpildi (sk. **7.3. pielikumu**).

⁽¹⁴⁾ Kamerūna, Gruzija, Malāvija, Palestīna, Filipīnas, Krievija, Tunisija un Vjetnama (*EuropeAid*), kā arī Albānija, Melnkalne un Serbija (Paplašināšanās ĢD).

⁽¹⁵⁾ Divi no šiem partneriem ir bāzēti Šveicē, un pa vienam Francijā un Īrijā (revidēja maksājumus 16 humānās palīdzības projektiem, kas īstenoti 11 valstīs).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

DARĪJUMU PAREIZĪBA

7.15. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **7.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 33 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 1,1 % ⁽¹⁶⁾. Visas atrastās kļūdas bija starpposma vai galīgajos maksājumos. Palāta konstatēja arī biežas skaitļos neizsakāmas kļūdas.

7.16. 22 no 150 maksājumiem bija skaitļos izsakāmas kļūdas, no kurām lielākā daļa (16) konstatēta galīgajos maksājumos. Šīs kļūdas nebija atklātas ar Komisijas kontroles mehānismiem. Kļūdas izpaužas kā neattiecināmi izdevumi galasaņēmēju līmenī, piemēram, ārpus attiecināmības perioda radušās izmaksas, neattiecināmu izdevumu (piemēram, PVN, personāla izmaksu, nepamatoti lielu pieskaitāmo izmaksu) ieskaitīšana projekta izmaksu deklarācijā, izdevumi bez pienācīgiem apliecinājumiem dokumentiem. Pāris kļūdas ir aprakstītas 7.1. pielikumā.

7.17. Tas, ka Komisija ir samaksājusi dotāciju galasaņēmēju vai pakalpojumu sniedzēju deklarētus neattiecināmus izdevumus, liecina, ka Komisijas piemērotie kļūdu novēršanas un atklāšanas kontroles mehānismi nedarbojas pilnībā efektīvi (piemēram, apmeklējumi uz vietas un deklarēto izdevumu tiešās pārbaudes nenotiek pietiekami bieži vai tām ir ierobežots tvērums, nepietiekami kvalitatīvi tiek apstiprināti izdevumi gadījumos, kad galasaņēmējs apstiprināšanas uzdevumu uzticējis apakšlīgumslēdzējam).

7.16. Komisijas pārbaudes ir paredzētas tādā veidā, lai joprojām būtu iespējama kļūdu atklāšana un labošana, izmantojot ex post revīzijas, pēc galīgajiem maksājumiem. Ex post revīziju plašu programmu katru gadu vada ārējā atbalsta ģenerāldirektorāti, pamatojoties uz formālu riska novērtēšanas procesu.

Komisija uzskata, ka tā darbojas valstīs, kurās bieži ir sarežģīti vai neiespējami novērst vai izlabot vairākas Palātas novērotās kļūdas. Piemēram, tas ir līgumslēdzēju gadījumā (bieži NVO), kam ir grūtības saņemt obligātos PVN maksājumus, ko atmaksā valsts.

7.17. Komisija uzskata, ka pasākumi, lai pirms galīgo maksājumu veikšanas atklātu un novērstu kļūdas (piemēram, galasaņēmēju akreditācija, ziņojumu iesniegšana, ārējās revīzijas, Komisijas personāla veiktās izdevumu un darījumu pārbaudes), ir efektīvi ⁽³⁾. Turklāt iespējams neatbilstības pēc tam vēl var labot, veicot ex post revīzijas un atbilstošu piedziņu. Tomēr finanšu kļūdas risku nevar reāli samazināt līdz nullei.

⁽¹⁶⁾ Palāta kļūdu aplēsi aprēķina, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars datu kopā ir no 0 % līdz 2,4 % (attiecīgi zemākā un augstākā kļūdas robeža).

⁽³⁾ Pamatojoties uz gada darbības pārskatu secinājumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

7.1. piemērs. Galīgais maksājums ietver neattiecināmus izdevumus

EuropeAid: Kamerūna

Galīgajā maksājumā projektam, ar kuru tika sniegta palīdzība banānu piegādātājiem Kamerūnā, bija nopietnas attiecināmības kļūdas ⁽¹⁷⁾. Galasaņēmējs bija pieļāvis konkursa procedūru pārkāpumus. Turklāt viņš iekārtu iegādē nebija ievērojis arī izcelsmes noteikumu ⁽¹⁸⁾.

Viens no Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD partneriem

Galīgajā maksājumā saskaņā ar dotācijas nolīgumu, ar kuru paredzēta Dārfūras pārvietoto iedzīvotāju labklājības veicināšana un atbalsts, bija vairāki pārkāpumi (piemēram, ārpus attiecināmības perioda radušās izmaksas, nepareizs dalīto izmaksu sadalījums, izdevumi bez pienācīgiem apliecinošajiem dokumentiem) ⁽¹⁹⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

7.1. piemērs. Galīgais maksājums ietver neattiecināmus izdevumus

EuropeAid: Kamerūna

Spēkā esošie tiesību akti konkrēti pieļauj formālas atkāpes no ierobežotajiem preču izcelsmes noteikumiem gadījumos, kuros tas ir pienācīgi pamatots. Pašlaik ir gandrīz neiespējami izvairīties no preču izcelsmes no "neattiecināmām" valstīm, īstenojot šādu veidu projektus Āfrikā. Galasaņēmējam būtu bijusi jāpieprasa atkāpe Komisijai, un tā būtu bijusi piešķirta, ja pienācīgi pamatots, kā tas bija šajā gadījumā, jo (sakarā ar konkursa specializēto raksturu) (Kolumbijas) piedāvājums bija vienīgais saņemtais piedāvājums.

Viens no ĢD ECHO partneriem

Sniegtajā piemērā ĢD ECHO apgalvo, ka šī humānā palīdzība tika sniegta Dārfūrā, kas ir viena no pasaulē sarežģītākajām vidēm, kam raksturīga neprognozējamība, nepastāvība, nedrošība un problemātiska piekļuve skartajiem iedzīvotājiem, tādējādi radot būtisku pārvaldības problēmu. Lai gan šajā gadījumā netika pilnībā ievērotas dažas līguma prasības, partneris nodrošināja, ka rezultāti tika sasniegti. Vērts atzīmēt arī, ka divi citi darījumi, kuru revīziju Palāta veica attiecībā uz to pašu partneri un kuri īstenoti dažādās valstīs, bija bez kļūdām. Tomēr ĢD ECHO atgādināja partnerim par tā līgumsaistībām un nepieciešamību papildus uzlabot tā iekšējās kontroles sistēmas.

7.18. 27 darījumos no 150 bija 51 skaitļos neizsakāma kļūda, ieskaitot 31 kļūdu Komisijas veiktajās un vizētajās līgumslēgšanas procedūrās, 8 kļūdas saistībā ar budžeta atbalsta maksājumiem un 11 likumisko vai līgumisko saistību neievērošanas kļūdas.

7.19. Minēto 31 kļūdu līgumslēgšanas procedūrās atklāja 22 no 85 maksājumiem, kuriem piemērotā procedūra ir līgumslēgšanas tiesību piešķiršana konkursa kārtībā. Šajās iepirkuma kļūdās ietilpst:

a) neskaidri atlases kritēriji vai nepareiza iepirkuma procedūras veida izvēle (16);

7.19.

⁽¹⁷⁾ Projekta revidētā summa ir 1,6 miljoni EUR, kur kļūdu īpatsvars ir 81,7 %.

⁽¹⁸⁾ Piegādātāja un preču izcelsmei ir jābūt ĀKK valstī vai dalībvalstī.

⁽¹⁹⁾ Dotācijas nolīguma revidētā summa ir 0,42 miljoni EUR, kur kļūdu īpatsvars ir 13,2 %.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

b) novērtēšanas procedūru nepietiekama dokumentācija un nevienlīdzīga attieksme pret kandidātiem (9);

c) līgumu grozījumi pēc īstenošanas posma beigām (3).

Sk. 7.2. piemēru.

7.2. piemērs. Konkursa procedūras pārkāpums

Paplašināšanās ĢD centrālais dienests

Tika konstatēti pārkāpumi TAIEX⁽²⁰⁾ konkursa procedūrā saistībā ar trim starpposma maksājumiem. Komisija piešķīra līgumu uzņēmumam, kas neatbilda klauzulai par ekspertu pieejamību, lai gan citi kandidāti tai atbilda. Konkursa dalībniekiem sagatavotajā darba uzdevumā bija minēts, ka ekspertiem jābūt pieejamiem 2008. gada 1. aprīlī, taču izraudzītā uzņēmuma eksperti bija pieejami tikai no 2008. gada 21. maija. Līguma izpildi tomēr uzticēja šim uzņēmumam. Šī kļūda ir pieskaitīta skaitļos neizsakāmajām kļūdām.

7.2. piemērs. Konkursa procedūru pārkāpums

Paplašināšanās ĢD centrālais dienests

Komisijas interpretācija par ekspertu pieejamības klauzulu nedeva nekādas konkursa priekšrocības izraudzītajam pretendētājam. Bija acīmredzams, ka pretendenta piedāvātie eksperti netiks aicināti strādāt paralēli saskaņā ar diviem dažādiem līgumiem ar Komisiju.

7.20. Četros budžeta atbalsta darījumos no 8 revidētajiem Palāta konstatēja 8 skaitļos neizsakāmas kļūdas, kurām par iemeslu bija tas, ka Komisija nesalīdzināja saņēmējvalstu PFP sasniegumus ar aplūkotajam periodam izvirzītajiem mērķiem un nenodrošināja, ka saņēmējvalsts piemēro pareizu maiņas kursu.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

7.21. Rezultāti, ko Palāta ieguva pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaudēs, ir apkopoti **7.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka *EuropeAid*, Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD un FPI sistēmas bija daļēji efektīvas. *EuropeAid* sistēmu novērtējuma rezultāti ir izvērsti izklāstīti Palātas Gada pārskatā par darbībām, ko finansē no astotā, devītā un desmitā Eiropas Attīstības fonda.

7.21. Par *EuropeAid* lūgums skatīt atbildi uz EAF 2011. gada pārskata 56. punktu.

⁽²⁰⁾ Tehniskās palīdzības un informācijas apmaiņas instruments (*Technical Assistance and Information Exchange Instrument*).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ģenerāldirektorāts

7.22. Pēdējos gados Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD ir turpinājis uzlabot savu pārraudzības un kontroles sistēmu visus elementus. Tomēr galīgajos maksājumos bieži bija skaitļos izsakāmas kļūdas (10 maksājumos no 16), tāpēc *ex ante* kontroles procedūras tiek uzskatītas par daļēji efektīvām (sk. 7.16. un 7.17. punktu).

Ārpolitikas instrumentu dienests (FPI)

7.23. Galvenie FPI pārvaldītie instrumenti ir stabilitātes instruments (SI) un kopējā ārpolitika un drošības politika (KĀDP). Šie instrumenti veido 87 % no FPI pamatdarbības budžeta. Palāta novērtēja šo divu instrumentu pārraudzības un kontroles sistēmas atsevišķi, jo tām ir atšķirīgas iezīmes, un konstatēja, ka kopumā tās bija daļēji efektīvas.

7.24. Galvenās konstatētās nepilnības bija šādas:

- a) nebija efektīvas iekšējās revīzijas nodaļas;

7.22. ĢD ECHO uzskata, ka tas patiešām ir uzlabojis savas kontroles sistēmas, kas sasniedza apmierinošu efektivitātes līmeni. Galīgais atlikušais risks ir ierobežots un pierādīts, un jebkura papildus izstrāde nebūtu rentabla.

ĢD ECHO uzskata, ka atsevišķām Palātas novērotām kļūdām ir ļoti maza vērtība relatīvā vai absolūtā izteiksmē. ĢD ECHO lēš, ka tā atlikušo kļūdu īpatsvars 2011. gadā ir mazāks par 1 %.

Turklāt ĢD ECHO uzsver to, ka *ex ante* pārbaudes jāapsver kopējās kontroles sistēmas kontekstā. Ieviestās pārraudzības un kontroles sistēmas tomēr varētu atklāt kļūdas, īstenojot *ex post* pārbaudes, jo darbībām, kurām Palāta veica revīziju, netika veikta revīzija pēc ĢD ECHO kontroles ķēdes galīgajiem posmiem.

7.24.

- a) Tas bija saistīts ar faktoriem, kurus Ārpolitikas instrumentu dienests (FPI) nevar ietekmēt. To pašu iemeslu dēļ EuropeAid iekšējās revīzijas struktūra (IAC) nespēja veikt revīzijas par FPI darbību 2011. gadā.

Ja nav iekšējās revīzijas struktūras, Komisija uzskata, ka dienests var paļauties uz citiem pamatelementiem pārliecības nolūkā, kā noteikts tās gada darbības pārskatā (AAR), tostarp Iekšējās revīzijas dienesta darbu. FPI iekšējās revīzijas vajadzības ir iekļautas EuropeAid IAC 2012. gada darba plānā (viena jauna revīzija un viena turpmākā revīzija, kas saskaņota par FPI darbību).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) nepietiekama riska novērtēšana, lai atlasītu *ex post* kontrolējamos līgumus (KĀDP), un riska novērtēšanai izmantotie līgumu atlases kritēriji nebija pietiekami izvērsti (SI);
- c) ar *ex ante* kontroles procedūrām nenovērsa dažas kļūdas (SI);
- d) nebija izpildīti nosacījumi pirms KĀDP misijām ⁽²¹⁾;
- e) KĀDP līgumus slēdza ar kavēšanos.

KOMISIJAS ATBILDES

- b) KĀDP un SI projektu atlase *ex post* pārbaudēm (EPC) un divu attiecīgo darba struktūrvienību EPC plāni bija balstīti uz objektīviem kritērijiem (piemēram, pārvaldīto līgumu vērtība, pēdējās *ex post* pārbaudes datums un potenciālas krāpšanas biežums vai aizdomas par krāpšanu). Komisija atzīst, ka FPI veikto riska novērtēšanu var uzlabot. 2012. gadā tiek īstenoti centieni, lai uzlabotu riska novērtēšanas metodiku visiem FPI pārvaldītiem instrumentiem, tostarp KĀDP.
- c) Gadījumos, kuros Komisija piekrīt, ka ir bijušas kļūdas, tā tajā pašā laikā atzīmē, ka ar tās *ex ante* kontroles procedūrām tās atklāja gandrīz visos Palātas norādītajos gadījumos un arī vadība veica atbilstīgu turpmāku darbību.
- d) Komisija atgādina, ka saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu KĀDP darbībām jāpierāda, ka tās ir efektīvas attiecībā uz ES budžeta izlietojumu. Tā kā KDAP misijas tiek veidotas no pirmsākumiem un tām jādarbojas no pirmsākumiem, tās nevar uzreiz atbilst Finanšu regulas 56. panta prasībām. Tomēr Komisijai jāprojām ir jānodrošina, lai tās finansētās darbības būtu efektīvas saskaņā ar iepriekšminēto principu. AAR norādītie riska mazināšanas kontroles mehānismi ir pietiekams pamats pārliecībai pat tad, ja formāli nav izpildīti nosacījumi 56. panta ievērošanai.
- FPI turpinās veikt sešu pilāru novērtējumus divas reizes gadā, kas nozīmē, ka finanšu izteiksmē nozīmīgākās misijas jānovērtē līdz 2013. gada beigām.
- e) FPI turpinās centienus slēgt KĀDP vecos līgumus un šim nolūkam ir izveidojis rīcības plānu. Tas arī pārskata procedūras KĀDP darbību slēgšanai nākotnē optimālākā veidā.

⁽²¹⁾ Finanšu regulas 56. pantā ir ietverti nosacījumi, kuriem jābūt izpildītiem pirms ES budžeta izpildes uzticēšanas ārējai struktūrai. Šie nosacījumi neder KĀDP misijām, jo Komisijai nav iespējams iegūt pierādījumus par to izpildi pirms misijas izveidošanas. Tāpēc FPI mērķis ir akreditēt misijas pēc iespējas ātrāk pēc to izveides. Sākumposmam, kamēr akreditācija vēl nav piešķirta, ir ieviesti riska mazināšanas kontroles mehānismi. Tomēr 2011. gada beigās bija akreditēta tika viena no deviņām kārtējām KĀDP misijām (EULEX Kosovā).

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas vadības apliecinājumi

7.25. *EuropeAid* un Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD ģenerāldirektori un *FPI* direktors deklarē, ka viņi ir ieguvuši pamatotu pārliecību par to, ka ieviestās kontroles procedūras dod vajadzīgās garantijas pakārtoto darījumu pareizībai ⁽²²⁾. Tomēr:

- a) *FPI* savā gada darbības pārskatā nenorāda atlikušo kļūdu īpatsvaru ⁽²³⁾, uz kā balstīts secinājums;
- b) Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD aprēķina atlikušo kļūdu īpatsvaru pēc īpašas metodes, kas gada darbības pārskatā nav pietiekami izskaidrota.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

7.26. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupas "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās" 2011. gada 31. decembrī slēgtā gada maksājumos kļūdu līmenis nebija būtisks. Tomēr būtisks kļūdu līmenis bija starpposma un galīgajos maksājumos (apmēram vienā trešdaļā no 2011. gadā izmaksātās summas).

7.27. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka politikas grupā "Ārējās attiecības, atbalsts un paplašināšanās" revidētās pārraudzības un kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas.

7.25.

- a) Kā norādīts 2011. gada darbības pārskatā, *FPI* 2012. gada darbības pārskatam centīsies ieviest atlikušo kļūdu īpatsvaru, pamatojoties uz metodiku, kas ir līdzīga *EuropeAid* metodikai, bet pielāgota *FPI* kontroles videi.
- b) ĢD ECHO aprēķinātais atlikušo kļūdu īpatsvars ir balstīts uz ĢD ECHO revīzijas stratēģijas īstenošanu.

ĢD ECHO uzskata, ka šī metodika pienācīgi atspoguļo tās darbības budžeta pakļautību riskam, jo:

- datu kopa, kurai veikta revīzija, ir ļoti reprezentatīva,
- tiek konstatētas sistēmiskas kļūdas un pilnībā pārbaudīta saistītā ietekme,
- budžets, kam veikta revīzija, tiek "iztīrīts", pateicoties neattiecināmu posteņu atgūšanai.

7.26. Komisija pauž atzīnību par Revīzijas palātas secinājumu, ka 2011. gadā politikas grupā "Ārējais atbalsts, attīstība un paplašināšanās" darījumos nebija būtisku kļūdu.

7.27. Komisijas pārbaudes ir izstrādātas tā, lai pilnībā aptvertu daudzgadu projektu īstenošanas ciklu. Tā uzskata, ka šīs pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas un ir būtiski uzlabojušās gadu no gada, aptverot gan EAF darbību, gan no ES budžeta finansētas darbības. Neraugoties uz ārējā atbalsta augsta riska vides problēmām, Palātas lētais visticamākais gada kļūdu īpatsvars ārējam atbalstam no ES budžeta ir bijis zem būtiskuma līmeņa 2010. un 2011. gadā un EAF bija zem būtiskuma līmeņa 2009. gadā.

⁽²²⁾ *EuropeAid* gada darbības pārskata analīzes rezultāti ir sīkāk izvērsti Palātas Gada pārskatā par darbībām, ko finansē no 8., 9. un 10. Eiropas Attīstības fonda. Kā atzīmēts 7.14. punktā, Paplašināšanās ĢD pārraudzības un kontroles sistēmas 2011. gadā nevērtēja.

⁽²³⁾ Sk. 1.21.–1.23. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

7.28. **7.3. pielikumā** izklāstīti rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā noris iepriekšējo gadu pārskatos sniegto ieteikumu izpilde. Komisija pievērsusies visiem ieteikumiem, un četri no tiem ir izpildīti. Ieteikumi attiecībā uz *EuropeAid* pārraudzības un kontroles sistēmām ir iekļauti Palātas Gada pārskatā par 8., 9., un 10. EAF. Ņemot vērā minēto pārskatīšanu, kā arī konstatējumus un secinājumus par 2011. gadu, Palāta ir izstrādājusi turpmāk uzskaitītos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** *EuropeAid*, Humānās palīdzības un civilās aizsardzības ĢD un FPI jāuzlabo dotācijas līgumu pārraudzība, konkrēti, labāk jāizmanto apmeklējumi uz vietas ar mērķi novērst un atklāt neattiecināmu izdevumu deklarēšanu un/vai jāizvērs to revīziju apjoms, par kurām Komisija slēdz apakšlīgumus.

— **2. ieteikums.** FPI:

- jānodrošina, lai sāktu darbu iekšējās revīzijas nodaļa,
- skaidri jādefinē riska novērtējumam vajadzīgie kritēriji, kas izmantojami, atlasot revidējamus līgumus SI un KĀDP jomā,
- jānodrošina, lai visas KĀDP misijas tiktu akreditētas, izmantojot "sešu pīlāru novērtējumus",
- ātrāk jāslēdz vecie KĀDP līgumi.

7.28. Skatīt kopīgu atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu.

Dažādiem Komisijas dienestiem ir atšķirīga prakse attiecībā uz "pārbaudu uz vietas" būtību un mērķi to kopējo kontroles sistēmu ietvaros, kā arī to izmantošanu vai neizmantošanu pārlicības nolūkā. Tāpēc, ņemot vērā rentabilitātes aspektus, Komisija nevar piekrist vispārīgam ieteikumam, ka pārbaudu uz vietas uzlabošana būtiski uzlabotu dotācijas līgumu finanšu pārvaldību saistībā ar izdevumu attiecināmību.

Attiecībā uz to revīziju apjomu, par kurām slēdz apakšlīgumus, Komisija uzskata, ka revīziju apjoms attiecībā uz dotācijām ir būtisks un pietiekams. Ņemot vērā Palātas pašas noteikto kļūdu īpatsvaru šai nodaļai, Komisija var tikai daļēji piekrist šim ieteikumam – turpināt pastāvīgus centienus esošās kārtības uzlabošanai.

- FPI pilnībā sadarbosies ar *EuropeAid* iekšējās revīzijas struktūru savā lomā kā subjekts, kam veic revīziju.
- FPI jau īsteno centienus, lai uzlabotu savus riska novērtējumus saistībā ar tā veiktajām ex post pārbaudēm, tostarp kritēriju labāku noteikšanu, lai atlasītu līgumus/projektus revīzijai.
- FPI ir izveidojis grafiku savu KĀDP misiju akreditācijai un turpinās centienus šajā jomā. Atbilstīgi šim grafikam visas finanšu izteiksmē nozīmīgas misijas jāakreditē līdz 2013. gada beigām.
- FPI palielinās centienus slēgt KĀDP vecos līgumus un šim nolūkam ir izveidojis rīcības plānu.

7.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

	2011. gads								2010. gads	2009. gads	2008. gads
	EuropeAid ⁽³⁾	FPI	Paplašināšanās ĢD	Humānās palīdzības ĢD	Kopā						
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE											
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	81	8	38	23	150	165	180	180			
avansi	17	2	4	7	30	75	83	71			
starpposma/galīgie maksājumi	64	6	34	16	120	90	97	109			
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾											
Pārbaudīto darījumu daļa (skaits), kurā											
kļūdu nav	73 % (59)	50 % (4)	68 % (26)	52 % (12)	67 % (101)	77 %	87 %	73 %			
ir viena vai vairākas kļūdas	27 % (22)	50 % (4)	32 % (12)	48 % (11)	33 % (49)	23 %	13 %	27 %			
Kļūdaino darījumu analīze											
Analīze pēc izdevumu veida											
avansi	0 % —	0 % —	0 % —	0 % —	0 % —	11 %	17 %	19 %			
starpposma/galīgie maksājumi	100 % (22)	100 % (4)	100 % (12)	100 % (11)	100 % (49)	89 %	83 %	81 %			
Analīze pēc kļūdu veida											
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	59 % (13)	50 % (2)	92 % (11)	9 % (1)	55 % (27)	53 %	74 %	60 %			
Skaitļos izsakāmas kļūdas	41 % (9)	50 % (2)	8 % (1)	91 % (10)	45 % (22)	47 %	26 %	40 %			
attiecināmības kļūdas	67 % (6)	100 % (2)	100 % (1)	100 % (10)	86 % (19)	72 %	100 %	79 %			
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % —	0 % —	0 % —	0 % —	0 % —	17 %	0 %	21 %			
precizitātes kļūdas	33 % (3)	0 % —	0 % —	0 % —	14 % (3)	11 %	0 %	0 %			
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME											
Iespējamākais kļūdu īpatsvars					1,1 %						
Augstākais kļūdu līmenis					2,4 %						
Zemākais kļūdu līmenis					0,0 %						

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

⁽³⁾ Ieskaitot divus EACEA darījumus.

7.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUDES REZULTĀTI ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Atlasīto *EuropAid* pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

	<i>Ex ante</i> pārbaudes	Regulārā kontrole un pārraudzība	Ārējās revīzijas	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
Centrālo dienestu sistēmas	Daļēji efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas
Delegāciju sistēmas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	—	Daļēji efektīvas

Atlasīto Humānās palīdzības ĢD pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

	<i>Ex ante</i> pārbaudes	Regulārā kontrole un pārraudzība	<i>Ex post</i> pārbaudes	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
Centrālo dienestu sistēmas	Daļēji efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Daļēji efektīvas

Atlasīto *FPI* pārraudzības un kontroles sistēmu novērtējums

	<i>Ex ante</i> pārbaudes	Regulārā kontrole un pārraudzība	<i>Ex post</i> pārbaudes	Iekšējā revīzija	Kopvērtējums
SI	Daļēji efektīvas	Efektīvas	Efektīvas	Neefektīvas	Daļēji efektīvas
KĀDP	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvas		Daļēji efektīvas

7.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO IETEIKUMU PĒCPĀRBAUDE ĀRĒJO ATTIECĪBU, ATBALSTA UN PAPLAŠINĀŠANĀS JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par paveikto	Komisijas atbilde
2009	Humānās palīdzības ĢD jāpilnveido humānās palīdzības pasākumiem iesniegto priekšlikumu izvērtēšanas dokumenti (piemēram, jāievieš standartizēti novērtēšanas ziņojumi).	Humānās palīdzības ĢD ir pilnveidojis humānās palīdzības pasākumiem iesniegto priekšlikumu dokumentāciju.	ĢD ECHO piekūrt Palātas analīzei.
	Humānās palīdzības ĢD jāizveido un jāievieš mehānisms, ar kura palīdzību varētu vākt un analizēt datus par to, kā partneri izmanto "iepirkuma centrus humānās palīdzības jomā".	2011. gadā Humānās palīdzības ĢD ieviesa pagaidu risinājumu tam, lai ievāktu pēc iespējas vairāk informācijas tieši no iepirkuma centriem, kamēr vēl nav ieviests plānotais automatizētais mehānisms informācijas iegūšanai no partneriem.	ĢD ECHO piekūrt Palātas analīzei.
	Ārējo attiecību ĢD jāatvēr pietiekami resursi, lai analizētu un slēgtu vecos ātrās reaģēšanas mehānisma un KĀDP līgumus, kuru izpildes termiņi jau ir beigušies.	FPI ir veicis pienācīgus pasākumus ātrās reaģēšanas mehānisma un stabilitātes instrumenta līgumu slēgšanai pēc to izpildes, taču attiecībā uz KĀDP pasākumi vēl jāturpina, lai Palātas ieteikums būtu izpildīts.	Komisija atzīst, ka ir nepieciešams vairāk centienu attiecībā uz KĀDP veco līgumu slēgšanu, tāpēc ir sagatavots rīcības plāns ar mērķi uzlabot situāciju līdz 2012. gada beigām.
	Paplašināšanās ĢD jāpārskata iekšējās kontroles saraksti, lai dokumentētu visas veiktās pārbaudes.	Ir izstrādāti jauni kontroles saraksti, kas izplatīti iesaistītajiem darbiniekiem un ievietoti ģenerāldirektorāta iekštīklā. Revīzijas darbs, kas veikts 2010. un 2011. gada ticamības deklarāciju vajadzībām, apstiprina, ka ES delegācijas patiešām izmanto atjauninātos kontroles sarakstus.	
	Paplašināšanās ĢD arī turpmāk jāpiešķir pietiekami resursi, lai analizētu neizskatītās galīgās deklarācijas par <i>Phare</i> un <i>Pārejas</i> programmu jaunajās dalībvalstīs.	Neizskatīto galīgo deklarāciju skaits 2011. gadā ir samazinājies, tomēr no 401 programmas 2011. gada beigās vēl nebija izskatītas 88 galīgās deklarācijas. Šā ieteikuma izpildē darbs vēl jāturpina.	ĢD ELARG ir apņēmis īstenot nepieciešamos centienus, lai turpmāk samazinātu atlikušo kavēšanos. ĢD ELARG turpinās pielikt visas nepieciešamās pūles, lai noskaidrotu <i>Phare</i> / <i>Pārejas</i> programmas ES-12 grāmatojumus.

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par paveikto	Komisijas atbilde
2009	<p>Paplašināšanās ĢD izvērstāk jādefinē kritēriji, kas jāievēro, lai atceltu <i>ex ante</i> pārbaudes, un nosacījumi, ar kādiem var apturēt pārvaldības deleģēšanu decentralizētām valstīm, un jāpārbauda valstu iestāžu izmantoto sistēmu darbība.</p> <p>(2010. gada pārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)</p>	<p>Paplašināšanās ĢD 2011. gadā sāka analizēt alternatīvas izvērstāku kritēriju un etalonu definēšanai saistībā ar pārvaldības pilnvaru deleģēšanu un atteikšanos no <i>ex ante</i> pārbaudēm. 2011. gadā veica četras apakšsistēmu revīzijas, kurās aplūkoja valsts sistēmu dažu svarīgāko aspektu faktisko darbību Horvātijā un Turcijā.</p> <p>Iesaistītās ES delegācijas izpildīja savus revīziju un uz vietas plānoto apmeklējumu plānus un tādā veidā guva papildu pārliecību par valsts sistēmu darbību.</p>	<p>Šī analīze tiks padziļināta atjaunotā Pirmspievienošanās palīdzības instrumenta ietvaros. Turpinās centrālā dienesta un delegāciju veiktā valstu sistēmu regulārā kontrole, pie kam apakšsistēmu revīzijas ir viens no izmantotajiem mehānismiem.</p>
	<p>Paplašināšanās ĢD turpmāk jāuzlabo vadības informācijas sistēmās ievadīto datu kvalitāte.</p> <p>(2010. gada pārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)</p>	<p>Paplašināšanās ĢD ir apstiprinājis jaunas vadlīnijas, ar kurām uzlabot CRIS datu kvalitāti. Jaunajos DIS maksājumu kontrolsarakstos ir paredzētas <i>iPerseus</i> līgumu datu pārbaudes. Jauno procedūru efektivitāte jānovērtē turpmākajos gados.</p>	
	<p>Paplašināšanās ĢD jāizstrādā rīks, kas atvieglotu apmeklējumu rezultātu konsolidāciju saistībā ar likumību un pareizību.</p> <p>(2010. gada pārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)</p>	<p>Dažas ES delegācijas ir sākušas izstrādāt pašas savus konsolidācijas rīkus, bet vēl jāiegulda darbs, lai ieviestu kopīgus bāzes rādītājus, saskaņotu dažādās pieejas un pārliecinātos par to efektīvu īstenošanu.</p>	<p>Veicot savu pārraudzības darbību, ĢD ELARG centrālais dienests veicinās un kontrolēs pasākumu īstenošanu.</p>
	<p>Paplašināšanās ĢD plašāk jāpiemēro darījumu <i>ex post</i> pārbaudes centralizētai pārvaldībai.</p> <p>(2010. gada pārbaude / atjaunināts 2009. gada ieteikums)</p>	<p>2011. gadā veikts krietni vairāk <i>ex post</i> pārbaūžu. <i>Ex post</i> kontrolieri apmeklēja četras no sešām "centralizētajām" delegācijām.</p>	<p>Centieni tiek turpināti 2012. gadā; ir apmeklēta vēl viena valsts, un līdz gada beigām tiks pabeigta sākotnējā darba programma.</p>
2008	<p>Ārējo attiecību ĢD jākonsolidē <i>ex post</i> pārbaūžu metodoloģija un nekavējoties jāīsteno iekšējo revidentu ieteikumi šajā jautājumā. (Sk. arī 2008. gada pārskatu.)</p>	<p>FPI ir konsolidējusi <i>ex post</i> metodoloģiju attiecībā uz KĀDP un SI, tomēr šīs vadlīnijas joprojām ir nepilnīgas, un labāk jādefinē riska novērtējumu kritēriji.</p>	<p>FPI jau ir pabeidzis metodiskos norādījumus un turpinās tos uzlabot visu gadu, pamatojoties uz atsauksmēm no veiktajām pārbaudēm. 2012. gadā tiek uzlaboti riska novērtējumu kritēriji, lai nodrošinātu lielāku skaidrību par to projektu atlasī, kas jākontrolē 2013. gadā. Ir īstenoti visi ieteikumi, ko iekšējais revidents sniedza ĢD RELEX par <i>ex post</i> pārbaudēm.</p>

8. NODAĻA

Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	8.1.–8.11.
Politikas grupas īpašās iezīmes	8.2.–8.10.
Pētniecības pamatprogrammas	8.3.–8.8.
Konkurences un jauninājumu pamatprogramma (KJP)	8.9.–8.10.
Revīzijas tvērumi un pieeja	8.11.
Darījumu pareizība	8.12.–8.18.
Sistēmu efektivitāte	8.19.–8.36.
Pētniecības pamatprogrammas	8.20.–8.30.
<i>Ex ante</i> dokumentārās pārbaudes	8.20.–8.21.
Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi	8.22.–8.24.
Komisijas <i>ex post</i> finanšu revīzija	8.25.–8.30.
Konkurences un jauninājumu pamatprogramma (KJP) – IKT politikas atbalsta programmas (IKT–PAP)	8.31.–8.36.
<i>Ex ante</i> dokumentārās pārbaudes	8.31.
Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi	8.32.
Komisijas <i>ex post</i> finanšu revīzijas	8.33.–8.34.
Komisijas vadības apliecinājumu ticamība	8.35.–8.36.
Secinājumi un ieteikumi	8.37.–8.40.
Secinājumi	8.37.–8.38.
Ieteikumi	8.39.–8.40.
Rezultāti, kas apkopoti pēc Garantiju fonda ārējai darbībai revīzijas	8.41.–8.43.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

8.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par pētniecību un citu iekšējo nozaru politiku, kas aptver šādas politikas jomas: "01. Ekonomika un finanses", "02. Uzņēmējdarbība", "03. Konkurence", "08. Pētniecība", "09. Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi", "10. Tiešā pētniecība", "12. Iekšējais tirgus", "15. Izglītība un kultūra", "16. Komunikācija", "18. Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa" un "20. Tirdzniecība", kā arī rezultāti, ko Palāta apkopojusi pēc Garantiju fonda ārējai darbībai periodiskās revīzijas ⁽¹⁾. Galvenā informācija par darbībām un izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **8.1. tabulā**.

8.1. tabula. Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika. Galvenā informācija par 2011. gadu

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
08.	Pētniecība	Administratīvie izdevumi	321	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	3 494	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma, <i>Euratom</i>	271	Centralizēta netieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	518	Centralizēta tieša
			4 604	
15.	Izglītība un kultūra	Administratīvie izdevumi	131	Centralizēta tieša
		Mūzikglītība, ietverot daudzvalodību	1 376	Centralizēta netieša
		Kultūras sadarbības attīstība Eiropā	167	Centralizēta netieša
		Mudināt un veicināt sadarbību jaunatnes un sporta jomā	156	Centralizēta netieša
		Cilvēki – Pētnieku mobilitātes programma	584	Centralizēta netieša
			2 414	
09.	Informācijas sabiedrība un plašsaziņas līdzekļi	Administratīvie izdevumi	132	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	1 218	Centralizēta tieša
		Citi	139	Centralizēta tieša
			1 489	

⁽¹⁾ Padomes 2009. gada 25. maija Regulas (EK, Euratom) Nr. 480/2009, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 145, 10.6.2009., 10. lpp.) apsvērumos ir noteikts, ka Fonda finanšu pārvaldība būtu jārevīzijas palātai saskaņā ar procedūram, par ko vienojas Revīzijas palāta, Komisija un Eiropas Investīciju banka.

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
02.	Uzņēmējdarbība	Administratīvie izdevumi	123	Centralizēta tieša
		Konkurētspēja, rūpniecības politika, jauninājumi un uzņēmējdarbība	187	Centralizēta tieša/centralizēta netieša pārvaldība ar EACI starpniecību
		Iekšējais preču tirgus un nozaru politika	33	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma. Sadarbība – kosmos un drošība	423	Centralizēta tieša
		Eiropas satelītu radionavigācijas programmas (EGNOS un Galileo)	570	Centralizēta tieša
			1 336	
18.	Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa	Administratīvie izdevumi	76	Centralizēta tieša
		Solidaritāte – Ārējās robežas, vīzu politika un personu brīva pārvietošanās	445	Dalīta/centralizēta tieša
		Migrācijas plūsmas – Kopējā politika imigrācijas un patvēruma jomā	159	Dalīta/centralizēta tieša
		Pamattiesības un pilsonība	48	Centralizēta tieša
		Drošība un brīvību garantēšana	133	Centralizēta tieša
		Patiesas Eiropas tiesiskuma telpas krimināllietās un civillietās izveidošana	62	Centralizēta tieša
		Narkotiku apkarošana un informēšana par tām	18	Centralizēta tieša
		Darbības stratēģija un koordinācija	3	Centralizēta tieša
			944	
10.	Tiešā pētniecība	Personāla un darbības izdevumi un ieguldījumi	352	Centralizēta tieša
		Septītā pamatprogramma	41	Centralizēta tieša
		Vēsturiskas saistības, kuru pamatā ir darbības kodolenerģijas jomā	24	Centralizēta tieša
		Iepriekšējo pamatprogrammu pabeigšana	24	Centralizēta tieša
			441	
01.	Ekonomika un finanses	Administratīvie izdevumi	70	Centralizēta tieša
		Ekonomikas un monetārā savienība	12	Centralizēta tieša
		Starptautiskā ekonomika un finanses	55	Centralizēta tieša
		Finanšu operācijas un instrumenti	252	Centralizēta tieša/kopēja pārvaldība kopā ar EIF/centralizēta netieša pārvaldība ar EIF starpniecību
			389	
16.	Komunikācija	Administratīvie izdevumi	125	Centralizēta tieša
		Komunikācija un plašsaziņas līdzekļi	35	Centralizēta tieša
		Komunikācija vietējā līmenī	37	Centralizēta tieša
		Analīze un komunikācijas līdzekļi	26	Centralizēta tieša
		Eiropas pilsoniskuma veicināšana	36	Centralizēta tieša
			259	
20.	Tirdzniecība	Administratīvie izdevumi	93	Centralizēta tieša
		Tirdzniecības politika	11	Centralizēta tieša/kopēja pārvaldība ar starptautiskām organizācijām
			104	

(miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
12.	Iekšējais tirgus	Administratīvie izdevumi	61	Centralizēta tieša
		Iekšējā tirgus ģenerāldirektorāta darbības stratēģija un koordinācija	34	Centralizēta tieša
			95	
03.	Konkurence	Administratīvie izdevumi	94	Centralizēta tieša
		Karteli, pretmonopola darbība un liberalizācija	0	Centralizēta tieša
			94	
Administratīvie izdevumi kopā ⁽¹⁾			1 578	
Pamatprogrammas			5 965	
Mūžizglītība, ietverot daudzvalodību (Mūžizglītības programma)			1 376	
Citi pamatdarbības izdevumi			3 250	
Pamatdarbības izdevumi kopā			10 591	
No kuriem: — avansi ⁽²⁾			6 911	
— starpposma/galīgie maksājumi ⁽³⁾			3 680	
Maksājumi gadā kopā			12 169	
Saistības gadā kopā			13 968	

⁽¹⁾ Informācija par administratīvo izdevumu revīziju ir sniegta 9. nodaļā.

⁽²⁾ Septītās pamatprogrammas (2007–2013) un Mūžizglītības programmas avansi bija attiecīgi 3 837 miljoni EUR un 1 208 miljoni EUR.

⁽³⁾ Septītās pamatprogrammas (2007–2013) un Mūžizglītības programmas starpposma/galīgie maksājumi bija attiecīgi 2 128 miljoni EUR un 168 miljoni EUR.

Avots: Eiropas Savienības 2011. gada provizorisks pārskats.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

8.2. Šīs politikas grupas galvenās sastāvdaļas ir pamatprogrammas pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai, kurām atvēlēti 56 % no kopējiem pamatdarbības izdevumiem (jeb 5 965 miljoni EUR). Citu iekšējo nozaru politikā ietilpst Mūžizglītības programma, kuras finansēšanai veltīja 11 % no kopējiem pamatdarbības izdevumiem (jeb 1 376 miljonus EUR), vispārējā programma "Solidaritāte un migrācijas plūsmu pārvaldība" (SOLID) – 4 % (jeb 445 miljonus EUR) un Konkurences un jauninājumu pamatprogramma (KJP) – 2 % (jeb 258 miljonus EUR).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Pētniecības pamatprogrammas

8.3. Sestā un septītā pamatprogramma pētniecībai un tehnoloģiju attīstībai ir Eiropas Savienības galvenie instrumenti pētniecības un jauninājumu atbalstam. Tās abas ir izstrādātas, lai atbalstītu Lisabonas un "Eiropa 2020" stratēģijas, kā arī Eiropas pētniecības telpu ⁽²⁾.

8.4. Pamatprogrammu īstenošanu pārvalda centralizēti tieši un centralizēti netieši, un tajā ir iesaistīti seši ģenerāldirektorāti un divas izpildaģentūras ⁽³⁾. Daļu budžeta īsteno arī saskaņā ar netiešo centralizēto pārvaldību dažādas struktūras, tādas kā kopuzņēmumi ⁽⁴⁾ un Eiropas Investīciju banka.

8.5. Abas pamatprogrammas ir veidotas kā programmas, kas galvenokārt konkursa kārtībā piešķir finansējumu projektiem, proti, potenciālajiem līdzekļu saņēmējiem ir jāpiedalās projektu konkursā. Dotāciju nolīgumus paraksta atlasītie konkursa dalībnieki un Komisija. Kad ir parakstīts dotācijas nolīgums, veic secīgi avansa, starpposma un galīgos maksājumus, kuru pamatā ir izmaksu deklarācijas, ko iesnieguši līdzekļu saņēmēji.

8.6. Galvenais nepareizību risks ir tāds, ka līdzekļu saņēmēji izmaksu deklarācijās var nepamatoti norādīt pārāk lielas attiecināmās izmaksas, kuras, iespējams, neatklāj un neizlabo Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas. Šo risku vēl vairāk palielina sarežģītie attiecināmo izmaksu aprēķināšanas noteikumi, un dažās jomās īstenoājās struktūras (sk. 8.4. punktu) katra atšķirīgi piemēro noteikumus.

⁽²⁾ Eiropas pētniecības telpu veido visas pētniecības un izstrādes darbības, programmas un politikas virzieni Eiropā, kuru īstenošanā sadarbojas vairākas valstis. Visi šie pasākumi kopā ļauj pētniekiem, pētniecības institūtiem un uzņēmumiem aizvien vairāk pārvietoties, konkurēt un sadarboties pāri robežām.

⁽³⁾ Ģenerāldirektorāti (ĢD): Pētniecības un inovācijas, Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu, Izglītības un kultūras, Uzņēmējdarbības un rūpniecības, Mobilitātes un transporta un Enerģētikas ĢD. Izpildaģentūras: i) Pētniecības izpildaģentūra (REA) un ii) Eiropas Pētniecības padomes izpildaģentūra (ERCEA).

⁽⁴⁾ Eiropas Savienības kopuzņēmumi pētniecībai: ITER starptautiskā kodolsintēzes enerģijas organizācija, kopuzņēmums *Clean Sky*, ARTEMIS kopuzņēmums, Kopuzņēmums novatorisku zāļu jomā uzsāktās ieromes īstenošanai, ENIAC kopuzņēmums un kopuzņēmums "Kurināmā elementi un ūdeņradis".

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.7. Komisija 2011. gada 24. janvārī sāka trīs pasākumus, lai vienkāršotu Septītajai pamatprogrammai piemērojamos noteikumus, proti:

- a) paplašināja apstiprināto metožu klāstu, kuras līdzekļu saņēmēji izmanto personāla vidējo izmaksu aprēķināšanai;
- b) ieviesa vienotas likmes finansējumu MVU īpašniekiem;
- c) izveidoja Strīdu izšķiršanas komiteju izpētes jautājumos, lai panāktu noteikumu viendabīgu interpretāciju un piemērošanu.

Vēl ir par agru izvērtēt šo pasākumu ietekmi uz neattiecināmo izmaksu līmeni.

8.8. Šajā politikas jomā Komisija ir atbildīga arī par divu lielu kosmosa programmu īstenošanu, proti, par programmu *Galileo* un par Vides un drošības globālās uzraudzības programmu (*GMES*). Šos pienākumus tā ir uzticējusi Eiropas Kosmosa aģentūrai (*ESA*) vai arī tos pilda sadarbībā ar aģentūru. 2011. gadā Komisija tai izmaksāja 660 miljonus EUR (133,6 miljonus EUR programmai *GMES* un 526,4 miljonus – *Galileo*).

8.8. *Maksājumi, kas veikti ESA 2011. gadā kā ES budžeta gada maksājums kopīgi pārvaldītajai GMES programmai, un Galileo programmas īstenošanai noteiktās summas ir priekšfinansējuma maksājumi. Galīgo finansējuma apmēru, ko izmanto ESA, Komisija nosaka tikai pēc abu programmu beigām.*

Konkurences un jauninājumu pamatprogramma (KJP)

8.9. Konkurences un jauninājumu programma (Palāta izraudzījās šo citu iekšējo nozaru politikas jomu sistēmu revīzijai saskaņā ar rotācijas pieeju revīzijām) ietver trīs apakšprogrammas, kuras atrodas trīs ģenerāldirektorātu pārziņā (2011. gadā tie bija Ekonomikas un finanšu lietu ĢD ⁽⁵⁾ – 29 miljoni EUR, Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD ⁽⁶⁾ – 114 miljoni EUR un Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD – 115 miljoni EUR). Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD pārvalda informācijas un komunikāciju (IKT) tehnoloģijas politikas atbalsta programmu (IKT–PAP), kuras mērķis ir stimulēt jauninājumus un konkurētspēju, mudinot iedzīvotājus, valdības un uzņēmumus, īpaši MVU, plašāk un prasīgāk izmantot informācijas un komunikāciju tehnoloģijas.

⁽⁵⁾ Ekonomikas un finanšu lietu ĢD atbalsta mazos un vidējos uzņēmumus, tiem sniedzot piekļuvi kapitālam, riska kapitālam un aizdevumu fondiem ar Savienības finanšu instrumentu palīdzību, ar kuriem Komisijas vārdā darbojas Eiropas Investīciju fonds (EIF).

⁽⁶⁾ Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD pārvalda apakšprogrammu, kas saistīta ar uzņēmējdarbību un jauninājumiem, piešķirot dotācijas saskaņā ar KJP un finansējumu virzot ar Konkurētspējas un jauninājumu izpildaģentūras (EACI) starpniecību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.10. Programmas īstenošanai izmanto dotāciju tiešo centralizēto pārvaldību un veic tiešus finansiālus ieguldījumus saskaņā ar dotāciju līdzfinansēšanas nolīgumiem, kurus Komisija paraksta ar līdzekļu saņēmējiem, kas izveidojuši konsorciju. Galvenais nepareizību risks PAP pētniecības projektos ir tāds, ka līdzekļu saņēmēji var izmaksu deklarācijās norādīt neattiecināmas izmaksas, kuras Komisijas pārraudzības un kontroles sistēmas, iespējams, pirms atlīdzināšanas neatklāj un neizlabo.

Revīzijas tvērums un pieeja

8.11. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Pētniecības un citu iekšējo nozaru politikas revīzijā īpaši jānorāda uz turpmāk uzskaitītajiem specifiskajiem jautājumiem.

- a) Revīzijā pārbaudīja paraugu ar 150 maksājumiem, no kuriem 25 bija avansi pētniecības pamatprogrammām, 39 bija avansi citiem pasākumiem šajā politikas grupā, 60 bija pētniecības pamatprogrammu starpposma vai galīgie maksājumi un 26 – šīs politikas grupas citu pasākumu starpposma vai galīgie maksājumi;
- b) sistēmu novērtējumā iekļāva:
 - *ex ante* dokumentārās pārbaudes Komisijā ⁽⁷⁾,
 - projektu izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumus, kurus snieguši neatkarīgi revidenti ⁽⁸⁾,
 - projektu *ex post* finanšu revīzijas ⁽⁹⁾,
 - Komisijas vadības apliecinājumus ⁽¹⁰⁾;
- c) Garantiju fonda revīzijas galvenais uzdevums bija pārbaudīt, vai tiek ievērots Komisijas un EIB nolīgums par Fonda aktīvu pārvaldību un vai pienācīgi darbojas Komisijas uzraudzības procedūras. Tika pārbaudīts arī revidentu privātsabiedrības darbs.

⁽⁷⁾ Pētījumu jomā izvērtēja paraugu, kuram bija atlasīti 85 ar pamatprogrammām saistīti maksājumi. Citu iekšējo nozaru politikas jomas un projektu *ex post* finanšu revīzijas izvērtēšanai atlasīja papildu paraugu, kurā iekļāva 30 maksājumus saistībā ar konkurences un jauninājumu programmu, ko pārvaldīja Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD, respektīvi, saistībā ar informācijas un komunikāciju tehnoloģijas politikas atbalsta programmu (IKT-PAP).

⁽⁸⁾ Paragam atlasīja 31 izmaksu deklarāciju, ko bija iesnieguši līdzekļu saņēmēji un kam bija pievienots revīzijas apliecinājums.

⁽⁹⁾ Sākotnēji tika izskatītas 30 *ex post* revīzijas lietas.

⁽¹⁰⁾ Palāta pārbaudīja Pētniecības un inovācijas, Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu, Uzņēmējdarbības un rūpniecības un Izglītības un kultūras ģenerāldirektorātu, kā arī divu izpildaģentūru – ERCEA un REA – ģenerāldirektoru gada darbības pārskatus.

DARĪJUMU PAREIZĪBA

8.12. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **8.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 49 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 3,0 % ⁽¹¹⁾.

8.13. Palāta konstatēja, ka kļūdas bija 74 no paraugā iekļautajiem 150 darījumiem. Galvenais kļūdu avots ir nepamatoti lielu izmaksu norādīšana līdzekļu saņēmēju iesniegtajās izmaksu deklarācijās, kuras attiecas uz pētniecības pamatprogrammu finansētajiem projektiem. Šis konstatējums atbilst kļūdām, kuras Komisija atklāja *ex post* finanšu revīzijās ⁽¹²⁾ (sk. 8.25.–8.30. punktu). Kā Palāta jau norādījusi iepriekšējos gados ⁽¹³⁾, kļūdas konstatē visās izmaksu kategorijās, proti, personāla izmaksās, kā arī citās tiešajās un netiešajās izmaksās.

8.14. Personāla izmaksas. Faktisko personāla izmaksu aprēķins ir jābalsta uz ticamu darba laika uzskaites sistēmu. Revīzijas laikā Palāta atklāja neatbilstības starp darba laika uzskaites tabulām un citiem ierakstiem personāla reģistrā (piemēram, prombūtnes un atvaļinājumu uzskaitē), gadījumus, kad darbinieki bija reģistrēti kā nodarbināti pilnu darba laiku vienā projektā, taču darba laika uzskaites tabulas liecināja, ka viņi strādā ar vairākiem projektiem, kā arī gadījumus, kad Komisijai iesniedza izmaksu pieprasījumus par nesamaksātām virsstundām (sk. 8.1. piemēru).

8.14. *Izmaksu deklarācijā konstatētajām kļūdām var nebūt finansiālas ietekmes uz ES līdzekļiem.*

⁽¹¹⁾ Palāta kļūdu īpatsvaru aplēš, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 1,1 % līdz 4,9 % (attiecīgi zemākais un augstākais kļūdas līmenis).

⁽¹²⁾ To apstiprināja arī Komisija 2012. gada 19. marta paziņojumā līdzekļu saņēmējiem "Kā izvairīties no izplatītām kļūdām, kas konstatētas izmaksu deklarācijās" un norādīja: kļūdas lielākoties rodas tāpēc, ka noteikumus nepareizi interpretē, vai tāpēc, ka saņēmēji nepietiekami uzmanīgi piemēro dotāciju nolīgumu un finanšu pamatnostādņu noteikumus.

⁽¹³⁾ Sk. 2010. gada pārskata 6.13. punktu, 2009. gada pārskata 5.19. un 5.20., kā arī 8.11. un 8.12. punktu un 2008. gada pārskata 7.12.–7.15. un 10.12. un 10.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.1. piemērs. Personāla izmaksu deklarācijā konstatētā kļūda

Līdzekļu saņēmējs, kurš bija iesaistīts kādā Septītās pamatprogrammas projektā, deklarēja personāla izdevumus EUR 308 000 apmērā. Revīzijas laikā Palāta konstatēja, ka saņēmējs:

- bija novērtējis par zemu savu darbinieku faktiski nostrādāto stundu skaitu,
- bija pārmaksājis par dažu revidētajā projektā iesaistīto darbinieku nostrādātajām stundām.

Kopumā Palāta konstatēja, ka deklarācijā ir nepamatoti norādītas par EUR 45 000 lielākas personāla izmaksas.

8.15. Citas tiešās izmaksas. Lai tās būtu attiecināmas, tām jāatbilst faktiskajām izmaksām, tās jāpamato ar pienācīgiem apliecinājošiem dokumentiem (tādiem kā rēķini un pierādījumi par maksājumiem) un tām jābūt nepārprotami saistītām ar projektu un atskaites periodu. Palāta revīzijās bieži vien konstatēja, ka līdzekļu saņēmēji iekļāva rēķinus par patēriņa precēm, kas pasūtītas vai piegādātas pēc projekta beigām, kā arī rēķinus par ārējiem pakalpojumiem, kurus būtu bijis jāklasificē kā apakšuzņēmuma līgumus. Līdzekļu saņēmēji nebija iesnieguši arī rēķinus, kas pamato izmaksas, vai pierādījumus par maksājumiem. Attiecībā uz iekārtām Palāta konstatēja gadījumus, kad iegādes izmaksas pilnībā iekļāva pētniecības projekta izmaksās, nevis amortizēja saskaņā ar līdzekļu saņēmēja ierasto grāmatvedības praksi.

8.16. Netiešās izmaksas. Tiem līdzekļu saņēmējiem, kuri izmanto faktiskās netiešās izmaksas, tās jāsaista ar projektu. Saņēmēji bieži vien neizslēdza neattiecināmās izmaksas, kas saistītas ar komercdarbību, uzkrājumiem vai izmaksām, kuras tieši iekļautas projektā (sk. 8.2. piemēru).

8.2. piemērs. Citu netiešo izmaksu deklarācijā konstatētā kļūda

Saņēmējs deklarēja pieskaitāmās izmaksas EUR 366 891 apmērā un iekļāva visu nodaļu netiešās izmaksas, taču, kad attiecināja šīs izmaksas uz pētniecības projektu, sadales sistēmā ietvēra tikai pētniecībā nodarbināto personālu. Tādējādi deklarācijā tika iekļautas izmaksas, kas nebija saistītas ar projektu un kas par EUR 180 670 pārsniedza attiecināmās izmaksas.

KOMISIJAS ATBILDES

8.1. piemērs. Personāla izmaksu deklarācijā konstatētā kļūda

Palātas minētajā gadījumā deklarācijā nepamatoti norādītā summa jau ir ieturēta no nākamā maksājuma.

8.16.**8.2. piemērs. Citu netiešo izmaksu deklarācijā konstatētā kļūda**

Komisija ir veikusi pretrunu procedūru attiecībā uz saņēmēju. Ņemot vērā saņēmēja iesniegto papildu informāciju un paskaidrojumus, Komisija ir secinājusi, ka summa, par kuru deklarācijā iekļautās netiešās izmaksas pārsniedz attiecināmās izmaksas, šim projektam ir 39 735 EUR, un šī summa ir pilnībā atgūta 2012. gadā. Turklāt Komisija ir informējusi saņēmēju, ka šī pastāvīgi pieļautā kļūda ir jālabo arī citos projektos, kuros saņēmējs piedalās, un saņēmējs ir piekritis to paveikt.

Ar netiešo izmaksu aprēķināšanu saistītā problēma Komisijai ir labi zināma. Ja tiktu pieņemts priekšlikums programmai "Apvārsnis 2020", šī problēma tiktu novērsta, jo netiešās izmaksas segtu, izmaksājot pēc vienotas likmes noteiktu tiešo izmaksu procentuālo daļu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

8.17. No 65 darījumiem, kas attiecās uz citu iekšējo nozaru politiku, 19 darījumos (29 %) bija kļūdas. Tās bija saistītas ar neattiecināmu izdevumu atlīdzināšanu un līdzinājās kļūdām, kas konstatētas Sestās un Septītās pamatprogrammas maksājumos.

8.18. Palāta revīzijā atklāja tādas kļūdas kā avansi, kurus būtu bijis jādeklarē nākamajā ziņojumu sniegšanas periodā, un neattiecināmi uzkrājumi ESA iesniegtajā finanšu pārskatā (sk. arī 8.36. punktu), kā arī trūkumus iepirkuma procedūrās, kuras piemēroja, īstenojot divas kosmosa programmas (sk. 8.8. punktu).

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

8.19. Pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaužu rezultāti ir apkopoti **8.2. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka sistēmas daļēji efektīvi nodrošināja darījumu pareizību pētniecības jomā un IKT–PAP jomā.

Pētniecības pamatprogrammas

Ex ante dokumentārās pārbaudes

8.20. Pirms maksājumu veikšanas konkrētos darbības un finansiālos aspektus izskata dokumentārajās pārbaudēs, kuru mērķis ir pārlicināties par maksājumu pareizību un nodrošināt līgumprasību ievērošanu. Tā kā Komisija cenšas pēc iespējas vienkāršot ex ante pārbažu procedūras, šīs pārbaudes bieži vien aprobežojas ar līdzekļu saņēmēju iesniegto izmaksu deklarāciju un ar tām saistīto atskaišu dokumentāro pārbaudi.

8.21. No revidētajiem 108 maksājumiem ⁽¹⁴⁾, kas ietilpa 150 maksājumu paraugā (sk. 8.11. punktu), 51 gadījumā bija trūkumi ex ante dokumentārajās pārbaudēs – tomēr Palāta neuzskata, ka tie atzīstami par nozīmīgiem –, piemēram, projekta sākums norādīts ar atpakaļejošu datumu (lai gan nebija saņemts līdzekļu saņēmēja iepriekšējs rakstisks lūgums), kavējumi maksājumos un nekonsekventi piemērotas apstiprināšanas procedūras. Tādējādi šī kontroles procedūra uzskatāma par daļēji efektīvu.

8.18. Par katru finanšu pārskatu, ko iesniedz ESA, Komisija veic revīziju uz vietas. Visas konstatētās kļūdas tiek labotas. Tam, ka 2010. gada pārskatā iekļauti avansi, kuri būtu jādeklarē nākamajā pārskata periodā, nav finansiālas ietekmes uz programmu. Palātas konstatēto uzkrājumu ESA jau izlaboja nākamajā pārskata periodā. Komisija uzskata, ka Palātas norādītie problēmjaucājumi saistībā ar iepirkumu neizraisa ES līdzekļu izšķērdēšanu. Komisijas ieskatā iepirkuma procedūras, kas ir grozītas, ņemot vērā Palātas revīzijas, ir atbilstīgas un saskaņotas ar kosmosa jomā veikto iepirkuma darbību īpatnībām.

8.20. Komisija uzskata, ka kontroles sistēma jāvērtē kopumā, ietverot ex ante un ex post pārbaudes.

⁽¹⁴⁾ Tajos iekļāva 60 starpposma vai galīgos maksājumus pētniecības pamatprogrammām, 25 avansa maksājumus pētniecības programmām, 21 maksājumu, kas saistīts ar ieguldījumu kopuzņēmumos pētniecības jomā, riska dalīšanas finanšu mehānismā, EGNOS un Galileo programmas, kā arī divus avansa maksājumus Oglu un tērauda pētniecības fondam.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi

8.22. Dotāciju nolīgumos ir izklāstīti nosacījumi, kad līdzekļu saņēmēju izmaksu deklarācijām jāpievieno revīzijas apliecinājumi (Sestā pamatprogramma) vai finanšu pārskatu apliecinājumi (Septītā pamatprogramma)⁽¹⁵⁾, kurus izsniedzis neatkarīgs revidents. Šo apliecinājumu mērķis ir Komisijai sniegt noderīgu informāciju, lai tā varētu izvērtēt, vai līdzekļu saņēmēju deklarētās izmaksas ir attiecināmas un vai ir deklarēti visi par priekšfinansējumu saņemtie ieņēmumi un bankas procenti.

8.23. Tām izmaksu deklarācijām, kurām bija pievienots apliecinājums (31 no 60 starpposma un galīgajiem maksājumiem), Palāta salīdzināja apliecinājumā formulēto atzinumu ar savas revīzijas rezultātiem. 25 gadījumos, kuros neatkarīgais revidents bija sniedzis atzinumu bez piezīmēm, Palāta atrada kļūdas. 14 gadījumos kļūdu finansiālā ietekme bija virs 2 % līmeņa.

8.24. Saskaņā ar iepriekšējo gadu konstatējumiem un par spīti Komisijas pūliņiem paaugstināt līdzekļu saņēmēju un revidentu izpratni (sk. **8.3. pielikumu**) šī kontroles procedūra vēl arvien ir tikai daļēji efektīva, jo neatkarīgie revidenti neatklāj neattiecināmus elementus.

8.24. Komisija apzinās, ka finanšu pārskatu apliecinājumi (FPA) neļauj pilnībā izvairīties no kļūdām, tomēr tie ļauj būtiski samazināt kļūdu līmeni. Tāpēc tie ir būtisks pienesums Komisijas vispārējam ticamības līmenim.

Komisijas ex post finanšu revīzijas

8.25. Ģenerāldirektorātos, kuru pārziņā ir pētniecība, abām pamatprogrammām ir kopīga ex post revīzijas stratēģija. Tās galvenie mērķi ir šādi:

- a) izvērtēt izmaksu deklarāciju likumību un pareizību, lai tādējādi sniegtu ieguldījumu deleģēto kredītrīkotāju sagatavotajās ikgadējās ticamības deklarācijās; un
- b) sniegt motivējumu nepamatoti izmaksāto ES līdzekļu atgūšanai.

8.26. Kopumā Komisijas izstrādātā ex post revīziju sistēma vērtējama kā efektīva.

Ārējā revidenta darba ticamība

8.27. Lielāko daļu no Komisijas statistiski reprezentatīvajām revīzijām⁽¹⁶⁾ veic ārējas revidentu komercsabiedrības, bet tās kontrolē un par tām atbild Komisija.

⁽¹⁵⁾ Septītajā pamatprogrammā līdzekļu saņēmējiem revīzijas apliecinājumus prasa tad, ja ES finansējums ir lielāks par EUR 375 000. Komisija uzskata, ka 80 % gadījumu finansējums nepārsniedz šo summu.

⁽¹⁶⁾ Nejausi atlasītas revīzijas, kurās nosaka datu kopai raksturīgo kļūdu īpatsvaru.

PALĀTAS APSVĒRUMI

8.28. Palāta detalizēti izskatīja 30 *ex post* revīzijas lietas, pievēršot uzmanību revīzijas dokumentēšanas kvalitātei, tam, cik konsekventi tika piemērota revīzijas metode, kā arī ziņojumu sniegšanai Komisijai. Palāta konstatēja trūkumus revīzijas dokumentācijā un ārējo revidentu piemērotajā revīzijas metodē⁽¹⁷⁾, taču ziņojumu sniegšanu kopumā novērtēja kā apmierinošu.

Sistēmas nepamatoti izmaksāto ES līdzekļu atgūšanai

8.29. Pēc tam, kad *ex post* finanšu revīzijā Komisija ir konstatējusi kļūdas, ir jāatgūst nepamatoti izmaksātie ES līdzekļi (vai nu izsūtot iekasēšanas rīkojumu, vai ieturot attiecīgu summu no nākamajiem maksājumiem). Pētniecības un inovācijas un Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ģenerāldirektorātu konsolidētie dati liecina, ka atgūšana aizņem ilgu laiku. Uzskatāms, ka 2011. gada beigās tika nokārtoti jautājumi saistībā ar attiecīgi 81 % un 33 % revīziju⁽¹⁸⁾, kas slēgtas 2010. un 2011. gadā.

8.30. Turklāt identificēto regulāri sastopamo kļūdu ekstrapolēšana nerevidētajos projektos, kurus īstenoja revidētie līdzekļu saņēmēji, aizņem vēl ilgāku laiku. Šādu kļūdu nokārtošanas līmenis⁽¹⁹⁾ Pētniecības un inovācijas ĢD Sestajai un Septītajai pamatprogrammai 2011. gada beigās bija tikai 44,8 %.

Konkurences un jauninājumu pamatprogramma (KJP) – IKT politikas atbalsta programmas (IKT–PAP)*Ex ante dokumentārās pārbaudes*

8.31. Palāta revīzijas laikā salīdzināja *ex ante* pārbaūžu pierādījumus ABAC grāmatvedības sistēmā un Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD vietējā sistēmā. Darbinieki, kas apstiprināja darījumu ABAC sistēmā, 23 gadījumos no 30 nebija tie paši, kas darījumu apstiprināja vietējā sistēmā. IKT–PAP programmai ABAC sistēma ticami neidentificē darbiniekus, kuri faktiski veic pārbaudi. Tādējādi šī kontroles procedūra uzskatāma tikai par daļēji efektīvu.

⁽¹⁷⁾ Konstatēja galvenokārt šādus trūkumus: neattiecināmu izmaksu nepamatota apstiprināšana, kopai neraksturīgu paraugu atlase un nepareizu netiešo izmaksu apstiprināšana.

⁽¹⁸⁾ Revidēja gan Sesto, gan Septīto pamatprogrammu.

⁽¹⁹⁾ Kļūda uzskatāma par "nokārtotu", kad līdzekļu saņēmējs piekrīt Komisijas piedāvātajai vienotas likmes korekcijai vai iesniedz pārskatītas izdevumu deklarācijas ekstrapolētajiem projektiem.

KOMISIJAS ATBILDES

8.28. Komisija uzskata, ka Palātas konstatētajām nepilnībām ir maza finansiāla ietekme. Tomēr Komisija pastiprinās centienus, lai nodrošinātu, ka ārējās revīzijas uzņēmumi atbilst īpašajām prasībām, kas attiecībā uz katru revīzijas uzdevumu noteiktas pamatlīgumā.

8.29. un 8.30. Veicot kļūdu korekciju daudzgadu pamatprogrammas projektos, ieturējumu veikšana no nākamā maksājuma ir parasta prakse. Daudzos gadījumos nākamās maksājumu pieprasē 1 gadu vai 1,5 gadus vēlāk, un tas būtiski ietekmē 2010. gadā un 2011. gadā pabeigto revīziju izpildes līmeni. Tā kā ekstrapolācijas procesā nepieciešams veikt saņēmēju izmaksu deklarāciju pārreķinu un atkārtotu iesniegšanu, revīzijas rezultātu korekcijai, izmantojot ekstrapolāciju, patiešām nepieciešams pat vairāk laika nekā 8.29. punktā minētajai revīzijas rezultātu izpildei.

8.31. ĢD INFISO pastāvošajā vietējā sistēmā reģistrē visu darījumu apstiprināšanā iesaistīto personu vīzas. Šī sistēma ir automātiska un droša un tādējādi, pamatojoties uz sistēmā reģistrētajām elektroniskajām vīzām, sniedz 100 % noteiktību par to, kura persona veikusi kuru darbību.

ABAC grāmatvedības sistēmā norādītie personu vārdi var atšķirties, jo tie atbilst personām, kuras faktiski bijušas iesaistītas darījumos, bet ar atšķirīgu lomu attiecībā uz starpposma un galīgajiem maksājumiem. Tā pamatā ir apzināts ĢD INFISO lēmums ierobežot piekļuvi ABAC grāmatvedības sistēmai, to sniedzot tikai pieredzējušiem profesionāļiem, lai tādējādi ierobežotu kļūdu risku. Šis princips ir pienācīgi dokumentēts ĢD INFISO finanšu plūsmas aprakstā.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Izmaksu deklarāciju revīzijas apliecinājumi

8.32. No 30 darījumiem, kuriem revidēja *ex ante* pārbaudes, trijiem bija nepieciešami revīzijas apliecinājumi. Tie bija iesniegti, un izmaksājamo summu aprēķinā tika ņemti vērā tajos ietvertie secinājumi.

Komisijas ex post finanšu revīzijas

8.33. Programmām, kuras neattiecas uz pētniecību un kuras pārvaldīja Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD, 2011. gadā formāli netika apstiprināta *ex post* revīzijas stratēģija. Tādējādi 2011. gadā nebija izstrādātas īpašas revīzijas procedūras IKT-PAP projektu *ex post* revīzijām, un IKT-PAP programmai nebija īpaša riska novērtējuma.

8.34. Laikā, kad Palāta veica revīziju, Komisija bija pabeigusi tikai divas revīzijas saistībā ar IKT-PAP projektiem (vienu 2011. gadā un otru – 2010. gadā). Abos gadījumos kļūdu īpatsvars bija ļoti augsts: attiecīgi 96 % un 100 %. Turklāt divus IKT-PAP projektus Palāta revidēja padziļināto pārbaūžu ietvaros. Kļūdu īpatsvars bija 99,82 % un 2,86 %. *Ex post* revīzijas stratēģijas neesamība IKT-PAP programmai liecina par nozīmīgiem trūkumiem pārraudzības un kontroles sistēmās, īpaši tāpēc, ka ir augsts kļūdu īpatsvars. Šī kontroles procedūra uzskatāma par neefektīvu.

Lai atrisinātu Palātas norādīto jautājumu, ĢD INFOSO ir paredzējis 2013. gada laikā izstrādāt tehnisku risinājumu vīzu izsniegšanai ABAC saistībā ar nākamās paaudzes programmām ("Apvārsnis 2020").

8.33. ĢD INFOSO programmām, kuras neattiecas uz pētniecību, regulāri veic revīziju. Šajā finansējumu jomā 2011. gadā pabeidza divpadsmit *ex post* revīzijas, no kurām 2 attiecas uz IKT-PAP. Veicamās revīzijas atlasa, pamatojoties uz riska apsvērumiem, un visbiežāk tās pieprasa par projektu operatīvo vadību atbildīgie dienesti.

Nemot vērā šīs finansējuma jomas pieaugošo nozīmi, ĢD INFOSO dienesti ir izstrādājuši revīzijas stratēģiju, kas tiek īstenota 2012. gadā. Turklāt ĢD INFOSO 2011. gadā noslēdza pamatlīgumu par *ex post* revīzijas pakalpojumiem šajā finansējuma jomā. Saskaņā ar šo pamatlīgumu 2012. gada pirmajā pusgadā ir sākti pirmā revīzijas kārtā, kura sastāv no 22 revīzijām finansējumam, kas neattiecas uz pētniecību.

Starpposma un galīgie maksājumi programmās, kuras nav saistītas ar pētniecību, veidoja mazāk nekā 4 % no kopējiem ĢD INFOSO maksājumiem 2011. gadā. ĢD INFOSO uzskata, ka pasākumi, kas sākti 2011. gadā un tiek īstenoti 2012. gadā, ir piemēroti, ņemot vērā attiecīgās finansējuma jomas finansiālo nozīmi.

8.34. Divas revīzijas, ko Komisija 2010. gadā un 2011. gadā veica saistībā ar IKT-PAP, kas ir viena no ĢD INFOSO pārvaldītajām programmām, kuras nav saistītas ar pētniecību, atlasīja, pamatojoties uz riska apsvērumiem; šādās revīzijās konstatētais kļūdu īpatsvars bieži ir ļoti liels, un neraksturo visu kopu.

Viens no mērķiem revīzijas stratēģijai, ko 2012. gadā īsteno attiecībā uz programmām, kuras nav saistītas ar pētniecību, ir izstrādāt paraugu atlases metodes, kas ļautu noteikt nozīmīgu kļūdu īpatsvaru un vienlaikus nodrošināt ekonomiskāku revīzijas pielietojumu, koncentrējoties uz lieliem un riskantiem saņēmējiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Komisijas vadības apliecinājumu ticamība

8.35. Revidētajos gada darbības pārskatos ir objektīvi novērtēta finanšu pārvaldība attiecībā uz pakārtoto darījumu likumību un pareizību. Tajos sniegtā informācija apstiprina Palātas apsvērumus un secinājumus.

8.36. Trīs ģenerāldirektori⁽²⁰⁾ formulēja atrunu par atlikušajām kļūdām, kas ietekmē izmaksu deklarāciju precizitāti Septītajā pamatprogrammā, un divi ģenerāldirektori⁽²¹⁾ atstāja spēkā atrunu par izmaksu deklarācijām Sestajā pamatprogrammā. Uzņēmējdarbības un rūpniecības ĢD formulēja atrunu arī par Eiropas Kosmosa aģentūras finanšu pārskatu ticamību (sk. 8.18. punktu).

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

8.37. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka 2011. gada 31. decembrī slēgtā finanšu gada maksājumus politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" kļūdu līmenis bija būtisks⁽²²⁾.

8.38. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta konstatēja, ka politikas grupā "Pētniecība un citu iekšējo nozaru politika" pārraudzības un kontroles sistēmas bija daļēji efektīvas.

Ieteikumi

8.39. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārskatot, kā attīstās iepriekšējos gada pārskatos (2008. un 2009. g.) sniegto ieteikumu izpilde, ir izklāstīti **8.3. pielikumā**. Jāņem vērā turpmāk uzskaitītie jautājumi.

a) Gadījumos, kad 2011. gada beigās *ex post* revīzijās konstatēja lielas neatbilstības starp apstiprinātajām un revidētajām summām, nebija tieša atgriezeniskās informācijas sniegšanas procesa, lai apliecinājumus sagatavojušajiem revidentiem darītu zināmus Palātas revīzijas konstatējumus.

8.36. Komisija turpinās veikt ESA finanšu pārskatu revīziju un rosinās un atbalstīs ESA darbību īstenošanu, tiecoties vēl vairāk uzlabot Komisijai sniegto finanšu pārskatu kvalitāti. Ņemot vērā pašlaik norītošos pasākumus, Komisija paredz, ka problēmjautājumus atrisinās drīzumā, tādējādi ļaujot samazināt un, visbeidzot, atcelt šo atrunu.

8.38. Komisija uzskata, ka pārvaldības ziņā – t. i., līdzsvarojot likumības un pareizības mērķus ar apsvērumiem par pārbaužu samērīgumu ar risku un izmaksu lietderību, – tās vadības un kontroles sistēmas rada pienācīgu ticamību, ievērojot deleģēto kredītrīkotāju formulētās atrunas, kā minēts 8.36. punktā.

8.39.

a) Komisijas dienesti ir ieviesuši procesu, lai gadījumos, kad Komisijas *ex post* revīzijās konstatētas būtiskas neatbilstības starp apstiprinātajām izmaksu deklarācijām un Komisijas konstatējumiem, nodrošinātu atgriezenisko saiti ar apliecinājumus sagatavojušajiem revidentiem. To panāk, vai nu rakstveidā aicinot saņēmējus atgriezenisko informāciju darīt zināmu apliecinājumu sagatavojušajam revidentam, vai tieši vērsties pie apliecinājumu sagatavojušā revidenta.

⁽²⁰⁾ Uzņēmējdarbības un rūpniecības, Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu un Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts.

⁽²¹⁾ Uzņēmējdarbības un rūpniecības un Pētniecības un inovācijas ģenerāldirektorāts.

⁽²²⁾ Sk. 8.12. un 8.13. punktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) Komisija turpināja pūliņus nokārtot jautājumus, uz kuriem norādīts revīzijas rezultātos (koriģējot izmaksu deklarācijas vai sagatavojot iekasēšanas rīkojumus), ja atklājās, ka deklarācijās ir nepamatoti uzrādītas pārāk lielas izmaksas. Tomēr Palāta norāda, ka praksē, it īpaši saistībā ar ekstrapolāciju, līdzekļu atgūšana aizņem ilgu laiku (sk. 8.29. un 8.30. punktu).

8.40. Pamatojoties uz šo pārskatīšanu, kā arī uz konstatējumiem un secinājumiem par 2011. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

— Attiecībā uz pētniecības pamatprogrammām:

- **1. ieteikums.** Vēl lielākus pūliņus veltīt starpposma un galīgajos maksājumos konstatēto kļūdu novēršanai,

- **2. ieteikums.** Rosināt vairāk iniciatīvu, lai līdzekļu saņēmējiem un neatkarīgajiem revidentiem sniegtu izpratni par kļūdām, ko Palāta un Komisija ir konstatējušas ex post revīzijās,

- **3. ieteikums.** Nodrošināt, lai ārējās revidentu komercsabiedrības, kuras veic revīziju Komisijas vārdā, saskaņo savas procedūras ar Komisijas pamatnostādņem un standartpraksi un lai tās uzlabo savu revīziju dokumentāciju,

KOMISIJAS ATBILDES

- b) Komisija jau ir sniegusi atbildi uz Palātas konstatējumu. Veicot kļūdu korekciju daudzgadu pamatprogrammas projektos, ieturējumu veikšana no nākamā maksājuma ir parasta prakse. Daudzos gadījumos nākamās maksājums pieprasa 1 gadu vai 1,5 gadus vēlāk, un tas būtiski ietekmē 2010. gadā un 2011. gadā pabeigto revīziju izpildes līmeni.

8.40. Skatīt apvienoto atbildi uz 1.12. un 1.13. punktu.

- Iespējas vienkāršot septītās pamatprogrammas noteikumus ir pilnībā izsmeltas. Komisija tomēr turpinās novērst kļūdas ar šādām darbībām:

— pastiprinot pašreizējos centienus sniegt norādījumus un veidot atgriezenisko saiti ar dalībniekiem un apliecinājumus sagatavojošajiem revidentiem,

— pārskatot ex ante pārbažu procedūras, tomēr nepamatoti nepalielinot laiku līdz maksājumu veikšanai,

— turpinot savu revīzijas darbu un piedziņas pasākumus,

— uzraugot konstatēto kļūdu finansiālo ietekmi, kas daudzgadu laikposmā var arī būt arī mazāka par kļūdu.

Programmas "Apvāršnis 2020" ietvaros ir ierosināta turpmāka vienkāršošana, un, ja programma tiks pieņemta, tā ļaus samazināt kļūdu īpatsvaru.

- Komisijas dienesti ir ieviesuši procesu, lai gadījumos, kad Komisijas ex post revīzijās konstatētas būtiskas neatbilstības starp apstiprinātajām izmaksu deklarācijām un Komisijas konstatējumiem, nodrošinātu atgriezenisko saiti ar apliecinājumus sagatavojušajiem revidentiem. To panāk, vai nu rakstveidā aicinot saņēmējus atgriezenisko informāciju darīt zināmu apliecinājumu sagatavojušajam revidentam, vai tieši vērstoties pie apliecinājumu sagatavojušā revidenta.

- Komisija pastiprinās centienus, lai nodrošinātu, ka ārējās revīzijas uzņēmumi atbilst visām īpašajām prasībām, kas attiecībā uz katru revīzijas uzdevumu noteiktas pamatlīgumā. Šajā kontekstā tiks pārskatīti ārējās revīzijas uzņēmumu rīcībā esošie darba dokumenti, lai nodrošinātu, ka tie atbilst pamatlīguma prasībām. Pirmo šādu pārskatīšanu veiks līdz 2012. gada beigām.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

— attiecībā uz "Citu iekšējo nozaru politiku":

- **4. ieteikums.** Pēc iespējas drīz ieviest *ex post* revīzijas stratēģiju IKT-PAP programmai, izmantojot pieredzi, ko Informācijas sabiedrības un saziņas līdzekļu ĢD ir guvis, izstrādājot uz riska novērtējumu balstīto *ex post* revīzijas stratēģiju pamatprogrammu projektiem.

- ĢD INFSO ir izstrādāta revīzijas stratēģija attiecībā uz programām, kuras nav saistītas ar pētniecību, tostarp aptverot IKT-PAP programmu, un šo stratēģiju īsteno 2012. gadā.

REZULTĀTI, KAS APKOPOTI PĒC GARANTIJU FONDA ĀRĒJAI DARBĪBAI REVĪZIJAS

8.41. Garantiju fonds ārējai darbībai⁽²³⁾ ("Fonds") garantē aizdevumus trešām valstīm, tā mērķis ir atmaksāt līdzekļus Savienības kreditoriem⁽²⁴⁾, ja aizdevuma saņēmējs nepilda savas saistības, un tādā veidā izvairīties no tiešiem prasījumiem no Savienības budžeta. Fondu administratīvi pārvalda Ekonomikas un finanšu lietu ģenerāldirektorāts, bet par finanšu līdzekļu pārvaldību atbild Eiropas Investīciju banka (EIB).

8.42. Saskaņā ar ES 2011. gada konsolidētajiem pārskatiem Fonda tīro aktīvu vērtība 2011. gada 31. decembrī bija 1 475 miljoni EUR (2010. gada 31. decembrī – 1 346 miljoni EUR)⁽²⁵⁾. Pārskata gadā Fonds nesaņēma nevienu lūgumu veikt garantiju izmaksu.

8.43. Lai novērtētu Fonda gada darbības rezultātus, EIB un Komisija izmanto salīdzinošo bāzes indeksu. Fonda portfeļa gada ienesīgums 2011. gadā bija 0,72 % jeb par 139 punktiem mazāk nekā bāzes indekss.

⁽²³⁾ Padomes 1994. gada 31. oktobra Regula (EK, Euratom) Nr. 2728/94, ar ko izveido Garantiju fondu ārējai darbībai (OV L 293, 12.11.1994., 1. lpp.), kurā jaunākie grozījumi izdarīti ar Regulu (EK, Euratom) Nr. 89/2007 (OV L 22, 31.1.2007., 1. lpp.).

⁽²⁴⁾ Pamatā EIB, bet arī *Euratom* ārējie aizdevumi un EK makrofinansālās palīdzības aizdevumi trešām valstīm.

⁽²⁵⁾ Pirms pārskatu konsolidēšanas fonda tīrie aktīvi bija 1 495 miljoni EUR.

8.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

	2011. g.					2010. g.	2009. g.	2008. g.
	Sestā pamatprogramma	Septītā pamatprogramma	Mūžizglītības programma	Citi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE								
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	17	68	10	55	150	150	351	361
avansi	2	23	9	30	64	77	125	237
starpposma/galīgie maksājumi	15	45	1	25	86	73	226	124
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾								
Pārbaudīto darījumu daļa, kuros								
klūdu nav	47 % (8)	32 % (22)	100 % (10)	65 % (36)	51 % (76)	61 %	72 %	86 %
ir viena vai vairākas klūdas	53 % (9)	68 % (46)	0 % (0)	35 % (19)	49 % (74)	39 %	28 %	14 %
Kļūdaino darījumu analīze								
Analīze pēc izdevumu veida								
avansi	0 % (0)	11 % (5)	0 % (0)	63 % (12)	23 % (17)	12 %	9 %	19 %
starpposma/galīgie maksājumi	100 % (9)	89 % (41)	0 % (0)	37 % (7)	77 % (57)	88 %	91 %	81 %
Analīze pēc kļūdu veida								
Skaitļos neizsakāmas kļūdas	0 % (0)	39 % (18)	0 % (0)	53 % (10)	38 % (28)	33 %	35 %	34 %
Skaitļos izsakāmas kļūdas	100 % (9)	61 % (28)	0 % (0)	47 % (9)	62 % (46)	67 %	65 %	66 %
attiecināmības kļūdas	100 % (9)	96 % (27)	0 % (0)	100 % (9)	98 % (45)	97 %	55 %	65 %
reālas pastāvēšanas kļūdas	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 % (0)	0 %	6 %	3 %
precizitātes kļūdas	0 % (0)	4 % (1)	0 % (0)	0 % (0)	2 % (1)	3 %	39 %	32 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME								
Iespējamākais kļūdu īpatsvars					3,0 %			
Augstākais kļūdu līmenis					4,9 %			
Zemākais kļūdu līmenis					1,1 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

8.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Ex ante dokumentārās pārbaudes	Revīzijas apliecinājumi	Ex post finanšu revīzijas	Kopvērtējums
Pētniecības pamatprogrammas	Daļēji efektīvas	Daļēji efektīvi	Efektīvas	Daļēji efektīvas
Konkurences un jauninājumu pamatprogramma – IKT politikas atbalsta programma	Daļēji efektīvas	Neattiecas	Neefektīvas	Daļēji efektīvas

8.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE POLITIKAS GRUPĀ "PĒTNIECĪBA UN CITU IEKŠĒJO NOZARU POLITIKA"

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas vērtējums par ieteikumu izpildi	Komisijas atbilde
2009	<p>Komisijai jāpaaugstina apliecinājumus sagatavojošo revidentu izpratne par izdevumu attiecināmību, lai tādējādi uzlabotu to izsniegto revīzijas apliecinājumu ticamību.</p> <p>(8.32. punkts)</p>	<p>Ja ex post revīzijās konstatēja lielas neatbilstības starp apstiprinātajām un revidētajām summām, nebija izveidots atgriezeniskās informācijas sniegšanas process, lai apliecinājumus sagatavojušajiem revidentiem darītu zināmus Komisijas revīzijas konstatējumus. Komisija plāno ieviest šādu praksi 2012. gadā.</p> <p>Komisija 2012. gadā ir sākusi arī komunikācijas kampaņu, kuras mērķauditorija ir līdzekļu saņēmēji un apliecinājumus gatavojošie revidenti un kuras uzdevums ir uzlabot iesniegto izmaksu deklarāciju un (atbilstīgos gadījumos) attiecīgo revīzijas apliecinājumu ticamību.</p>	<p>Komisijas dienesti jau ir ieviesuši procesu, lai gadījumos, kad Komisijas ex post revīzijās konstatētas būtiskas neatbilstības starp apstiprinātajām izmaksu deklarācijām un Komisijas konstatējumiem, nodrošinātu atgriezenisko saiti ar apliecinājumus sagatavojušajiem revidentiem. To panāk, vai nu rakstveidā aicinot saņēmējus atgriezenisko informāciju darīt zināmu apliecinājumu sagatavojušajam revidentam, vai tieši vērstoties pie apliecinājumu sagatavojušā revidenta.</p>
2008	<p>Palāta iesaka Komisijai stingri piemērot kontroles mehānismus, vajadzības gadījumā piemērojot soda sankcijas un savlaicīgi veicot līdzekļu piedziņu vai korekcijas, ja ir nepamatoti atlīdzinātas deklarētās izmaksas.</p> <p>(7.42. punkts)</p>	<p>2011. gadā Komisija turpināja pūliņus nokārtot jautājumus, uz kuriem norādīts revīzijas rezultātos, koriģējot izmaksu deklarācijas vai sagatavojot iekasēšanas rīkojumus. Turklāt kopš 2009. gada Komisija ir sistemātiski piemērojusi līgumsodus tiem dalībniekiem, kuri ir nepamatoti uzrādījuši pārāk lielus izdevumus un tāpēc saņēmuši nepamatotu finansējumu no Komisijas.</p> <p>Tomēr Palāta norāda, ka praksē, it īpaši saistībā ar ekstrapolāciju, vairāk ir to lietu, kuras uzsāk, taču neslēdz.</p>	<p>Tā kā Komisijas dienestiem visos posmos ir jāņem vērā saņēmēju tiesības, revīzijas rezultātu izpilde, jo īpaši attiecībā uz ekstrapolāciju, ir sarežģīts un ilgstošs process. Turklāt dažos gadījumos revīzijas rezultātus var izpildīt tikai tad, kad projekts ir pabeigts. Nesen augsta prioritāte ir piešķirta ekstrapolācijas gadījumu pārvaldībai. Piemēram, ir palielināts darbinieku skaits Pētniecības ĢD vienībā, kura pārzina šo procesu, un tā rezultātā 2012. gadā ir pabeigtas 17 ekstrapolācijas lietas un līdz 8. maijam ir sāktas 13 šādas lietas.</p>

9. NODAĻA

Administratīvie un citi izdevumi

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	9.1.–9.8.
Politikas grupas īpašās iezīmes	9.4.–9.5.
Revīzijas tvērums un pieeja	9.6.–9.8.
Darījumu pareizība	9.9.
Sistēmu efektivitāte	9.10.
Apsvērumi par iestādēm un struktūrām	9.11.–9.29.
Eiropas Parlaments	9.12.–9.17.
Eiropadome un Padome	9.18.
Komisija	9.19.–9.21.
Revīzijas palāta	9.22.
Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	9.23.–9.24.
Eiropas Ārējās darbības dienests	9.25.–9.28.
Pārējās iestādes un struktūras	9.29.
Secinājumi un ieteikumi	9.30.–9.34.
Secinājumi	9.30.–9.32.
Ieteikumi	9.33.–9.34.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

9.1. Šajā nodaļā izklāstīts Palātas īpašais izvērtējums par Eiropas Savienības iestāžu un struktūru administratīvajiem un citiem izdevumiem. Galvenā informācija par iestādēm un struktūrām, kā arī par izdevumiem 2011. gadā ir sniegta **9.1. tabulā**.

9.1. tabula. Administratīvie un citi izdevumi. Galvenā informācija par 2011. gadu

(Miljonos EUR)

Budžeta sadaļa	Politikas joma	Apraksts	Maksājumi	Pārvaldības veids
14., 24.–31.	Administratīvie un citi izdevumi	Eiropas Parlaments	1 580	Centralizēta tieša
		Padome	547	Centralizēta tieša
		Komisija	6 264	Centralizēta tieša
		Eiropas Savienības Tiesa	334	Centralizēta tieša
		Revīzijas palāta	137	Centralizēta tieša
		Ekonomikas un sociālo lietu komiteja	126	Centralizēta tieša
		Reģionu komiteja	91	Centralizēta tieša
		Eiropas Ombuds	9	Centralizēta tieša
		Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs	7	Centralizēta tieša
		Eiropas Ārējās darbības dienests	682	Centralizēta tieša
		Administratīvie izdevumi kopā	9 777	
		Pamatdarbības izdevumi kopā	—	
		Maksājumi gadā kopā	9 777	
		Saistības gadā kopā	11 721	

Avots: Eiropas Savienības 2011. gada provizorisks pārskats.

9.2. Šajā nodaļā ir aplūkoti arī tie izdevumi, kas vispārējā budžetā apzīmēti kā darbības izdevumi, lai gan tie izlietoti galvenokārt Komisijas administrācijas finansēšanai, nevis politikas jomu īstenošanai. Šajos izdevumos ietilpst šādas vispārējā budžeta sadaļas: 14. sadaļa "Nodokļu politika un muitas savienība", 24. sadaļa "Krāpšanas apkarošana", 25. sadaļa "Komisijas politikas koordinācija un juridiskās konsultācijas", 26. sadaļa "Komisijas administrācija", 27. sadaļa "Budžets" un 29. sadaļa "Statistika".

9.3. Palāta sagatavo atsevišķus ziņojumus par ES aģentūrām un izpildaģentūrām, kā arī par Eiropas skolām⁽¹⁾. Palāta nav pilnvarota veikt Eiropas Centrālās bankas finanšu revīziju.

(1) Palātas sagatavoto īpašo gada ziņojumu par Eiropas skolām iesniedz Eiropas Skolu valdei un kopiju nosūta Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Politikas grupas īpašās iezīmes

9.4. Administratīvie un citi izdevumi ietver izdevumus par cilvēkresursiem (algas, piemaksas un pensijas), kuri veido 60 % no kopējiem administratīvajiem un citiem izdevumiem, un izdevumus par ēkām, iekārtām, energoresursiem, komunikācijas līdzekļiem un informācijas tehnoloģiju.

9.5. Administratīvo un citu izdevumu grupā galvenie riski ir iepirkuma procedūru neievērošana, līgumu izpildes procedūru neievērošana, darbā pieņemšanas procedūru neievērošana, kā arī algu un piemaksu nepareiza aprēķināšana.

Revīzijas tvērums un pieeja

9.6. Palātas vispārējā revīzijas pieeja un metode ir aprakstītas 1. nodaļas **1.1. pielikuma 2. daļā**. Administratīvo un citu izdevumu revīzijā īpaši jānorāda uz šādiem jautājumiem:

- revīzijā pārbaudīja 56 darījumu paraugu, kurā bija trīs avansa maksājumi un 53 galīgie maksājumi,
- sistēmu novērtējums aptvēra katras iestādes un struktūras izmantoto pārraudzības un kontroles sistēmu ⁽²⁾ atbilstību Finanšu regulas prasībām,
- Komisijas vadības apliecinājumu pārbaude ietvēra to četru Komisijas ģenerāldirektorātu un dienestu gada darbības pārskatus, kuri galvenokārt atbild par administratīvajiem izdevumiem ⁽³⁾.

9.7. Visās iestādēs un struktūrās ⁽⁴⁾ Palāta izvēlējās revīzijai arī šādas tēmas:

- a) attiecināmības kritēriji, sociālo pabalstu aprēķins un izmaksa darbiniekiem (apgādnieka pabalsts, apgādājamā vai par tādu uzskatīta bērna pabalsts un pabalsts izglītībai, tostarp tāda paša veida no citiem avotiem maksātu pabalstu atskaitīšana);

⁽²⁾ *Ex ante* un *ex post* pārbaudes, iekšējā revīzija, ziņošana par izņēmumiem un iekšējās kontroles standarti.

⁽³⁾ Pārbaude ietvēra turpmāk minētos Komisijas ģenerāldirektorātus un dienistus: Individuālo tiesību pārvaldes un maksājumu biroju (PMO), Infrastruktūras un apgādes biroju Briselē (OIB), Infrastruktūras un apgādes biroju Luksemburgā (OIL) un Informātikas ģenerāldirektorātu (DIGIT).

⁽⁴⁾ Izņemot Revīzijas palātu (sk. 9.8. punktu).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) procedūras pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku līgumu pagarināšanai un grozīšanai;
- c) iepirkuma procedūras – atklātas, slēgtas un sarunu procedūras.

9.8. Revīzijas palātu revīdē ārēja revidentu komercsabiedrība⁽⁵⁾, kura ir sagatavojusi revīzijas ziņojumu attiecībā uz finanšu pārskatiem par finanšu gadu no 2011. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim un ticamības ziņojumu par Palātas resursu pareizu izmantošanu un īstenotajām kontroles procedūrām no 2011. gada 1. janvāra līdz 2011. gada 31. decembrim (sk. 9.22. punktu).

DARĪJUMU PAREIZĪBA

9.9. Darījumu pārbaudes rezultātu kopsavilkums ir sniegts **9.1. pielikumā**. Palāta konstatēja, ka tās pārbaudītajā paraugā 7 % darījumu ir kļūdas. Palātas aplēstais iespējamākais kļūdu īpatsvars ir 0,1 %⁽⁶⁾.

SISTĒMU EFEKTIVITĀTE

9.10. Pārraudzības un kontroles sistēmu pārbaūžu rezultāti ir apkopoti **9.2. pielikumā**.

APSVĒRUMI PAR IESTĀDĒM UN STRUKTŪRĀM

9.11. Turpmāk izklāstītie īpašie apsvērumi attiecas uz konkrētām Eiropas Savienības iestādēm un struktūrām un neskar 9.9. un 9.10. punktā pausto novērtējumu. Lai gan attiecībā pret administratīvajiem izdevumiem kopumā tie nav būtiski, tie ir nozīmīgi katras konkrētās iestādes vai struktūras kontekstā.

⁽⁵⁾ PricewaterhouseCoopers, société à responsabilité limitée, réviseur d'entreprises.

⁽⁶⁾ Palāta kļūdu aplēsi aprēķina, pamatojoties uz statistiski reprezentatīvu paraugu. Minētais skaitlis ir tuvinātā aplēse (ko sauc par iespējamāko kļūdu īpatsvaru). Palātai ir 95 % pārliecība, ka kļūdu īpatsvars minētajā kopā ir no 0,0 % līdz 0,3 % (attieciīgi zemākais un augstākais kļūdas līmenis).

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Parlaments**Sociālo pabalstu un citu pabalstu izmaksa darbiniekiem**

9.12. Divos no pieciem revidētajiem gadījumiem Eiropas Parlamenta dienestiem pieejamā informācija par darbinieku personīgo un ģimenes stāvokli vai nu nebija atjaunināta, vai arī nebija pareizi apstrādāta. Vienā no šiem gadījumiem tāpēc bija pārmaksāts.

Reģistrētu deputātu palīgu nodarbināšana

9.13. Saskaņā ar iekšējiem noteikumiem⁽⁷⁾ par reģistrētu deputātu palīgu nodarbināšanu tiem ir atļauts iesniegt ārsta izziņu un citus līgumslēgšanai vajadzīgos dokumentus trīs mēnešu laikā pēc datuma, kurā stājas spēkā viņu sākotnējais darbā pieņemšanas līgums. Šī atkāpe ir pretrunā Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 128. un 129. pantam⁽⁸⁾, kuros noteikts, ka pirms līguma slēgšanas jāizpilda visas darbā pieņemšanas prasības. Šo konstatējumu apliecina fakts, ka piecos no desmit revidētajiem gadījumiem reģistrētie deputātu palīgi iesniedza prasītās ārsta izziņas trīs līdz septiņus mēnešus pēc līguma slēgšanas. Saistībā ar atbilstību prasībai par valodu zināšanām⁽⁹⁾ nevienā no desmit revidētajiem gadījumiem lietās nebija dokumentu, kas pierādītu, ka ir veiktas pārbaudes.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

9.12. Pārmaksāto līdzekļu atgūšana sākās 2011. gada novembrī, atvelkot tos no attiecīgo darbinieku algas. Turklāt tika veikti pasākumi, lai nodrošinātu to, ka tiek atjaunināti un pareizi apstrādāti darbinieku personas dati un dati par viņu ģimenes stāvokli, tostarp pastāvīgi pieliktas pūles, lai uzlabotu kontroles sistēmu un, izmantojot vadības struktūru, nosūtītu personalizētus atgādinājumus darbiniekiem par ikgadējo personas datu apstiprināšanas un atjaunināšanas procesu, tādējādi nodrošinot to, ka atbildes nosūta visi darbinieki. Šie atgādinājumi ir pirmais procesa posms, pēc kura tiek veikti piespiedu pasākumi, ja darbinieks nav reaģējis uz atgādinājumu.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

9.13. Parlaments ņem vērā Revīzijas palātas nostāju attiecībā uz to, ka īstenošanas noteikumu 15. panta 2. punkta un 16. panta 3. punkta noteikumi pilnīgi neatbilst Regulas (EK) Nr. 160/2009 128. panta prasībām. Parlaments norāda, ka attiecībā uz atbilstīgu fizisko veselību likumdevēja iestāde nav pieņēmusi tādus pašus noteikumus, kādi tiek piemēroti ierēdņiem un pagaidu darbiniekiem, un tādējādi nav skaidri noteikusi, ka medicīniskā pārbaude jāveic pirms pieņemšanas darbā, kā tas, piemēram, noteikts Civildienesta noteikumu 33. pantā attiecībā uz ierēdņiem.

Kopš 2012. gada februāra darbā pieņemšanas veidlapā ir iekļauta aile, kurā deputāts/deputāte ar savu goda vārdu apliecina, ka palīgam, ko viņš/viņa vēlas pieņemt darbā, ir vajadzīgās valodu zināšanas.

⁽⁷⁾ Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības VII sadaļas īstenošanas noteikumi (Prezidija 2009. gada 9. marta lēmums).

⁽⁸⁾ Padomes 2009. gada 23. februāra Regula (EK) Nr. 160/2009, ar ko groza Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (OV L 55, 27.2.2009., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Kopienų Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 128. panta 2. punkta e) apakšpunkts nosaka, ka deputāta palīgam ir labas zināšanas vienā no Kopienų valodām un apmierinošas zināšanas vēl vienā no Kopienų valodām apjomā, kādā tas vajadzīgs viņa pienākumu veikšanai.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Darbā pieņemšanas procedūru ex ante pārbaudes

9.14. Finanšu regulas īstenošanas kārtības 47. un 48. pantā ir noteikts, ka ikvienai budžeta izpildes darbībai jāveic iepriekšēja pārbaude. Deviņās no desmit revidētajām reģistrēto deputātu palīgu darbā pieņemšanas procedūrām lietās nebija dokumentu, kas pierādītu, ka ir veiktas darbā pieņemšanas dokumentu ex ante pārbaudes. Labākā prakse ir nodrošināt, ka visi oficiālie dokumenti ir pareizi aizpildīti un arhivēti iekšējās kontroles vajadzībām.

Iepirkums

9.15. Revīzijā pārbaudīja desmit iepirkuma procedūras. Divos gadījumos, kas bija saistīti ar ēku uzturēšanu un drukāšanas pakalpojumiem, bija nepilnības atlases un piešķiršanas kritēriju piemērošanā.

9.16. Ar ēku uzturēšanu saistītajā procedūrā pretendenti nesaņēma izvērstu informāciju par metodi, kuru piemēroja piedāvājumu novērtēšanā. Vienā līguma daļā, kuras vērtība bija EUR 750 000 četru gadu termiņā (no kopējās līguma vērtības EUR 23 141 740), konkursa dokumentācijā nebija informācijas par izmantojamo materiālu vērtības aplēsi – šo materiālu vērtība sasniedza 40 % no attiecīgās līguma daļas vērtības. Pretendentiem bija jāiesniedz tikai bruto peļņas normas likme par materiāliem, un tas viņus atturēja iesniegt konkurētspējīgākus piedāvājumus, optimāli apvienojot sava finanšu piedāvājuma komponentus.

9.17. Vienas sarunu procedūras gadījumā saistībā ar drukāšanas pakalpojumiem specifikācija par sniedzamo pakalpojumu atrašanās vietu nebija izstrādāta skaidri un pārredzami. Turklāt visi iespējamie pretendenti, ar kuriem notika sarunas, atradās Luksemburgā, tādējādi pārrobežu konkurence bija sašaurināta. No 11 iespējamajiem pretendentiem, ar kuriem notika sarunas, tikai iepriekšējais līgumslēdzējs iesniedza piedāvājumu, un tam piešķīra līgumu EUR 60 000 apmērā četru gadu laikā. Turklāt pirms sarunām netika pārbaudīta atbilstība atlases kritērijiem, tas bija pretrunā Finanšu regulas īstenošanas kārtības 122. panta 3. punktam.

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

9.14. *Pašlaik tiek būtiski uzlabotas ex ante pārbaudes, ko veic par pieņemšanu darbā atbildīgā nodaļa (pārbaudes punktu saraksta pārstrāde un kontrolpārbaudu ieviešana). Tagad tiek saglabāti dokumenti, kas saistīti ar šo pārbaudu veikšanu.*

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

9.16. *Šajā konkrētajā konkursa daļā Parlaments iekļāva nemainīgu summu par materiāliem, lai atsevišķi izskatītu un pārredzami izvērtētu darbu patiesās izmaksas.*

EIROPAS PARLAMENTA ATBILDE

9.17. *Parlaments piekrīt Revīzijas palātas apsvērumiem un ņems tos vērā, gatavojot nākamo procedūru. Tomēr Parlaments uzsver, ka pakalpojumi, par kuru sniegšanu ir noslēgts šis nelielās vērtības līgums, būtībā bija vietēja mēroga pakalpojumi.*

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropadome un Padome**Iepirkums**

9.18. Revīzijā tika pārbaudītas piecas iepirkuma procedūras. Divos gadījumos saistībā ar uzkopšanas pakalpojumiem (līguma vērtība EUR 16 214 000 četru gadu laikā) un ar dienesta apģērba un apavu iegādi (līguma vērtība EUR 344 000 četru gadu laikā) pretendenti, kuri atsevišķām piedāvājuma vienībām nebija norādījuši cenu, konkursa specifikācijas ļāva Padomei to aplēst, balstoties uz vidējo cenu, ko par šo vienību bija iesnieguši citi pretendenti. Tādējādi Padome grozīja piedāvājuma vērtību tādā veidā, kas Finanšu regulā nav paredzēts.

Komisija**Sociālo pabalstu aprēķins un izmaksa darbiniekiem**

9.19. No revidētajiem 28 gadījumiem 15 gadījumos nebija atjaunināta informācija, kas Individuālo tiesību pārvaldes un maksājumu birojā (PMO) bija pieejama par darbinieku personīgo un ģimenes stāvokli. Sešos no šiem gadījumiem tādēļ veica nepareizus maksājumus, jo atskaitītās summas neatspoguļoja dalībvalstu iestāžu maksāto pabalstu jaunāko piemērojamo vērtību⁽¹⁰⁾.

⁽¹⁰⁾ Civildienesta noteikumu 67. panta 2. punktā prasīts jebkuru līdzīga rakstura pabalstu, kas saņemts no citiem avotiem, atskaitīt no pabalstiem, kurus maksā iestādes.

PADOMES ATBILDES

9.18. Pirmām kārtām Padome konstatē, ka Finanšu regula nav pārkāpta, jo Īstenošanas regulas 148. panta 3. punkts attiecas uz saziņu, kura ir par izeslu piedāvājuma vērtības izmaiņām. Tiesas pārbaudītajās procedūrās tādas saziņas nav bijis. Padome pilnīgi atzīst, ka minētais noteikums neļauj iestādei prasīt cenas, kuras piedāvājuma pretendents nav norādījis.

Tomēr, lai attiecīgo kandidātu neizslēgtu no piedāvājumiem un lai saglabātu konkursu kompleksiem piedāvājumiem, kas attiecas uz virkni preču vai pakalpojumu, piedāvājuma dokumentos ir skaidri minēts, ka tad, ja nav norādīta cena, novērtējuma komiteja var pati piemērot (nepieļaujot nekādu saziņu ar piedāvājuma pretendentiem) teorētisku vidējo cenu. Lai negrozītu piedāvājuma pretendenta nodomu, šo metodi izmanto tikai, lai koriģētu ierobežotu informācijas trūkuma daudzumu. Tā tika izmantota tikai vienā Tiesas konstatētajā gadījumā attiecībā uz maznozīmīgu elementu, kas trūka sarakstā, kurā norādīta 81 cena (atbilstot finanšu ietekmei 0,67 % apmērā no piedāvājuma).

Padomes Ģenerālsekretariāts uzskata, ka šajā pieejā ir pilnīgi ievērota Finanšu regulas būtība un principi: pārredzamība, proporcionalitāte un nediskriminācija. Līdz ar apsvērtu un piesardzīgu īstenošanu minētā pieeja nodrošina pienācīgu konkursu un pareizu finanšu pārvaldību.

KOMISIJAS ATBILDES

9.19. Komisija kopš 2012. gada aprīļa SYSPER2/Rights (Informācijas sistēma individuālo tiesību pārvaldībai) automātiski atjauno līdzīgu pabalstu summas, ko izmaksā Beļģijas valsts. Pateicoties šai automātiskajai atjaunošanai, ievērojami tiks samazināta kļūdu iespējamība, jo atjaunināšana vairs netiks veikta manuāli. Pārējās dalībvalstis arī ieviesīs šo praksi.

Turklāt SYSPER2/Rights darījumu nodaļā (front office) tiks ieviests jauns modulis. Darbiniekus lūgs norādīt viņu laulātā profesionālo darbību. Citi moduļi, kas jāievieš SYSPER2/Rights, arī ietver iedaļas par līdzīgiem pabalstiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Iepirkums

9.20. Revīzijā pārbaudīja četras iepirkuma procedūras, kuras bija īstenojis Infrastruktūras un apgādes birojs Luksemburgā (OIL). Trijās no šīm procedūrām (tās īstenoja saskaņā ar automātiskas piešķiršanas procedūru) – par apsardzes pakalpojumu sniegšanu (līguma vērtība EUR 46 000 000 četru gadu laikā), mācību pakalpojumiem (līguma vērtība EUR 860 000 četru gadu laikā) un uzturēšanas pakalpojumiem (līguma vērtība EUR 11 000 000 četru gadu laikā) – konstatēja nepilnības: piešķiršanas kritēriju piemērošana atlases posmā, līdzīgu kritēriju atkārtota izmantošana vērtēšanas procesā un nekonsekvente atlases kritēriju definēšanā un vērtēšanā.

9.21. OIL organizēja arī atklātu iepirkuma procedūru par palīdzību un konsultācijām tehniskajā, arhitektūras un finanšu jomā. Piešķirtā līguma kopējā vērtība ir EUR 3 124 000 četru gadu laikā. Izraudzītais līguma veids ir daudzpusējs pamatlīgums, piemērojot hierarhijas mehānismu, kas parakstīts ar trim uzņēmumiem. Tas nozīmē, ja pirmajā vietā ierindotais uzņēmums nevar sniegt pieprasīto pakalpojumu, vēršas pie uzņēmuma, kurš ierindots otrajā vietā, un tā joprojām. Otrajā vietā ierindoto uzņēmumu būtu vajadzējis izslēgt atlases kritēriju pārbaudes posmā, jo tas neatbilda prasībai par iepriekšēju pieredzi līguma jomā.

Revīzijas palāta

9.22. Ārējā revidenta ziņojumā⁽¹¹⁾ revidenti pauž uzskatu, ka "finanšu pārskati sniedz patiesu priekšstatu par Eiropas Revīzijas palātas finanšu stāvokli 2011. gada 31. decembrī, kā arī par finanšu rezultātu un naudas plūsmām minētajā datumā slēgtajā finanšu gadā, ievērojot Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulu (EK, Euratom) Nr. 1605/2002, Komisijas 2002. gada 23. decembra Regulu (EK, Euratom) Nr. 2342/2002, ar ko paredz īstenošanas kārtību minētajai Padomes regulai, un Eiropas Savienības grāmatvedības noteikumus". Ziņojums tiks publicēts *Oficiālajā Vēstnesī*.

KOMISIJAS ATBILDES

9.20. Visas Revīzijas palātas pārbaudītās iepirkuma procedūras tika sāktas 2010. gada beigās vai 2011. gada sākumā. 2011. gada vidū OIL pārskatīja savu stratēģiju attiecībā uz uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus procedūrām, lai racionalizētu visus konkursa specifikāciju aspektus, piemēram, samazinot atlases un piešķiršanas kritēriju skaitu, tos skaidrāk definējot. Attiecībā uz visām jaunajām iepirkuma procedūrām, kas tika uzsāktas pēc tam, lielākā daļa Revīzijas palātas norādīto nepilnību ir novērstas (attiecībā uz nepilnībām, kuras vēl aizvien pastāvēja Revīzijas palātas pārbaudes laikā, šobrīd tiek veikti pasākumi to novēršanai).

KOMISIJAS ATBILDES

9.21. Iepirkuma procedūras laikā OIL attiecīgajam pretendentam bija jāprasa iesniegt jaunāku apliecinājumu par pieredzi jomā, uz kuru attiecas līgums. Pretendents bija jāizslēdz vienīgi gadījumā, ja šāda informācija netika sniegta.

Taču jāatzīmē, ka kopš līguma parakstīšanas 2011. gada 4. martā un līdz 2012. gada maija beigām OIL ar attiecīgo uzņēmumu parakstīja tikai vienu iepirkuma līgumu 1 116 euro vērtībā.

⁽¹¹⁾ Sk. 9.8. punktā minēto ārējā revidenta ziņojumu par finanšu pārskatiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja**Līgumu slēgšana ar pagaidu darbiniekiem un līgumdarbiniekiem**

9.23. Pārbaudot procedūras pagaidu darbinieku un līgumdarbinieku līgumu pagarināšanai un grozīšanai, Palātas revidenti konstatēja, ka iekšējos noteikumos un pamatnostādnēs, kuras piemēroja šo darbinieku atlasei un iedalīšanai kategorijās, nebija konsekventi ņemta vērā šo darbinieku gūtā profesionālā pieredze. Turklāt vienām piemērotajām pamatnostādnēm nebija norādīts spēkā stāšanās datums. Šāda nekonsekvence palielina kļūdu risku kategoriju piešķiršanā pagaidu darbiniekiem, kuri pieņemti darbā saskaņā ar Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 2. panta b) punktu.

9.24. No četriem pārbaudītajiem gadījumiem vienam darbiniekam, kurš bija pieņemts darbā kā pagaidu darbinieks saskaņā ar minētajiem iekšējiem noteikumiem un pamatnostādnēm, bija piešķirta kategorija, kas bija par vienu kategoriju augstāka nekā šā darbinieka karjeras pamata kategorija. Pēc sešiem mēnešiem šā darbinieka kategoriju samazināja uz pamata kategoriju, kad atklājās, ka trūkst amata vietu pastāvīgo darbinieku paaugstināšanai amatā. Šāds stāvoklis liecina par nepilnību pieejamo amata vietu sadales plānošanā starp dažādām darbinieku kategorijām.

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATBILDE

9.23. Spēkā esošās pamatnostādnēs pagaidu darbinieku dienesta pakāpes noteikšanai (DRHF 001/08) pieņemtas 2008. gada 14. janvārī. Tomēr kopš 2010. gada jūlija visu pagaidu darbinieku, kas nodarbināti saskaņā ar 2. panta b) punktu, dienesta pakāpe nemainīgi ir AD 5 – sākotnēji tāpēc, ka augstākas dienesta pakāpes nebija pieejamas, bet vēlāk tā bija piemērotā politiskā pieeja. Pamatnostādnēs patiešām nav aktualizētas tā, lai tās atspoguļotu politikas maiņu, un, lai nodrošinātu konsekventu un pārredzamu to piemērošanu, EESK pielāgos savus spēkā esošos noteikumus/pamatnostādnēs par dienesta pakāpes noteikšanu pagaidu darbiniekiem, kurus nodarbina saskaņā ar Savienības Pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtības 2. panta b) punktu. Tiesu informēs par lēmuma, kuru paredzēts pieņemt līdz 2012. gada rudens beigām, izpildes datumu.

Tiesas minētais dokuments bez datuma bija iekšējais darba dokuments, kurš izstrādāts tikai tāpēc, lai sniegtu praktisku ievirzi procedūrās, kas saistītas ar līgumdarbinieku un pagaidu darbinieku pieņemšanu darbā, un tas tiks iekļauts iepriekš minētajās aktualizētajās pamatnostādnēs.

EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAS ATBILDE

9.24. Tiesas minētajā lietā, pagarinot darbinieka līgumu sešus mēnešus pēc sākotnējā līguma stāšanās spēkā, viņam patiešām tika piešķirta par iepriekšējo pakāpi zemāka un zemākā viņa karjeras pakāpe, jo attiecīgajā brīdī sākotnējās pakāpes štata vieta nebija pieejama.

Komiteja pastāvīgi cenšas labāk plānot štata vietu izmantošanu. Tomēr mazāku iestāžu iespējas ir ierobežotas, jo pat dažām neparedzētām izmaiņām personāla sastāvā var būt ievērojama ietekme, kuru ir grūti līdzsvarot.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Eiropas Ārējās darbības dienests**Sociālo pabalstu un citu pabalstu izmaksa darbiniekiem**

9.25. Sešos no 17 revidētajiem gadījumiem Eiropas Ārējās darbības dienestam pieejamā informācija par darbinieku personīgo un ģimenes stāvokli nebija atjaunināta. Trijos no šiem gadījumiem tā rezultātā bija veikti nepareizi maksājumi, jo atskaitītās summas neatspoguļoja dalībvalstu iestāžu maksāto pabalstu jaunāko piemērojamo vērtību.

Līgumu slēgšana ar pagaidu darbiniekiem

9.26. Trim pagaidu darbiniekiem izmaksātās algas analīze no revidētā parauga, kurā ietilpa astoņu darbinieku algas analīze, liecināja, ka abas puses darba līgumus bija parakstījušas no trim līdz septiņiem mēnešiem pēc tam, kad darbinieki bija sākuši pildīt darba pienākumus. Šāda prakse rada juridisko nenoteiktību abām pusēm.

Apsardzes pakalpojumu sniegšanas līguma pārvaldība

9.27. Fakturrēķins saistībā ar ikmēneša maksājumu EUR 5 340 apmērā par apsardzes pakalpojumu sniegšanu delegācijai Venecuēlā bija nepareizi vizēts ar "apstiprināts kā pareizs", taču minētie pakalpojumi vēl nebija sniegti. Šāda prakse ir pretrunā Finanšu regulas 79. pantam. Turklāt attiecīgais apsardzes pakalpojumu līgums bez izmaiņām ir bijis spēkā 24 gadus. Revidenti arī konstatēja, ka delegācija bija ieguvusi tikai neformālu atbrīvojumu no PVN, kaut arī tiesību akti par PVN atgūšanu Venecuēlā ir bijuši spēkā kopš 2000. gada. Delegācija nebija aprēķinājusi neatgūto PVN summu par šo laikposmu.

EĀDD ATBILDE

9.25. EĀDD regulāri reizi gadā vērsīsies pie saviem darbiniekiem, lai lūgtu atjaunināt viņu personas lietu, un atgādinās viņiem par viņu pienākumu deklarēt šos pabalstus. Šī ziņa tiks izsūtīta septembrī.

IT sistēmām jānodrošina regulāra to summu atjaunināšana, kas saņemtas saskaņā ar valsts vai reģionāliem tiesību aktiem/noteikumiem par šo pabalstu palielināšanu. EĀDD saprot, ka PMO ir izstrādājis IT rīku un nesēn to testēja pabalstiem, kas saņemti no Beļģijas iestādēm, un secīgi paplašinās šo IT lietojumprogrammu uz citām datu kopām, tostarp EĀDD darbiniekiem. EĀDD lūgs PMO, lai pēc iespējas drīz varētu izmantot šo IT lietojumprogrammu.

EĀDD ATBILDE

9.26. Pārejas perioda laikā, kad daudzi dalībvalstu diplomāti tika pieņemti darbā par pagaidu darbiniekiem, daži līgumi, iespējams, ir parakstīti tikai kādu laiku pēc tam, kad darbinieki bija sākuši pildīt darba pienākumus. Šādi gadījumi bija ārkārtēji. Visas personas tika pieņemtas darbā atbilstīgi standarta un regulārām procedūrām. EĀDD veiks nepieciešamos pasākumus, lai nākotnē šādi gadījumi nenotiktu.

EĀDD ATBILDE

9.27. Delegācija ir saņēmusi norādījumus rīkot piedāvājumu konkursu par jaunu apsardzes pakalpojumu līgumu un atgūt kopš 2000. gada nepamatoti samaksāto PVN.

Vispārīgāk runājot, delegācijām atkārtoti un visos līmeņos ir atgādināts par to, ka ir svarīgi regulāri rīkot jaunus piedāvājumu konkursus par to pakalpojumu līgumiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Iepirkums

9.28. Trijās slēgtās iepirkuma procedūrās no piecām revidētajām procedūrām saistībā ar apsardzes pakalpojumu sniegšanu tika konstatētas nepilnības piešķiršanas kritēriju definēšanā un piemērošanā un piedāvājumu izvērtēšanā, konkursa dokumentu izstrādē, atlases kritēriju definēšanā un piemērošanā un piedāvājumu atvēršanas komisijas un izvērtēšanas komisijas attiecīgo uzdevumu izpildē. Vienā no šiem gadījumiem izvērtēšanas komisija nolēma bez turpmākas analīzes noraidīt piedāvājumu, kurā bija norādīta nesamērīgi zema cena, lai gan pretendents apstiprināja, ka tās cēlonis bija pārrakstīšanās kļūda. Divās citās procedūrās saistībā ar objekta apsaimniekošanas pakalpojumu sniegšanu (līguma vērtība EUR 285 000 četru gadu laikā) un biroju nomu (līguma vērtība EUR 9 000 000 desmit gadu laikā) nebija iespējams Palātai sniegt svarīgu dokumentāciju saistībā ar procedūru dažu posmu izpildi.

Pārējās iestādes un struktūras

9.29. Palāta neatrada nozīmīgas nepilnības saistībā ar revidētajām tēmām Eiropas Savienības Tiesā, Reģionu komitejā, Eiropas Ombuda birojā un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja birojā.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI**Secinājumi**

9.30. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka iestāžu un struktūru administratīvo un citu izdevumu jomā maksājumos kopumā 2011. gada 31. decembrī slēgtajā gadā kļūdu līmenis nebija būtisks (sk. 9.9. punktu).

9.31. Pamatojoties uz savu revīzijas darbu, Palāta secina, ka pārbaudītās administratīvo un citu izdevumu pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas.

9.32. Palāta vērš uzmanību uz kļūdām un nepilnībām, kas neietekmēja Palātas secinājumu. Palāta pārbaudīja iepirkuma procedūru paraugu (sk. 9.15., 9.16., 9.17., 9.18., 9.20., 9.21. un 9.28. punktu) un konstatēja vairākas nepilnības atlases un piešķiršanas kritēriju piemērošanā, un dažas no tām ietekmēja procedūras rezultātus. Citas nepilnības attiecās uz pārrobežu konkurences organizāciju, automatiskās piešķiršanas procedūru pārvaldību un noteikumu ievērošanu attiecībā uz konkursa dokumentu sagatavošanu un glabāšanu. Palāta konstatēja nepilnības arī sociālo pabalstu aprēķina un izmaksas parauga pārbaudē (sk. 9.12., 9.19. un 9.25. punktu) un to darbinieku darba līgumu parauga pārbaudē, kuri nav pastāvīgie darbinieki (sk. 9.13., 9.23., 9.24. un 9.26. punktu).

EĀDD ATBILDE

9.28. Konkursa dokumentu sagatavošanu līdz 2011. gada aprīlim veica bijušā RELEX K8. nodaļa (tagad MDR-B1). Līdz ar EĀDD izveidi un līgumu daļas (MDR-A2) izveidi konkursa dokumentu kvalitāte ir uzlabojusies.

Šeit minētie objekta apsaimniekošanas pakalpojumi ir saistīti ar piedāvājumu konkursu, kas rīkots bez MDR-A2. daļas ieguldījuma tajā laikā. Attiecībā uz piezīmi par EUR 9 miljonu līgumu par biroju nomu galvenie dokumenti (delegācijas ziņojums par ēku un galvenās pārvaldes pozitīvais atzinums pa šo laiku (2012. gada jūnijā)) ir nosūtīti Palātai.

KOMISIJAS ATBILDES

9.30–9.31. Komisija atzīmē, ka tagad jau daudzus gadus pēc kārtas ar administratīvajiem izdevumiem saistītajos darījumos kopumā nav bijis būtisku kļūdu un ar tiem saistītās pārraudzības un kontroles sistēmas ir efektīvas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Ieteikumi

9.33. Rezultāti, kurus Palāta ieguva, pārbaudot, kā attīstās 2009. gada pārskatā sniegto ieteikumu izpilde, ir izklāstīti **9.3. pielikumā**. Jāņem vērā turpmāk uzskaitītie jautājumi.

- a) Sociālie pabalsti. Palāta ieteica Eiropas Parlamentam, Eiropas Komisijai un Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam (sk. 9.14., 9.19. un 9.26. punktu 2009. gada pārskatā) pieprasīt, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un izveidot sistēmu, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt.
- b) Revidenti konstatēja, ka Palātas 2009. gada pārskatā norādītās problēmas 2011. gadā saglabājās, kaut arī mazākā mērā, Eiropas Parlamentā un Eiropas Ārējās darbības dienestā (bijušais Eiropas Komisijas Ārējo attiecību ģenerāldirektorāts). Tādējādi joprojām pastāv risks veikt nepareizus vai nepamatotus maksājumus, ja darbinieka situācija ir mainījusies. Palātas revīzijas rezultātā ieviestie pasākumi Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāja birojā bija efektīvi.

KOMISIJAS ATBILDES

9.33.

- a) *Komisija SYSPER2/Rights darījumu nodaļā (front office) ieviesīs jaunu moduli. Darbiniekus lūgs norādīt viņu laulātā profesionālo darbību. Citi moduļi, kas jāievieš SYSPER2/Rights, arī ietver iedaļas par līdzīgiem pabalstiem.*

EĀDD ATBILDE

9.33. *EĀDD regulāri reizi gadā vērsīsies pie saviem darbiniekiem, lai lūgtu atjaunināt viņu personas lietu, un atgādinās viņiem par viņu pienākumu deklarēt šos pabalstus. Šī ziņa tiks izsūtīta septembrī.*

IT sistēmām jānodrošina regulāra to summu atjaunināšana, kas saņemtas saskaņā ar valsts vai reģionāliem tiesību aktiem/noteikumiem par šo pabalstu palielināšanu. EĀDD saprot, ka PMO ir izstrādājis IT rīku un nesen to testēja pabalstiem, kas saņemti no Beļģijas iestādēm, un secīgi paplašinās šo IT lietojumprogrammu uz citām datu kopām, tostarp EĀDD darbiniekiem. EĀDD lūgs PMO, lai pēc iespējas drīz varētu izmantot šo IT lietojumprogrammu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

9.34. Ņemot vērā šo pārskatīšanu un konstatējumus un secinājumus par 2011. gadu, Palāta formulē turpmāk minētos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Attiecīgajām iestādēm un struktūrām (sk. 9.12., 9.19. un 9.25. punktu) jāveic pasākumi, lai nodrošinātu, ka darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju, un jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt. Šo maksājumu pārvaldībai izmantotās IT sistēmas jāpilnveido, lai nodrošinātu, ka ziņas par dalībvalstu iestāžu maksātajiem pabalstiem atjaunina automātiski.

— **2. ieteikums.** Attiecīgajām iestādēm un struktūrām (sk. 9.13., 9.23., 9.24. un 9.26. punktu) jāveic pasākumi, lai nodrošinātu attiecīgo regulu noteikumu ievērošanu darba līgumu slēgšanā, pagarināšanā un grozīšanā ar darbiniekiem, kuri nav pastāvīgie darbinieki.

KOMISIJAS ATBILDES

9.34.

Komisija kopš 2012. gada aprīļa SYSPER2/Rights (Informācijas sistēma individuālo tiesību pārvaldībai) automātiski atjauno līdzīgu pabalstu summas, ko izmaksā Beļģijas valsts. Pateicoties šai automātiskajai atjaunošanai, ievērojami tiks samazināta kļūdu iespējamība, jo atjaunināšana vairs netiks veikta manuāli. Pārējās dalībvalstis arī ieviesīs šo praksi.

Turklāt SYSPER2/Rights darījumu nodaļā (front office) tiks ieviests jauns modulis. Darbiniekus lūgs norādīt viņu laulātā profesionālo darbību. Citi moduļi, kas jāievieš SYSPER2/Rights, arī ietver iedaļas par līdzīgiem pabalstiem.

EĀDD ATBILDE

EĀDD regulāri reizi gadā vērsīsies pie saviem darbiniekiem, lai lūgtu atjaunināt viņu personas lietu, un atgādinās viņiem par viņu pienākumu deklarēt šos pabalstus. Šī ziņa tiks izsūtīta septembrī. IT sistēmām jānodrošina regulāra to summu atjaunināšana, kas saņemtas saskaņā ar valsts vai reģionāliem tiesību aktiem/noteikumiem par šo pabalstu palielināšanu. EĀDD saprot, ka PMO ir izstrādājis IT rīku un nesen to testēja pabalstiem, kas saņemti no Beļģijas iestādēm, un secīgi paplašinās šo IT lietojumprogrammu uz citām datu kopām, tostarp EĀDD darbiniekiem. EĀDD lūgs PMO, lai pēc iespējas drīz varētu izmantot šo IT lietojumprogrammu.

EĀDD ATBILDE

Pārejas perioda laikā, kad daudzi dalībvalstu diplomāti tika pieņemti darbā par pagaidu darbiniekiem, daži līgumi, iespējams, ir parakstīti tikai kādu laiku pēc tam, kad darbinieki bija sākuši pildīt darba pienākumus. Šādi gadījumi bija ārkārtēji.

Visas personas tika pieņemtas darbā atbilstīgi standarta un regulārām procedūrām. EĀDD veiks nepieciešamos pasākumus, lai nokotnē šādi gadījumi nenotiktu.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- **3. ieteikums.** Attiecīgajām iestādēm un struktūrām (sk. 9.15., 9.16., 9.17., 9.18., 9.20., 9.21. un 9.28. punktu) jānodrošina, lai kredītrikotājiem būtu pienācīgi pārbaudes mehānismi un labāki norādījumi, kas ļautu uzlabot iepirkuma procedūru izstrādi, koordinēšanu un izpildi.

KOMISIJAS ATBILDES

OIL jau ir pārskatījis savu stratēģiju attiecībā uz uzaicinājumu iesniegt piedāvājumus procedūrām, lai racionalizētu visus konkursa specifikāciju aspektus.

EĀDD ATBILDE

3. ieteikums tiek īstenots, izveidojot MDR-A2. daļu un veicot nozīmīgo darbu, lai uzlabotu iepirkuma procedūru kvalitāti. MDR-A2. daļa ir arī sagatavojusi iepirkuma rokasgrāmatu un veidni apsardzes pakalpojumu līgumiem delegācijā. Sagatavošanā ir citas veidnes.

9.1. PIELIKUMS

DARĪJUMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO UN CITU IZDEVUMU JOMĀ

	2011. gads				2010. gads	2009. gads	2008. gads
	Izdevumi saistībā ar darbiniekiem	Izdevumi par ekām	Citi izdevumi	Kopā			
PARAUGA LIELUMS UN UZBŪVE							
Kopējais darījumu skaits (no tiem):	43	4	9	56	58	57	57
avansi	0	0	3	3	4	2	0
galīgie maksājumi	43	4	6	53	54	55	57
PĀRBAUŽU REZULTĀTI ⁽¹⁾ ⁽²⁾							
Pārbaudīto darījumu daļa, kuros							
klūdu nav	91 % (39)	100 % (4)	100 % (9)	93 % (52)	93 %	93 %	91 %
ir viena vai vairākas kļūdas	9 % (4)	0 % (0)	0 % (0)	7 % (4)	7 %	7 %	9 %
SKAITĻOS IZSAKĀMO KĻŪDU APLĒSTĀ IETEKME							
Iespējamākais kļūdu īpatsvars				0,1 %			
Augstākais kļūdu līmenis				0,3 %			
Zemākais kļūdu līmenis				0,0 %			

⁽¹⁾ Lai sniegtu dziļāku ieskatu tajās politikas grupas jomās, kurām ir atšķirīgi riska veidi, paraugus sadalīja mazākos segmentos.

⁽²⁾ Skaitļi iekavās attiecas uz darījumu faktisko skaitu.

9.2. PIELIKUMS

SISTĒMU PĀRBAUŽU REZULTĀTI ADMINISTRATĪVO UN CITU IZDEVUMU JOMĀ

Pārbaudīto sistēmu novērtējums

Attiecīgā sistēma	Kopvērtējums
Visas sistēmas	Efektīvas

9.3. PIELIKUMS

IEPRIEKŠĒJO APSVĒRUMU PĒCPĀRBAUDE ADMINISTRATĪVO UN CITU IZDEVUMU JOMĀ

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību	Iestādes atbilde
2009	<p>Parlaments</p> <p><i>Sociālo pabalstu izmaksa darbiniekiem</i></p> <p>Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Turklāt Parlamentam ir jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.</p>	<p>Kā minēts 2010. gada pārskata 7.4. pielikumā, Parlaments ir ieviesis vairākus pasākumus riska mazināšanai: dažu pabalstu atbilstības pārbaude; automatizēta kontroles instrumenta ieviešana ("electronic fiche") ļauj ik gadu pārbaudīt darbinieku personas un administratīvos datus; pieņemot darbā vai darbiniekam mainot kategoriju, tiek pārbaudīts, vai ir pareizi noteiktas individuālās tiesības. Palātas revīzija tomēr liecināja, ka joprojām pastāv risks veikt nepareizus vai nepamatotus maksājumus.</p>	<p>Pastāvīgi uzlabojot pārbaudu sistēmu un nolūkā panākt ievērojami lielāku darbinieku aktivitātes līmeni attiecībā uz personas datu ikgadējo apstiprināšanu vai atjaunināšanu ir ieviesti personalizēti atgādinājumi, kas darbiniekiem tiek nosūtīti, izmantojot personāla vadības struktūru. Šajā nolūkā resursu direktorāti ir saņēmuši to sava ģenerāldirektorāta darbinieku sarakstu, kuri nav atbildējuši uz aicinājumu 2012. gadā atjaunināt datus. Šie personalizētie atgādinājumi ir pirmais procesa posms, pēc kura tiek veikti piespiedu pasākumi, ja darbinieks nav reaģējis uz atgādinājumu.</p>
2009	<p>Komisija – ĢD RELEX</p> <p><i>Sociālo pabalstu un citu pabalstu izmaksa darbiniekiem</i></p> <p>Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Turklāt ĢD RELEX ir jāizveido sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.</p>	<p>Kā minēts 2010. gada pārskata 7.4. pielikumā, Eiropas Ārējās darbības dienesta izveide būtu iespēja atgādināt darbiniekiem, ka viņu personas lieta ir jāatjaunina attiecībā uz individuālajām tiesībām, un izveidot pienācīgus kontroles mehānismus. Palātas revīzija tomēr liecināja, ka joprojām pastāv risks veikt nepareizus vai nepamatotus maksājumus.</p>	<p>Komisija</p> <p>Komisija kopš 2012. gada aprīļa SYSPER2/Rights (Informācijas sistēma individuālo tiesību pārvaldībai) automātiski atjauno līdzīgu pabalstu summas, ko izmaksā Beļģijas valsts. Pateicoties šai automatiskajai atjaunošanai, ievērojami tiks samazināta kļūdu iespējamība, jo atjaunināšana vairs netiks veikta manuāli. Pārējās dalībvalstīs arī ieviesīs šo praksi.</p> <p>Turklāt SYSPER2/Rights darījumu nodaļā (front office) tiks ieviests jauns modulis. Darbiniekus lūgs norādīt viņu laulātā profesionālo darbību. Citi moduļi, kas jāievieš SYSPER2/Rights, arī ietver iedaļas par līdzīgiem pabalstiem.</p> <p>EĀDD</p> <p>PMO, kas nodrošina EĀDD personāla vadību galvenajā pārvaldē, piemēros citur saņemtu pabalstu automatizētu atjaunināšanu. Šī atjaunināšana tiks attiecināta uz EĀDD darbiniekiem galvenajā pārvaldē no 2012. gada rudens. Attiecībā uz EĀDD datu kopu deleģācijās EĀDD izmantos "citur saņemtu pabalstu" ("PPA") deklarācijas lietojumprogrammas darbības uzsākšanu Sysper2 sistēmā, lai aicinātu savus darbiniekus ievērot savus pienākumus, kas izriet no Civildienesta noteikumu 67. panta.</p>

Gads	Palātas ieteikumi	Palātas analīze par panākto virzību	Iestādes atbilde
2009	<p>Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs</p> <p><i>Sociālo pabalstu izmaksa darbiniekiem</i></p> <p>Ir jāpieprasa, lai darbinieki regulāri iesniedz dokumentus, kas apliecina viņu personīgo situāciju. Šajā sakarā Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājam ir jāuzlabo sistēma, lai šos dokumentus varētu laikus uzraudzīt un pārbaudīt.</p>	<p>Kā minēts 2010. gada pārskata 7.4. pielikumā, Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs ir izveidojis mehānismus labākai pabalstu pārvaldībai (oficiāla iekšēja saziņa un saziņa ar Individuālo tiesību pārvaldes un maksājumu biroju, kā arī ikgadējas personas anketas ieviešana). Palātas revīzijā apstiprinājās, ka ieviestie pasākumi ir efektīvi.</p>	<p>EDAU pienācīgi ņem vērā Palātas analīzes rezultātus un paredz turpināt savlaicīgas uzraudzības un kontroles sistēmas pilnveidi.</p>

10. NODAĻA

ES budžeta izpildes rezultāti

SATURS

	<i>Punkts</i>
Ievads	10.1.–10.2.
Ziņojums par Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti	10.3.–10.4.
Ģenerāldirektorātu pārskati par gada laikā sasniegto	10.5.–10.18.
Ievads	10.5.–10.6.
Dažas pozitīvas izmaiņas kopš pagājušā gada	10.7.
Dažos gadījumos problēmas joprojām rada atbilstība	10.8.–10.12.
Salīdzināmību apgrūtina paskaidrojumu trūkums	10.13.–10.16.
Mērķu, rādītāju un uzdevumu konsekvence	10.14.–10.15.
Paskaidrojumi par sasniegtajiem darbības rezultātiem	10.16.
No ārējiem avotiem iegūto datu ticamība	10.17.–10.18.
Palātas veikto lietderības revīziju rezultāti	10.19.–10.33.
Ievads	10.19.–10.21.
Vajadzību analīze: pārliecinošu pierādījumu trūkums	10.22.–10.24.
Izstrāde: sasniedzamie rezultāti nav formulēti pietiekami skaidri	10.25.–10.30.
ES pievienotā vērtība: ES intervences pamatojums	10.31.–10.33.
Secinājumi un ieteikumi	10.34.–10.39.
Secinājumi	10.34.–10.38.
Ieteikumi	10.39.

PALĀTAS APSVĒRUMI

IEVADS

10.1. Šī nodaļa veltīta darbības rezultātiem. Pirmajā īsajā sadaļā aplūkots Komisijas pirmais novērtējuma ziņojums⁽¹⁾. Tālāk sniegti Palātas apsvērumi par Komisijas veikto pašnovērtējumu par Komisijas ģenerāldirektoru gada darbības pārskatu 1. daļā norādītajiem darbības rezultātiem⁽²⁾ un daži no galvenajiem jautājumiem, kas izriet no Palātas 2011. gadā izdotajiem īpašajiem ziņojumiem par darbības rezultātiem⁽³⁾.

10.2. Darbības rezultātu novērtēšanai izmanto pareizas finanšu pārvaldības principus (saimnieciskums, lietderība un efektivitāte)⁽⁴⁾. Šis novērtējums ir ļoti svarīgs publisko līdzekļu intervencē, un tas attiecas uz ieguldījumiem (finanšu, cilvēkresursu, materiālajiem, organizatoriskajiem vai normatīvajiem līdzekļiem, kas nepieciešami programmas īstenošanai), faktiskajiem rezultātiem (programmu iegūtie rezultāti), koprezultātiem (programmas tūlītējā iedarbība uz tiešajiem adresātiem vai saņēmējiem) un uz ietekmi (ilglaicīgas izmaiņas sabiedrībā, kuras kaut vai daļēji var saistīt ar ES veiktajiem pasākumiem).

ZIŅOJUMS PAR SAVIENĪBAS FINANŠU NOVĒRTĒJUMU, KURA PAMATĀ IR SASNIEGTIE REZULTĀTI

10.3. Komisija 2012. gada februārī publicēja Eiropas Parlamentam un Padomei adresētu ziņojumu par Eiropas Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti (novērtējuma ziņojums)⁽⁵⁾. Līgumā noteikts, ka Komisijai jāsaņemas šāds ziņojums un ka šis ziņojums ir daļa no pierādījumiem, uz kuru pamata Parlaments katru gadu Komisijai apstiprina budžeta izpildi⁽⁶⁾.

⁽¹⁾ Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 318. pants (OV C 83, 30.3.2010.) nosaka, ka Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei Savienības finanšu novērtējumu, kura pamatā ir sasniegtie rezultāti.

⁽²⁾ Padomes 2002. gada 25. jūnija Regulas (EK, Euratom) Nr. 1605/2002 par Finanšu regulu, ko piemēro Eiropas Kopienai vispārējam budžetam (OV L 248, 16.9.2002., 1. lpp.) 60. panta 7. punktā ir noteikts, ka gada darbības pārskatos "izklāsta darbību rezultātus, atsaucoties uz nospraustajiem mērķiem, ar šīm darbībām saistītos riskus, piešķirto resursu izlietojumu un iekšējās kontroles sistēmas efektivitāti un rezultatīvātāi".

⁽³⁾ Palātas sagatavotie īpašie ziņojumi attiecas uz ES budžetu, kā arī uz Eiropas attīstības fondiem.

⁽⁴⁾ Finanšu regulas 27. pants.

⁽⁵⁾ Komisijas ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Eiropas Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem, COM(2012) 40 final.

⁽⁶⁾ LESD 318. un 319. pants.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.4. Pēc Parlamenta aicinājuma Palāta 2012. gada jūnijā sniedza atzinumu Nr. 4/2012 par novērtējuma ziņojumu ⁽⁷⁾. Šajā atzinumā Palāta norāda, ka novērtējuma ziņojums ir neskaidrs, nesniedz pietiekami daudz būtiskas informācijas un līdz ar to sniedz mazu pievienoto vērtību un ka Parlamentam, Padomei un Komisijai vajadzētu izmantot iespēju, ko dod šis ziņojums, proti, apspriest un vienoties par to, kā šo ziņojumu varētu izmantot budžeta izpildes apstiprinātājiestāde.

ĢENERĀLDIREKTORĀTU PĀRSKATI PAR GADA LAIKĀ SASNIEGTO

Ievads

10.5. Komisijas ģenerāldirektori izvirza darbības rezultātu mērķus ģenerāldirektorāta gada vadības plānos un pēc tam ziņo par to izpildi gada darbības pārskatos. Palāta izvērtēja trīs ģenerāldirektorātu pārskatus, proti, Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorāta (Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD), Reģionālās politikas ģenerāldirektorāta (Reģionālās politikas ĢD) un Attīstības un sadarbības ģenerāldirektorāta – *EuropeAid* (*EuropeAid*) pārskatus ⁽⁸⁾. Kopā šie trīs ģenerāldirektorāti atbild par aptuveni trīs ceturtdaļām no 2011. gadā veiktajiem ES budžeta maksājumiem ⁽⁹⁾.

10.6. Palāta izskatīja kopš iepriekšējā gada veiktās izmaiņas Komisijas iekšējā ziņošanas kārtībā, un attiecībā uz trim minētajiem ģenerāldirektorātiem izanalizēja, vai pārskatos norādītie mērķi un darbības rādītāji ir:

- a) atbilstoši – vai tie atbilst politikas mērķiem un pārvaldības veidam un vai tie ir sasaistīti ar kvantitatīviem mērķiem;

⁽⁷⁾ Atzinums Nr. 4 par Komisijas ziņojumu par Eiropas Savienības finanšu novērtējumu, balstoties uz sasniegtajiem rezultātiem, saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 318. pantu (OV C 179, 20.6.2012.).

⁽⁸⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD un Reģionālās politikas ĢD gada darbības pārskati tika analizēti arī Palātas 2010. gada pārskatā. *EuropeAid* tika izveidots 2011. gadā, apvienojot Attīstības un sadarbības ar Āfrikas, Karību jūras reģiona un Klusā okeāna valstīm ģenerāldirektorātu un *EuropeAid* sadarbības biroju.

⁽⁹⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD: 56,2 miljardi EUR, Reģionālās politikas ĢD: 32,9 miljardi EUR, *EuropeAid*: 4,1 miljards EUR.

KOMISIJAS ATBILDES

10.4. 2010. gada novērtējuma ziņojumu ar budžeta izpildes apstiprinātājiestādi apsprieda 2012. gada sākumā. Pamatojoties uz šīm apspriedēm, Komisija pirmā novērtējuma ziņojuma sagatavošanā izmantoto pieeju mainīja uz visaptverošāku ziņošanu par to darbību rezultātiem, kuras finansētas no budžeta, izmantojot esošos ziņošanas materiālus. Komisija tomēr turpina pilnveidot novērtējuma ziņojumu kā svarīgu budžeta izpildes apstiprināšanas elementu, ņemot vērā budžeta izpildes apstiprinātājiestādes atbildes.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- b) salīdzināmi – vai plānošanas posmā izraudzītos rādītājus izmantoja ziņojumu sagatavošanai un vai tika izskaidrotas izmaiņas, ja tādas bija;
- c) ticami – vai pārskata lietotājs var gūt pamatotu pārliecību par to, ka pārskatā sniegtā informācija ir pareiza ⁽¹⁰⁾.

Dažas pozitīvas izmaiņas kopš pagājušā gada

10.7. Komisija 2011. gada novembrī izdeva pārskatītus norādījumus saviem ģenerāldirektoriem par 2011. gada darbības pārskatu sagatavošanu. Tajos cita starpā, ir ņemti vērā arī apsvērumi, kurus Palāta minējusi savā 2010. gada pārskatā ⁽¹¹⁾. Piemēram, tika precizēti norādījumi attiecībā uz ziņošanu par politikas rezultātiem gada darbības pārskata pirmajā daļā, norādot, ka ģenerāldirektoriem lielāka uzmanībā jāpievērš virzībai uz mērķu sasniegšanu gan rezultātu, gan ietekmes ziņā, kā arī jāapraksta sasniegtie tiešie rezultāti.

Dažos gadījumos problēmas joprojām rada atbilstība

10.8. Ģenerāldirektoriem stratēģiskā līmenī jānosaka ierobežots skaits vispārēju mērķu kopā ar ietekmes rādītājiem, kas ļauj sekot līdzi vispārējo mērķu sasniegšanas gaitai. Vispārējie mērķi un ietekmes rādītāji kopā ir rīki, kurus Komisijas vadība – un līdz ar to arī gada darbības pārskata lasītāji, piemēram, budžeta izpildes apstiprinātājiestāde, – var izmantot, lai novērtētu, cik lielā mērā ģenerāldirektorāts ir sasniedzis savus galvenos mērķus. Palāta konstatēja vairākas ar mērķiem un rādītājiem saistītas problēmas, kas ierobežo to lietderību, kā izklāstīts nākamajos punktos.

⁽¹⁰⁾ Šo aspektu Palāta izvērtēja, veicot tikai ierobežotu pārbaudi, sk. 10.17. punktu.

⁽¹¹⁾ Palātas gada pārskata sagatavošanas termiņi ir tādi, ka Komisijai ir visai ierobežots laiks, lai savu gada darbības pārskatu sagatavošanā tā varētu ievērot Palātas norādījumus.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.9. Dažos gadījumos bija vērojama nepietiekama mērķu un rādītāju iekšējā saskaņotība (sk. 10.1. piemēru).

10.1. piemērs**Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD: ietekmes rādītājs neattiecas uz visu mērķi pilnībā**

Vienam vispārējam mērķim gada darbības pārskatā ir šādi trīs uzdevumi:

- veicināt dzīvotspējīgas un konkurētspējīgas lauksaimniecības nozares attīstību;
- nozarē ievērot augstu vides aizsardzības un ražošanas attīstību;
- tajā pašā laikā nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem.

Vienīgais šā mērķa ietekmes rādītājs ir "lauksaimnieku ienākumu līmenis". Šis rādītājs attiecas tikai uz trešo no minētajiem uzdevumiem, un tas nozīmē, ka pirmajiem diviem uzdevumiem šādu rādītāju nav.

EuropeAid: ietekmes rādītājs formulēts kā mērķis

Ietekmes rādītājs "ES saskaņota pieeja", kas atbilst 4. vispārējam mērķim "veicināt starptautiskas attīstības sistēmas izveidi, kuras pamatā būtu cieša daudzpusēja sadarbība un pasaules mēroga pārvaldība" un kura galamērķis ir "jauni ES budžeta atbalsta līgumi, kas noslēgti atbilstoši COM 638 principiem", formulēts drīzāk kā mērķis, nevis rādītājs.

10.10. Daudzi no trīs pārbaudīto ģenerāldirektorātu galvenajiem mērķiem un rādītājiem nav pietiekami labi piemēroti ikgadējai novērtēšanai, kas jāveic gada darbības pārskatu sagatavošanas procesā. Iemesls ir tas, ka dažos politikas virzīenos ietekme ir jūtama pēc ilgāka laika, proti, no ieguldījumu veikšanas līdz to atdevei pāriet ievērojams laiks. Lielākā daļa rādītāju un mērķu attiecās uz visu 2007.–2013. gada programmu posmu, un netika izmantoti nekādi starpposma rādītāji vai atskaites punkti.

KOMISIJAS ATBILDES

10.9.**10.1. piemērs**

Piektā iekšējās kontroles standarta pamatprasībās noteikts, ka vadības plānos gan politikas jomas, gan darbības līmenī jānorāda vismaz viens rādītājs attiecībā uz katru mērķi, lai uzraudzītu sasniegto un par to ziņotu. Minētā prasība ir pārņemta Ģenerālsekretariāta pastāvīgajos norādījumos, un ĢD AGRI to ievēro.

Komisija ir pielikusi lielas pūles, lai noteiktu saskaņotus un visaptverošus mērķus un rādītājus. Atsevišķās politikas jomās tas ir sarežģīti izdarāms, un būtu jāņem vērā, ka darbības pārskatos ietvertie rādītāji nebūtu jāaplūko nošķirti.

Komisija uzskata, ka rādītājs "lauksaimnieku ienākumu līmenis" aptver 1. vispārējo mērķi kopumā, jo tas attiecas ne tikai uz uzdevumu nodrošināt pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem, bet arī uz saimniecību un lauku apvidu dzīvotspēju. Turklāt, tā kā vienoto maksājumu saņemšanai lauksaimniekiem zeme jāuztur labā lauksaimniecības un vides stāvoklī, ir izpildīts arī 1. mērķa uzdevums ievērot "augstu vides aizsardzības un ražošanas standartus".

Komisija apsvērs alternatīvas metodes rādītāju noteikšanai, pamatojoties uz SMART principu.

10.10. Komisija apstiprina, ka daudzgadu programmu būtība ir veikt ilgtermiņa ieguldījumus, kas ļauj ietekmi novērtēt tikai pēc ilgāka laikposma. Laikposmam no 2014. gada līdz 2020. gadam Komisija ir ierosinājusi kā iznākuma rādītājus izmantot atskaites punktus, kuri ir tiešāk saistīti ar politiku.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.11. Ietekmes rādītājiem vajadzētu būt saistītiem ar attiecīgiem kvantitatīviem mērķiem. Tomēr

- a) trijos pārbaudītajos gada darbības pārskatos no 29 ietekmes rādītājiem 11 rādītājiem nebija noteikti ar tiem saistīti kvantitatīvi mērķi un šo mērķu izpildes termiņi ⁽¹²⁾;
- b) lai gan visiem Reģionālās politikas ĢD mērķiem, izņemot vienu, bija noteikti termiņi, tie bieži vien bija vidēja termiņa mērķi. Tādējādi Reģionālās politikas ĢD 2011. gada darbības pārskatā bieži sniegta informācija par sasniegtajiem rezultātiem saistībā ar iepriekšējo 2000.–2006. gada programmu posmu.

10.12. Savā 2010. gada pārskatā Palāta norādīja, ka ģenerāldirektorāti nav noteikuši darbības mērķus vai nav ziņojuši par tiem saistībā ar saimnieciskumu (ieguldījumu izmaksas) vai lietderību (attiecība starp ieguldījumiem, faktiskajiem rezultātiem un koprezultātiem). Iepriekšējā gadā Palāta atsevišķā apsvērumā ziņoja arī par to, ka gada darbības pārskatu 1. daļā iekļautais politikas sasniegumu apraksts sniedz ierobežotu informāciju par koprezultātiem un ietekmi; pārskatos galvenokārt sniegta informācija par ieguldījumiem un faktiskajiem rezultātiem, nevis veikto darbību iznākumiem. Palātas šogad veiktā vadības plānu un gada darbības pārskatu pārbaude neatklāja nekādu būtisku uzlabojumu šajā jomā.

Salīdzināmību apgrūtina paskaidrojumu trūkums

10.13. Saskaņā ar labas prakses principiem ne tikai izvirzītie mērķi, bet arī informācija par darbības rezultātiem ir jāizklāsta konsekventi periodu pēc perioda vai jāpaskaidro veiktās izmaiņas, lai šīs informācijas lietotāji varētu veikt salīdzinājumus un izvērtēt pastāvošās tendences.

KOMISIJAS ATBILDES

10.11. Kvantitatīvi mērķi ne vienmēr ir iespējami, atbilstoši vai pat attiecināmi, jo īpaši tāpēc, ka saistībā ar ietekmes rādītājiem ir jāņem vērā dažādi ārēji faktori. Šādos gadījumos pietiekams kritērijs sasniegumu novērtēšanai ir tendence.

- a) Kad vien tas ir iespējams, Komisija cenšas noteikt kvantitatīvus mērķus. Tomēr dažos gadījumos, piemēram, saistībā ar cilvēktiesību situāciju trešās valstīs, kvantitatīvi mērķi ne vienmēr būs jēgpilni un attiecināmi.
- b) Darbības pārskata 1.2. iedaļā attiecībā uz politikas vispārējiem mērķiem izmantoti ietekmes rādītāji, kas ir balstīti uz makroekonomiskajiem modeļiem un statistikas datiem, un vairumā gadījumu atsaucies laiks ir 2006. gads. Ietekmes rādītāju izmaiņas ataino dažādu faktoru mijiedarbību, starp kuriem kohēzijas politika ir tikai viens elements.

10.12. Komisijas dienesti izpildīja pienākumus, kas noteikti Finanšu regulās un norādījumos par gada darbības pārskatu (GDP) izstrādi.

Komisija pilnveidoja pastāvīgos norādījumus 2011. gada GDP izstrādei attiecībā uz saimnieciskumu, efektivitāti un lietderību, kā arī aicināja ģenerāldirektorātus pārskatu 3. iedaļā brīvprātīgi pievienot rādītājus par pareizu finanšu pārvaldību.

Komisija ir pārliecināta, ka GDP kopumā sniedz pietiekamu informāciju par rezultātiem/iznākumiem.

10.13. Komisija uzskata, ka informācija par darbības rezultātiem būtu jābalsta uz pastāvīgu pilnveidošanas procesu, kad tas nepieciešams, nevis jāsniedz konsekventi. Tā piekūrt, ka šajā sakarā notikušās izmaiņas būtu jāpaskaidro. Komisijas ieskatā gan attiecībā uz to ir sniegts pietiekami informācijas.

⁽¹²⁾ Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD – pieci rādītāji; EuropeAid – pieci rādītāji; Reģionālās politikas ĢD – viens rādītājs.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Mērķu, rādītāju un uzdevumu konsekvence

10.14. Gada darbības pārskatos jāsniedz informācija par vadības plānā noteikto mērķu, rādītāju un uzdevumu izpildi un sasniegšanu. Kopumā šo prasību ievēroja Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD, kas pārklasificēja dažus ietekmes rādītājus atbilstoši ieteikumiem, kurus Palāta bija sniegusi saistībā ar 2010. gada darbības pārskatiem. Tomēr ģenerāldirektorāts ne vadības plānā, ne gada darbības pārskatā nepaskaidroja divu citu izmaiņu būtību. Un, tā kā dalībvalstis varēja mainīt kvantitatīvos mērķus pēc saviem ieskatiem, laika posmā starp 2011. gada vadības plānu un 2011. gada darbības pārskatu dalībvalstu veiktās lauku attīstības plānu atjaunināšanas rezultātā tika mainīti trīs no četriem kvantitatīvajiem mērķiem (sk. 10.2. piemēru).

10.2. piemērs		
Mērķis	2011. gada vadības plāns	2011. gada darbības pārskats
Palielināt atjaunojamās enerģijas ražošanas apjomus	20 500 ktøe ⁽¹³⁾	12 300 ktøe
Darbavietu radīšana	346 000	344 000
Izmantota lauksaimniecības zeme ar augstu dabas vērtību	3 400 000 ha	3 620 000 ha

10.15. Papildus vispārējiem mērķiem Reģionālās politikas ĢD nosaka arī "daudzgažu plānošanas prioritātes". Salīdzinājumā ar 2011. gada vadības plānu 2012. gada plānā iekļauto daudzgažu plānošanas prioritāšu skaits palielināts no četrām uz piecām, un dažām citām prioritātēm mainīts formulējums. Turklāt 2012. gada vadības plānā zemākā līmeņa "speciālo darbības prioritāšu" skaits palielināts no 28 uz 39. Plānā nav sniegti nekādi paskaidrojumi par šīm izmaiņām.

10.14. Komisija uzskata, ka rādītāji un mērķi gadu gaitā bijuši stabili. Kā norādīts konstatējumā, šajā gadījumā rādītāju un mērķu maiņa ir izņēmums, ko veica, pamatojoties uz Palātas ieteikumiem divus ietekmes rādītājus noteikt kā rezultātu rādītājus. Tas ir ļoti skaidri norādīts atjauninātajā 2011. gada vadības plānā.

Dalībvalstīm patiešām ir iespēja pielāgot savus mērķus, lai pilnveidotu savus lauku attīstības plānus (skatīt atbildi uz 10.2. piemēru).

10.2. piemērs	
Dalībvalstīm ir iespēja pielāgot savus mērķus, un termiņa vidusposma novērtējumi bija piemērota iespēja precizēt datus un metodes un vajadzības gadījumā pielāgot mērķus.	
Mērķa "palielināt atjaunojamās enerģijas ražošanas apjomus" ievērojamā samazinājuma iemesls ir kļūdas labojums vienā lauku attīstības plānā. Pateicoties termiņa vidusposma novērtējumiem, bija iespējams veikt turpmākas kvalitātes pārbaudes un tādējādi konstatēt un labot šo kļūdu.	

10.15. ĢD REGIO daudzgažu prioritāšu nosaukumus un skaitu nosaka, pamatojoties uz analīzi par to, kā nodrošināt savu funkciju izpildi juridiski pareizāk un efektīvāk, kā arī pēc vairākām speciālām gada darbības prioritātēm.

Palātas norādītās izmaiņas atspoguļo problēmjaudātājumus, ar kuriem Eiropas Savienība pašlaik saskaras finanšu un ekonomikas krīzes kontekstā, un reģionālās politikas un ĢD REGIO prioritāšu attiecīgos pielāgojumus.

⁽¹³⁾ Naftas kilotonnas ekvivalents (ktøe) ir enerģijas daudzums, ko iegūst, ja sadedzina vienu kilotonnu jēlnaftas.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Paskaidrojumi par sasniegtajiem darbības rezultātiem

10.16. Ziņojumus par darbības rezultātiem sagatavo, lai informētu ieinteresētās personas. Tomēr pat tajos gadījumos, kad būtu bijis iespējams pienācīgi paskaidrot, kāpēc sasniegtie darbības rezultāti neatbilst noteiktajiem mērķiem, gada darbības pārskatos šādi skaidrojumi netiek sniegti. Tas attiecas arī uz Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD pat tad, kad izpilde ievērojami atpalika no noteiktā mērķa: četru rādītāju izpilde neatbilda pat pusei no noteiktā mērķa. Reģionālās politikas ĢD gada darbības pārskatā sniegta detalizēta darbības rezultātu analīze saistībā ar daudzgadu plānošanas prioritātēm (10.15. punkts), taču saistībā ar vispārējiem mērķiem un ietekmes rādītājiem šādas analīzes nebija.

No ārējiem avotiem iegūto datu ticamība

10.17. Minētajos trīs gada darbības pārskatos visu iekļauto datu ticamības pārbaude neietilpa Palātas revīzijas uzdevumos. Pamatojoties uz veikto ierobežoto novērtējumu, Palāta konstatēja, ka dati, kas attiecas uz *EuropeAid*, kopumā bija ticami, jo lielākā daļa rādītāju ir starptautiski atzīti un individuāli pārbaudāmi. Taču Lauksaimniecības un lauku attīstības un Reģionālās politikas ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatos, kuros lielā mērā izmantoti no dalībvalstīm saņemti dati, Palāta konstatēja vairākas problēmas, kuras atspoguļotas 10.3. piemērā.

10.16. Komisija uzskata, ka tā sniegusi pietiekamus paskaidrojumus. GDP norādītos rādītājus nevajadzētu aplūkot nošķirti. Secinājumus par politikas virziena ietekmi un rezultātiem ļauj veikt vadības plānā iekļautais rādītāju kopums, jo tie ir balstīti uz makroekonomisko modelēšanu un statistiku saistībā ar politikas attīstības kopējiem mērķiem.

10.17.

10.3. piemērs

Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD: ziņojumi par sasniegtajiem rezultātiem sagatavoti, izmantojot nepilnīgus datus

Eiropas Savienībā ir 88 lauku attīstības plāni. Taču ziņojumos par trim darbības rādītājiem ES līmenī izmantoti dati tikai no attiecīgi sešiem, deviņiem un 32 no minētajiem 88 plāniem. Turklāt saistībā ar vienu citu rādītāju izpilde ES līmenī ir atspoguļota, pamatojoties uz datiem, ko sniegušas tikai astoņas no 27 dalībvalstīm.

10.3. piemērs

ĢD AGRI: ziņojumi par sasniegtajiem rezultātiem, kas sagatavoti, izmantojot nepilnīgus datus

Visai ES kopējie aprēķini par lauku attīstības plānos noteiktās politikas neto ietekmi uz ietekmes rādītājiem veikti pēc pieejamajiem skaitliski izteiktajiem datiem, ko iesniegušas dalībvalstis. Lielākajā daļā termiņa vidusposma novērtējumu nebija sniegts skaitliski izteikts ietekmes novērtējums, tā vietā norādot, ka novērtējumi veikti par agru plānošanas periodā, lai spētu noteikt izmērāmus iznākumus un ietekmi. Ietekme ir nosakāma ilgtermiņa procesos.

PALĀTAS APSVĒRUMI

Reģionālās politikas ĢD: gada darbības pārskatā konstatētas iekšējās nekoncekvences

Atšķirīgi uzrādīts jaunizveidoto darbavietu skaits, proti, 200 000 darbavietu 25 dalībvalstīs (34. lpp.) un 165 000 – 21 dalībvalstī (6. pielikums, 169. lpp), turklāt zemsvītras piezīmē minētas 19 dalībvalstis (126. zemsvītras piezīme).

Norādīts atšķirīgs to iedzīvotāju skaits, kuri ieguvuši piekļuvi platjoslas internetam, proti, 900 000 (34. lpp) un 806 826 (6. pielikums, 172. lpp).

Sniegta atšķirīga informācija par jaunizbūvētiem ceļiem, proti, jauni ceļi 920 km garumā 12 dalībvalstīs (34. lpp.) un 805 km garumā – 10 dalībvalstīs (6. pielikums, 171. lpp).

10.18. Lauksaimniecības un lauku attīstības un Reģionālās politikas ģenerāldirektorātu spēja nodrošināt dalībvalstu sniegto datu kvalitāti ir ierobežota. Reģionālās politikas ĢD ieteicis dalībvalstīm vairāk uzmanības pievērst pamatrādītājiem un izdevis norādījumus par iesniedzamajiem datiem. Uzsākta arī gadskārtēja datu pārbaudes procedūra, kas ļāva atklāt dažas kļūdas iesniegtajos datos. “Ar izpildi saistītās rezerves” ieviešana nākamajā programmu posmā fondiem, kas darbojas vienotajā stratēģiskajā satvarā (VSS fondi)⁽¹⁴⁾, varētu būt viens no veidiem, kā mudināt dalībvalstis iesniegt atbilstošus, salīdzināmus un ticamus datus par darbības rezultātiem. Tomēr datu savlaicīga iesniegšana joprojām sagādās problēmas. Piemēram, šobrīd dalībvalstīm dati Reģionālās politikas ĢD jāiesniedz līdz nākamā gada jūnijam, tādējādi 2011. gadā iesniegtie dati, kas publicēti 2012. gada darbības pārskatā, attiecas uz 2010. gadu.

KOMISIJAS ATBILDES

ĢD REGIO: gada darbības pārskatā konstatētas iekšējās nekoncekvences

Komisija norāda, ka pastāv divas pieejas informācijas sniegšanai attiecībā uz mērķiem un jaunākajiem zināmajiem rezultātiem. Visas iekšējās neatbilstības ir pienācīgi izskaidrotas tekstā.

— GDP pamata daļā sniegtā informācija attiecas uz kopējiem sasniegumiem kohēzijas politikas jomā, un tajā ir ietverti skaitliski dati no visu dalībvalstu sniegtajiem ziņojumiem neatkarīgi no tā, vai tās noteikušas mērķus vai ne (mērķi nav obligāta prasība).

— 6. pielikumā tieši salīdzināti mērķi un sasniegumi. Skaitliski dati ietverti tikai par tām dalībvalstīm, kuras ziņo par abiem elementiem (t. i., nenorādot dalībvalstis, kuras ziņo par sasniegumiem, taču ne par mērķiem). Šāda pieeja konsekvēnti īstenota jau vairākus gadus, un tā ir izstrādāta, lai ļautu ziņot par atbilstošiem sasniegumiem attiecībā uz noteiktu mērķi.

10.18. Komisija turpinās un pastiprinās kvalitātes pārbaudes datiem, ko dalībvalstis sniedz par pašreizējo plānošanas periodu.

Saskaņā ar Komisijas tiesību akta priekšlikumu nākamajam plānošanas periodam dalībvalstu stimulēšanai jaunā plānošanas perioda sākumā 5 % finansējuma būtu jāpaliek nepiešķirti, lai tām dalībvalstīm, kuras ir sasniegušas savus atskaites punktus, piešķirtu papildu finansējumu (skatīt COM(2011) 615 galīgā redakcija).

Komisija neuzskata, ka datu savlaicīgums būtu problēma. ĢD REGIO vienmēr izmanto jaunākos pieejamos datus, bet atzīst, ka saskaņā ar pašreizējiem un jaunajiem ierosinātajiem noteikumiem par ziņojumu sniegšanas kārtību dati par iepriekšējo gadu līdz nākamā gada aprīlim vēl nebūs pieejami.

⁽¹⁴⁾ Šie fondi ir Eiropas Reģionālās attīstības fonds (ERAF), Eiropas Sociālais fonds (ESF), Kohēzijas fonds (KF), Eiropas Lauksaimniecības fonds lauku attīstībai (ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds (EJZF).

PALĀTAS APSVĒRUMI

**PALĀTAS VEIKTO LIETDERĪBAS REVĪZIJU
REZULTĀTI****Ievads**

10.19. Palātas īpašajos ziņojumos analizēts, vai Eiropas Savienības budžetam piemēroti pareizas finanšu pārvaldības principi (10.2. punkts). Palāta izvēlas īpašajos ziņojumos aplūkojamajos jautājumus – atsevišķas budžeta jomas vai pārvaldības jautājumus —, lai panāktu maksimālu ietekmi, un izmanto dažādus kritērijus, piemēram, ienākumu vai izdevumu līmeni (būtiskums), riskus, kas apdraud pareizas finanšu pārvaldības principu piemērošanu, un ieinteresēto personu ieinteresētības pakāpi.

10.20. Palāta 2011. gadā pieņēma ⁽¹⁵⁾ 16 īpašos ziņojumus, kas uzskaitīti 10.1. izcēlumā.

10.1. izcēlums**Revīzijas palātas 2011. gadā pieņemtie īpašie ziņojumi ⁽¹⁶⁾**

- Nr. 1/2011 “Vai atbalsta sniegšana uzlabojās pēc tam, kad Komisijas centrālās dienestus nodeva ārējās palīdzības pārvaldību Komisijas delegācijām”
- Nr. 2/2011 “Pēcpārbaude Īpašajam ziņojumam Nr. 1/2005 par to, kā tiek vadīts Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai”
- Nr. 3/2011 “Ar Apvienoto Nāciju Organizācijas starpniecību ieguldīto ES līdzekļu izlietojuma produktivitāte un efektivitāte konfliktu skartajās valstīs”
- Nr. 4/2011 “Mazo un vidējo uzņēmumu garantiju mehānisma revīzija”
- Nr. 5/2011 “Vienotā maksājuma shēma (VMS): pareizas finanšu pārvaldības uzlabošanai risināmie jautājumi”
- Nr. 6/2011 “Vai ERAF līdzfinansētie tūrisma projekti bija efektīvi”
- Nr. 7/2011 “Vai agrovides maksājumi ir labi plānoti un pārvaldīti”
- Nr. 8/2011 “Nepamatoto maksājumu atgūšana saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku”
- Nr. 9/2011 “Vai no ERAF atbalstītie e-pārvaldības projekti ir vērtējami kā efektīvi”

⁽¹⁵⁾ “Pieņēma” nozīmē “apstiprināja publicēšanai”. Ziņojumu publicēšana, kam nepieciešama tekstu maketēšana, tulkošana utt., parasti notiek apmēram divus mēnešus vēlāk.

⁽¹⁶⁾ Revīzijas palātas īpašie ziņojumi pieejami Palātas tīmekļa vietnē: <http://eca.europa.eu/portal/page/portal/publications/auditreportsandopinions/specialreports>.

PALĀTAS APSVĒRUMI

- Nr. 10/2011 “Vai programmas “Skolas piens” un “Augļi skolai” bija efektīvas”
- Nr. 11/2011 “Vai ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēmas koncepcija un pārvaldība nodrošina shēmas efektīvu darbību”
- Nr. 12/2011 “Vai ES pasākumi ir veicinājuši zvejas flotu jaudas pielāgošanu zvejas iespējām?”
- Nr. 13/2011 “Vai ar 42. muitas procedūras kontroli tiek novērsta un atklāta PVN nemaksāšana”
- Nr. 14/2011 “Vai ar ES palīdzību ir uzlabota Horvātijas spēja pārvaldīt pēcpievienotās finansējumu”
- Nr. 15/2011 “Vai Komisijas procedūras nodrošina valsts atbalsta kontroles efektīvu pārvaldību”
- Nr. 16/2011 “ES finanšu palīdzība kodolspēkstaciju ekspluatācijas pārtraukšanai Bulgārijā, Lietuvā un Slovēnijā: sasniegtais un nākotnē sasniedzamais”

10.21. Pagājušā gada pārskatā Palāta atspoguļoja, kā 2010. gada īpašajos ziņojumos minētie konstatējumi aptvēra visu parasto pārvaldības ciklu no stratēģiskās plānošanas un vajadzību apzināšanas līdz ziņošanai par sasniegtajiem darbības rezultātiem. Palātas īpašo ziņojumu tvērums 2011. gadā bija tikpat plašs. Tomēr, tā kā Savienība gatavojas uzsākt jauno 2014.–2020. gada programmu posmu, Palāta izvērtē arī mācības, ko iespējams gūt no tās 2011. gada īpašajiem ziņojumiem saistībā ar jaunu programmu un projektu sagatavošanu, galveno uzmanību pievēršot trim jautājumiem: projektu vajadzību analīzei, izstrādei un “ES pievienotās vērtības” jēdzienam. Šie trīs jautājumi dažādās pakāpēs atspoguļoti arī Palātas nesniegtajos atzinumos par priekšlikumiem regulām saistībā ar vienoto stratēģisko satvaru un kopējo lauksaimniecības politiku⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁷⁾ Atzinums Nr. 7/2011 par priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu, Kohēzijas fondu, Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fondu, uz kuriem attiecas vienotais stratēģiskais satvars, un vispārīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu un Kohēzijas fondu un atceļ Regulu (EK) Nr. 1083/2006 (OV C 47, 17.2.2012.), un Atzinums Nr. 1/2012 par atsevišķiem regulu priekšlikumiem saistībā ar kopējo lauksaimniecības politiku 2014.–2020. gada posmā (<http://eca.europa.eu>).

Vajadzību analīze: pārliecinošu pierādījumu trūkums

10.22. Palāta 2010. gada pārskatā norādīja, ka labu rezultātu sasniegšanai ir svarīgi skaidri noteikt vajadzības, kuru risināšanai programmas ir paredzētas⁽¹⁸⁾. Palīdzība, kas tika sniegta Horvātijai, lai tā pēc pievienošanās Eiropas Savienībai spētu pārvaldīt ES finansējumu, ir piemērs tam, kā Komisija kopumā nodrošināja galveno vajadzību apzināšanu⁽¹⁹⁾.

10.23. Arī 2011. gadā Palāta konstatēja un ziņoja par gadījumiem, kad nebija veikta pienācīga vajadzību analīze. Piemēram, e-pārvaldības pirmās stratēģijas, kuru ietvaros projekti varēja saņemt Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) atbalstu, tika izstrādātas, galvenokārt reaģējot uz politiskām deklarācijām, nevis pamatojoties uz stingru vajadzību izvērtēšanu, līdz ar to projektos netika risināti vissvarīgākie jautājumi⁽²⁰⁾. Un divās no trijām Palātas revidētajām kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšanas programmām nebija veikta nekāda vajadzību izvērtēšana saistībā ar to mērķi samazināt ietekmi, kādu varētu radīt kodolspēkstaciju slēgšana agrāk, nekā sākotnēji plānots⁽²¹⁾.

10.24. Nepietiekamas vajadzību analīzes dēļ ir grūtāk noteikt, kurš no konkurējošajiem projektiem piedāvā vislabāko cenas un vērtības attiecību. Tā tas bija arī iepriekš minēto e-pārvaldības projektu revīzijas gadījumā⁽²²⁾, kā arī ES agrovides atbalsta shēmas revīzijas gadījumā. Attiecībā uz agrovides finansējuma virzīšanu Palāta savā ziņojumā norādīja, ka mērķtiecīga finansējuma virzīšana uz tām jomām, kurās tas visvairāk nepieciešams, ir galvenais veids, kā palielināt agrovides atbalsta ietekmi uz vidi, tomēr dalībvalstis šādu mērķtiecīgu finansējuma virzīšanu, pamatojoties uz iesaistīto izmaksu un guvumu analīzi, nav apsvērušas⁽²³⁾.

10.22. Komisija piekrīt, ka satuvīga vajadzību analīze ir programmas cikla svarīga sastāvdaļa, un rūpīgi analizē gadījumus, kuros Palāta ir konstatējusi, ka veikta nepietiekama vajadzību analīze.

10.23. Izmaksas pārejai uz e-pārvaldību ir ļoti augstas. Nepieciešams noteikt prioritātes, un ir saprātīgi, ka tās noteiktas politiskos paziņojumos un deklarācijās, kas kalpo izpratnes veicināšanai un kā agrīnas stratēģijas. Pārejas periodā prioritāšu noteikšana ir ievērojami uzlabojusies, un pašlaik visās dalībvalstīs ir sīkāk izstrādātas e-pārvaldības stratēģijas.

Pievienošanās līgumos vai sekojošajās regulās tika norādīta vajadzība veikt pasākumus ietekmes mazināšanai. ES atbalsta shēma ir izstrādāta, lai nodrošinātu, ka dalībvalstu ierosinātie pasākumi ir atbilstoši un pamatoti ar šo valstu enerģētikas stratēģijām, kurās vienmēr ir apsvērta kodolspēkstaciju slēgšanas radītā ietekme.

10.24. Komisija piekrīt, ka vajadzību analīze var palīdzēt noteikt prioritāros projektus. Taču attiecībā uz agrovides atbalstu dažas dalībvalstis ir apsvērušas mērķtiecīgas finansējuma virzīšanas vēlamo apjomu, pamatojoties uz ar to saistīto izmaksu un ieguvumu analīzi. Piemēram, Rumānija agrovides maksājumus mērķtiecīgi virza pēc ģeogrāfiskiem kritērijiem un maksājumiem atbilstīgos apvidus nosaka, izmantojot makrolīmeņa datus. Gatavojoties no ES politikas iniciatīvām izrietošajiem e-pārvaldības projektiem un pamatojoties uz e-pārvaldības rīcības plānu 2011.–2015. gadam, visas dalībvalstis nu ir sīki izstrādājušas e-pārvaldības stratēģijas.

⁽¹⁸⁾ Pārskata par 2010. finanšu gadu 8.36. punkts.

⁽¹⁹⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 14/2011 "Vai ar ES palīdzību ir uzlabota Horvātijas spēja pārvaldīt pēcpievienošanās finansējumu" 17. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽²⁰⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 9/2011 "Vai no ERAF atbalstītie e-pārvaldības projekti ir vērtējami kā efektīvi" 56. punkta a) apakšpunkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽²¹⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2011 "ES finanšu palīdzība kodolspēkstaciju ekspluatācijas pārtraukšanai Bulgārijā, Lietuvā un Slovākijā: sasniegtais un nākotnē sasniedzamais" 26. punkts un 7. attēls (<http://eca.europa.eu>).

⁽²²⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 9/2011 56. punkta b) apakšpunkts.

⁽²³⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 7/2011 "Vai agrovides maksājumi ir labi plānoti un pārvaldīti" 72. un 78. punkts (<http://eca.europa.eu>).

Izstrāde: sasniedzamie rezultāti nav formulēti pietiekami skaidri

10.25. Vajadzību apzināšana ir tikai sākums. Pareizai finanšu pārvaldībai būtiska ir laba programmu un konkrētu projektu izstrāde šo programmu ietvaros, lai ieguldītie līdzekļi dotu maksimālu ietekmi par minimālām izmaksām. Izstrādājot programmas un konkrētus projektus šo programmu ietvaros, jānodrošina saistība starp darbībām, kas tiek finansētas no budžeta, un paredzētajiem faktiskajiem rezultātiem, koprezultātiem un ietekmi, ko rada šie izdevumi.

10.26. Vienā gadījumā Komisija ņēma vērā shēmas izstrādē konstatētās problēmas, lai vismaz daļēji uzlabotu līdzīgās shēmas izstrādi. Tā rezultātā pasākumi, kas paredzēti, lai palielinātu augļu patēriņu skolās, finansējuma saņēmējiem šķiet pievilcīgāki un nerada "lieku palīdzību" ⁽²⁴⁾ kā līdzīgā programma "Skolas piens" ⁽²⁵⁾. Tomēr Palāta joprojām konstatē vairākus trūkumus 2011. gadā revidēto finansējuma veidu izstrādē, kā izklāstīts nākamajos punktos.

10.27. Noteiktu atbalsta daļu konfliktu skartajās valstīs Komisija novirza ar Apvienoto Nāciju Organizācijas starpniecību. Tomēr gandrīz visos Palātas revidētajos ieguldījuma nolīgumos (18 no 19) bija viena vai vairākas nepilnības izstrādē, piemēram, pamata kritēriju trūkums, nekonkrēti mērķi vai rādītāju trūkums. Līdz ar to nebija skaidrs, kādi ir bijuši šo finansējumu mērķi un kā iespējams izvērtēt to sasniegšanu ⁽²⁶⁾.

10.26. Komisija uzskata, ka, pateicoties programmas "Skolas piens" nesenaikajai pārskatīšanai, lielā mērā atrisināti Palātas konstatējumi, tādējādi uzlabojot sistēmas kopējo efektivitāti.

10.27. Komisija atzīst projektu izstrādes svarīgumu, taču uzskata, ka tikai divos no 18 minētajiem gadījumiem pastāvēja trūkumi, kas varētu tieši ietekmēt projektu rezultātus.

Komisija 2011. gadā ir ieviesusi jaunu apmācības un norāžu sistēmu projektu izstrādes pilnveidošanai, un Komisijas ieskatā tas lielā mērā novērs Palātas paustās bažas.

Turklāt Palātas īpašajā ziņojumā tika atzīts, ka pat ārkārtīgi sarežģītos apstākļos ar ANO starpniecību īstenotie projekti konfliktu skartajās valstīs ļauj sasniegt labus rezultātus un ir saprātīgā mērā ilgtspējīgi.

⁽²⁴⁾ Liekā palīdzība rodas, ja atbalstu piešķir saņēmējam, kurš tik un tā būtu pieņēmis attiecīgo lēmumu arī bez šā atbalsta.

⁽²⁵⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 10/2011 "Vai programmas "Skolas piens" un "Augļi skolai" bija efektīvas" 53. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽²⁶⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 3/2011 "Ar Apvienoto Nāciju Organizācijas starpniecību ieguldīto ES līdzekļu izlietojuma produktivitāte un efektivitāte konfliktu skartajās valstīs" 23., 24. un 48. punkts (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.28. Vienotā maksājuma shēma kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) ietvaros ir izstrādāta, lai mudinātu lauksaimniekus reaģēt uz tirgus pieprasījumu un veicinātu videi nekaitīgākas lauksaimniecības prakses un pasākumu ieviešanu. Tomēr šīs shēmas koncepcijā vērojama pretruna: lai gan tā paredzēta individuālo lauksaimnieku ienākumu līmeņa celšanai, praksē šīs finansālās palīdzības sadalē konkrētā finansējuma saņēmēja īpašie apstākļi tiek ņemti vērā visai maz. Līdz ar to subsīdiju sadale individuāliem lauksaimniekiem joprojām notiek, galvenokārt ņemot vērā apsaimniekotās zemes platību, un tādējādi lielu daļu vienotā maksājuma shēmas ietvaros piešķirtā finansējuma tāpat kā iepriekšējās sistēmas laikā joprojām saņem lielie lauksaimnieki ⁽²⁷⁾.

10.29. Ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēma paredzēta, lai aizsargātu to lauksaimniecības produktu nosaukumus, kuriem piemītošā kvalitāte, reputācija vai citas īpašības galvenokārt ir saistāmas ar to ģeogrāfisko izcelsmi (piemēram, *prosciutto di Parma*, *Bayerisches Bier* u. c.). Šīs shēmas veiksmīga īstenošana atkarīga, cita starpā, no tā, kā to izmanto ražotāji. Pastāv iespēja ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēmai piesaistīt arvien vairāk ražotāju, īpaši dalībvalstīs, kurās šādu ražotāju vēl ir visai maz. Tomēr pieejamie pasākumi un piemērotās procedūras nemudina ražotājus iesaistīties minētajā shēmā ⁽²⁸⁾.

⁽²⁷⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 5/2011 "Vienotā maksājuma shēma (VMS): pareizas finanšu pārvaldības uzlabošanai risināmie jautājumi" 44. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽²⁸⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 11/2011 "Vai ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēmas koncepcija un pārvaldība nodrošina shēmas efektīvu darbību" 61. punkts (<http://eca.europa.eu>).

KOMISIJAS ATBILDES

10.28. Ir apliecinājies, ka vienotā maksājuma shēma (VMS) ir ļoti efektīvs instruments pamata ienākumu atbalsta sniegšanai, vienlaikus ļaujot lauksaimniekiem pieņemt lēmumus par ražošanu, pamatojoties uz tirgus informāciju. Tā iemesls ir, ka maksājumi ir nošķirti no ražošanas un neskar lēmumus par ražošanu. Lai būtu tiesīgi saņemt maksājumus, saņēmējiem, zemes gabaliem un darbībām jāatbilst skaidriem nosacījumiem, kas noteikti Padomes regulā un atbilst PTO noteikumiem, t. i., nav saistīti ar ražošanas faktoriem.

"Lielo saimniecību" vajadzības pēc pamata ienākumu atbalsta nevajadzētu sistemātiski uzskatīt par mazākām kā citu saimniecību vajadzības, jo ienākumi parasti lielā mērā ir atkarīgi no ražošanas veida, ieguldījumu un produkcijas cenas, saimniecību darbaspēka utt.

Pienākošos maksājumu apjoms un skaits tika aprēķināts, izmantojot vēsturiskās liecības par ražošanu un platībām, lai nodrošinātu netraucētu pāreju uz nošķiršanu. Līdz ar to pašreizējais tiešo maksājumu sadalījums saimniecībām vienkārši atspoguļo to, ka lauksaimniecības zeme un lauksaimniecības ražošana starp saimniecībām ES nav sadalīta vienādi.

Neskatoties uz to, jautājums par atbalsta pārdali starp lauksaimniekiem un dalībvalstīm ir skarts tiesību aktu priekšlikumos par KLP pēc 2013. gada, un tam būtu turklāt jāpalīdz uzlabot VMS atbalsta mērķtiecīgo virzīšanu. Lai celtu tēriņu pievienoto vērtību un kvalitāti, Komisija ir ierosinājusi veikt uzlabojumus un papildinājumus ar dažiem citiem elementiem, tādējādi risinot dažus no problēmjautājumiem, ko Palāta norādījusi tās īpašajā ziņojumā, – atbalsta pārplānošanu un sekmīgāku orientēšanu.

10.29. Šī shēma galvenokārt ir paredzēta intelektuālā īpašuma aizsardzībai. Ir ieviesti atbilstīgie instrumenti un juridiskie līdzekļi, un ražotāji tiek aicināti brīvprātīgi pievienoties shēmai. To apliecina arī ražotāju skaidri izrādītā interese par šo shēmu: reģistrēts ievērojams skaits produktu nosaukumu (vairāk nekā 1 000), kuru tirgus vērtība ir 14,5 miljardi euro (2008. gadā).

Dalībvalstis, kas ES pievienojās kopš 2004. gada, joprojām pielāgojas šai shēmai. Lai piesaistītu vairāk potenciālo pieteikumu iesniedzēju, ir veikta virkne iniciatīvu, tostarp informācijas kampaņas, gadatirgi, tematiskas starptautiskas izstādes, un/vai izstrādātas norādes ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu (ACVN vai AĢN) pieteikumu iesniedzējiem.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.30. Saskaņā ar kopējo zivsaimniecības politiku Komisija sniedz atbalstu dalībvalstīm zvejas flotu kapacitātes samazināšanai, un šo pasākumu galvenais mērķis ir saglabāt zivju krājumus. Šī atbalsta efektivitāti mazina izstrādes problēmas. Piemēram, atbilstības un atlases kritēriji zvejas kuģu ekspluatācijas pārtraukšanai un norakstīšanai lūžņos ne vienmēr bija atbilstoši mērķiem, līdz ar to daži zvejas kuģi tika norakstīti, taču tam bija maza ietekme uz attiecīgajiem zivju krājumiem vai tās nebija vispār ⁽²⁹⁾.

ES pievienotā vērtība: ES intervences pamatojums

10.31. Komisija definējusi ES pievienoto vērtību šādi: "Eiropas pievienotā vērtība ir vērtība, kas izriet no ES intervences, kas ir papildus tai vērtībai, kuru sasniegtu ar dalībvalstu rīcību vien" ⁽³⁰⁾. Palāta jau iepriekš ir ierosinājusi, ka šā termina definīcija būtu jāizstrādā, pamatojoties uz 10.2. izcēlumā minētajiem principiem, un ieteikusi formulēt ES pievienotās vērtības jēdzienu, lai sniegtu nepieciešamās pamatnostādnes, pēc kurām ES politikas veidotāji varētu vadīties, izvēloties izdevumu prioritātes, turklāt tas darāms attiecīgā politiskā deklarācijā vai ES tiesību aktos ⁽³¹⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.30. Palātas analizētie gadījumi ir pārskatīti un apspriesti ar dalībvalstīm. Vajadzības gadījumā dalībvalstis veic labošanas pasākumus, tostarp atgūstot nepamatoti izmaksātās summas.

10.31. Komisija uzsver, ka jēdzienu "ES pievienotā vērtība" var lietot dažādos kontekstos, piemēram, akadēmiska rakstura pārspriedumos par ES budžetu, izvirzot mērķus un/vai kritērijus projektu atlasei konkrētu ES programmu ietvaros, Finanšu regulas noteikumos un pastāvošo programmu novērtējumā, bet politiska projekta pievienotā vērtība Komisijas ieskatā nav vērtējama, tikai atsaucoties uz skaitļiem.

Viens no minētā dienestu darba dokumenta mērķiem bija izskaidrot ES budžeta pastāvēšanas pievienoto vērtību un sniegt vairākus piemērus, kā tas praksē izpaužas dalībvalstīs, tādējādi sniedzot ES lēmumu pieņemšanas struktūrām nepieciešamās norādes, lai noteiktu izdevumu prioritātes.

Turklāt Komisijas ietekmes novērtējuma procesā, vērtējot politikas lēmumu iespējamo ietekmi, politikas lēmumu pieņemšanā iesaistītajiem tiek sagatavotas liecības par iespējamo politikas risinājumu priekšrocībām un trūkumiem. Tādējādi arī šajā procesā tiek skarts jautājums par Komisijas priekšlikumu pievienoto vērtību.

⁽²⁹⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 12/2011 "Vai ES pasākumi ir veicinājuši zvejas flotu jaudas pielāgošanu zvejas iespējām?" 51.–58. un 76. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽³⁰⁾ Komisijas dienestu darba dokuments "The added value of the EU budget" ["ES budžeta pievienotā vērtība"], SEC(2011) 867 galīgā redakcija, 1.1. iedaļa, pavaddokuments paziņojumam "Budžets stratēģijai "Eiropa 2020", COM(2011) 500 galīgā redakcija.

⁽³¹⁾ Atzinuma Nr. 1/2010 "Eiropas Savienības budžeta finanšu pārvaldības uzlabošana: risks un izaicinājumi" 18. punkts (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.2. izcēlums**Palātas ieteiktie ES pievienotās vērtības koncepcijas pamatprincipi:**

- ES budžeta izdevumiem Savienības iekšienē jānodrošina ES un tās iedzīvotājiem skaidri un uzskatāmi ieguvumi, kurus nevarētu sasniegt ar izdevumiem tikai valsts, reģionālā vai vietējā līmenī, bet kurus, ņemot vērā šīs darbības apjomu un ietekmi, labāk var īstenot Savienības līmenī;
- uz ES atbalstu var pretendēt, pirmkārt, tie projekti, kas skar vispārējās intereses ES mērogā, nevis izdevumi ar ierobežotu ģeogrāfisko ietekmi;
- pamatota izdevumu koncentrācija, visticamāk, veicinās izvīzītā mērķa, proti, pievienotās vērtības, sasniegšanu;
- saistībā ar izdevumiem ārpus Savienības, piemēram, saistībā ar palīdzību attīstības jomā, pievienotā vērtība, visticamāk, arī palielināsies, ja izmantos selektīvu pieeju, piemēram, galvenokārt koordinējot palīdzības sniegšanu tajās jomās, kas līdzekļus saņem no dažādām valstīm un organizācijām pasaules mērogā, kā arī pievērsot galveno uzmanību tiem pasākumiem, kuros sevišķi vērtīga būtu ES īpašā pieredze ⁽³²⁾.

KOMISIJAS ATBILDES

10.2. izcēlums

Komisija uzskata, ka politiska projekta pievienotajai vērtībai vajadzētu būt būtiskam kritērijam, lai attaisnotu izdevumus ES līmenī.

Sagatavojot priekšlikumus par ES budžetu laikposmā no 2007. gada līdz 2013. gadam, Komisija pārbaudīja pievienoto vērtību priekšlikumiem par izdevumiem visās jomās un šim nolūkam izmantoja šādus kritērijus:

- *efektivitāte*: gadījumi, kad ES pasākumi ir vienīgais veids, kā sasniegt rezultātus,
- *lietderīgums*: gadījumi, kad ES nodrošina finansiāli izdevīgāku līdzekļu izmantojumu,
- *sinerģija*: gadījumi, kad ES pasākumi ir nepieciešami, lai papildinātu un veicinātu citus, kā arī tiem radītu sviras efektu.

Komisija gan jauno daudzgadu finanšu shēmu, gan nozaru finanšu instrumentus un programmas izstrādāja tā, lai:

- ar izdevumiem ES līmenī sekmīgāk sasniegtu mērķus,
- ES līmenī veikto izdevumu pienesums būtu uzskatāms,
- būtu augsta ES pievienotā vērtība,
- resursu apvienošana ES līmenī sniegtu apjomrādītus ietaupījumus un labākus rezultātus.

Komisijas 2011. gada oktobra paziņojumā "Pārmaiņu programma" un sekojošajos Padomes 2012. gada 14. maija secinājumos ieteikts labāk mērķorientēties uz valstīm, kurām visvairāk nepieciešama palīdzība, un koncentrēties uz ierobežotu skaitu nozaru, kurās iespējams maksimāli palielināt ietekmi un kurās ir skaidra ES pievienotā vērtība.

10.32. Palāta ir norādījusi, ka ES nodokļu maksātāju naudas izlietojums izdevumu programmām, kuras nesniedz ES pievienoto vērtību, parasti nav ne efektīvs, ne produktīvs ⁽³³⁾. Savos 2011. gada īpašajos ziņojumos Palāta minēja piemērus, kuros ES pievienotā vērtība labākajā gadījumā ir apšaubāma:

- mazo un vidējo uzņēmumu garantiju (MVUG) mehānisms nav parādījis, ka tas sniedzis ES pievienotā vērtību, jo šī mehānisma rezultātus varēja sasniegt, arī izmantojot dalībvalstu finansējuma shēmas ⁽³⁴⁾;

10.32. Komisija uzskata, ka izdevumu programmu pievienotās vērtības novērtējums jāveic saistībā ar izvīzītajiem mērķiem un pēc kritērijiem, kas izmantoti Komisijas priekšlikumu pievienotās vērtības sākotnējā novērtējumā (skatīt 10.2. izcēlumu).

- Komisija konstatējumu jau ņem vērā apspriedēs par jaunas paauzdes finanšu instrumentiem daudzgadu finanšu shēmā pēc 2013. gada un to plānošanā, kurā "ES pievienotās vērtības nodrošināšana" ir viens no būtiskajiem principiem, kas jāievēro visiem ierosinātajiem instrumentiem.

⁽³²⁾ Eiropas Revīzijas palātas atbilde uz Komisijas paziņojumu "Budžeta reforma – pārmaiņas Eiropā", 8. punkts, 2008. gada aprīlis.

⁽³³⁾ Atzinuma Nr. 7/2011 9. punkts.

⁽³⁴⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 4/2011 "Mazo un vidējo uzņēmumu garantiju mehānisma revīzija" 104. punkts (<http://eca.europa.eu>).

PALĀTAS APSVĒRUMI

- attiecībā uz ERAF līdzfinansētajiem tūrisma projektiem bija grūti izvērtēt ES pievienotās vērtības mērogu, jo nebija izstrādāta atbilstoša mērķu noteikšanas un to izpildes uzraudzības sistēma ⁽³⁵⁾;
- attiecībā uz ES sniegto finanšu palīdzību trim dalībvalstīm kodolspēkstaciju ekspluatācijas pārtraukšanai Palāta secināja, ka politikas sistēma ir pārāk vispārīga, un ieteica ES, pieņemot lēmumus par turpmāku finanšu palīdzību, izvērtēt šādas intervences ES pievienoto vērtību ⁽³⁶⁾.

10.33. Palātas nesen sniegtajos atzinumos minēti trūkumi, Komisijai nosakot politikas mērķus rezultātu aspektā – kādi konkrēti mērķi jāsasniedz, izmantojot ES līdzekļus ⁽³⁷⁾. Nenosakot skaidrus mērķus gaidāmajiem rezultātiem, Komisijai arī turpmāk būs grūti parādīt, ka tās izdevumi nodrošina ES pievienoto vērtību, un līdz ar to radīt pārliecību, ka tās līdzekļi tiek izmantoti lietderīgi un efektīvi.

SECINĀJUMI UN IETEIKUMI

Secinājumi

10.34. Komisijas ģenerāldirektorātu gada darbības pārskatu sagatavošanas process uzlabojas. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu vērojamas apsveicamas uzlabošanās pazīmes (10.7. punkts).

10.35. Dažos gadījumos atbilstība joprojām rada problēmas, īpaši saistībā ar mērķu un rādītāju iekšējo saskaņotību, pamatotu kvantitatīvu izteiktu mērķu izvirzīšanu un ikgadējo izpildes gaitas novērtēšanu. Piemēram, pagājušajā gadā trīs Palātas izvērtētie ģenerāldirektorāti nebija snieguši ziņas par saimnieciskumu un efektivitāti gada darbības pārskatu 1. daļā (sk. 10.8.–10.12. punktu).

⁽³⁵⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 6/2011 "Vai ERAF līdzfinansētie tūrisma projekti bija efektīvi" 46. punkts (<http://eca.europa.eu>).

⁽³⁶⁾ Īpašā ziņojuma Nr. 16/2011 42. punkta b) apakšpunkts.

⁽³⁷⁾ Atzinuma Nr. 7/2011 10. punkts un Atzinuma Nr. 1/2012 8. un 151. punkts.

KOMISIJAS ATBILDES

- Komisija ņem vērā, ka Palātas lietderības revīzijā konstatēts, ka pārbaudītajiem tūrisma projektiem ir liela ietekme uz nodarbinātību.
- Komisija uzskata, ka ES pievienotā vērtība programmām bija skaidra: bez tām būtu bijis ārkārtīgi sarežģīti sasniegt kopējo mērķi nozīmīgi uzlabot ES kodoldrošību, kā arī palīdzēt dalībvalstīm mazināt agrīnas slēgšanas ietekmi.

Komisija 2011. gada 24. novembrī sniedza priekšlikumu Padomes regulai par Savienības atbalstu kodoliekārtu ekspluatācijas izbeigšanas palīdzības programmām Bulgārijā, Lietuvā un Slovēnijā (COM(2011) 783 galīgā redakcija) laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam. To papildināja visaptverošs ietekmes novērtējums, kurā iekļauts ES pievienotās vērtības novērtējums.

10.33. Lielāks uzsvars uz sniegumu un rezultātiem ir viens no galvenajiem Komisijas uzdevumiem, kas izvirzīti, sniedzot priekšlikumus "ES budžets 2020. gadam", kuri vērsti uz Savienības ilgtermiņa stratēģisko mērķu sasniegšanu ar nākamajos septiņos gados pieejamo budžetu.

Atbilstīgi, visas programmas un instrumenti, kas ir ietverti daudzgadu finanšu shēmas priekšlikumā, ir izstrādāti tā, lai nodrošinātu, ka to rezultāti un ietekme sniedz saturīgu ieguldījumu ES galveno politikas mērķu sasniegšanā, tādējādi uzsverot sagaidāmos rezultātus un sniegumu.

10.34. Komisija pieliek pūles, lai arvien vairāk uzlabotu tās pārskatatbildības ziņojumu kvalitāti un skaidrību.

10.35. Komisija pilnveidoja pastāvīgos norādījumus 2011. gada GDP izstrādei attiecībā uz efektivitāti un lietderību, kā arī aicināja ģenerāldirektorātus pārskatu 3. iedaļā brīvprātīgi pievienot rādītājus par pareizu finanšu pārvaldību. Vairāki ĢD 2011. gadā ziņoja par to.

PALĀTAS APSVĒRUMI

10.36. Lauksaimniecības un lauku attīstības ĢD un Reģionālās politikas ĢD vadības plānos noteiktie mērķi, rādītāji un uzdevumi kopumā bija tie paši, kas minēti gada darbības pārskatos, un visumā atbilda iepriekšējā gada rādītājiem. Tomēr, ja bija veiktas kādas izmaiņas, tās ne vienmēr tika pietiekami paskaidrotas (sk. 10.13.–10.16. punktu).

10.37. Tiesiskie un praktiskas dabas ierobežojumi nelabvēlīgi ietekmēja tās informācijas ticamību, ko ģenerāldirektorāti ieguva no dalībvalstīm par plānošanu un pārskatiem attiecībā uz programmām, kuru pārvaldība ir dalīta. Tiek veikti daži pasākumi, lai mudinātu dalībvalstis sniegt atbilstošus, salīdzināmus un ticamus VSS fondu darbības rādītājus nākamajā programmu posmā, un iespējams, ka tas dos vērtīgas atziņas nākotnē. Problēmas sagādā arī savlaicīga informācijas sniegšana (sk. 10.17. un 10.18. punktu).

10.38. Savos 2011. gadā izdotajos īpašajos ziņojumos saistībā ar trim analizētajām jomām Palāta konstatēja, ka:

- a) vajadzību izvērtējumi ne vienmēr ir veikti pietiekami kvalitatīvi, lai gan tieši šādi novērtējumi nodrošina, ka ES izdevumi tiek virzīti uz tām jomām (gan ģeogrāfiskā, gan tematiskā ziņā), kurās tie visvairāk nepieciešami (10.22.–10.24. punkts);
- b) vērojamas nepilnības programmu izstrādē, un tas atstāj negatīvu iespaidu uz Komisijas spēju noteikt ES izdevumu rezultātus un ietekmi, kā arī ziņot par to (10.25.–10.30. punkts);
- c) Komisijai ir grūtības uzskatāmi parādīt, kādu ES pievienoto vērtību nodrošina ES izdevumi (10.31.–10.33. punkts).

KOMISIJAS ATBILDES

10.36. Komisija piekrīt, ka izmaiņas salīdzinājumā ar iepriekšējā gada darbības ziņojumu būtu jāpaskaidro. Komisijas ieskatā gan attiecībā uz to ir sniegts pietiekami informācijas.

10.37. Komisija turpinās un pastiprinās kvalitātes pārbaudes datiem, ko dalībvalstis sniedz par pašreizējo plānošanas periodu. Komisija tomēr neuzskata, ka datu savlaicīgums būtu problēma.

Ņemot vērā septiņu gadu plānošanas periodu, dati, kuri ir pieejami 16 mēnešus pēc gada beigām, joprojām ir izmantojami to programmu pielāgojumiem, attiecībā uz kurām dati liecina par rezultātu trūkumiem (skatīt atbildi uz 10.18. punktu).

10.38.

- a) Komisija piekrīt, ka saturīga vajadzību analīze ir programmas cikla svarīga sastāvdaļa, un rūpīgi analizē gadījumus, kuros Palāta ir konstatējusi, ka veikta nepietiekama vajadzību analīze.
- b) Komisija atzīst projektu izstrādes nozīmi, taču nepiekrīt visiem Palātas konstatējumiem attiecībā uz gadījumiem, kuri minēti no 10.25. punkta līdz 10.30. punktam. Komisija tomēr rūpīgi analizē Palātas konstatējumus šajā sakarā un, kad vien atbilstīgi, lai turpmāk uzlabotu projektu izstrādi, attiecīgi pielāgo savu praksi.
- c) Nākamās daudzgadu finanšu shēmas izstrādē Komisija ir īstenojusi 2010. gada budžeta pārskatā izklāstītos principus, proti, koncentrējusies uz ES budžeta pievienoto vērtību.

PALĀTAS APSVĒRUMI

KOMISIJAS ATBILDES

Ieteikumi

10.39. Ņemot vērā šo pārskatīšanu, kā arī pamatojoties uz konstatējumiem un secinājumiem par 2011. gadu, Palāta sniedz Komisijai turpmāk izklāstītos ieteikumus.

— **1. ieteikums.** Izstrādājot jaunas izdevumu programmas, censties pasākumus galvenokārt virzīt uz tādu rezultātu un tādas ietekmes īstenošanu, ko tā vēlas sasniegt. Ja rezultātu un ietekmes novērtēšana sagādā grūtības, Komisijai vajadzētu izstrādāt un izmantot rādītājus un atskaites punktus, pamatojoties uz "SMART" principu⁽³⁸⁾ mērķu formulēšanā, kas parādītu, ka tās darbības veicina vēlamo mērķu sasniegšanu.

— **2. ieteikums.** Strādāt ar dalībvalstīm, lai uzlabotu iesniegto datu kvalitāti un savlaicīgumu. Komisijai īpaši vajadzētu ņemt vērā atziņas, kas gūtas, īstenojot VSS fondu pasākumus, lai mudinātu dalībvalstis iesniegt augstas kvalitātes darbības rādītājus.

— **3. ieteikums.** Nākamajā 2014.–2020. gada programmu posmā parādīt, kā tā nodrošina ES pievienoto vērtību, un sniegt attiecīgus ziņojumus.

10.39.

Komisija piekrīt Palātas ieteikumam un, kā minēts, jau veikusi pasākumus šajā saistībā.

Nākamās daudzgadu finanšu shēmas izstrādē Komisija ir īstenojusi 2010. gada budžeta pārskatā izklāstītos principus:

— uzsvars uz ES galveno politikas prioritāšu īstenošanu,

— uzsvars uz ES pievienoto vērtību,

— uzsvars uz ietekmi un rezultātiem,

— savstarpēju ieguvumu nodrošināšana visā Eiropas Savienībā.

Komisija piekrīt, ka sadarbība ar dalībvalstīm ir svarīga, lai uzlabotu datu kvalitāti un savlaicīgumu. Komisija ir veikusi pārbaudes procesu ar dalībvalstīm, lai apliecinātu elektroniskā formā iesniegto rādītāju pareizību, un ir pārliecināta, ka datu kvalitāte arvien uzlabosies. Tomēr saskaņā ar pašreizējiem un jaunajiem ierosinātajiem noteikumiem par ziņojumu sniegšanas kārtību dati par iepriekšējo gadu vēl nebūs pieejami līdz nākamā gada aprīlim.

Visos konkrētajos priekšlikumos, ko Komisija sniegusi likumdevējai iestādei, noteikti vispārēji un konkrēti mērķi, kuru sasniegšana palīdzēs uzturēt ierosināto finanšu instrumentu ES pievienoto vērtību.

⁽³⁸⁾ Konkrēti, izmērāmi, sasniedzami, atbilstoši un laikā ierobežoti mērķi. Sk. Revīzijas palātas pārskata par 2010. finanšu gadu 8.33. punktu.

